

Årsbudsjett 2018

Økonomiplan 2018-2021

Foto: Gro Heidi Øigarden

Søgne kommune

1	Kommunestyrets vedtak.....	5
2	Rådmannens vurderinger – økonomiplanens hovedprofil	15
3	Kommunens sentrale styringsdokumenter	17
4	Kommuneplanens samfunnsdel	18
4.1	Fokusområde oppvekst	18
4.2	Fokusområde helse-, sosial og omsorg.....	18
4.3	Fokusområde næringsutvikling	18
4.4	Fokusområde beredskap	19
4.5	Fokusområde kultur	19
4.6	Fokusområde miljø og klimaplan	19
5	Sentrale økonomiske forutsetninger i statsbudsjettet.....	19
5.1	Nye anslag for kommunesektorens inntekter og utgifter i 2017	19
5.2	Kommuneopplegget for 2018.....	20
6	Omtale av status og utfordringsbilde overordnet og for sektorene	23
6.1	Overordnet omtale	23
6.2	Fellestekst helse-, sosial- og omsorgssektoren	26
6.3	Fellestekst oppvekstsektoren	33
6.4	Fellestekst teknisk sektor	40
6.5	Fellestekst sentraladministrasjonen	43
7	Hovedtall i budsjett 2018 og økonomiplan 2018-2021	45
7.1	Innledning	45
7.2	Skatt og rammetilskudd	46
7.3	Kompensasjonstilskudd fra staten til dekning av kapitalutgifter.....	46
7.4	Driftsinntekter og driftsutgifter i enhetene	46
7.5	Utgifter til renter og avdrag	47
7.6	Finansinntekter	49
7.7	Netto driftsresultat	50
7.8	Brutto driftsresultat.....	51
7.9	Forutsetninger for øvrig i økonomiplanen.....	52
7.10	Oversikt over fond	52
8	Rådmannens prioriteringer – driftsbudsjettet	54
	Budsjettskjema 1A	54
	Budsjettskjema 1B	55
8.1	Innledning	56
8.2	Administrasjonsavdelingen	56
8.3	PPT	57
8.4	Barnehage	57
8.5	Barnevernstjenesten.....	59
8.6	Nygård skole og kompetanseavdeling	60
8.7	Lunde skole.....	61
8.8	Langenes skole	63
8.9	Tangvall skole.....	64
8.10	Tinntjønn skole	64
8.11	Kulturenheten	65

8.12	Felles oppvekst	66
8.13	NAV/Sosial.....	68
8.14	Kvalifiseringsenheten	69
8.15	Helsetjenester.....	71
8.16	Institusjonstjenester	73
8.17	Hjemmetjenester	74
8.18	Enhet for livsmestring	75
8.19	Felles omsorg.....	76
8.20	Ingeniørvesenet -rammeområder	77
8.21	Ingeniørvesenet - selvkost	78
8.22	Arealenheten	78
8.23	Kristiansandsregionen brann og redning	79
8.24	Eiendomsenheten.....	79
8.25	Felles teknisk	80
8.26	Fellesutgifter og sentraladministrasjon.....	80
9	Investeringsbudsjettet	82
9.1	Investeringsplan 2018 – 2021	82
9.2	Kommentarer til investeringsbudsjettet	83
9.3	Forslag til investeringer med finansiering	86
10	Fokusområde brukere - tjenester	88
11	Fokusområde interne tjenester	91
12	Fokusområde medarbeidere	92
13	Fokusområde økonomi	95
14	Sektoromtaler og innspill fra enhetene.....	99
14.1	PPT for Søgne og Songdalen.....	99
14.2	Barnehageenheten.....	102
14.3	Nygård skole og kompetanseavdeling	105
14.4	Lunde Skole	109
14.5	Langenes skole	112
14.6	Tangvall skole.....	116
14.7	Tinntjønn skole	120
14.8	Kulturenheten	123
14.9	Nav/Sosial.....	125
14.10	Kvalifiseringsenheten	128
14.11	Enhet for helsetjenester	132
14.12	Institusjonstjenester	135
14.13	Enhet for hjemmetjenester	138
14.14	Enhet for livsmestring	140
14.15	Ingeniørvesenet.....	143
14.16	Arealenheten	145
14.17	Eiendomsenheten.....	149
14.18	Administrasjonsavdelingen	152
14.19	Økonomiavdelingen.....	155

1 Kommunestyrets vedtak

Rådmannens forslag til vedtak:

1. Kommunestyret vedtar økonomiplanen for 2018-2021. Driftsrammer og investeringsbudsjett for 2018 i økonomiplanen 2018-2021 er kommunens årsbudsjett for 2018.
2. Kommunestyret vedtar å skrive ut eiendomsskatt i hele Søgne kommune i 2018, med 2 promille av takstgrunnlaget på hver eiendom med reduksjonsfaktor på 15% og 800.000 kroner i bunnfradrag per boenhet for boliger og fritidsboliger.
3. Stortinget fastsatte maksimalsatser for formues- og inntektsskatt skal legges til grunn for innkreving av skatt i budsjettåret 2018.
4. Kommunestyret gir fullmakt til lånefinansiering til investeringer ihht. tabell 2A i saksfremstillingen. Låneopptak for å finansiere investeringer i budsjettet for 2018 kan utgjøre inntil 84.932.000 kroner. I tillegg til overnevnte lån opptas lån i Husbanken til startlån for videre utlån med 10.000.000 kroner.
5. Rådmannen gis fullmakt til å fastsette satser for finansiering av ikke-kommunale barnehager i tråd med forskrift om tildeling av tilskudd til private barnehager.

Forslag til endringer i budsjett 2018 og økonomiplan 2018-2021

Budsjettforslag	Endring 1000 kr			
	2018	2019	2020	2021
Styrke hjemmetjenesten	-700	-700	-700	-700
Aktivitetsmidler, felles helse og omsorg	-200			
Reversere kutt i skole	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Søgne b/u teater, kulturskolen	-100	-100	-100	-100
Prosjekt, bedre norskopplæring	-500	-1 000		
Økt bunnfradrag til 900.000, eiendomsskatt	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Kulturhogst av skog-kulturlandskap	-100	-100		
Arealenheten, prosjektmidler til kommuneplan	-500			
Hjertegruppen	-15	-15	-15	-15
Felles skole	-500	-500	-500	-500
NAV, prosjekt med sommerjobb til ungdom	-225	-225	-300	-300
Barnevern	-500	-500	-500	-500
Kultur	-300	-300	-300	-300

Marin søppel	-100	-100		
Trossamfunn	-400	-800	-800	-800
Ernæring i kommunale barnehager	-600	-1 200	-1 200	-1 200
Økte finanskostnader	-101	-501	-822	-1 117
Elevombud	-90	-90	-90	-90
SUM H, FrP, KrF, V og SP	-6 931	-8 131	-7 327	-7 622

Inndekning

Kvalifiseringsenheten, økt sosialhjelp til flyktninger	500	500	500	500
Redusert avdrag/avskrivning	5 681	6 881	6 077	6 372
Redusert økning, politisk område	750	750	750	750
20 mill. fra disposisjonsfond til investering, renter og avdrag				

Sum inndekning **6 931 8 131 7 327 7 622**

0 0 0 0

Investeringer basert på lån.

Asfaltering, reasfaltering av veier	-1 700	-1 700		
Grusing av kommunale veier	-400	-400		
Velferdsteknologi	-1 000	-1 000		
SUM økte investeringer	-3 100	-3 100	0	0

Dvs pkt 4 i rådmannensforslag endres til

Kommunestyret gir fullmakt til lånefinansiering til investeringer ihht. tabell 2A i saksfremstillingen. Låneopptak for å finansiere investeringer i budsjettet for 2018 kan utgjøre inntil 88.032.000 kroner. I tillegg til overnevnte lån opptas lån i Husbanken til startlån for videre utlån med 10.000.000 kroner.

Økte renter og avdrag

Renter	110	220	220	220
Avdrag		110	220	220
SUM økte finansutgifter	110	330	440	440

Tekst til endringsforslagene

Tekst i uthevet skrift anses som forslag/vedtak

Styrke hjemmetjenesten:

Rådmannen foreslår to nye stillinger i 2018, og videre opptrapping utover i perioden. Flertallet styrker den allerede foreslåtte økningen med ytterlig en stilling hvert år.

Aktivitetsmidler, felles helse og omsorg:

Flertallet mener det er viktig med en økt satsing på aktiviteter for eldre og syke. Vi setter derfor av 200.000 til budsjettpost Felles helse og omsorg. Midlene skal gå til å øke aktiviteten for beboere på institusjon, brukere av dagsenter eller lignende.

Kommunalsjef fordeler midlene i samarbeid med aktuelle enhetsledere og orienterer tjenesteutvalget.

Reversere kutt i skole/Felles skole:

De siste årene har Søgne kommune satset mye på skole, skolehelse og tett oppfølging. At kommunen ligger litt over sammenlignbare kommuner ved bruk av midler i skole, kan blant annet sees i sammenheng med blant annet flere private skoleplasser enn de nevnte kommunene. Vi viser her til den foreslåtte økningen til spesialundervisning i private skoler, som ligger inne i budsjettet. Å redusere budsjettene til skolene mener vi er et uheldig signal.

I tillegg settes det av 500.000 som tildeles budsjettpost Felles skole. Tjenesteutvalget bes om å få utredet en sak med flere alternativer å fordele midlene på.

Søgne barne og ungdomsteater, satsing på kultur:

I forslaget ligger det en økning til kulturenheten med til sammen 400.000. Av disse midlene er 100.000 øremerket kulturskolen slik at det kan satses videre på Søgne barne- og ungdomsteater. Konsekvensen ved å ikke tilføre disse midlene kan være nedleggelse, eller et dårligere tilbud.

I tillegg styrkes enheten med 300.000 i frie midler, men det er ønskelig at midlene går til frivillighet, aktiviteter, barn og unge, og eventuelle driftsmidler knyttet til nytt bygdemuseum.

Tjenesteutvalget bes om å bli orientert om hvordan økningen disponeres

Prosjekt, bedre norskopplæring:

Det igangsettes et nytt prosjekt, der økt norskferdigheter blant flyktninger er målet. Dette prosjektet finansieres blant annet med halvparten av midlene som er foreslått avsatt til økt sosialhjelp til flyktninger. Flertallet har merket seg en økning på sosialbudsjettet til flyktninger de senere år, og tjenesteutvalget er blitt orientert om flere som har store utfordringer med å få lære seg norsk på en slik måte, at integreringen bedres ved å komme i studie, eller arbeid. Det er en forutsetning å kunne snakke og skrive norsk, dersom integreringen skal være mest mulig vellykket.

Prosjektet styres av kvalifiseringsenheten, i tett samarbeid med andre aktuelle enheter som helse, livsmestring, nav og i oppvekst. Prosjektet går over to år. Det rapporteres jevnlig til tjenesteutvalget.

Økt bunnfradrag til 900.000, eiendomsskatt:

Bunnfradraget på eiendomsskatten økes til 900.000. Siden innføringen av eiendomsskatt i Søgne kommune, har nå bunnfradraget økt med 400.000 kroner. Dette er en sosial lettelse, og er en viktig lettelse for de med trangest økonomiske forutsetninger.

Kulturhogst av skog-kulturlandskap:

Tilskuddsmidler som i 2018 og 2019 settes av til rydding av beitegrunn, og for å få tilbake kulturlandskap på gårdsbruk. Grunneiere og landbruksnæringen kan søke om tilskudd. Ved denne ordningen skal kommunen bidra til å stimulere til at beite og kulturlandskap ikke gror igjen.

Sak om kriterier fremmes for formannskapet. Tilskuddene tildeles av formannskapet.

Arealenheten, prosjektmidler til kommuneplan:

Arbeidet med kommuneplanen fortsetter med mål om endelig vedtak senest 2019. For flertallet er det viktig med en god og bred prosess, der Søgne settes i stand til å bli attraktiv for innbyggere, tilflyttere, eksisterende og nytt næringsliv, også etter 2020. Det settes av 500.000 til arbeidet. Midlene kan også benyttes til ekstern bistand.

Hjertegruppen:

Hjertegruppa skal fortsette å få støtte på 15000,- i året. I rådmannens forslag var denne fjernet.

NAV, prosjekt med sommerjobb til ungdom

Det foreslås et sommerjobbprosjekt gjennom NAV for ungdom under 18 år. Frafallet i den videregående skolen er fortsatt høyt, og dette kan være et av flere tiltak som kan medføre at ungdom som eksempelvis er droppet ut av skolen kan få innpass i arbeidslivet.

NAV rapporterer til tjenesteutvalget om prosjektet.

Barnevern:

Barnevernet økes med ytterlig 500.000 kr. Det er ønskelig at midlene i størst mulig grad tilfaller avdelingen der Søgne inngår. Det er meldt om en økning i saker, og at det er mange saker pr. saksbehandler. Flertallet ønsker at dette bidrar til en enklere arbeidshverdag.

Tjenesteutvalget bes om å bli orientert om hvordan økningen disponeres.

Marin søppel:

Det avsettes 100 000 kr i 2018 og 2019 til støtteordning/kampanje-marin forsøpling. Det søkes et samarbeid med Kristiansand kommune om for eksempel leveringsordning av marint søppel fra fiskefartøyer.

Trossamfunn

Det arbeides godt i menigheter og trossamfunn i kommunen. Bevilgningen til trossamfunn har over lengre tid vært underfinansiert sett i forhold til sammenlignbare, og nærliggende kommuner. For å øke aktiviteten for blant annet barn og unge, og at det i Søgne tilnærmer seg kommuner vi slås sammen med fra 2020, så øker posten med 400.000 i 2018, og opp til 800.000 fra 2019.

Ernæring i barnehager:

Vi ønsker fortsatt fokus på tidlig innsats, og mye godt arbeid skjer allerede i barnehagen.

Flertallet ønsker en person i barnehagen som kan ha ansvar for ekstra fokus på ernæring. Dette gir mulighet for å bruke matlaging som pedagogisk opplegg og i større grad planlegge menyen. Det kan i tillegg frigjøre tid for de andre ansatte til å være med barna. Vi ønsker å styrke barnehagene med kr 600.000 fra 2018, og fra 2019 vil dermed også satsene i private og familiebarnehager øke.

Tjenesteutvalget bes få fremlagt en sak om hvordan midlene kan disponeres.

Økte finanskostnader:

På grunn av økt låneopptak til investeringer, legges det inn midler til renter og avdrag

Elevombud:

Kommunestyret vil i desember øke elevombudet fra 50% til en 60% stilling. Det settes av midler til lønn og sosiale utgifter og tilføres administrasjonsavdelingen der elevombudet formelt er tilsatt. Stillingen forblir fortsatt administrativ og politisk uavhengig.

Vedtatte verbalforslag:

- 1. Avsatte investeringsmidler til ulike boligformål på 5 millioner kroner skal, eventuelt sammen med midler til rehabilitering av kommunale bygg i 2018 benyttes til nødboliger. NAV melder om høye kostnader til privat leie av nødboliger. Ved å investere i to boliger i 2018 vil dette kunne lette budsjettene til NAV kommune, og dermed frigjøre midler til barnefattigdom.*
- 2. Formannskapet ber administrasjonen om å se etter arealer sentralt i Søgne, for å bygge dementsenter etc.*
- 3. Administrasjonen bes vurdere å selge den kommunale brygga v/ Tånevikfjorden på det åpne markedet og erstatte denne med båt rampe og brygge med 48 timers parkering i nærheten.*
- 4. De private barnehagene i kommunen rapporterer om vanskelige kår pga. lave kommunale tilskuddssatser. Søgne kommunes satser har ligget et godt stykke under de nasjonale satsene som Telemarksforskning har regnet ut etter som et gjennomsnitt for alle landets barnehager. For 2016 er satsene 7% lavere enn Telemarksforskning. Kommunestyret ber administrasjonen fremlegge en sak for å se på virkemidler som kan utjevne forskjellen opp mot de nasjonale satsene*
- 5. Ber rådmannen om en sak om å delvis frita bygninger med historisk verdi fra eiendomsskatt.*

6. *Kommunestyret ber ingeniørvesenet om å prøve ut granulatkurv, granulatfelle, på en kunstgressbane som vinterbrøytes.*
7. *Kommunestyret ber om at det gjennomføres tiltak mot parkslirekne i Søgne i samarbeid med Songdalen og innenfor gjeldende budsjettmidler.*
8. *Kommunestyret ber om at det legges til rette for at lag og foreninger kan søke tilskudd for tiltak mot marin forsøpling i Søgne, som rydding langs Sygna og langs kystlinjen*
9. *Kommunestyret ber om at framtidige kunstgressbaner i Søgne etableres uten gummigranulat, fortrinnsvis med kunstgress som ikke krever innfyll. Dersom dette skulle vise seg å få økonomiske eller praktiske konsekvenser av betydning skal avgjørelsen legges til kommunestyret.*
10. *Kommunestyret innfører krav om grønne tak eller solceller på alle bygg som har 5 etasjer eller mer når dette ikke skaper større bygningsmessige utfordringer og bygget har normalt gode solforhold (gjelder solceller)*
11. *Kommunestyret vedtar at det ved nybygg og rehabilitering av kommunale bygg skal prosjekteres med fasade og/eller tak som samler solenergi (solceller, solfangere, passiv oppvarming gjennom glass), med unntak for bygg som ikke har gode solforhold*
12. *Kommunestyret ber administrasjonen snarest starte ENØK-prosjektering i kommunale bygg som scorer C og lavere på energikarakterskalaen i samarbeid med private ECP-kontraktører. Disse tar alle kostnader for kommunen og tar betalt gjennom innsparte energikostnader. Innsparingspotensialet for å løfte energikarakteren fra F til C er 50% av byggets oppvarmingskostnader.*
13. *Kommunestyret ber kommunen om å erstatte reiser til møter med nettmøter o.l. så langt det er mulig.*
14. *Kommunestyret ber om at aktivitet/jobbtilbud økes for rusavhengige (både i aktiv rus og tidligere rusavhengige), for personer med psykiske helseutfordringer og personer med andre funksjonsnedsettelse*

Hovedoversikter etter kommunestyrets vedtak 14.12.2017:

Budsjettskjema 1A

		Opprinnelig budsjett	Budsjett	Økonomiplan		
		2017	2018	2019	2020	2021
1	Skatt på inntekt og formue	-289 800	-300 340	-303 300	-306 200	-309 140
2	Ordinært rammetilskudd	-267 200	-282 000	-298 100	-306 000	-313 450
3	Skatt på eiendom	-18 400	-18 400	-18 600	-18 800	-19 000
4	Andre generelle statstilskudd	-3 079	-2 610	-2 610	-2 610	-2 610
	4.1 Kompensasjonstilskudd sykehjem/omsorgsboliger	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000
	4.2 Rentekompensasjon skoleanlegg	-729	-560	-560	-560	-560
	4.3 Rentekompensasjon kirkebygg	-50	-50	-50	-50	-50
	4.4 Investeringskompensasjon reform 97	-300	0	0	0	0
5	Sum frie disponible inntekter	-578 479	-603 350	-622 610	-633 610	-644 200
6	Renteinntekter og utbytte	-22 100	-21 600	-21 900	-22 200	-22 500
	6.1 Utbytteinntekter	-10 500	-9 600	-9 600	-9 600	-9 600
	6.2 Avkastning Søgne kommunes forvaltningsfond	-7 100	-7 500	-7 800	-8 100	-8 400
	6.3 Rennteinntekter overskuddslikviditet/startlån	-4 500	-4 500	-4 500	-4 500	-4 500
7	Renteutg., provisjoner og andre finansutg.	15 000	14 901	17 901	21 322	23 617
8	Avdrag på lån	27 400	23 819	25 419	31 423	39 128
9	Bruk av disposisjonsfond	0	200	0	0	0
10	Avsetning til disposisjonsfond	0	0	0	0	0
11	Overført til investeringsbudsjettet	9 300	3 413	8 844	4 348	5 759
12	Til fordeling drift	-548 879	-582 617	-592 346	-598 717	-598 196
13	Sum fordelt til drift (fra skjema 1B)	548 879	582 617	592 346	598 717	598 196
14	Merforbruk (+) / Mindreforbruk (-)	0	0	0	0	0

Budsjettskjema 1B

		Budsjett	Budsjett	Økonomiplan		
		2017	2018	2019	2020	2021
1	Administrasjonsavdelingen	31 724	27 283	27 650	27 283	27 650
2	PP-Tjeneste	5 221	5 553	5 553	5 553	5 553
3	NAV/Sosial	18 409	19 103	19 103	19 178	19 178
4	Barnehager	78 447	86 585	89 685	92 185	93 185
5	Kvalifiseringsenheten	-3 977	-3 574	-3 143	-3 531	-2 613
6	Nygård skole	34 033	35 085	35 085	35 085	35 085
7	Lunde skole	24 423	27 623	27 623	27 623	27 623
8	Langenes skole	20 022	19 415	19 415	19 415	19 415
9	Barnevern	19 977	23 806	23 806	23 806	23 806
10	Tangvall skole	18 046	18 020	18 020	18 020	18 020
11	Tinntjønn skole	17 509	17 701	17 701	17 701	17 701
12	Helsetjenester	28 197	30 140	30 140	30 140	30 140
13	Institusjonstjenester	48 052	49 156	49 156	49 156	49 156
14	Hjemmetjenester	46 730	52 290	52 290	55 640	57 640
15	Enhet for livsmestring	70 887	72 503	76 078	76 078	76 078
16	Kultur	9 608	10 188	10 188	10 188	10 188
17	Ingeniørvesenet, eks VAR området	9 527	10 068	10 120	10 365	10 615
	Ingeniørvesenet, var området	-5 734	-6 426	-8 087	-9 016	-12 372
18	Arealenheten	7 048	6 648	6 148	5 948	5 948
19	KBR	7 681	7 681	8 181	8 181	8 181
20	Eiendomsenhet	23 165	24 395	24 060	24 145	22 445
21	Felles omsorg	-10 183	-8 213	-8 413	-8 413	-8 413
22	Felles oppvekst	15 113	18 454	22 454	24 454	24 454
23	Felles teknisk	200	200	200	200	200
25	Øvrige ansvar sentraladministrasjonen	34 754	38 933	39 333	39 333	39 333
	Samlede midler fordelt til drift	548 879	582 617	592 346	598 717	598 196

Budsjettskjema 2A

	2018	2019	2020	2021	SUM
Investeringer ekskl. VAR	135 570	233 550	214 210	170 970	754 300
VAR investeringer	32 750	57 500	55 750	4 250	150 250
Utlån, formidlingslån	10 000	10 000	10 000	10 000	40 000
Avdrag formidlingslån	2 500	2 500	2 500	2 500	10 000
Avsetning ubundet investeringsfond	0	0	0	0	0
Investeringer inkl. VAR og formidlingslån	180 820	303 550	282 460	187 720	954 550
Finansiering:					
Fremmedkapital					
Bruk av lån, ekskl. VAR og formidl.lån	55 282	162 306	162 262	39 211	419 061
Bruk av lån, VAR	32 750	57 500	55 750	4 250	150 250
Bruk av lån, formidlingslån	10 000	10 000	10 000	10 000	40 000
Tilskudd og ref.	9 475	9 000	2 000	92 000	112 475
Momskompensasjon	22 400	43 400	40 600	32 000	138 400
Mottatte avdrag på formidlingslån	2 500	2 500	2 500	2 500	10 000
Sum fremmedkapital	132 407	284 706	273 112	179 961	870 186
Egenkapital					
Overført fra drift	3 413	8 844	4 348	5 759	22 364
Bruk av avsetninger	35 000	0	0	0	35 000
Salgsinntekter (ordinære salg av eiendom)	2 000	2 000	2 000	2 000	8 000
Salgsinntekter (Åros felt C1)	8 000	8 000	3 000		19 000
Sum egenkapital	48 413	18 844	9 348	7 759	84 364
Sum finansiering	180 820	303 550	282 460	187 720	954 550
Fremmedkapitalfinansiering	73 %	94 %	97 %	96 %	91 %
Egenkapitalfinansiering	27 %	6 %	3 %	4 %	9 %

Budsjettskjema 2B

UTGIFTER TIL INVESTERINGER	2018	2019	2020	2021	SUM	Kostnadsramme enkeltprosjekter
Investeringer kommunale bygg/leiomd						
Tangvall skole	2 000	47 000	100 000	150 000	299 000	300 000
Rehabilitering kommunale bygg	5 000	5 000	5 000	5 000	20 000	
64 nye omsorgsboliger og aktivitetssenter	40 000	105 000	70 000		215 000	215 000
Utvide areal kompetanseavd/ arbeidsplasser	7 500	10 000			17 500	
Nyfemavdelings barnehage	20 000	15 000			35 000	35 000
Investering ulike boligformål (bl.a. nødboliger/flyktninger)	5 000	5 000	5 000	5 000	20 000	
9 nye omsorgsboliger funksjonsh. inkl. felles rom	5 000	27 000			32 000	32 000
Åros barnehage, kompetansetilbud	350				350	
7 avlastningsrom Lundeveien funksj.h. barn			18 000		18 000	18 000
Ombygging til dagsenter Linnegrøven (inkl. utomhus og inventar)	13 500				13 500	
Sum investeringer kommunale bygg	98 350	214 000	198 000	160 000	670 350	
Investeringer veier						
Opprustning av kommunal veier (inkl. trafiksikkerhet)	1 300	800	800	800	3 700	
Asfaltering, reasfaltering av veier	1 700	1 700			3 400	
Grusing av kommunale veier	400	400			800	
Skifte bru over Søgneelva Tofeland-Monan		3 500			3 500	
ATP-tiltak	490	500	510	520	2 020	
Veglys	300	300	300	300	1 200	
Sum investeringer veier	4 190	7 200	1 610	1 620	14 620	
IT-investeringer						
IT oppvekst	1 500	1 500	1 500	1 500	6 000	
Øvrig IT	3 050	2 100	2 100	2 100	9 350	
Sum IT-investeringer	4 550	3 600	3 600	3 600	15 350	
Andre investeringer						
Utvikling av felt C1 – Åros	8 000				8 000	
Felles båt til kommunale barnehager	200				200	
Flytting av Søgne Bygdemuseum	2 500				2 500	
Bygging av parkeringsplass, museumstomt Lunde	500				500	
Idrettsplanen/kulturtiltak	1 250	1 250	1 250	1 250	5 000	
Uteområder skole	1 750	-	-		1 750	
Uteområder barnehage	3 210				3 210	
Egenandel, friluftstiltak	300	300	300	300	1 200	
Diverse investeringer ingeniørvesenet	700	700	700	700	2 800	
Arbeidsbåt skjærgårdstjenesten, egenandel		2 000	-		2 000	
Egenkapitalinnskudd i KLP	2 500	1 500	1 500	1 500	7 000	
Kjøp av biler	2 800	1 500	1 500	1 500	7 300	
7 nye takheiser, langtidsavdelingen omsorgsenteret	470				470	
Velferdsteknologi	3 000	1 500	500	500	5 500	
Energistyring SGP og LBA	1 000				1 000	
Utfasing av oljekjeler			5 000		5 000	
Flyfoto/laserscanning			250		250	
Søgne menighet, minigraver	300				300	
Sum andre investeringer	28 480	8 750	11 000	5 750	53 980	
VAR - investeringer						
Hovedplan vannforsyning	20 000	2 850	3 100	2 900	28 850	
Hovedplan avløp	11 750	54 650	52 650	1 350	120 400	
Biler VAR-området	1 000				1 000	
Sum VAR - investeringer	32 750	57 500	55 750	4 250	150 250	
Brutto investeringer alle områder	168 320	291 050	269 960	175 220	904 550	

2 Rådmannens vurderinger – økonomiplanens hovedprofil

Søgne kommune skal fra 1. januar 2020 slås sammen med Songdalen og Kristiansand. Det forventes at denne kommunesammenslåingen vil bli krevende både i forhold til tid og ressurser. Siden mye foreløpig er uklart, legger man ikke inn ekstra midler i budsjettet, men signaliserer at man kommer tilbake til dette når man vet mer. I budsjettet for 2018 er det i liten grad gjort tilpasninger til denne sammenslåingen og fokus har vært å holde stø kurs og ikke gjøre store endringer i tjenestene nå før sammenslåing. Det gjøres også oppmerksom på at kommentarer i dokumentet er lagt som om Søgne kommune drives ut økonomiplanperioden. I budsjettarbeidet for 2019 vil man i større grad tilpasse seg den nye kommunen.

Søgne kommune har hatt gode resultater de siste årene, og forventer også et godt driftsresultat i 2017. Gjeldsnivået er lavere enn gjennomsnittet og det er bygd opp gode fondsreserver. Brukerundersøkelser og ulike rangeringer viser at Søgne kommune leverer gode tjenester som innbyggerne er fornøyd med. I Kommunebarometeret rangeres vi som nr. 19 av 427 kommuner, justert for inntektsnivå. Her vektet tjenestekområdene med 85 prosent, mens økonomi og kostnadseffektivitet teller 15 prosent. En fortsatt trygg økonomi er en forutsetning for å bevare det gode tjenestetilbudet og for å forbedre tjenestene videre.

Den største satsingen de kommende årene er investeringer for å sikre lokaler av god kvalitet og med tilstrekkelig kapasitet. Det største prosjektet er nytt skolesenter på Tangvall, men det ligger også inne store investeringer for å møte økte pleie- og omsorgsbehov og en eldre befolkning. Det ligger også inne en ny kommunal barnehage i tilknytning til utbyggingen av Kjellands-/Leireheia. Samlet sett foreslås investeringer på 898 mill. kroner. Til sammenligning investerte kommunen 226 mill. kroner i fireårsperioden fra 2012 til 2015. Som følge av store investeringer forventes lånegjelden å øke med 418 mill. kroner. Dette vil øke årlige renter og avskrivninger med anslagsvis 25,6 mill. kroner, selv med dagens lave rentenivå. Befolknings-framskrivninger tilsier behov for ytterligere investeringer etter 2021, særlig innen pleie og omsorg. Hvilket er beskrevet i Helse- og omsorgsplanen 2017-2030.

For å være rustet til å løfte store investeringer noen år fram i tid er det viktig å opprettholde et nøkternt nivå på kommunens driftsutgifter. I budsjettforslaget for 2018 foreslås et netto driftsresultat på 3,4 mill. kroner. Dette tilsvarer ca. 0,5 prosent av brutto driftsinntekter, noe som er vesentlig lavere enn nasjonale anbefalinger på 1,75 prosent. I 2019 økes netto driftsresultat til 8,8 mill. kroner, for å gå ned til 4,3 og 5,7 de to siste årene i økonomiplanperioden. Dette tilsvarer ca 1,2 prosent, 0,6 prosent og 0,7 prosent av brutto driftsinntekter, noe som er lavere enn de nasjonale anbefalingene. De økte rente- og avdragsutgiftene innebærer at enhetene må drive kostnadseffektivt, og ikke kan regne med å bli kompensert fullt ut for beregnet utgiftsvekst.

Disposisjonsfondet har nå nådd en størrelse hvor det vurderes forsvarlig å bruke deler av dette. I den grad disposisjonsfondet skal brukes bør imidlertid dette gå til å finansiere investeringer, og dermed redusere framtidig lånebehov noe. Hvis disposisjonsfondet i stedet brukes til å øke driftsutgiftene vil en ikke få en tilsvarende reduksjon av framtidig lånegjeld. Samtidig vil et økt driftsnivå nå gi enda større utfordringer den dagen økte avdrag og renteutgifter slår inn for fullt. Rådmannen foreslår derfor å bruke 35 mill. kroner fra disposisjonsfondet som finansiering av neste års investeringer.

Med denne bakgrunnen og innenfor de økonomiske rammene for 2018 er det ikke rom for noen større økninger i driftsbudsjettene utover lønns- og prisjustering. Det vurderes heller ikke å være grunnlag for noen større omfordeling mellom enheter eller sektorer, slik at rådmannens forslag i stor grad er en videreføring av gjeldende budsjett. En viderefører imidlertid den kursen som ble satt i 2017-budsjettet, og har fulgt opp vedtakene som ble gjort i forbindelse med økonomiplanen for 2017-2020. Dette innebærer at arbeidet med tidlig innsats videreføres. Det er også rettet opp i flere områder som har vært underbudsjettet. I tillegg er driftsbudsjettene i noen grad justert ut fra befolkningsendringer.

I tillegg til budsjett og prognoser for de neste fire årene gir økonomiplanen en gjennomgang av hver enkelt enhet. Her vektlegges enhetenes resultater innenfor økonomi, brukertilfredshet og medarbeidertilfredshet, i tråd med kommunens styringssystem. Enhetene vil rapportere på gjennomføringen av de planlagte tiltakene som skisseres i dette dokumentet i årsmeldingen for 2018.

3 Kommunens sentrale styringsdokumenter

Det kommunale styringssystemet består av 4 hovedelementer:

- Kommuneplanens langsiktige del
- Kommuneplanens kortsiktige del
- Årsbudsjettet
- Rapportering og regnskap

Kommuneplanens langsiktige del

Kommuneplanens langsiktige del trekker opp målsettinger og hovedprioriteringer for kommunen. Kommuneplanen har et 12-årig perspektiv og skal i utgangspunktet rulleres hvert fjerde år, dvs. i hver kommunestyreperiode. Søgne kommune har vedtatt kommuneplanens arealdel for 2007-2019. Samfunnsdelen i kommuneplanen ble rullert og vedtatt i 2011. Det er i 2016 meldt oppstart for rulling av kommuneplanens samfunnsdel og kommuneplanens arealdel. Kommuneplanens samfunnsdel forventes å bli vedtatt i 2018 og arbeidet med kommuneplanens arealdel forventes å pågå i 2018.

Kommuneplanens kortsiktige del (økonomiplanen)

Økonomiplanen har et fireårig perspektiv og rulleres hvert år. Økonomiplanen skal beskrive kommunestyrets mål og strategier de nærmeste årene basert på forutsetninger i kommuneplanens langsiktige del. Økonomiplanen skal settes opp med balanse mellom utgifter og inntekter hvert år.

Årsbudsjettet

Årsbudsjettet er identisk med det første året i økonomiplanen. Årsbudsjettet skal settes opp i balanse og skal bestå både av et driftsbudsjett og et investeringsbudsjett. Det er ikke lov å budsjettere med underskudd. I Søgne kommune behandles økonomiplanen og årsbudsjettet parallelt.

Rapportering og regnskap

I løpet av året er det to hovedrapporteringer (tertialrapporter) som behandles av kommunestyret, med rapporteringstidspunkt 30. april og 31. august. Her gjennomgås regnskapet i forhold til budsjettet. Årsbudsjettet bestemmer nivået på tjenesteproduksjonen og utgifts- og inntektsnivået i budsjettet, mens tertialrapportene er avviksrapporter sett opp mot vedtatt budsjett.

Kommunen er pålagt å avgi regnskapet til revisjonen innen 15. februar. Informasjon om ressursbruk og tjenesteproduksjon til bruk i nasjonale informasjonssystemer skal også rapporteres innen 15. februar hvert år. Kommunestyret er pålagt å behandle årsregnskapet og årsrapporten innen 1. juli det påfølgende år.

Økonomiplanens oppbygning

Kommunens styringssystem er bygd opp rundt 24 fokusområder, 19 enheter¹ og 4 fellesområder i tillegg til Kristiansandsregionen brann og redning IKS.

Økonomiplanen består av 2 deler:

Del 1 (kapittel 1-13) har hovedfokus på økonomi, med presentasjon av rådmannens forslag til drifts- og investeringsbudsjett for perioden 2018-2021 og forutsetninger for og konsekvenser av dette. Del 1 inneholder også overordnede omtaler av sektorene, omtaler av kommunens fokusområder, felles målekart, mål og ambisjoner på overordnet nivå.

¹ Inkluderer PP-tjenesten og Barnevernstjenesten som er organisert som vertskommunesamarbeid med hhv. Songdalen og Kristiansand, Lillesand, Birkenes og Songdalen.

Del 2 (kapittel 14) gir en beskrivelse av virksomheten i hver enkelt enhet, og viser blant annet enhetenes målekart for fokusområdene økonomi, tjenester/brukere og medarbeidere.

4 Kommuneplanens samfunnsdel

4.1 Fokusområde oppvekst

I kommuneplanen for 2011-2020 er det satt følgende hovedmål for oppvekst:

En oppvekst i Søgne skal være spennende, trygg og danne grunnlag for gode levekår som voksen.

Hovedmålet følges gjennom underliggende planer på oppvekstområdet:

- Pedagogisk utviklingsplan; Tett på!
- Handlingsplan for et trygt og godt skolemiljø.
- IT-strategi for Søgneskolen.
- Barnehagebehovsplan 2016 - 2024.
- Handlingsplan mot mobbing - Søgnebarnehagen.
- Enhetsvise kompetanseutviklingsplaner
- Trafikksikkerhetsplan 2014 – 2017.

Hovedtiltakene blir vist og rapportert i enhetenes virksomhetsplaner i kapittel 14, og i årsmeldingen.

4.2 Fokusområde helse-, sosial og omsorg

I kommuneplanen for 2011-2020 er det satt følgende hovedmål for dette området:

Tjenestetilbudet skal være trygt og forutsigbart, samtidig som det er dimensjonert og strukturert i forhold til befolkningens sammensetning og behov. Enhver skal ha en meningsfylt hverdag ut fra egne forutsetninger.

Hovedmålet følges gjennom underliggende planer på helse-, sosial og omsorgsområdet:

- Utfordringsbilde og folkehelseoversikt 2017
- Plan for folkehelse 2015-2019
- Ruspolitisk handlingsplan 2016-2020
- Plan for bosetting og inkludering av flyktninger 2016-2020
- Plan for Habilitering og Rehabilitering 2013 – 2016
- Plan for likestilling-, inkludering- og mangfold (LIM)
- Handlingsplan mot vold i nære relasjoner 2011 – 2016
- Kompetanse- og rekrutteringsplan for helse- og omsorg 2016 – 2020
- Plan for bosetting og inkludering av flyktninger 2016-2019

Hovedtiltakene blir vist og rapportert på i enhetenes virksomhetsplaner i kapittel 14, og i årsmeldingen.

4.3 Fokusområde næringsutvikling

I kommuneplanen for 2011-2020 er det satt følgende hovedmål for næringsutvikling:

Søgne kommune skal ha et variert næringsliv preget av vekst og høy verdiskapning. Søgne skal være en attraktiv kommune å etablere ny virksomhet i.

Hovedmålet følges opp med:

- Oppfølging av utbygging av E39.
- Oppfølging av handlingsplanen for fylkesveier.

- Følge opp Strategisk næringsplan for Knutepunkt Sørlandet.
- Etablering av kommunalt næringsråd.

4.4 Fokusområde beredskap

I kommuneplanen for 2011-2020 er det satt følgende hovedmål for beredskap:

Beredskapsarbeidet skal sikre at Søgne kommune til enhver tid er rustet til å ta hand om situasjoner som krever ressurser ut over det som kommunens ordinære apparat kan stille til rådighet. Samfunnssikkerhet skal vektlegges i all kommunal planlegging, herunder arealplanlegging.

Hovedmålet følges opp med:

- Beredskapsøvelse i 2018.

4.5 Fokusområde kultur

I kommuneplanen for 2011-2020 er det satt følgende hovedmål for kultur:

Å skape trivsel, glede, samhørighet, identitet, utvikling og mestring gjennom et kulturtilbud preget av allsidighet, kvalitet og egenaktivitet. Bidra til økt fokus på god folkehelse.

Hovedmålet følges opp gjennom underliggende planer på kulturområdet:

- Kulturplanen med kulturstrategien «Inspirerende og meningsfullt – et kulturliv for alle.»
- Kommunedelplan for utbygging av idrett, friluftsliv og nærmiljø i Søgne kommune
- Plan for den kulturelle skolesekken

Hovedtiltakene blir vist og rapportert i enhetens virksomhetsplaner i kapittel 14, og i årsmeldingen.

4.6 Fokusområde miljø og klimaplan

I kommuneplanen for 2011-2020 er det satt følgende hovedmål for miljø og klimaplan:

Kommunen skal sikre biologisk mangfold og bidra til å redusere de totale klimautslippene

Hovedmålet følges opp med:

- Sikre at saker som berører natur behandles i tråd med naturmangfoldloven.
- ENØK-tiltak i kommunale bygg.
- Utbygging av gang- og sykkelvegnettet og kollektivterminal på Tangvall.
- Opprette bevaringsområde for hummer.
- Bekjempe svartlistearter.
- Utarbeide ny klimaplan i regi av Knutepunkt Sørlandet/Vest-Agder fylkeskommune.

5 Sentrale økonomiske forutsetninger i statsbudsjettet

5.1 Nye anslag for kommunesektorens inntekter og utgifter i 2017

I revidert nasjonalbudsjett 2017 ble realveksten i kommunesektorens samlede inntekter i 2017 anslått til 2,3 mrd. kroner. Veksten i frie inntekter var på samme tid anslått til en nedgang på 1,5 mrd. kroner. Den relativt beskjedne inntektsutviklingen som ble anslått i revidert nasjonalbudsjett må ses i lys av at kommunesektoren fikk betydelige ekstra skatteinntekter i 2016 av engangskarakter.

Anslaget for kommunesektorens skatteinntekter ble i Revidert nasjonalbudsjett 2017 nedjustert med 0,85 mrd. kroner. Vel 160 mill. kroner av nedjusteringen skyldes endringer i skatteopplegget og ble kompensert gjennom en økning i rammetilskuddet. Den øvrige nedjusteringen skyldtes lavere anslag for lønnsveksten i 2017.

Ny informasjon om skatteinntekten i 2017 tyder på at kommunesektorens skatteinntekter i 2017 blir 4 mrd. kroner høyere enn lagt til grunn i Revidert nasjonalbudsjett. Bakgrunnen er ekstraordinært store uttak av utbytter til personlige skattytere for inntektsåret 2016, som trolig skyldes tilpasninger til skattereformen.

Den reelle veksten i kommunesektorens samlede inntekter i 2017 anslås nå til 6,4 mrd. kroner, tilsvarende 1,4 prosent. Realveksten i de frie inntektene anslås til 2,5 mrd. kroner tilsvarende 0,7 prosent. Veksten er vesentlig sterkere enn lagt til grunn i Nasjonalbudsjettet 2017.

5.2 Kommuneopplegget for 2018

Rådmannens forslag er basert på Regjeringens budsjettframlegg, slik at eventuelle endringer etter Stortingets budsjettbehandling ikke er innarbeidet.

I kommuneproposisjonen for 2018 la regjeringen opp til en reell vekst i kommunesektorens samlede inntekter på mellom 4,3 og 5,3 mrd. kroner i 2018. Det ble varslet at mellom 3,8 og 4,3 mrd. kroner av inntektsveksten ville være frie inntekter.

Regjeringen legger nå opp til en reell vekst i kommunesektorens samlede inntekter i 2018 på om lag 4,6 mrd. kroner, tilsvarende 0,9 prosent. Videre legger regjeringen opp til en realvekst i frie inntekter på knapt 3,8 mrd. kroner. Det tilsvarer en realvekst på 1,0 prosent.

Inntektsveksten i 2018 er regnet fra inntektsnivået i 2017 slik det ble anslått etter stortingsbehandlingen av Revidert nasjonalbudsjett 2017. Det innebærer at oppjusteringen av anslaget for kommunesektorens skatteinntekter i 2017 med 4 mrd. kroner ikke påvirker nivået på sektorens inntekter i 2018.

Veksten i frie inntekter foreslås fordelt med knapt 3,6 mrd. kroner til kommunene og 200 mill. kroner til fylkeskommunene. Av veksten i frie inntekter til kommunene begrunnes 300 mill. kroner med opptrappingsplanen på rusfeltet, 200 mill. kroner er begrunnet med tidlig innsats i barnehage og skole, og 200 mill. kroner er begrunnet med forebyggende tiltak for barn, unge og familier for å ruste kommunene til barnevernsreformen.

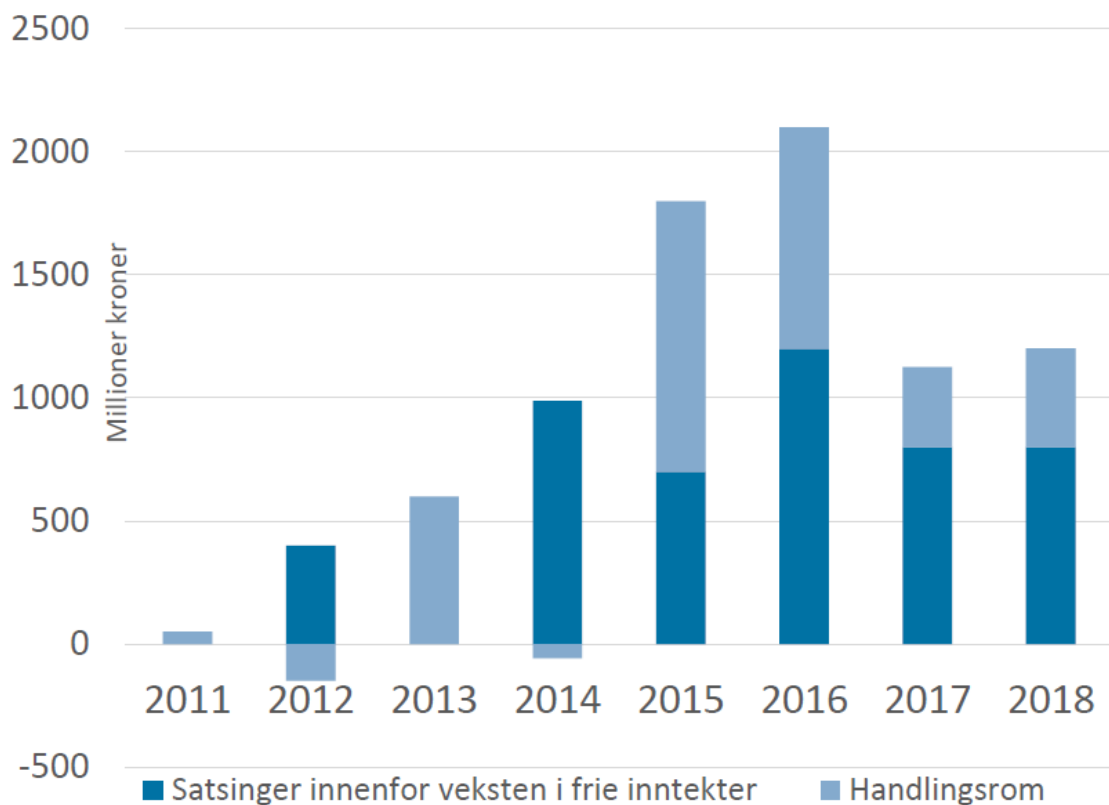
Veksten i frie inntekter i 2018 må ses i sammenheng med kommunesektorens anslåtte merutgifter som følge av befolkningsutviklingen. I Kommuneproposisjonen 2018 ble det vist til beregninger utført av *Det tekniske beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi* (TBU) som viste merutgifter for kommunesektoren i 2018 på 2,7 mrd. kroner som følge av den demografiske utviklingen. Av dette ble det anslått at om lag 2,2 mrd. kroner må finansieres innenfor veksten i frie inntekter. Hele økningen kan tilskrives kommunene. De anslåtte merutgiftene er et uttrykk for hva det vil koste kommunesektoren å opprettholde tjenestetilbudet i blant annet skole, barnehage og omsorgstjenesten med uendret standard og produktivitet i tjenestene.

I kommuneproposisjonen for 2018 ble veksten i kommunesektorens samlede pensjonskostnader anslått til i størrelsesorden 350 mill. kroner i 2018, ut over det som dekkes av den kommunale deflatoren.

Regjeringen ønsker å synliggjøre effektiviseringspotensialet som ligger i kommunesektoren. Dersom kommunesektoren setter et effektiviseringskrav til egen virksomhet på 0,5 prosent, tilsvarer det 1,2 mrd. kroner i 2018 som kan brukes til styrking av tjenestene i tillegg til det som følger av

inntektsveksten, jf. tabell 3.1. Beregningsgrunnlaget er den delen av de frie inntektene utenom eiendomsskatt som går til å dekke driftsutgiftene.

Figuren nedenfor viser utvikling i frie inntekter for kommunesektoren etter at økte utgifter til demografi og pensjon er trukket fra:

Kilde: Prop. 1 S for respektive år.

Kompensasjon for pris- og lønnsvekst kommer i tillegg til realveksten. Denne pris- og lønnsjusteringen gjøres med utgangspunkt i den såkalte deflatoren, som i 2018 er anslått til 2,6 prosent. Nasjonalbudsjettet anslår en årslønnsvekst på 3,0 prosent og en økning i konsumprisindeksen på 1,8 prosent i 2018.

Tabellen nedenfor viser anslag på frie inntekter i 2018 for kommunene i Vest-Agder sett i forhold til anslag på regnskap for 2017:

Kommune	Anslag på frie inntekter 2017	Anslag på frie inntekter 2018	Anslag på oppgavekorrigert vekst 2017-2018	Vekst regnskap 2017-2018
	(1 000 kr)	(1 000 kr)	(1 000 kr)	(prosent)
1001 Kristiansand	4 543 834	4 701 608	162 140	3,6
1002 Mandal	828 221	851 422	23 988	2,9
1003 Farsund	507 802	526 914	19 622	3,9
1004 Flekkefjord	522 051	531 645	10 106	1,9
1014 Vennesla	753 292	775 353	22 797	3
1017 Songdalen	351 462	361 130	9 984	2,8
1018 Søgne	565 626	578 925	13 893	2,5
1021 Mamardal	151 822	153 782	2 105	1,4
1026 Åseral	73 278	74 050	843	1,2
1027 Audnedal	120 507	121 884	1 496	1,2
1029 Lindesnes	280 079	287 721	7 944	2,8
1032 Lyngdal	463 504	487 321	24 287	5,2
1034 Hægebostad	114 014	115 492	1 577	1,4
1037 Kvinesdal	349 171	355 777	6 930	2
1046 Sirdal	136 618	138 140	1 638	1,2
Vest-Agder	9 768 081	9 681 116	308 501	3,2

Anslått vekst for Søgne kommune er 2,5 prosent. Dette innebærer en liten inntektsreduksjon reelt sett siden anslått pris- og lønnsvekst er 2,6 prosent. En viktig del av forklaringen er at anslaget på frie inntekter for 2017 inkluderer et oppjustert skatteanslag som er ettårig.

Inntektsveksten for Søgne er lavere enn gjennomsnittet for Vest-Agder og landet som helhet, som har vekst på henholdsvis 3,2 og 2,6 prosent.

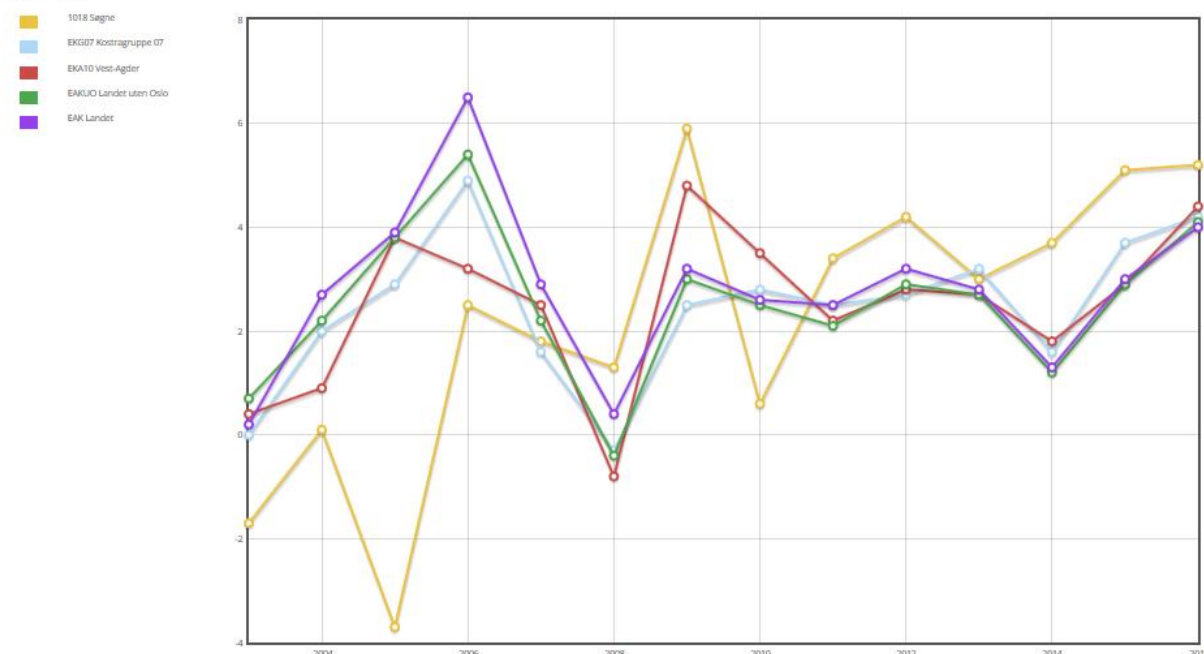
6 Omtale av status og utfordringsbilde overordnet og for sektorene

6.1 Overordnet omtale

Status per 2016

Søgne kommune har hatt gode driftsresultater de siste årene, også i forhold til gjennomsnittet av andre kommuner. Søgne hadde imidlertid svakere resultatutvikling fra 2015 til 2016 enn gjennomsnittet. Figuren viser netto driftsresultat som andel av brutto driftsinntekter (den gule linjen viser Søgnes resultater):

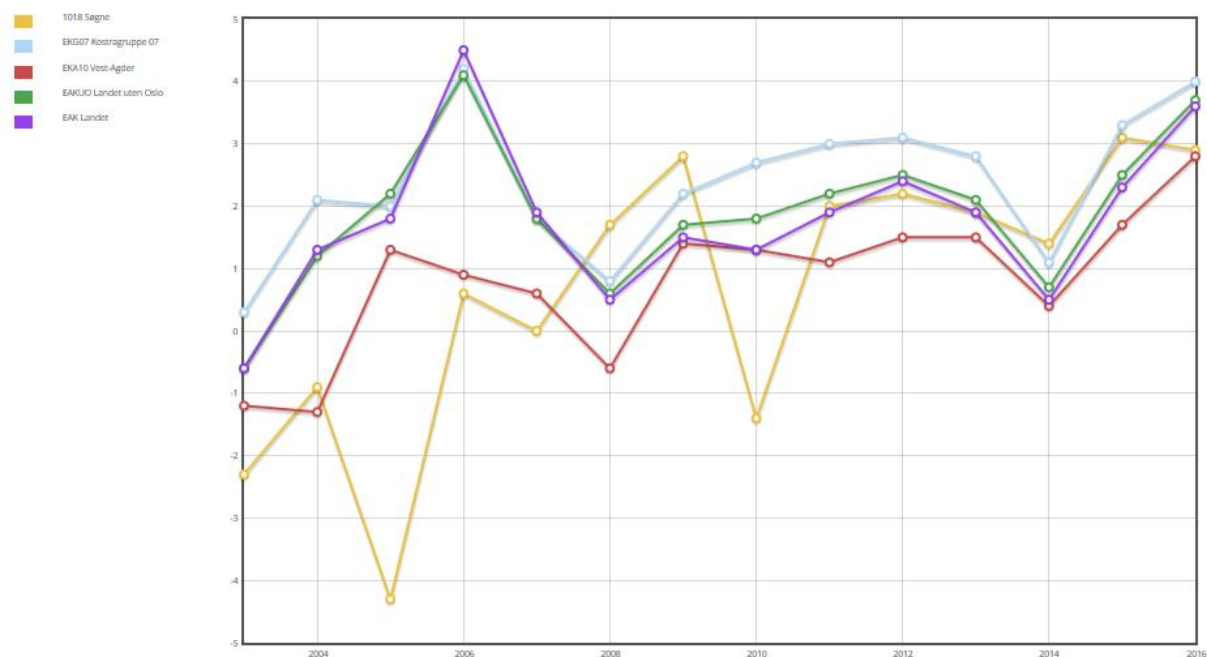
Tidsserie

Hovedforklaringen på de gode resultatene de siste årene er at Søgne, som andre norske kommuner, nytt godt av høyere skatteinntekter og lavere pensjonskostnader enn forventet. I tillegg har enhetene samlet sett hatt et mindreforbruk og Søgne kommunes investeringsfond har gitt god avkastning.

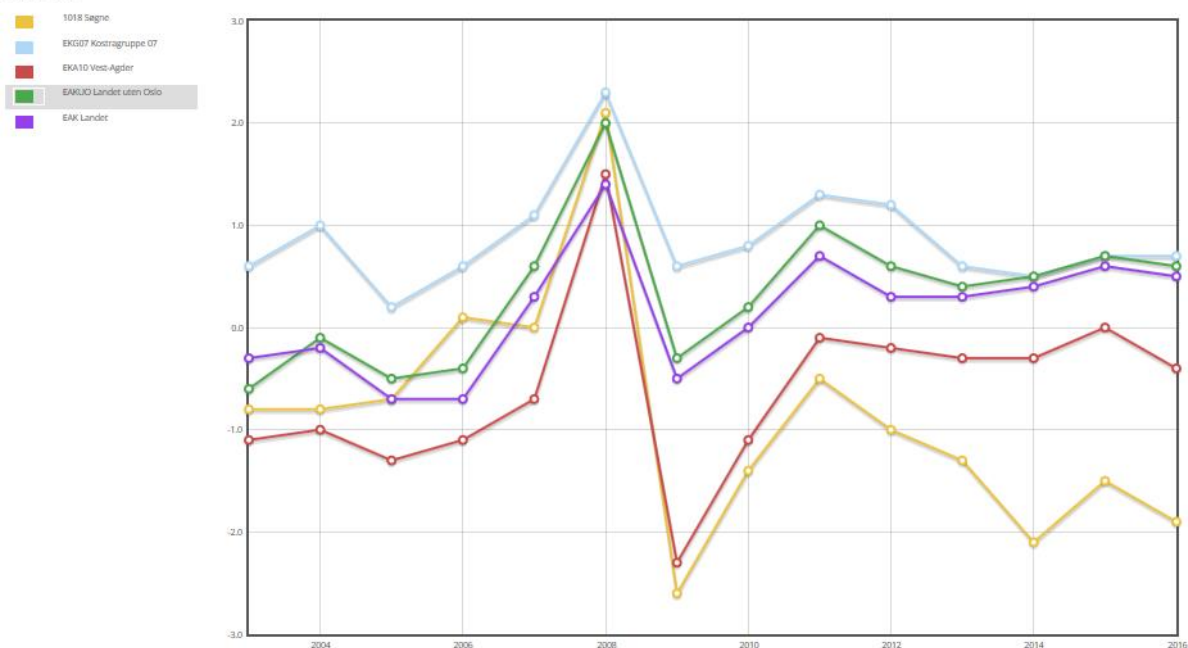
Brutto driftsresultat har ikke med finansinntekter og -utgifter, og kan dermed sies å gi et mer reelt bilde av resultatene fra den ordinære driften. Fra 2015 til 2016 ble brutto driftsresultat redusert i Søgne, mens gjennomsnittet for andre kommuner økte markert. Dette reflekterer at driftsutgiftene økte mer enn driftsinntektene i 2016. Figuren viser brutto driftsresultat som andel av brutto driftsinntekter (den gule linjen viser Søgnes resultater):

Tidsserie

Grunnen til at Søgne kommune kan ha et bedre netto driftsresultat enn gjennomsnittet i kostragruppe 07 samtidig som brutto driftsresultat er lavere er høyere finansinntekter og et relativt lavt gjeldsnivå. Figuren nedenfor viser netto finansinntekter i prosent av brutto driftsinntekter. Søgne kommune ligger under 0, dvs. at finansinntektene er høyere enn finansutgiftene.

Tidsserie

Søgne kommune får lavere overføringer fra staten enn en gjennomsnittlig norsk kommune. Befolkningssammensetningen, særlig færre eldre innbyggere enn gjennomsnittet, gjør at de frie inntektene er 1 prosent lavere enn landssnittet. Dette tilsvarer 5,8 mill. kroner. I tillegg trekkes kommunen 14,4 mill. kroner som følge av en høy andel elever i private skoler, fordi den ordinære undervisningen for disse elevene finansieres av staten. Samlet sett får Søgne kommune dermed tilført 3,7 prosent, ca. 20 mill. kroner, mindre fra staten enn gjennomsnittlig kommune. Lavere overføringer

fra staten gjør at Søgne kommune gjennomgående har lavere utgifter innenfor de forskjellige tjenestoområdene enn gjennomsnittet.

For skolene anslås utgiftene i 2016, justert for befolkningssammensetning og antall privatskoleelever, å ligge høyere enn gjennomsnittet for kostragruppen. Innenfor pleie- og omsorg og barnehage tilsier beregningene at Søgne kommunes utgifter er marginalt lavere enn gjennomsnittet i kostragruppen.

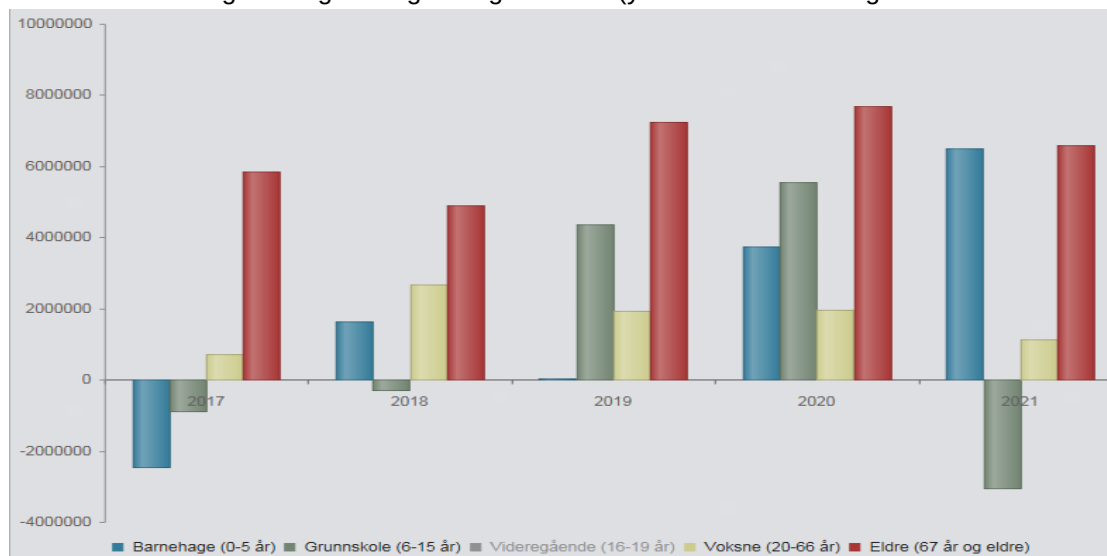
Utvikling i økonomiplanperioden

Statistisk sentralbyrå lager befolkningsframskrivninger hvert annet år, den siste framskrivningen ble gjort i juni 2016. I økonomiplanen har vi lagt til grunn faktiske befolkningstall for 2017, og deretter lagt inn årlig økning i tråd med SSBs befolkningsframskrivning (hovedalternativet).

Fra 2017 til 2018 forventes vekst for alle aldersgrupper med unntak av innbyggere i barneskolealder. Også fra 2017 til 2021 forventes vekst for alle aldersgrupper med unntak av innbyggere i barneskolealder, og en samlet befolkningsvekst på 7 prosent. Framskrivningene viser en særlig sterk vekst i eldre aldersgrupper:

	2017	2018	2019	2020	2021	Vekst 2017-18	Vekst 2017-21
Innbyggere 0-5 år	811	825	831	857	899	14	88
Innbyggere 6-12 år	1 124	1 111	1 136	1 118	1 104	-13	-20
Innbyggere 13-15 år	442	453	458	514	507	11	65
Innbyggere 16-66 år	7 434	7 577	7 673	7 729	7 824	143	390
Innbyggere 67-79 år	1 126	1 172	1 211	1 271	1 325	46	199
Innbyggere 80-89 år	330	336	349	363	371	6	41
Innbyggere 90 år +	54	57	63	67	72	3	18
Søgne kommune	11 321	11 531	11 721	11 919	12 102	210	781

Det er betydelig usikkerhet knyttet til befolkningsframskrivningene. Dette skyldes blant annet at framskrivningen er nesten 1 ½ år gammel. Vel så viktig er imidlertid utbyggingen av nye boligfelt i Søgne og ny E39, som særlig kan påvirke etterspørselen etter barnehageplasser og antall skoleelever. Vi har likevel valgt å legge til grunn SSB sitt hovedalternativ. Ut fra denne befolkningsframskrivningen kan en beregne kommunens utgiftsbehov de neste fire årene. Figuren nedenfor viser årlig endring i beregnet utgiftsbehov (y-aksen viser endring i kroner fra året før):

Figuren viser at Søgne vil få et økt utgiftsbehov de neste årene. Trykket for økte utgifter vil først og fremst komme innenfor pleie og omsorg (de røde søylene). Utgiftsbehovet på dette området øker med 4,9 mill. kroner fra 2017 til 2018 og med 26,4 mill. kroner gjennom økonomiplanperioden. Antall barn i barnehagealder har nå falt seks år på rad i Søgne kommune. Samtidig har antallet barn som går i barnehage økt. Både antall barnehagebarn og beregnet utgiftsbehov på dette området forventes å øke gjennom økonomiplanperioden. Som følge av at barnekullene varierer i størrelse varierer også beregnet utgiftsbehov for skolene. Tabellen nedenfor viser de samme tallene som figuren over:

Mill. kr.	2018	2019	2020	2021	Sum økning 2017-21
Pleie og omsorg	4,9	7,2	7,7	6,6	26,4
Skole	-0,3	4,4	5,5	-3,1	6,5
Barnehage	1,6	0	3,7	6,5	11,8
SUM	6,2	11,6	16,9	10,0	44,7

For øvrige områder, herunder teknisk sektor, helse, sosial og administrasjon øker det beregnede utgiftsbehovet i tråd med den generelle befolkningsveksten. Økninger i såkalte demografikostnader, altså kostnader som følge av befolkningsvekst og endret befolkningssammensetning, har normalt blitt kompensert gjennom økte frie inntekter.

6.2 Fellestekst helse-, sosial- og omsorgssektoren

Svein Risset

Helse-, sosial- og omsorgssektoren omfatter budsjettansvar for Enhet for hjemmetjenester, Enhet for institusjonstjenester, Enhet for livsmestring, Enhet for helsetjenester, NAV Sosial, Kvalifiseringsenheten, Felles omsorg og Forvaltningstjenesten. Sektoren har til sammen ca 260 årsverk.

Overordnede visjoner/mål for helse, sosial og omsorg

Søgne kommune skal tilby fleksible, koordinerte og framtidsrettede helse-, sosial- og omsorgstjenester.

Målet er rett kompetanse til rett tid, samt at tjenestene skal bidra til at alle innbyggerne har et mest mulig selvstendig og verdig liv

Sektorens utfordringsbilde de kommende årene

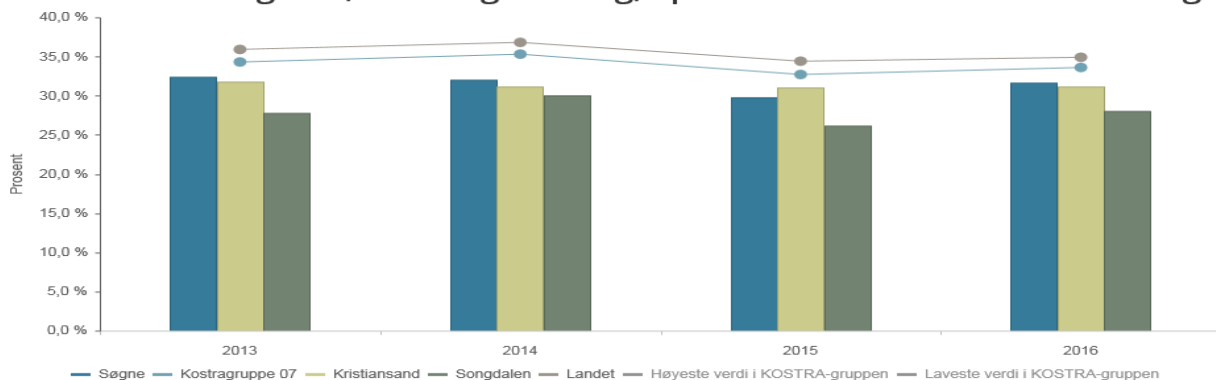
Sektoren har utarbeidet ny helse- og omsorgsplan for perioden 2017-2030, og utfordringsbildet for perioden er beskrevet der. Sentrale utfordringer for sektoren samlet sett framover er blant annet disse:

- Søgne kommune vil endre seg fra å ha en relativt ung befolkning i dag til en over snittet eldre befolkning om 15-20 år. Andelen over 80 år vil frem til 2040 øke med ca 160 prosent i Søgne og ca 110 prosent på landsbasis (SSB). Det blir altså vesentlig flere eldre i Søgne. Dette gir muligheter hvis eldre, friske pensjonister ønsker å være en frivillig ressurs for lokalsamfunnet. Økende andel eldre vil imidlertid også påvirke sykdomsmønsteret. Med høyere alder øker også forekomsten av sammensatte og kroniske sykdommer.

- Det blir flere voksne personer med nedsatte funksjonsevner som trenger langvarige og sammensatte tjenestetilbud. I tillegg flere foreldre/foresatte til barn med funksjonshemninger og atferdsutfordringer som gir særlig tyngende omsorgssituasjoner.
- Det pågår en økende spesialisering og oppdeling av tjenestene i tråd med den nasjonale samhandlingsreformen, både faglig og organisatorisk. Dette er utfordrende med tanke på balansen mellom nye kommunale oppgaver og nødvendig ressurstilgang.
- Antall personer på sosialhjelp har vært, og er en utfordring. Og det er knyttet mye uforutsigbarhet til denne type tjeneste. Uforutsigbarhet er det også knyttet til omfang av antall flyktninger som skal bosettes i kommunen, et antall som varierer fra år til år og gir utfordringer knyttet til organisering, tilbud og integrering.
- Resultatene av Ung-data undersøkelsene og økende sosiale og økonomiske forskjeller viser viktigheten av at sektoren fortsetter å ha fokus på folkehelse, forebygging og tidlig innsats. En bred folkehelsesatsing i alle samfunnssektorer er en viktig forutsetning for å sikre livskvalitet og gode liv for alle innbyggerne i Søgne kommune.

Ressursbruk 2013 – 2016 i helse-, sosial- og omsorgssektoren

Netto driftsutgifter, helse og omsorg, i prosent av totale netto driftsutg

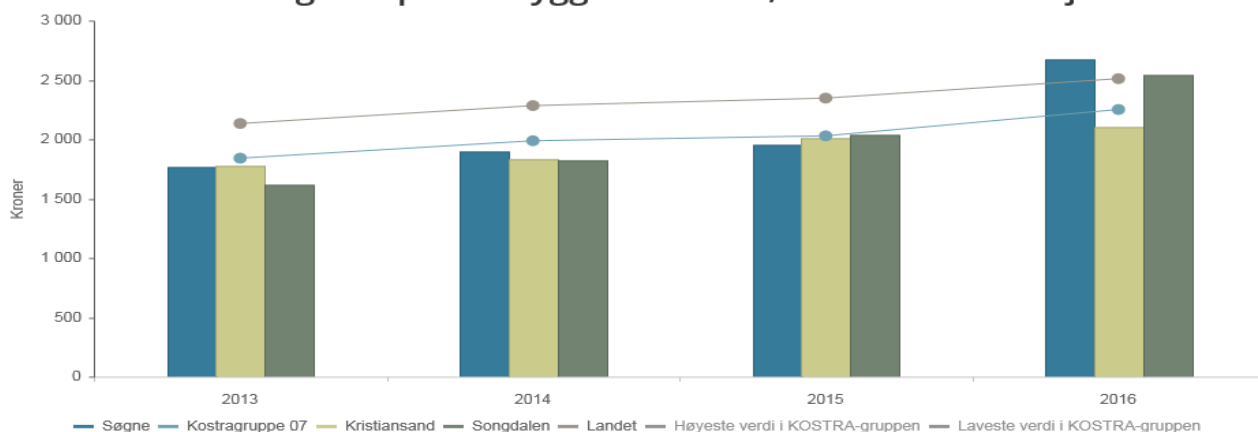

	2013	2014	2015	2016
Søgne	32,4 %	32,0 %	29,8 %	31,6 %
Kostragruppe 07	34,3 %	35,3 %	32,7 %	33,6 %
Kristiansand	31,8 %	31,1 %	31,0 %	31,1 %
Songdalen	27,8 %	30,0 %	26,2 %	28,0 %
Landet	35,9 %	36,8 %	34,4 %	34,9 %

Kommentar til tabellen:

- Andel av budsjett som går til helse og omsorg er lavere i Søgne enn i kostragruppe 07 og landet som helhet.
- Sektoren har de siste årene lagt seg på en stram og ressurseffektiv linje. Tallene må samtidig sees i sammenheng med at kommunen har en yngre befolkning enn gjennomsnittet i kostragruppen og i landet for øvrig.
- Antall innbyggere over 80 år forventes å øke de neste fire årene, og enda mer i årene deretter. Dette vil øke omsorgssektorens andel av kommunens utgifter til omsorgstjenester.

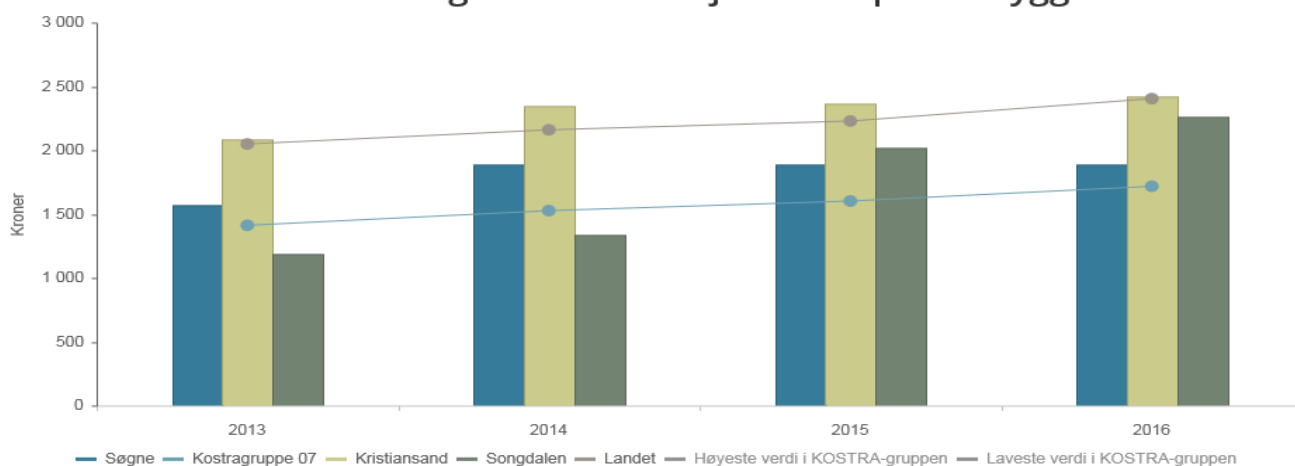
Netto driftsutgifter pr. innbygger i kroner, kommunehelsetjenesten

Kommentar til tabellen:

- Søgne kommune hadde en betydelig økning til kommunehelsetjenester i 2016.
- Økningen var større enn i andre kommuner og landet som helhet.

Netto driftsutgifter til sosialtjenesten pr. innbygger

	2013	2014	2015	2016
Søgne	1 570	1 887	1 890	1 884
Kostragruppe 07	1 412	1 527	1 602	1 718
Kristiansand	2 086	2 343	2 362	2 424
Songdalen	1 188	1 340	2 017	2 262
Landet	2 049	2 160	2 229	2 404

Kommentar til tabellen:

- Det er jevnt over noe høyere utgifter til sosialtjenester i Søgne enn kostragruppe 07. De er imidlertid langt lavere enn de to andre K3-kommunene og landet som helhet.
- Søgnes utgifter var stabile relativt stabile i perioden 2014-2016, mens de andre kommunene øker noe fra år til år. Kommunen har økt innsatsen med flere årsverk, noe som har gitt bedre oppfølging av enkeltpersoner.

Tidlig innsats, lavterskeltilbud og forebyggende arbeid i Søgne kommune

Søgne kommune har tilbud på ulike nivåer:

Lavterskeltilbud gir direkte hjelp uten henvisning. Disse tjenestene er som utgangspunkt tilgjengelig for alle kommunens innbyggere, også personer uten betalingsevne. Intensjonen er å komme tidlig inn med gode tiltak.

Forebyggende arbeid innebærer tiltak for å styrke helsen og hindre at sykdom eller skade oppstår. Det kan også handle om å stanse sykdomsutvikling og hindre tilbakefall, eller hindre forverring og sikre best mulig liv med den helsesvikten som foreligger

Tidlig innsats er å identifisere og håndtere helsemessige utfordringer på et så tidlig tidspunkt at utfordring ikke blir et problem, eller at et oppstått helseproblem kan reduseres med begrenset innsats

Forebyggende og behandlende helsetjenester rettet mot barn og ungdommer og deres familier

Det synes å være en trend i samfunnet at antall personer med psykiske helseplager øker. Både hos barn, unge og voksne. Samtidig øker etterspørselen etter tjenester fra familier i sårbare livssituasjoner der psykiske utfordringer av ulike karakter og på ulike nivåer ligger til grunn. Ung-data undersøkelsene fra ungdomsskolene i Søgne viser høyere tall enn landsgjennomsnittet i forhold til ensomhet, depressivt stemningsleie, daglige helseplager og mobbing. En betydelig andel barn og unge sliter med sitt eget selvilde, prestasjonspress, psykiske belastninger, familie- og vennerelasjoner. Denne økonomiplanen opprettholder nivået den økte ressursinnsats om spesielt 2016-budsjettet bidro i forhold til tjenester rettet mot barn, ungdommer og familier.

I 2017 ble avdeling for psykisk helsearbeid styrket med 0,5 årsverk til psykisk helsearbeid og denne planen foreslår ytterligere 0,5 årsverk.

For å høste gode effekter av ressursinnsatsen er det sterkt fokus på et stadig tettere samarbeid med oppvekstsektoren.

Stadig flere omsorgspersoner (foreldre/foresatte) har behov for, og søker om avlastning som følge av særlig tyngende omsorg. Denne tjenesten er viktig for at familierelasjoner skal kunne fungere i en hverdag med store utfordringer knyttet til barn med funksjonshemninger eller store atferdsproblemer. Avlastningstjenesten ble styrket i 2017 og økonomiplanens forslag om å utvide lokalene rundt 2020 er et resultat av at dagens lokaler begynner å bli presset som følge av økt antall brukere.

Hjemmetjenester og botjenester

Det er en overordnet målsetting å organisere og tilby omsorgstjenester slik at flest mulig innbyggere kan bo i eget hjem lengst mulig. Alternativt tilbys omsorgsbolig med tilgang på heldøgns tjenester når tjenester i egen bolig ikke lengre er trygt og forsvarlig. Kommunen vil i årene som kommer også få et økende antall voksne personer med nedsatt funksjonsevne som har behov for sammensatte tjenester, samt flere personer med demens.

Helse- og omsorgsplan 2017-2030 inneholder forslag basert på dette, og det er innen området hjemmetjenester og botjenester vi ser behovet for de største investeringer i drift og bygg de kommende årene. Økonomiplanens forslag presenterer derfor forslag med betydelige investeringer for å sikre at kommunen er rustet med nok personell og bygg (omsorgsboliger og aktivitetssenter) for å imøtekomme det økte omfang av tjenestebehov vi vet vi får.

Institusjonstjenester til eldre og personer med demens

Helse- og omsorgsplan 2017-2030 foreslår at dagens institusjonstjenester holdes på nåværende nivå de nærmeste årene. Institusjonstjenester gis henholdsvis på Tangvall og på Langenes, og langtidsplassene tildeles i stor grad personer med demens. Tallprognosene i helse- og omsorgsplan 2017-2030 viser et økt behov på lengre sikt også for denne type tjenester. Det foreslås derfor at videre organisering og utvidelse av antallet langtidsplasser igangsettes først mot slutten av denne økonomiplanperioden.

Korttids- og rehabiliteringsavdelingen har i 2017 utvidet tjenesteområdet til å betjene ØHD-tiltak til personer med psykisk helse- og rusutfordringer på lik linje med ØHD til somatiske pasienter. Det har vært svært begrenset etterspørsel til nå og synes ikke å utfordre avdelingens ressursituasjon.

Institusjonsenheten har organisatoriske utfordringer på flere områder og som det nå jobbes effektivt og konstruktivt med. Økonomiplanen foreslår derfor å videreføre revidert budsjett 2017 som innbefatter en økning på 1 mill kroner til enheten.

Rusarbeid rettet mot voksne

Rusoppfølging finansieres både av kommunens ordinære rammer og fra årlige tilskudd som kommunen må søke om fra år til år. Tilskuddsordningene oppleves som kortvarige og til dels uforutsigbare og gjør det krevende å planlegge på en langsiktig og god måte. Økonomiplanen foreslår å opprettholde kommunale rustjenester på dagens nivå.

Ett prosjekt knyttet til styrket botilbud, som er finansiert av statlige tilskudd avsluttes 2017 da man antar at tilskudd ikke blir videreført.

Sosialhjelp og bosetting av flyktninger

Nav kommune har styrket antallet årsverk de siste årene. Dette har gitt muligheter for bedre oppfølging av enkeltpersoner samt gitt enheten bedre forutsetninger for å innrette tjenesten på en mer effektiv måte for å holde sosialhjelpsutgiftene på et mer stabilt og forutsigbart nivå.

Antall flyktninger varierer fra år til år, og dette gjør det krevende å kunne planlegge tjenesten på en god langsiktig måte. Flyktninger som bosettes plikter å delta på introduksjonsprogram, og målet er å integrere personene og bidra til mulighetene for å studere eller delta i arbeidslivet. Det har vært en utfordring med et økende antall flyktninger som etter endt introduksjonsprogram ender som sosialhjelpsmottagere.

Dag – og aktivitetssentre til voksne

Omsorgssektoren drifter tre ulike dag- og aktivitetssentra. Disse tilbudene er svært gunstige med tanke på aktiviserende og sosialiserende tiltak. I tillegg gis tjenesten som avlastning. Blant annet til pårørende til personer med demens (f eks ektefeller).

Både aktivitetssenteret i Lundeveien og dagsenteret for personer med nedsatte funksjonsevner i Tangveien har kapasitetsutfordringer hva lokaler angår. Årsak til dette er at det gradvis kommer flere brukere til disse tjenestene. Eksisterende økonomiplan inneholder forslag om nytt dagsenter for personer med nedsatt funksjonsevne på Linnegrøvan. Dette er under planlegging og ligger an til å

være tilgjengelig for brukerne rundt årsskiftet 2018/19. Det er en målsetting at dette senteret kan innredes slik at det blir et sambrukshus som også andre grupper av kommunale tjenestemottagere kan benytte. Nytt og større aktivitetssenter for eldre og demente foreslås etablert i denne økonomiplanperioden, og i forbindelse med bygg av nye omsorgsboliger. Behovet anslås til ca 40 plasser, hvilket vil være en dobling i forhold til dagens kapasitet i Lundeveien.

Videre dagtilbud innen psykisk helsearbeid (Kontaktsenteret) videreføres foreløpig som nå i Lundeveien 34.

Saksbehandling og forvaltning

Forvaltningstjenesten som rådgivende instans opp mot helse- og omsorgsenhetene, og teller i dag 4 årsverk. Tjenesten innehar ansvaret for koordinerende enhet, som skal sikre koordinerte tjenester og individuelle planer til innbyggerne der de har krav på dette. I tillegg har Forvaltningstjenesten ansvar for tilbudet om helsefremmende hjemmebesøk til bygdas 78-åringer som handler om å informere, kartlegge og veilede med hensyn til tidlig innsats og forebygging. Dette tiltaket ble igangsatt i februar 2017.

Kommunale legetjenester

Søgne kommune har til nå fordelt kommunale legeoppgaver på flere leger i små stillinger. Blant annet gjelder dette sykehjem, flyktningetjeneste, helsestasjon og skole. Disse ressursene er nå samlet med formål om å få en kommunal lege i hel stilling. Denne personen er nå ansatt og vedkommende begynner våren 2018 og organiseres i linje under kommuneoverlege.

Samhandlingstiltak fra 2016

- Fagnettverket i HSO-sektoren i Knutepunkt Sørlandet er videreført. I eksisterende økonomiplan ble det lagt inn nye ressurser til en felles koordinator for dette arbeidet. For Søgne kommune utgjorde dette 100.000 kroner, og dette opprettholdes i kommende økonomiplan.
- Søgne har flere samarbeidsavtaler med Songdalen kommune, og som videreføres. Dette er:
 - Kjøp og salg av korttidsplasser, inkludert samarbeid om øyeblikkelig hjelp døgnplass.
 - Avtale om felles legevakt kveld og helger.
 - Samarbeidsavtale om Frisklivsentral.
 - Stillingsressurs på 50 prosent som kreftkoordinator.
- Det er felles legevakt på natt i samarbeid med knutepunktkommunene. Kristiansand kommune står som vertskommune. Denne avtalen medfører utgiftsøkninger, og dette er lagt inn i økonomiplanen.

Statsbudsjett 2018

I regjeringens forslag til statsbudsjett 2018 nevnes følgende punkter som er av interesse for helse- sosial- og omsorgstjenesten i Søgne:

- Opptrappingsplanen for rusarbeid: Her er rammene nasjonalt økt med 300 mill. kroner. For Søgne kommune utgjør dette *inntekt* i rammene på ca 600.000 kroner.
- Boligsosialt arbeid rettet mot vanskeligstilte: Tidligere tilskuddsordning er nå inne i rammene. For Søgne kommune gir dette *inntekt* ca 56.000 kroner.
- Ressurskrevende brukere: Kommunenes egenandel pr bruker øker med 50.000 kroner. Søgne kommune har i dag 13 ressurskrevende brukere, og dette medfører en *inntektsreduksjon* på 650 000 kroner.
- Det legges på landsbasis til rette for tilskuddsordninger som skal gi om lag 350 nye dagaktivitetsplasser for personer med demens.
- Gjennom økning i investeringstilskudd legges det på landsbasis til rette for tilskudd til om lag 1800 nye heldøgns omsorgsplasser.

Forslag til drift som gir økte utgifter i helse-, sosial- og omsorgssektoren:

Sektoren økonomiplanforslag tilsier en videreføring av det nivået som er lagt for tjenesteområdene de siste årene. Det betyr en fortsatt noe stram linje sett i forhold til kostragruppen. Det er imidlertid lagt inn forslag til økninger senere i planperioden som gjør kommunen forberedt på de endringer som kommer, jamfør utfordringsbildet som er beskrevet.

Her følger sektorens forslag til tiltak som gir økte driftsutgifter fra 2018:

Nav Sosial

- Enheten har behov for å styrke ledelsesnivået noe, og ønsker å omgjøre 50 prosent fagleder til 50 prosent avdelingsleder. Dette vil koste ca 50.000 kroner
- Nav er et partnerskap mellom stat og kommune. Kommunen har de siste årene økt antall årsverk, mens Nav Stat har redusert noe. Nav Stat har i den forbindelse krevd endring i fordelingsnøkkel hva utgifter angår. Nøkkelen er nå 45 prosent kommune og 55 prosent stat og utløser en økt utgift for kommunen på ca 390.000 kroner.

Kvalifiseringsenheten

- Enhetens rammer opprettholdes. Som følge av uforutsigbarhet og betydelige endringer i antall flyktninger som bosettes i kommunen, er det lagt inn egen post som buffer.

Enhet for helsetjenester

- Alle små kommunale legestillinger er samlet for å ansette *en* lege i 100 prosent stilling. Forslaget på 150.000 kroner sikrer full stilling.
- Revidert budsjettering fra 2017 på 1 mill. kroner knyttet til økte utgifter i forbindelse med legevaktsamarbeid med Kristiansand kommune (legevakt natt) videreføres som forslag i 2018.
- Som følge av ny akuttmedisinforskrift stilles det krav om bakvaksordning for uerfarne leger som skal ha legevakt. Dette utgjør 200.000 kroner
- Enheten budsjetterte i 2017 med inntekt på statlig tilskudd til skolehelsetjenesten på 600.000 kroner. Enheten fikk ikke tilskuddet, men i tråd med revidert budsjett 2017 er denne summen foreslått inn som økning i enhetens rammer.

Enhet for institusjonstjenester

- Revidert budsjettering fra 2017 på 1 mill. kroner videreføres som forslag i 2018 som følges av enhetenes arbeid med gjennomgang av drift og organisering.
- I tråd med ny helse- og omsorgsplan vil enheten i 2018 rekruttere ungdommer i 15-17 årsalderen inn til å bistå med ulike aktiviteter rettet mot beboerne på sykehjemmet. Dette anses også for å være et potensielt rekrutteringstiltak med tanke på framtidig behov for arbeidskraft. Det legges opp til lønns- og driftsutgifter rundt 100.000 kroner.

Enhet for hjemmetjenester

- Enheten har nye og utvidede tiltak knyttet til brukerstyrt personlig assistanse. I sum vil økningen utgjøre ca 1,05 mill.kroner.
- Aktivitetssenteret ble høst 2017 utvidet til også å omfatte noe kveldstid i uka. Økt pågang av brukere og planlagt nytt aktivitetssenter utgjør forslaget om økning i planperioden fra 0,25 til 1 mill. kroner.
- Alle prognoser tilsier økning innen hjemmebaserte tjenester som følge av endret demografi med langt flere eldre og demente i årene som kommer. Som en følge av satsing på nye omsorgsboliger med tilgang på hel døgns tjenester og målsettingen om at innbyggerne bor hjemme lengst mulig, er det lagt inn forslag til økning i bemanningsbehov tilsvarende 1,4 mill. kroner (utgjør ca 2 årsverk) i 2018 med økning opp til 6 mill. kroner i slutten av planperioden.

Enhet for livsmestring

- Det foreslås å øke psykisk helseteam med 0,5 årsverk for å møte den økende pågang og etterspørsel. Dette utgjør totalt 350.000 kroner.
- Det er behov for større dagsenter for personer med nedsatt funksjonsevne. Dette er forskjøvet noe i tid. Det foreslås å øke med 2 årsverk med helårsvirkning fra 2019. Dette utgjør 1,4 mill. kroner.
- Flere voksne personer med nedsatt funksjonsevne og behov for sammensatte tjenester utløser behov for mer personell og flere boenheter. Det planlegges nå nye universelt tilpassede boliger, og det foreslås økning i bemanningsbehov tilsvarende 1,2 mill. kroner i 2018, med økning opp til 3,375 mill. kroner fra 2019.
- Enheten har for høyt inntektsbudsjett knyttet til statlige tilskudd til rusarbeid. Dette nedjusteres til det nivå tilskudd har vært på de to siste årene, og utgjør økning på utgiftssiden på 0,8 mill. kroner
- To avtaler med eksterne aktører er avsluttet i løpet av 2017. Disse utgjør utgiftsreduksjon på til sammen 1,15 mill. kroner.

Felles omsorg

- Endringer i refusjonsgrunnlaget knyttet til ressurskrevende brukere medfører en inntektsreduksjon på ca 1,65 mill. kroner i forhold til 2017-budsjettet.

6.3 Fellestekst oppvekstsektoren

Jon Wergeland

Ansvarsområdet felles oppvekst

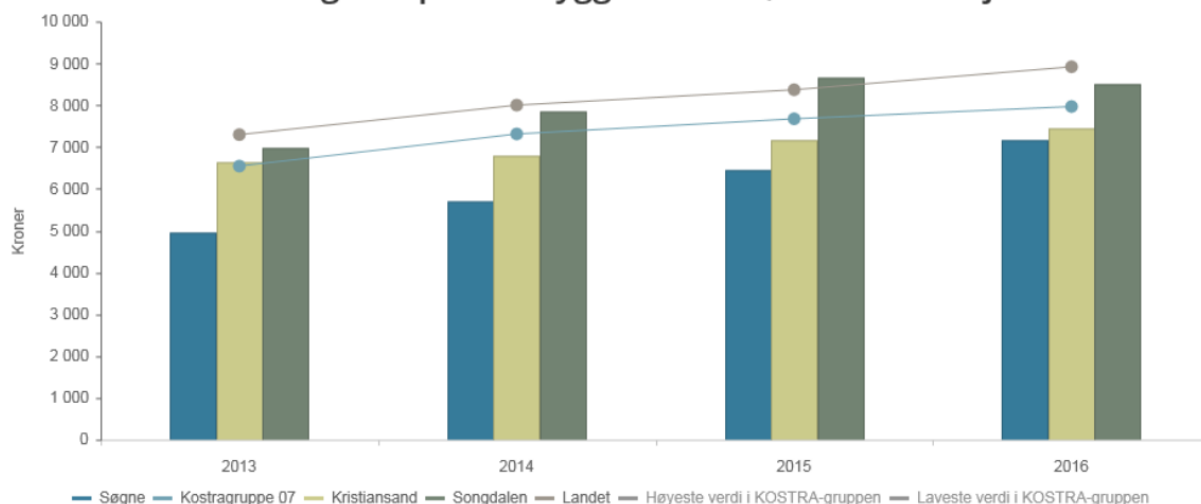
Oppvekstområdet ledes av kommunalsjef oppvekst. I kommunalsjefens stab arbeider skolefaglig rådgiver, SLT koordinator (50 prosent)/ rådgiver oppvekst (50 prosent). Området består av kommunens barnehagemyndighet for hele barnehagetjenesten, eierskap av fire kommunale barnehager, tre barneskoler, to ungdomsskoler, PP-tjeneste og kultur. I tillegg sorterer trafiksikkerhetsarbeid (0-visjonen) til området, for tiden organisert i kulturenheten. Barneverntjenester gjennomføres som vertskommunesamarbeid med Kristiansand kommune.

I juni 2017 begynte SLT koordinator/ rådgiver oppvekst i stilling som eksplisitt arbeider med å forsterke det rus- og kriminalitetsforebyggende arbeidet og for å øke tverrfaglig samhandling gjennom nye møtearenaer som er etablert. En viktig oppgave er at det tverrfaglige lavterskeltiltaket «kjernegruppe» etableres der det er behov. Koordinator bidrar også med å definere ansvar for arbeidsoppgaver gjennom samarbeid i ansvarsgrupper.

Barnevern

Netto driftsutgifter per innbygger 0-17 år, barnevernstjenesten:

Netto driftsutgifter per innbygger 0-17 år, barnevernstjenesten

	2013	2014	2015	2016
Søgne	4 946	5 687	6 459	7 156
Kostragruppe 07	6 545	7 313	7 675	7 969
Kristiansand	6 639	6 781	7 156	7 447
Songdalen	6 979	7 850	8 668	8 517
Landet	7 297	8 003	8 370	8 920

Økte utgifter til barnevern følger samme trend som en nasjonal utvikling, slik at Søgne fortsatt har lave utgifter på området sammenlignet med andre kommuner. I januar 2016 etablerte Søgne nytt vertskommune samarbeid om barnevern. Det er arbeidet hardt for å sikre oppfølging av lovkrav, faglig kvalitet og økt samarbeid med andre tjenester i kommunen. Tjenesten styrer mot et årsresultat i balanse, men økt budsjettbehov 2018 er i hovedsak knyttet til barnevernstiltak utenfor hjemmet og en ekstra stilling som barnevernspedagog som deles forholdsvis mellom Søgne og Songdalen. Barnevernet har tilgang til egen kommunal tiltaks- og oppfølgingsavdeling som reduserer bruken av private aktører. Barnevernet søker å vri tjenesten fra å gi tiltak utenfor hjemmet til gode hjelpetiltak i hjemmet, blant annet ved å benytte tiltaksavdelingen. Dette vil også begrense utgiftsveksten vi har sett i barnevernet de senere år.

Av barn 0-17 år er det 5,8 prosent som mottar tiltak fra barnevernet. Det er 27 barn fra Søgne som er plassert i fosterhjem og vi har totalt 30 som er plassert i fosterhjem i kommunen inkludert barn fra andre kommuner.

I henhold til avtale om barnevernssamarbeid fordeles utgiftene til barnevernet på følgende tre poster:

Barnevernsarbeid (funksjon 244) – lønnskostnader ansatte:

I 2018 fordeles felleskostnadene 100 prosent basert på objektive kriterier i kommunenes inntektssystem. For Søgne kommune utgjør dette en økning på 803.000 kroner. På grunn av stor arbeidsmengde foreslås en ekstra stilling til avdelingen Søgne/Songdalen. Søgnes andel av denne stillingen vil utgjøre 440.000 kroner.

Tiltak i hjemmet (funksjon 251):

Nivået på bruk av barnevernets tiltaksavdeling opprettholdes på samme nivå som 2017. Bruk av egen tiltaksavdelingen gir en besparelse på kjøpetiltak og vil gi en besparelse på 251 samlet sett i 2017. Besparelsen videreføres i 2018. Barnevernet omdisponerer disse midlene til å styrke bemanning på 244, i tillegg til den nye ekstra stillingen.

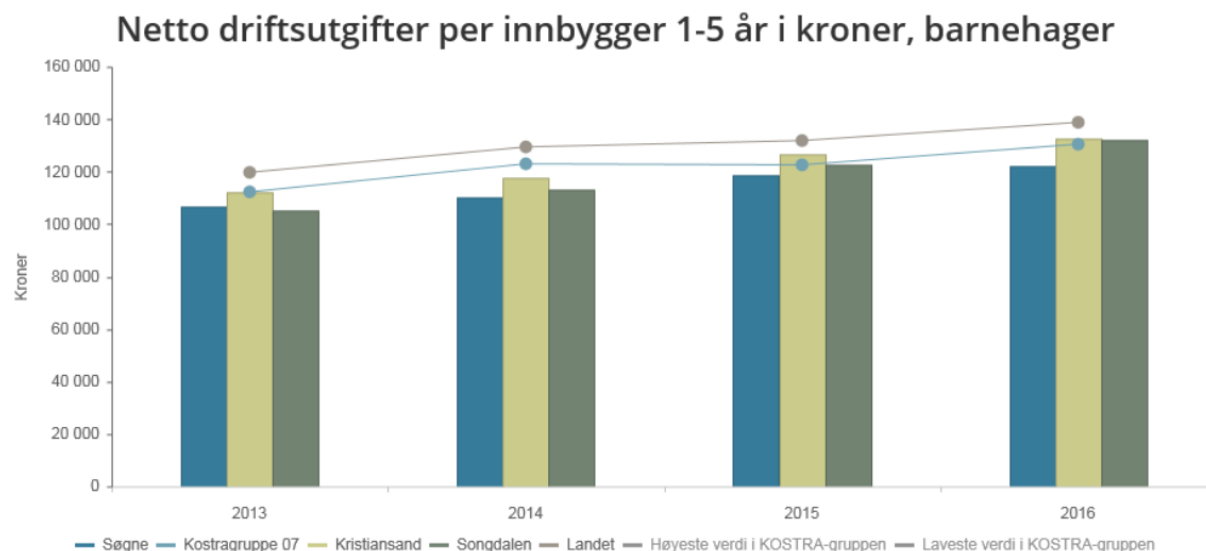
Tiltak utenfor hjemmet (funksjon 252):

Høyere utgifter til fosterhjem på grunn av statlig regulering av kostnader, samt 2 nye barn med omsorgsovertakelse. I tillegg er det fire nye barn på institusjon som er svært kostnadskrevende. (70.000 kroner pr måned pr barn). Det er varslet om at det ved høy sannsynlig vil komme en omsorgsovertakelse i en familie med flere barn i 2018/2019. Dette vil ha en ekstra kostnad på mellom 16.000 kroner og 70.000 kroner pr barn pr måned.

Barnehage

Utgiftene til barnehage per barn i aldersgruppen 1-5 år er noe lavere enn gjennomsnittet i kommunegruppen:

Netto driftsutgifter per innbygger 1-5 år i kroner, barnehager:

	2013	2014	2015	2016
Søgne	106 456	110 310	118 647	121 970
Kostragruppe 07	112 307	123 008	122 622	130 500
Kristiansand	112 234	117 873	126 667	132 516
Songdalen	105 344	112 899	122 820	132 312
Landet	119 752	129 449	131 862	138 807

Dette skyldes delvis at andelen barn som går i barnehage er noe lavere enn gjennomsnittet. Men selv om en justerer for dette drives de kommunale barnehagene effektivt.

Kommunen har per i dag myndighetsoppgaver for 4 kommunale og 10 private barnehager som har tilbud til barn i alderen 0-5 år.

Full barnehagedekning

Søgne kommune har de siste årene hatt akkurat tilstrekkelig kapasitet på barnehageplasser. Alle med rett til barnehageplass er gitt et tilbud, men kapasiteten til å ta imot tilflytting og nye barn er lav. Derfor arbeides det med å dimensjonere barnehagetilbudet til å møte en fremtidig vekst. Nye statlige føringer gir i realiteten alle barn fra 8-9 måneders alder rett til barnehageplass. Svingninger i antall barn gjør også planlegging vanskelig. Dette forsterkes av at befolkningsframskrivingene de senere årene har vist seg å være upresise, samtidig som kommunen tilbyr omtrent halvparten av plassene gjennom private tilbydere. I tråd med barnehagebehovsplanen foreslås det i denne økonomiplanen bygging av en ny kommunal barnehage i Ausviga, der kommunen har kjøpt tomt til formålet.

Tilsyn og godkjenning av barnehager

Enhet for barnehager legger ned et stort arbeid for å øke kvalitet på arbeidet som utføres i barnehagene – både kommunale og private. Enheten har ansvar for tilsyn med alle barnehager i kommunen og for godkjenning av nye barnehager. Myndighetsoppgaven gjøres ved webtilsyn og stedlig tilsyn.

Kompetanseutvikling

Enhet for barnehager har ansvar for kompetanseutvikling av ansatte i både kommunale og private barnehager. Det er frivillig for de private å delta, men det jobbes aktivt for at alle skal være med. Kommunen søker midler fra fylkesmannen til slik kompetanseutvikling og per i dag deltar to ansatte og to ansatte i private barnehager på ulike typer utdanningsprogram. De kommunale og de store private barnehagene er med i satsningen «Inkluderende læringsmiljø» og viktig kompetanseheving skjer gjennom kursing og kultur bygging som skjer gjennom denne satsningen.

Barn med spesielle behov/minoritetsspråklige barn

Det brukes fortsatt store ressurser til barn i barnehager som har rett til spesialpedagogisk hjelp etter opplæringslova. Tabellen under viser at det i Søgne er et lavere antall barn som får spesialpedagogisk hjelp i barnehagen enn gjennomsnittet for kommunegruppen og landet.

	2014	2015	2016	Kostragr. 07 2016	Landet 2016
Andel barn som får ekstra ressurs etter opplæringsloven (%)	12,8	12,9	12,2	15,9	19,6

Åros barnehage er valgt ut til å være en kompetansebarnehage. Det ser ut til å fungere bra, spesielt fordi det bygges kompetanse blant de ansatte. Åros barnehage ble opprinnelig planlagt som en slik barnehage da den ble bygd. I 2018 planlegges det å gjøre fysiske tilpasninger for å sikre barnehagens forutsetning for å være en kompetansebarnehage.

Finansiering av ikke-kommunale barnehager/barnehageplasser i andre kommuner

Kommunen har finansieringsansvar for de private barnehagene. De skal få utbetalt tilsvarende det en barnehageplass koster i de kommunale barnehagene. De seneste år er det gjort en omlegging av beregningsmetoden for tilskudd til private barnehager. En skal ta utgangspunkt i siste avsluttede regnskap, justert for pris- og lønnsvekst. Det er også gjort endringer knyttet til pensjonsberegningene. Kommunen har brukt oppdatert forskrift for å beregne satsen for 2018.

Andre utfordringer framover

KS har utarbeidet et datagrunnlag for å beregne hvilke konsekvenser en statlig pedagog- og bemanningsnorm vil få for kommunen:

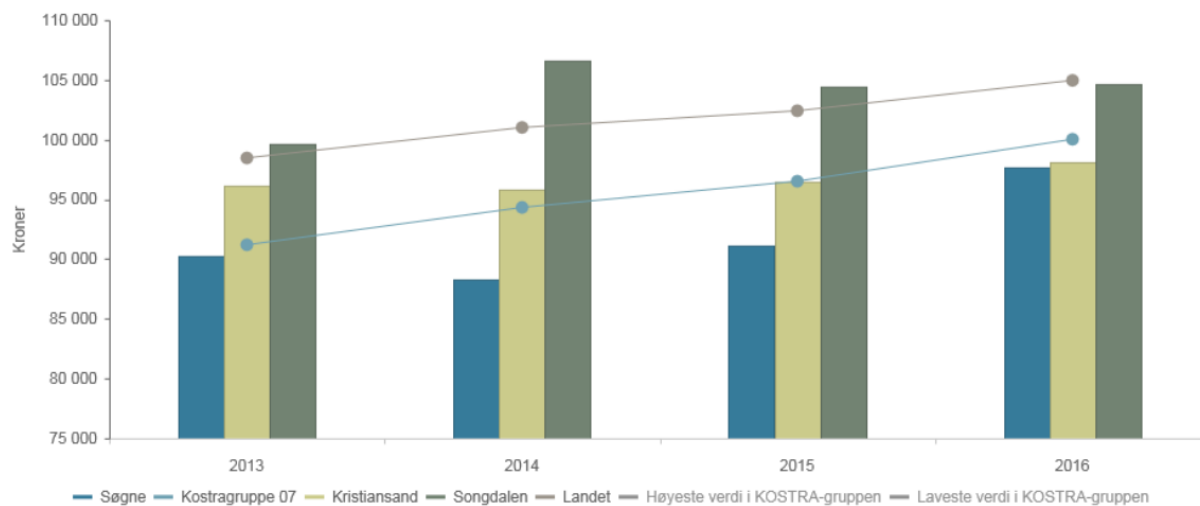
Barnehage	Heltids- ekvivalenter	Årsverk grunnbemanning	Antall pedledere i dag	Forslag til pedagognorm	Forslag til bemannings- norm	Behov nye stillinger totalt	Behov ped.leder	Årsverk ped.leder som må nyansettes	Årsverk som kan omgjøres fra eksisterende fagarbeider/assistentstillinger til ped.leder	Nye årsverk som må tilsettes i grunnbemanning
Søgne										
Kommunal	363,6	58,9	25	28	60,60	2,43	3,20	2,30		0,90

Sammenheng mellom de fysiske muligheter for å organisere barnegrupper i den enkelte barnehage og statlige føringer for generell bemanning og pedagogtettethet, vil kunne gi utfordringer hvordan kommunen får dimensjonert barnehagetjenesten i fremtiden. Se beskrivelser fra enhet for barnehager for mer detaljer.

Grunnskole

Netto driftsutgifter til grunnskolesektor (202, 215, 222, 223), per innbygger 6-15 år:

Netto driftsutgifter til grunnskolesektor (202, 215, 222, 223), per innbygger 6-15 år

	2013	2014	2015	2016
Søgne	90 222	88 262	91 184	97 632
Kostragruppe 07	91 195	94 321	96 516	100 027
Kristiansand	96 130	95 878	96 520	98 108
Songdalen	99 681	106 607	104 390	104 619
Landet	98 465	101 015	102 410	104 956

Kostratallene er imidlertid ikke justert for andel barn i friskoler. Totalt trekkes 14,4 mill. kroner fra kommunens inntekter siden Søgne har en stor andel barn utenfor de kommunale skolene. Dette gjør at den reelle kostnaden i Søgne er noe høyere enn gjennomsnittet for kostragruppe 07.

Felles skole

Her ligger i hovedsak lovpålagte oppgaver innen grunnskoleområdet som ikke skal være en del av driftsbudsjettet til skolene. I tillegg ligger midler kommunen får eller søker om fra staten i forbindelse med ulike statlige satsinger eller kommunale midler til ulike formål. Hovedposten omfatter:

- Skoleskyss
- Særskilt norskopplæring og tospråklig fagopplæring
- Kjøp og salg av skoleplass i andre kommuner og i friskoler
- Etterutdanning- og videreutdanning
- Felles pedagogisk utviklingsarbeid

Særskilt norskopplæring og tospråklig fagopplæring

Det er inneværende skoleår 29 elever som får særskilt norskopplæring hvorav 12 får opplæring i grunnleggende norsk. Denne organiseres og ivaretas gjennom nærscoleprinsippet på barneskolene etter at avtalen med mottaksskolen i Kristiansand opphørte i januar 2016. På ungdomstrinnet blir opplæringen gjennomført ved Tangvall skole.

Kjøp og salg av skoleplass i andre kommuner og i privatskoler

Søgne kommune har 14 gjesteelever fra andre kommuner i sine skoler, og 20 barn fra vår kommune bor i fosterhjem og har sin skolegang i andre kommuner. Kommunen har utover ansvaret for kjøp av skoleplass etter statlig sats, plikt til å betale for all spesialundervisning for elever i andre kommuner.

Søgne har også en høy andel barn i friskoler. 86 prosent av kommunens innbyggere mellom 6 og 15 år går i kommunal grunnskole, mens snittet for Kostragruppe 07 er 96 prosent. Siden kommunen ikke har ansvar for den ordinære undervisningen av elever i private skoler trekkes kommunen 14,4 mill. kroner i frie inntekter i 2018. Kommunen har likevel plikt til å betale for spesialundervisning og transport for disse elevene. Behovet for økte budsjetttrammer i økonomiplanen til felles oppvekst, baseres i hovedsak på økte utgifter til elever som får opplæring i andre kommuner og spesialundervisning i privatskoler.

Etter- og videreutdanning

Kommunen har ansvar for at lærere har riktig formell kompetanse for å undervise og at det tilbys etterutdanning, slik at de får faglig og metodisk oppdatering. Statlig medfinansiering gjør det rimelig for kommunen å bygge formell kompetanse som må være på plass innen 2025. Det er anskaffet eget digitalt verktøy for å sikre god oversikt over fremtidig behov for formalkompetanse på den enkelte skole. Økonomi for å tilby videreutdanning, videreføres på samme nivå i 2018.

Søgne har inneværende skoleår ni lærere som deltar på videreutdanning. Av dem tar 6 utdanning i matematikk/regning. To tar videreutdanning i norsk/lesing. To avdelingsledere deltar på rektorutdanning ved UiA.

Rektorene har deltatt i lederopplæring i samarbeid med de andre kommunene i Knutepunkt Sørlandet og en bruker kvalitetsutviklingssystemet Kommunepuls. Opplegget har hovedfokus på systematisk arbeid for å oppnå gode resultater både i forhold til læringsmiljø og læringsresultater. Kommunen deltar også i ordning med ekstern vurdering som organiseres via pedagogisk senter. Hver skole blir vurdert hvert femte år. I 2017 er det Langenes skole som blir ekstern vurdert.

Pedagogisk utviklingsarbeid

I samarbeid med de andre kommunene i Knutepunkt Sørlandet deltar PPT, skolene og barnehagene i satsingen «Inkluderende læringsmiljø». Denne satsingen startet opp våren 2014, og målet er at alle barn og unge opplever et godt og inkluderende læringsmiljø som fremmer deres trygghet, helse, trivsel og læring. Bakgrunnen for satsningen er ønsket om at barnehage og skole skal sikre inkludering og et inkluderende læringsmiljø for alle barn og unge. Gjennom kontinuerlig fokus på utviklingstiltak og pedagogisk refleksjon vil en fremme barn og unge sosialt og faglig læringsutbytte i et inkluderende fellesskap og redusere omfanget av segregerende tiltak.

På oppvekstkontoret har skolefaglig rådgiver som hovedoppgave å bistå skolene i sitt pedagogiske utviklingsarbeid som har som formål å øke elevenes læringsutbytte, skape gode læringsmiljø og legge grunnlag for at elever fra Søgne gjennomfører videregående skole. Felles utviklingsplan følges opp gjennom systematisk styringsdialog med alle skolene der også rådmannen deltar.

I arbeidet med å utvikle et godt læringsmiljø, er felles handlingsplan for et trygt og godt læringsmiljø et viktig redskap i både barnehager og skoler. Den revideres og behandles årlig. Det rapporteres årlig på arbeidet med læringsmiljø, læringsresultater og gjennomføring i form av tilstandsrapporten som legges frem til politisk behandling.

Det er innført valgfag i ungdomsskolen fra 8. trinn og tilbys nå på alle trinn i ungdomsskolen. Denne undervisningsformen krever mer ressurser enn teoretisk undervisning ettersom klassene er mindre og undervisningsmetodene er mer praktiske. Begge ungdomsskolene tilbyr også arbeidslivsfag som alternativ til andre fremmedspråk.

Forslag i budsjettet for 2018

Hovedutfordringen i 2018 er å videreføre prioriteringer som er gjort de senere år. Nye samarbeidsformer og økt samhandling mellom de ulike kommunale tjenestene står høyt på dagsorden. Det siktes mot å bygge lag rundt barnet, der riktig kompetanse settes inn på riktig tid. Tverrfaglig kompetanse som er tilgjengelig og i bruk i barnehager og skoler er viktig for å fremme god

psykisk helse, øke trivsel og positivt sosialt samspill. Tverrfaglig samarbeid i barnehagen øker muligheten for tidlig å oppdage barn som har vansker og kunne iverksette målrettede tiltak. Dette vil kunne redusere livsvansker og sosiale utfordringer som kan være ødeleggende for læringsarbeidet som foregår i både barnehage og skole.

Arbeidet mot mobbing er også helt sentralt for å lykkes med å forme trygge og gode læringsmiljøer og for å fremme forutsetninger for en sunn psykisk helse. Både elevombud og beredskapsteam har kommet godt i gang med å levere ut fra sine mandat.

Oppvekstsektoren, særlig skolene og barnehagene har stor betydning for kommunens samlede økonomi. De to siste år har midler til skolene blitt fordelt ut fra en budsjetteringsmodell. Modellen er tenkt å gi større forutsigbarhet og en riktig budsjettering ut fra reelt antall elever og klasser det kommende skoleår. Den faktiske fordelingen mellom skolene i 2016 er grunnlaget for modellen og profilen ivaretar en styrket innsats tidlig i skoleløpet.

Skolenes samlede budsjetttramme er redusert med en million kroner fra 2017-2018, ettersom kommunen de siste år har prioritert skole og utgifter til elever i andre kommuner/ private skoler og spesialundervisning har økt uforholdsmessig mye.

Utfordringer framover

Generelt i Norge er det en utfordring at for mange elever ikke har tilfredsstillende utbytte av det ordinære opplæringstilbudet og har derfor rett til spesialundervisning. I Søgne som i landet for øvrig, har det vært fokus på dette over flere år. Vårt hovedmål er å klare å snu denne trenden. Utviklingen viser en positiv tendens ifht hvor mange barn som mottar spesialpedagogisk oppfølging, men andelen timer av de årsverk vi har tilgjengelig i barnehage og skole, viser motsatt trend. Vi bruker mer ressurser på den lavere andelen som får slikt tilbud. Dette er en utvikling vi skal sette inn konkrete tiltak for å snu i 2018.

Hvor godt den enkelte barnehage/ skole lykkes i å ivareta flest mulig barn innenfor ordinær opplæring varierer fra år til år, og det er variasjoner barnehagene/ skolene i mellom. Arbeidet med å inkludere elevene best mulig og sørge for at det ordinære opplæringstilbudet er godt nok tilpasset barnet/ eleven, er det viktigste arbeidet barnehage og skole kan gjøre. Dette fordi forskning viser at det gir best resultatet for alle barna/ elevene. Den interkommunale satsningen «Inkluderende læringsmiljø» er uvurderlig drahjelp i dette arbeidet.

Lunde skole har etter sommeren 2017 tatt i bruk helt nye undervisningslokaler, idrettshall og skolegård. I 2018 skal ny barnehage i Ausviga bygges og bygdemuseet skal flyttes til SGP. I begge prosjektene er egen arbeidsgruppe i gang med planleggingen. Det settes av investeringsmidler til oppgradering av Nygård skole/ Kompetanseavdelingen i økonomiplanen og planleggingen av nytt skolesenter på Tangvall skal i begynnelsen av 2018 kunne sendes ut til arkitektkonkurranse. Det har vært jobbet med å avklare rom- og arealbehov i både kommune og fylkeskommune og saken fremmes til politisk behandling inneværende år. En samlokalisering av ungdoms- og videregående skoler vil gi store fordeler både når det gjelder sambruksmuligheter og kostnadsgevinster. Målsetningen med arbeidet er at begge skoleslagene skal få bedre og mer fremtidsrettede skoleanlegg enn om de bygges hver for seg på Tangvall.

Skolebehovsplanen fra 2013 viser hvilke behov kommunen har for utvidelse og opprustning av skolebygg. Tidligere gjennomganger av skolenes behov for opprustning dokumenterer et investeringsbehov på rundt 20 mill. kroner. Eiendomsavdelingen følger systematisk opp innmeldte behov for oppgradering/ vedlikehold og de mest prekære behovene er ivaretatt gjennom de senere års arbeid.

Likevel trenger særlig Nygård skole og Kompetanseavdelingen investeringer for å være et funksjonelt og godt skolebygg. Det siste året er det utarbeidet forslag til utbedringer av undervisningsrom på Kompetanseavdelingen og arbeidsplasser for ansatte ved Nygård skole.

6.4 Fellestekst teknisk sektor

Torkjell Tofte

Teknisk sektor ledes av kommunalsjef teknisk og består av arealenheten, eiendomsenheten og ingeniørvesenet. Sektoren har ansvar for planlegging, bygningsmiljø, grønne verdier, drift og vedlikehold av kommunale bygg, kommunalteknikk/infrastruktur, havn og utbyggingspolitikk. Teknisk sektoren har til sammen 76 årsverk.

Hovedoppgaver innen teknisk sektor:

- Drift, investering og vedlikehold av kommunale bygg, veger, vannverk, avløp, grøntområder/skjærgårdspark, drift idrettsanlegg og renovasjon (ivaretas av Avfall Sør).
- Delings- og byggesaksbehandling, arealplaner, jord- og skogsbruk, vilt- og fiskeforvaltning.
- Forurensnings- og utslippssaker, miljøvernsaker.
- Planlegging, drift og forvaltning av kommunens fysiske miljø, med estetiske, tekniske og funksjonelle problemstillinger i fokus.
- Landmåling, forvaltning og drift av kommunens kartverk, eiendomskart, eiendomsregisteret og annen geografisk informasjon.
- Brannvern, branntilsyn (ivaretas av KBR).

Plan- og miljøutvalget er hovedutvalget for sektoren, formannskapet tar seg av kommuneplan/kommunedelplaner og kommunens rolle som grunneier.

Volumvekst

Søgne kommune har historisk vært en kommune i vekst. Oppgavene innenfor teknisk område vokser parallelt med folketallet. Økt innbyggertall medfører større volum i tekniske tjenester som følge av større behov planlegging og drift av nye utbyggingsområder, kommunal infrastruktur og økning i kommunal bygningsmasse.

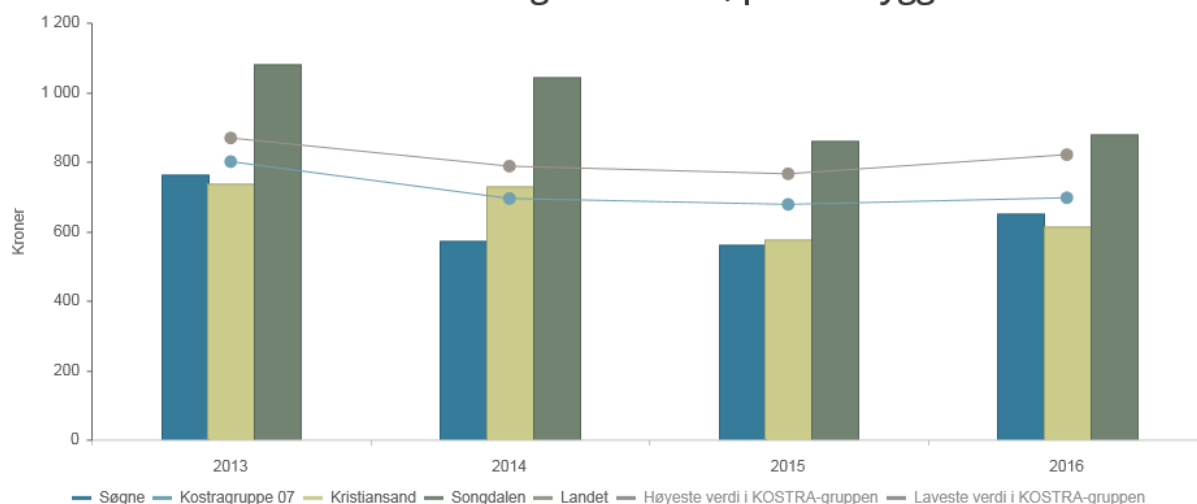
Nåverdien av den kommunale bygningsmassen er i størrelsesorden 1,5 milliarder kroner. Antall kvadratmeter bygg som skal drives og vedlikeholdes øker, og det krever mer ressurser til drift og vedlikehold. I tillegg krever nye bygg ekstra ressurser til alarmer og serviceavtaler på avanserte varme- og ventilasjonsanlegg. Dette krever at kommunen både har godt kvalifiserte medarbeidere og midler til drift. Kommunestyrets vedtak av ny vedlikeholdsstrategi for bygg i 2012 og innføring av nytt FDV-system har ført til mer systematisk innsats på driften av kommunens bygningsmasse og bedre prioritering av vedlikeholdet. Økte bevilgninger på drifts- og investeringssiden bidrar også til bedre oppfølging på eiendomssiden.

Tilrettelegging og drift av friområder, turstier, skjærgårdspark og idrettsanlegg har økt kraftig det siste tiåret. Driften av disse områdene har delvis vært finansiert gjennom utbyggingen av nye områder. Det er fortsatt store planer om nye områder som skal tilrettelegges. Driften innenfor grønt- og idrettssektoren er en del av kommunens innsats for folkehelsen.

Effektivitet

Energibruken i kommunale bygg viser at kommunen er energieffektiv. Fortsatt satsing på ENØK-tiltak vil kreve at vi hever kompetansen på arbeidsstokken. Kommunen kjøper strøm for ca. 6 mill. kroner pr år. 5 prosent reduksjon i strømutgiftene utgjør 300.000 kroner. Figuren nedenfor viser kommunens energikostnader per innbygger sammenlignet med andre kommuner:

Kommunale energikostnader, per innbygger

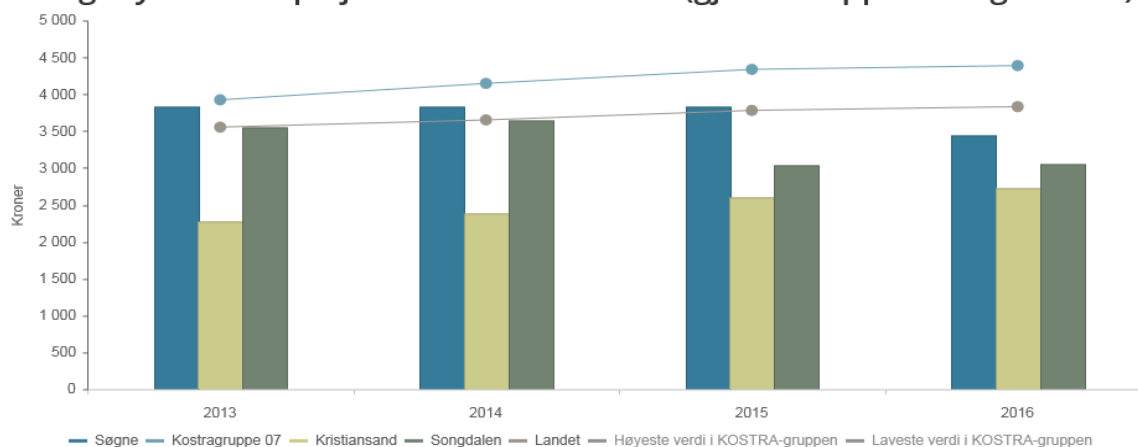
	2013	2014	2015	2016
Søgne	761	573	560	651
Kostragruppe 07	800	694	677	696
Kristiansand	736	728	574	614
Songdalen	1 081	1 044	860	878
Landet	868	787	765	820

Sammenligning av utgifter innenfor VAR-området med andre kommuner i landet, viser at Søgne driver effektivt og at abonnentene får gode tjenester. Søgne kommune har utviklet seg til en mellomstor kommune i norsk sammenheng, og innenfor flere områder kreves økt bemanning for videre utvikling.

Figurene nedenfor viser utvikling og nivå for noen sentrale kommunale avgifter i 2016.

Årsgebyr for avløpstjenesten (ekskl. mva.):

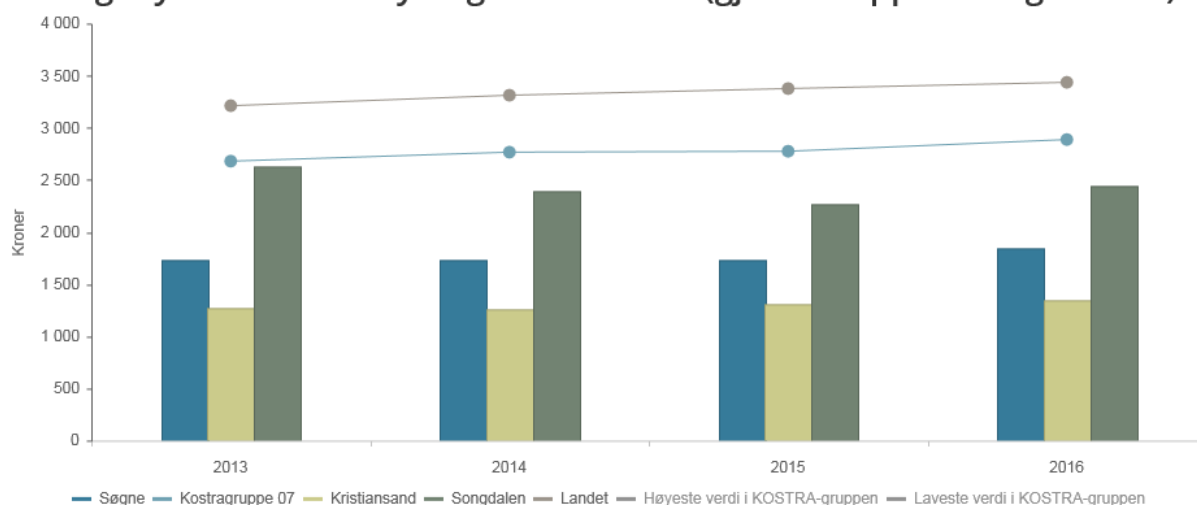
Årsgebyr for avløpstjenesten - ekskl. mva. (gjelder rapporteringsåret+1)

	2013	2014	2015	2016
Søgne	3 830	3 830	3 830	3 436
Kostragruppe 07	3 924	4 147	4 337	4 389
Kristiansand	2 281	2 387	2 604	2 723
Songdalen	3 556	3 651	3 034	3 052
Landet	3 554	3 652	3 781	3 832

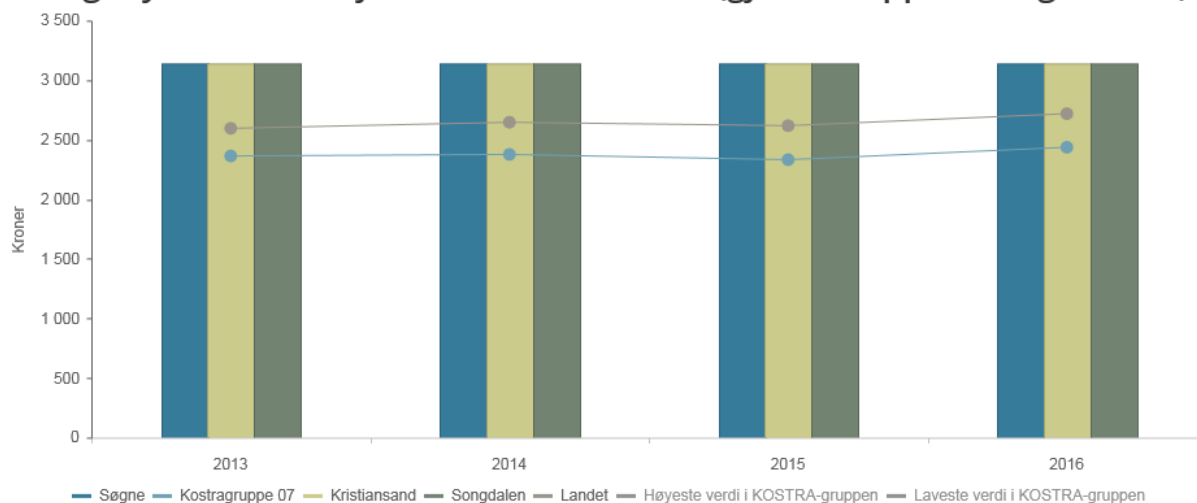
Årsgebyr for vannforsyning (ekskl. mva.):

Årsgebyr for vannforsyning - ekskl. mva. (gjelder rapporteringsåret+1)

Årsgebyr for avfallstjenesten - ekskl. mva.:

Årsgebyr for avfallstjenesten - ekskl. mva. (gjelder rapporteringsåret+1)

Kjøp av tjenester

Innenfor teknisk område kjøper kommunen mange tjenester både for driftsoppgaver og for gjennomføring av investeringer. Kjøp av tjenester krever at kommunen har "kjøperkompetanse" blant egne ansatte eller at dette leies inn. Krav om anbud for "småinnkjøp" er en utfordring fordi arbeidsinnsatsen med å administrere anbud og kontrakter for småinnkjøp ikke står i forhold til verdien av innkjøpene. Det arbeides derfor med økt bruk av rammeavtaler på enkelte fagområder.

Utfordringer framover

Kommunen har pågående flere store planprosesser som kommuneplanens samfunnsdel og arealdel, utbygging av E-39, flere store reguleringsplaner på Tangvall og regulering og utbygging av Leire- / Kjellandsheia.

Hovedgrep i økonomiplanen

Blant forslagene som foreslås for teknisk sektor er følgende:

- Gebyrinntektene under Arealenheten foreslås økt med 1,5 mill. kroner. Dette er en videreføring av økonomiplanen for 2017 – 2020, men med en raskere og høyere opptapping av inntektene. Saksmengden har økt i 2017 og forventes å holde seg på samme nivå i 2018 blant annet som følge av utbygging av Leire-/Kjellandsheia. Budsjettet for 2018 er på nivå med forventet resultat i 2017. Dersom saksmengden ikke øker vil enheten arbeide med kostnadssparende tiltak for å sikre budsjettbalanse.
- For ingeniørvesenet (rammeområdet) og eiendomsenheten videreføres rammene fra 2017. Begge enhetene får kompensert for forventet prisstigning og økt volum som følge av overtagelse av kommunale veier og økt bygningsmasse.
- Ingeniørvesenets selvkostområder skal over tid gå i null og baseres på gjeldende investeringsplan for vann og avløp.
- Budsjettet til KBR og felles teknisk videreføres på 2017 nivå.

Alle foreslåtte endringer i driftsbudsjettet er omtalt i kapittel 8, mens investeringsbudsjettet er nærmere beskrevet i kapittel 9.

6.5 Fellestekst sentraladministrasjonen

Med sentraladministrasjonen menes i denne sammenheng administrasjonsavdelingen, rådmannskontoret og økonomiavdelingen. Administrasjonsavdelingen og rådmannskontoret har 29,3 årsverk, mens økonomiavdelingen har 7 årsverk.

Administrasjonsavdelingen har ansvar for en rekke fagområder, herunder personal, lønn, arkiv, IKT, politisk sekretariat, servicetorg og bibliotek. Økonomiavdelingen har ansvar for å koordinere budsjettarbeidet, økonomistyring, regnskapsrapportering og innkreving av skatt og kommunale avgifter. Nærmere beskrivelse av arbeidsoppgavene finnes i del 2 av økonomiplanen (kapittel 14).

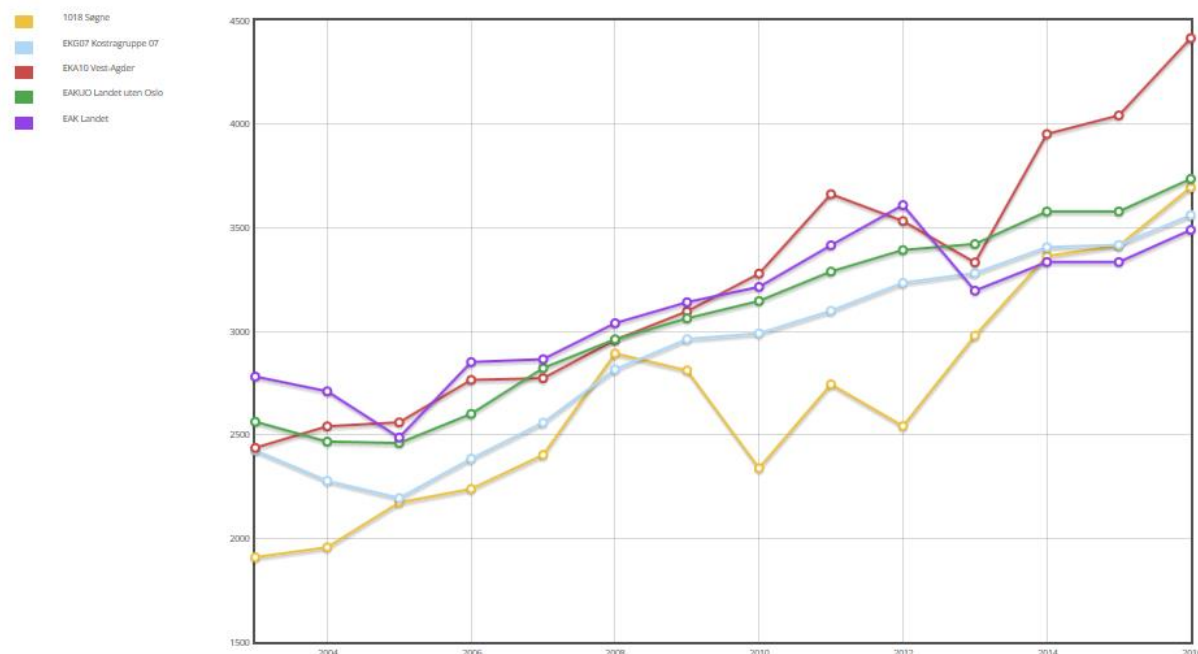
Status

Våren 2016 ble det gjennomført brukerundersøkelser også for de interne tjenestene. Resultatet av de interne brukerundersøkelsene viser gode resultater over ambisjonsnivået på alle kritiske suksessfaktorer både for Administrasjonsavdelingen og Økonomiavdelingen. Resultatene er gjengitt i del 2 av økonomiplanen.

I 2017 ble det gjennomført medarbeiderundersøkelser (10-faktor), som viser at de ansatte gjennomgående er godt fornøyde. Undersøkelsen ga også et godt grunnlag for diskusjon av forbedringsområder, og begge avdelingene har valgt ut to faktorer som en vil fokusere på for å bli bedre. Dette er også omtalt i del 2 av økonomiplanen.

I henhold til Kostra-tall for 2016 er Søgne kommunes brutto driftsutgifter til administrasjon per innbygger (funksjon 120) litt høyere enn gjennomsnittet av sammenlignbare kommuner i kostragruppe 7, men noe lavere enn landet utenom Oslo:

Tidsserie

Utfordringer

Selv om administrasjon ikke er knyttet like sterkt til demografiutviklingen som for eksempel pleie- og omsorg eller barnehage, gir en jevn befolkningsvekst også økt press på administrasjon.

De fleste områdene under Administrasjonsavdelingen og Økonomiavdelingen er i stadig utvikling. For eksempel stiller organisasjonen i langt større grad enn tidligere krav til heldøgnsdrift av IKT-systemer, og det er høye krav til oppetid. Det gjennomføres også mer eller mindre kontinuerlige endringer som på sikt enten skal forenkle hverdagen for innbyggerne og næringsdrivende, gi effektivisering for kommunen eller begge deler. Det legges også vekt på utvikling innenfor kommunen. Dette krever motiverte og kompetente medarbeidere, og også at avdelingene har tilstrekkelig kapasitet.

Vedtaket om kommunesammenslåing vil også medføre utfordringer for administrasjonen. Avdelingene vil ha en sentral rolle i kartlegging og annet arbeid for å forberede en sammenslåing og vil også være blant de avdelingene hvor medarbeiderne blir sterkest berørt.

I økonomiplanen foreslås det i hovedsak å videreføre driften på dagens nivå. Sett bort fra pris- og lønnsvekst foreslås rammen for Administrasjonsavdelingen og Økonomiavdelingen økt med til sammen 285.000 kroner. Dette gjelder økte utgifter til politikere, kontrollutvalg/revisjon og tilskudd til religiøse formål, videre reduseres utgiftene som en følge av at det ikke er valg i 2018 og at tilskuddet til næringsforeningen fjernes.

7 Hovedtall i budsjett 2018 og økonomiplan 2018-2021

7.1 Innledning

Hovedtallene i driftsbudsjettet i forslag til økonomiplan presenteres i budsjettskjema 1A og budsjettskjema 1B i kapittel 8. Disse tabellene gir et bilde av kommunenes totale inntekter og utgifter og brutto og netto driftsresultat. Denne informasjonen synliggjøres videre i tabellene nedenfor.

Rådmannens forslag er basert på Regjeringens forslag til statsbudsjett. Konsekvenser av eventuelle endringer i Stortingets budsjettvedtak er ikke innarbeidet. For alle tabeller gjelder at negative tall er inntekter og positive tall er utgifter.

Budsjettskjema 1A – drift, gruppert

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
I 1000 kroner	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Frie disponible inntekter	-567 204	-578 479	-604 350	-623 610	-634 610	-645 200
Driftsinntekter enhetene	-193 041	-137 600	-141 064	-142 295	-143 441	-145 829
Sum driftsinntekter	-760 245	-716 079	-745 414	-765 905	-778 051	-791 029
Sum driftsutgifter	708 633	683 479	719 301	729 261	737 903	739 770
Sum avskrivninger	29 133	29 000	29 500	32 300	37 500	45 500
Brutto driftsresultat	-22 479	-3 600	3 387	-4 344	-2 648	-5 759
Netto kapitalutgifter	11 505	21 900	22 700	27 800	35 800	45 500
Avskrivninger	-29 133	-29 000	-29 500	-32 300	-37 500	-45 500
Netto driftsresultat	-40 107	-10 700	-3 413	-8 844	-4 348	-5 759
Netto avsetninger	-6 336	0	0	0	0	0
Til finansiering av investeringer	10 350	10 700	3 413	8 844	4 348	5 759
Over-/underskudd	-36 093	0	0	0	0	0

Frie disponible driftsinntekter

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
I 1000 kroner	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Skatt på inntekt og formue	-281 709	-289 800	-300 340	-303 300	-306 200	-309 140
Rammetilskudd	-265 196	-267 200	-282 000	-298 100	-306 000	-313 450
Sum frie inntekter	-546 905	-557 000	-582 340	-601 400	-612 200	-622 590
Skatt på eiendom	-18 559	-18 400	-19 400	-19 600	-19 800	-20 000
Kompensasjonstilskudd sykehjem	-1 046	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000
Rentekompensasjon skolebygg	-462	-729	-560	-560	-560	-560
Investeringskomp. Reform 97	-232	-50	-50	-50	-50	-50
Rentekompensasjon kirkebygg		-300	0	0	0	0
Sum frie disponible inntekter	-567 204	-578 479	-604 350	-623 610	-634 610	-645 200

7.2 Skatt og rammetilskudd

Kommunens inntektsanslag for perioden 2018-2021 er budsjettert i tråd med anslag fra KS sin prognosemodell, som er basert på Regjeringens forslag til statsbudsjett. Fra 2019-2021 er det lagt inn en årlig realvekst i frie inntekter for kommunene på samme nivå som i 2018 (3,6 mrd. kroner). Dette inkluderer økte demografikostnader, som KS har anslått til rundt 3 mrd. kroner per år i perioden. Det er også lagt inn befolkningsframskrivninger² og en forventet økning av antall psykisk utviklingshemmede over 16 år. Samlet sett budsjetteres det i 2018 med rammetilskudd og skatteinntekter på inntekt og formue på 582 mill. kroner. Dette er en økning på om lag 25 mill. kroner fra opprinnelig budsjett 2017. Fra 2018 til 2019 ligger det inne en økning i de frie inntektene på nesten 20 mill. kroner. Økningen de andre årene ligger inne med en økning på rundt 10 mill. kroner per år. Dette er i 2018-priser, slik at kompensasjon for lønns- og prisvekst vil komme i tillegg.

Det foreslås ikke endringer i eiendomsskatten. Inntektsanslaget på 19,4 mill. kroner i 2018 er basert på forventede inntekter i 2017 og en videreføring av gjeldende innretning, herunder sats på 2 promille, en reduksjonsfaktor på 15 prosent og minstefradrag på 800 000 kroner. Utover i perioden er det lagt til grunn en årlig inntektsvekst på 200.000 kroner. Dette skyldes ikke endring i innretning eller satser, men en forutsetning om flere skatteobjekter.

7.3 Kompensasjonstilskudd fra staten til dekning av kapitalutgifter

Disse inntektene er det som omtales som andre generelle statstilskudd i økonomiplanen.

Kompensasjonstilskudd omsorgsboliger og sykehjem

I forbindelse med eldresatsingen ble det innført en delvis kompensasjon til kommunene for rente- og avdragsutgifter som kommunene hadde i forbindelse med bygging av boliger og sykehjemsplasser. Beregningsgrunnlaget er basert på serielån med 30 års løpetid og den til enhver tid gjeldende korte renten i Husbanken. Det er budsjettert med årlige inntekter på ca. 2 mill. kroner. Budsjettet er forutsatt videreført på omtrent samme nivå som regnskapet i 2016 (tilskuddet er foreløpig ikke utbetalt i 2017).

Investeringer i skolebygg – kompensasjon for renteutgifter

Staten kompenserer for renteutgifter til investeringer for opprustning av skolebygg innenfor gitte rammer. Tidligere har inntekten vært knyttet til byggingen av Tinnjønn skole. Fra 2017 mottar vi også rentekompensasjon for deler av utbyggingen på Lunde skole.

7.4 Driftsinntekter og driftsutgifter i enhetene

Kommunens avgifter, salgs- og leieinntekter og tilskudd utover det som er nevnt ovenfor budsjetteres direkte i enhetene. Dette inkluderer flere store inntektsposter, som integreringstilskudd og tilskudd for ressurskrevende brukere. Driftsinntektene i enhetene er budsjettert å øke med 3,4 mill. kroner fra 2017 til 2018, tilsvarende 2,5 prosent.

Kommunens totale driftsutgifter foreslås økt med 35,8 mill. kroner fra budsjettet for 2017 til 2018. Av dette gjelder ca. 12,1 mill. kroner økte lønns- og pensjonskostnader, samt kompensasjon for generell prisstigning. Mens resten gjelder andre budsjettøkninger.

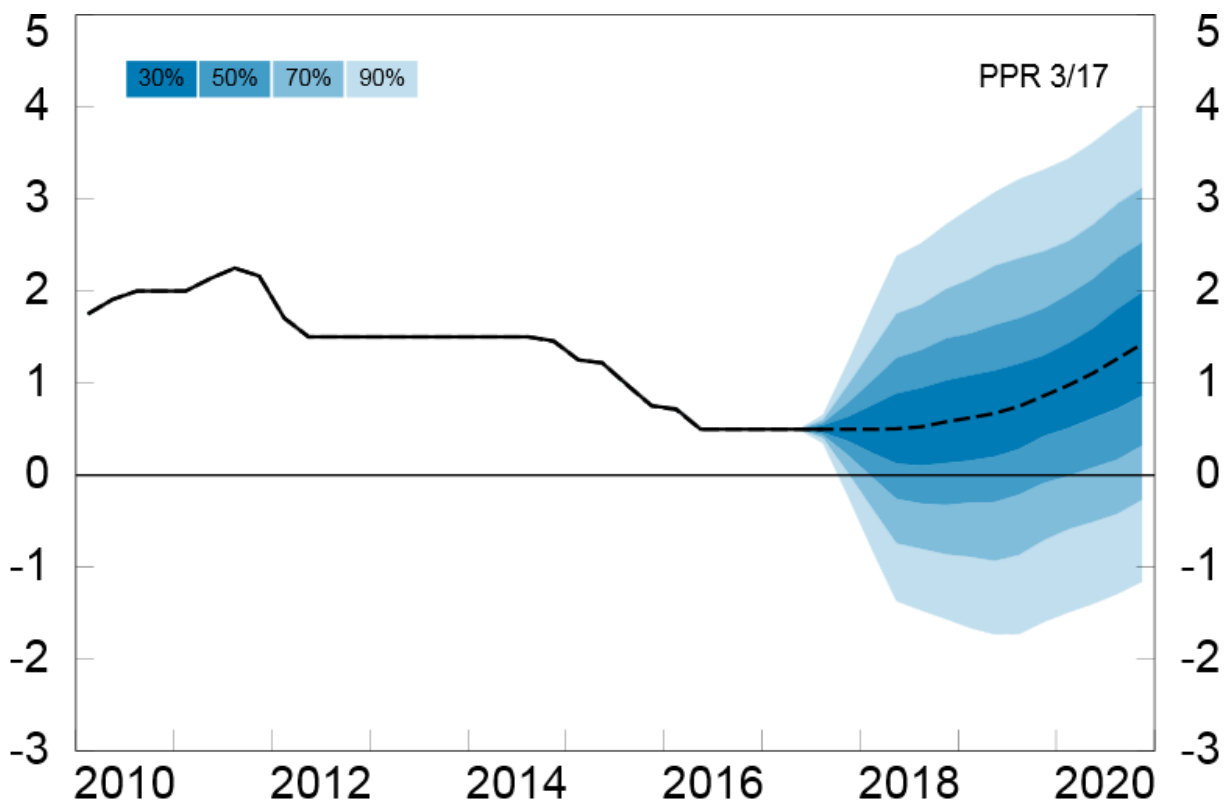
For nærmere oversikt over endringer i enhetenes rammer vises det til rådmannens prioriteringer i kapittel 8.

² Faktisk befolkningstall per 1.1.2017 og årlig vekst fra dette nivået ihht SSBs hovedalternativ.

7.5 Utgifter til renter og avdrag

Søgne kommune hadde ved utgangen av september en gjennomsnittlig lånerente på 2,3 prosent. Ved årsskiftet var gjennomsnittrenten 2,4 prosent.

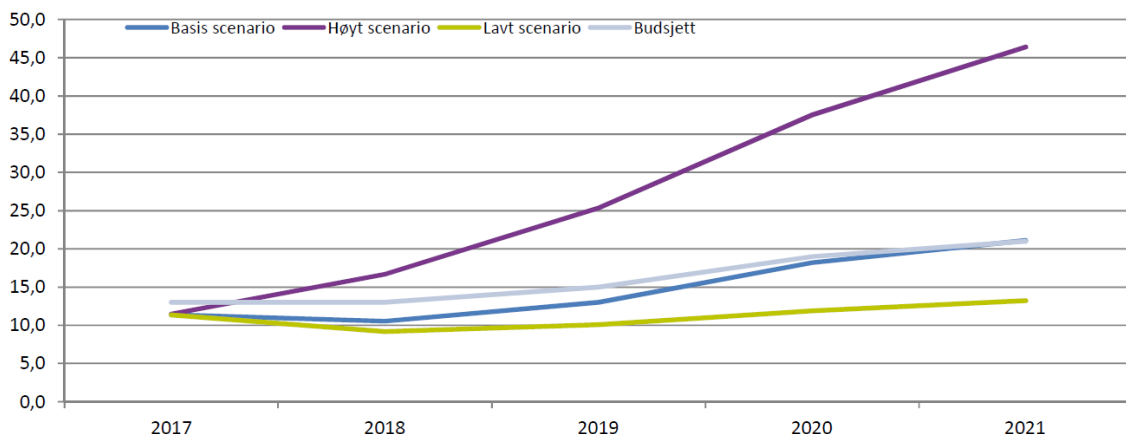
Markedet forventer lave rentenivåer også i årene som kommer. Det er imidlertid usikkerhet rundt rentenivået, særlig på lengre sikt. Dette illustreres av den såkalte renteviften til Norges Bank, som viser forventet renteutvikling framover innenfor forskjellige sannsynlighetsintervaller:

Tabell fra Norges Bank

Kommunen har engasjert Gabler AS som ekstern rådgiver på gjeldssiden. Kommunen får utarbeidet renteprognoser for økonomiplanperioden. For å reflektere usikkerheten beregnes flere alternativer, med et lavt scenario, et basisscenario og et høyt scenario.

Det foreslås at renteutgiftene budsjetteres i tråd med Gablers såkalte basisscenario, men med et visst påslag på gjeld med flytende rente spesielt i begynnelsen av perioden. Dette gir en gjennomsnittrente i hele økonomiplanperioden på 2,3 prosent. Denne renteforutsetningen gir en rentekostnad på om lag 13 mill. kroner i 2018, på samme nivå som i 2017-budsjettet. Renteutgiftene øker med 2-3. mill kroner hvert år i økonomiplanperioden.

Rådmannens forslag forutsetter fortsatt lave rentenivåer i perioden. Dette er i tråd med markedsforventningene per i dag, men det kan ikke utelukkes betydelig høyere renter. Hvis rentenivået for Søgne kommune i 2018 skulle bli som i Gablers høye scenario vil det gi utgifter på 3,7 mill. kroner mer enn budsjettert. Usikkerheten øker ut i tid, og forskjellen mellom budsjetterte renter og det høye scenariet er i 2021 hele 25,4 mill. kroner.

Tallene ovenfor inkluderer ikke renteutgifter knyttet til startlån. Det er budsjettert med 2 mill. kroner både i renteinntekter og renteinntekter knyttet til disse, slik at budsjetterte renteutgifter inkludert startlån er på 14,8 mill. kroner.

46,7 prosent av kommunens låneportefølje hadde flytende rente per 30. september 2017. Andelen av låneporteføljen med fast rente skal i henhold til finansreglement være minimum 25 prosent.

Rådmannen foreslår at kommunen fortsetter å betale avdrag i tråd med forventet avskrivning på anleggsmidlene. Dette gir høyere avdrag enn det lovmessige minimumskravet, som i 2016 var i underkant av 20 mill. kroner. En fornuftig nedbetalingsprofil på kommunens lån er på lengre sikt en forutsetning for en sunn økonomisk situasjon, både når det gjelder drift og muligheten til å løfte nye investeringer. I 2016 vil avskrivningene bli 29,5 mill. kroner. Dette innebærer budsjetterte avdrag på 29,5 mill. kroner i 2018, en økning på 2,1 mill. kroner fra 2017.

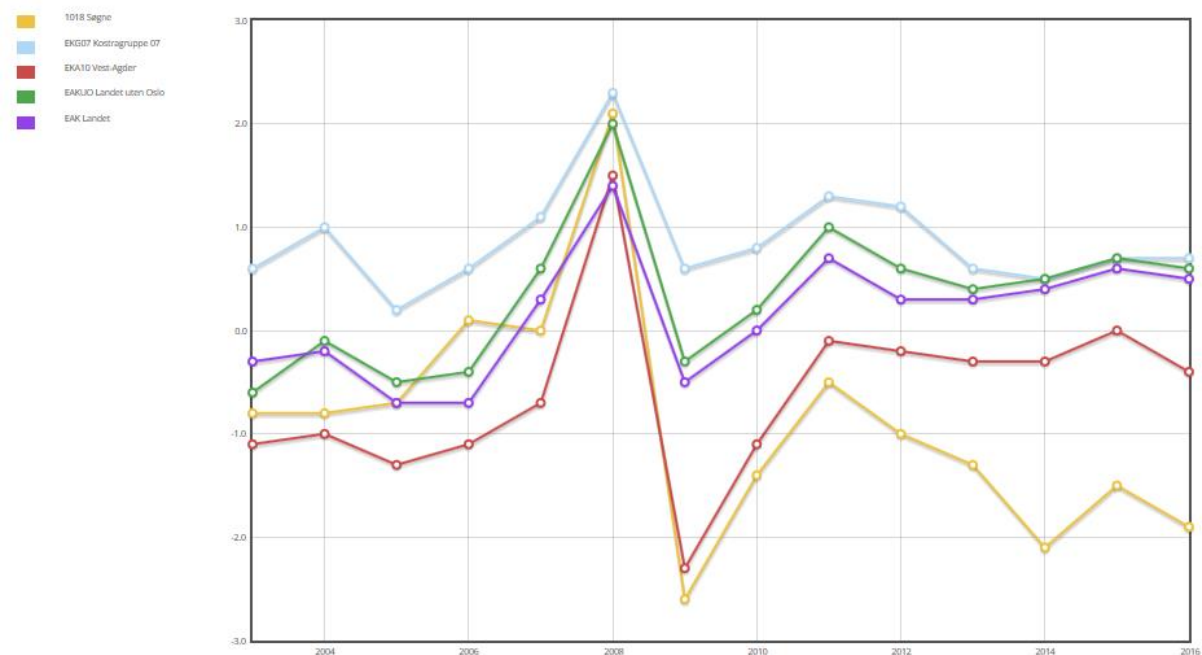
Det foreslås en videre økning i avdragsbetalingene fra 2018 som følge av foreslåtte investeringer. I 2020 er det særlig byggingen av nye omsorgsboliger som gjør at avdragene øker. Det foreslås også store investeringer innen selvkostområdene vann og avløp de neste årene. Økte rente og avdrag som følge av disse investeringene vil føre til økte inntekter i driftsbudsjettet.

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
I 1000 kroner	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Renteutgifter	15 227	15 000	14 800	17 400	20 500	22 500
Avdrag	26 000	27 400	29 500	32 300	37 500	45 500
Sum brutto finansutgifter	41 227	42 400	44 300	49 700	58 000	68 000
Avkastning finansfond	-7 779	-7 100	-7 500	-7 800	-8 100	-8 400
Utbytteinntekter	-15 233	-10 500	-9 600	-9 600	-9 600	-9 600
Renteinntekter	-6 710	-4 500	-4 500	-4 500	-4 500	-4 500
Netto finansutgifter	11 505	20 300	22 700	27 800	35 800	45 500
I % av driftsinntekter	1,5 %	2,8 %	3,0 %	3,6 %	4,6 %	5,8 %

Fra 2018 til 2021 er det budsjettert med at netto finansutgifter vil spise en stadig større del av driftsinntektene som følge av økt låneopptak.

Figuren nedenfor viser netto finans og avdrag i prosent av brutto driftsinntekter for Søgne kommune (gul linje) sammenlignet med kostragruppe 7, Vest-Agder og landet. Figuren viser at Søgne per i dag bruker en liten andel av inntektene til å dekke kapitalutgifter sammenlignet med gjennomsnittet av andre kommuner. Grunnen til at Søgne skiller seg fra mange andre kommuner er utbytte fra Agder Energi og avkastningen fra Søgne kommunes forvaltningsfond, samtidig som gjeldsgraden har ligget lavere enn gjennomsnittet. Med den budsjetterte økningen av kapitalutgifter vil Søgne i de kommende årene ligge nærmere gjennomsnittet.

Tidsserie

7.6 Finansinntekter

Utbytte

For Agder Energi legger rådmannen til grunn den utbyttepolitikken som ble vedtatt på eiermøtet i mai 2015. Siden utbyttet for 2018 nå baseres på resultatet fra 2016 vet vi hva utbyttet blir, forutsatt at det fastsettes i tråd med den langsiktige utbyttepolitikken. Resultatet i 2016 var på 744 mill. kroner, som gir et utbytte for Søgne på ca. 9,6 mill. kroner. Det er ikke budsjettert med utbytte fra andre selskaper.

Utbyttet for 2018-2020 vil bli fastsatt ut fra årsresultater i perioden 2016-2018. Disse vil være usikre, men det forutsettes budsjettmessig at utbyttene fra Agder Energi videreføres omtrent på samme nivå som i 2016 og 2017. Agder Energi sin utbyttepolitikk er nå oppe til vurdering og vil kunne påvirke utbyttene i årene som kommer.

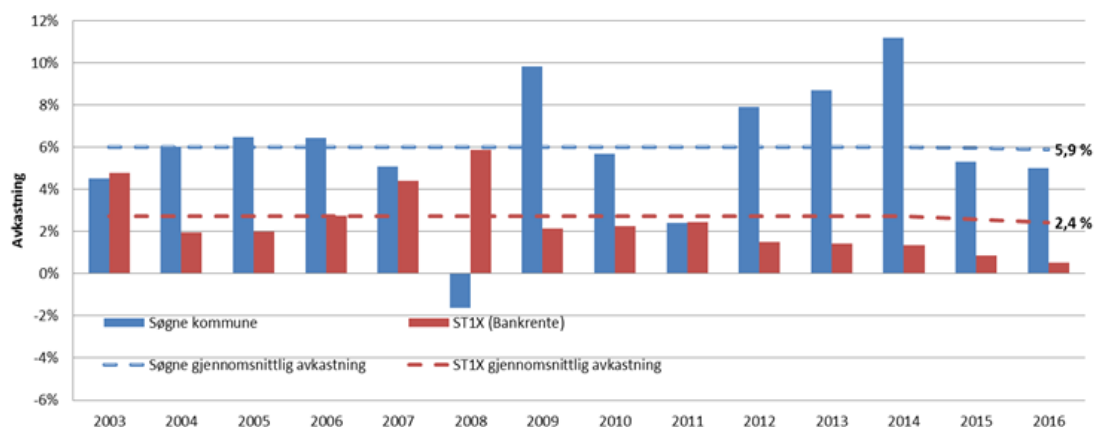
Utvikling Søgne kommunes forvaltningsfond

Søgne kommunes forvaltningsfond ble etablert da Søgne kommune solgte aksjer i Agder Energi. Fondet var opprinnelig på 100 mill. kroner. Forvaltning har som formål å sikre en langsiktig avkastning

som kan bidra til å gi innbyggerne et godt tjenestetilbud. Det styres etter en investeringshorisont på mer enn 5 år, samtidig som en søker en rimelig årlig bokført avkastning.

Ved utgangen av september 2017 var fondskapitalen ca. 176 mill. kroner. Fondskapital utover 100 mill. kroner er allerede inntektsført og disponert i tidligere budsjetter, og er å anse som en form for driftslikviditet.

Fondsmidlene er plassert i norske og internasjonale aksjer og rentepapirer i tråd med kommunens finansreglement. Den historiske avkastningen sett opp mot en gjennomsnittlig bankrente vises i figuren nedenfor:

Figuren viser at avkastningen kan svinge mye fra år til år. Over tid har imidlertid avkastningen vært svært god, og vesentlig bedre enn en ville fått ved bankinnskudd eller ved å redusere lånegjeld. For å gjøre kommunen i stand til å håndtere disse svingningene sier finansreglementet at kommunen skal ha et bufferfond, og at dette som hovedregel minimum skal utgjøre to ganger årlig budsjettert normalavkastning. Det er ikke skilt ut et eget bufferfond i Søgne kommune, slik at dette er en del av disposisjonsfondet.

Tidligere år er det budsjettert med en avkastning i underkant av 4 prosent. På bakgrunn av oppdatert anslag fra rådgiverne ble dette i 2017 oppjustert til 4,3 prosent, noe som videreføres i denne økonomiplanen. Det gir en forventet avkastning på 7,5 mill. kroner i 2018.

Renteinntekter

Det foreslås budsjettert med årlige renteinntekter på 2,5 mill. kroner på kommunens innskudd gjennom planperioden. Budsjetterte renteinntekter ble økt med 1 mill. kroner i 2017, og denne økningen foreslås videreført i økonomiplanen. I tillegg foreslås det å budsjettere både renteinntekter og renteutgifter knyttet til kommunens startlån med 2 mill. kroner. Samlede renteinntekter vil da utgjøre 4,5 mill. kroner.

7.7 Netto driftsresultat

Netto driftsresultat viser hva kommunen har igjen av driftsinntekter etter at driftsutgifter og netto-kapitalutgifter er dekket, dvs. hva som er igjen til egenfinansiering av investeringer og til avsetninger. Netto driftsresultat er helt sentralt for kommunens økonomiske handlefrihet.

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
I 1000 kroner	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Netto driftsresultat	-40 107	-10 700	-3 413	-8 844	-4 348	-5 759
Netto resultatgrad	5,3 %	1,5 %	0,46 %	1,2 %	0,6 %	0,7 %

Reduksjonen fra 2017 til 2018 er ikke tråd med den vedtatte økonomiplanen for 2017-2020. Resultatet utgjør 0,46 prosent av brutto driftsinntekter, mens nasjonale anbefalinger tilsier et resultat på minimum 1,75 prosent. For å nå dette måtte resultatet vært økt med 10 mill. kroner.

Videre i økonomiplanperioden bedres ikke resultatet nevneverdig, og kapitalutgiftene øker som følge av planlagte investeringer. Hvis veksten i frie inntekter videreføres på samme nivå som i 2018 vil ikke det være nok til å dekke både økte kapitalkostnader og full kompensasjon til enhetene for økt utgiftsbehov. Hvis en skal klare å opprettholde netto driftsresultat på et bærekraftig nivå opp mot nasjonale anbefalinger, og samtidig håndtere økt gjeld, må det stilles store krav til kostnadseffektiv drift i kommende år.

Disponering av netto driftsresultat

	2018	2019	2020	2021
Bruk av disposisjonsfond	200	0	0	0
Avsetning til disposisjonsfond	0	0	0	0
Overføring til investeringsregnskap	3 413	8 844	4 348	5 759

Netto driftsresultat foreslås i sin helhet overført til investeringsregnskapet. Rådmannens forslag innebærer overføringer på totalt 22,3 mill. kroner fra drifts- til investeringsregnskapet i perioden 2018 til 2021.

I kommunestyre sak 115/17 ble det vedtatt å tildele Høllen båt rute 200.000 kroner for å drive helgekjøring/ferier resten av kontraktperioden i 2018 og at dette skulle finansieres fra disposisjonsfondet. Utover dette foreslår ikke rådmannen verken å finansiere driftsutgifter gjennom disposisjonsfondet eller å avsette til disposisjonsfondet fra drift. Ved å øke driftsnivået i 2018 gjennom bruk av disposisjonsfond ville utfordringene blitt enda større når økte og rente- og avdragsutgifter slår inn for fullt. I stedet foreslår rådmannen å bruke 35 mill. kroner fra disposisjonsfondet for å finansiere investeringer, og dermed redusere låneopptaket. Dette omtales nærmere i kapittel 9.

7.8 Brutto driftsresultat

Brutto driftsresultat viser differansen mellom brutto driftsinntekter og brutto driftsutgifter. I indikatoren brutto driftsresultat gir avskrivningene resultateffekt, og kan følgelig brukes for sammenligning med det resultatorienterte regnskapssystemet, som primært brukes i privat næringsliv. Kapitalinntekter- og utgifter inngår ikke i brutto driftsresultat, slik at dette resultatet gir et godt bilde av kommunens ordinære drift.

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
I 1000 kroner	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Brutto driftsresultat	-22 479	-3 600	3 387	-4 344	-2 648	-5 759
I prosent av brutto driftsinnt.	3,0 %	0,5 %	-0,5 %	0,6 %	0,3 %	0,7 %

Med store investeringer gjennom perioden måtte brutto driftsresultat vært betydelig styrket hvis netto driftsresultat skulle vært opprettholdt på samme nivå. Selv om dette ikke er innarbeidet i gjeldende økonomiplan bør det fokuseres på å holde igjen på økninger av driftsutgiftene.

7.9 Forutsetninger for øvrig i økonomiplanen

Lønnsoppgjør

I statsbudsjettet er det anslått en lønnsvekst i 2018 på 3 prosent. Lønnsoverhenget fra 2017 til 2018 er beregnet til 0,9 prosent. Det er avsatt en sentral lønnsnett på 8,5 mill. kroner for å dekke neste års lønnsoppgjør, i tråd med dette. Helårsvirkningen av lønnsoppgjøret i 2017 er budsjettet på enhetene.

Prisvekst

Enhetene foreslås kompensert for prisvekst med 2,6 prosent på nærmere spesifiserte driftsposter, samme sats som den såkalte deflatoren. Enkelte utgiftsposter hvor det foreligger bedre anslag på prisveksten er justert særskilt.

Når det gjelder prisen på kommunale varer og tjenester vises det til egen sak for kommunale gebyrer. Der hvor inntektsendringer ikke er omtalt spesifikt legges det til grunn en inntektsvekst på 2,6 prosent, i tråd med deflatoren. For oppmåling legges det til grunn selvkost i henhold til avtale med Songdalen.

Pensjonspremie

Pensjonspremien er budsjettet på de ulike enhetene, og baserer seg på beregnede prosentvise trekk fra KLP og SPK. Prosentvis pensjonstrekk er redusert for den største pensjonsordningen under KLP fra 2017 til 2018 for KLP, men økt noe for SPK og sykepleierordningen under KLP. Samlet sett øker endrede premiesatser handlingsrommet for resten av budsjettet med ca. 2,5 mill. kroner.

Premieavviket beregnes som differansen mellom det kommunen faktisk betaler i pensjonspremie i løpet av året og en aktuarberegnet pensjonskostnad. Dette er forutsatt å gå i null over tid, og er ikke budsjettet.

7.10 Oversikt over fond

Forskriftene for kommunale- og fylkeskommunale budsjetter og regnskaper definerer begreper som ubundne- eller bundne driftsfond og ubundne- eller bundne kapitalfond i stedet for «overførte bevilgninger». Det ubundne fondet i driftsregnskapet har fått betegnelsen disposisjonsfond.

Til disposisjonsfond avsettes «frie kommunale midler», dvs. at det ikke foreligger noe krav om bestemt bruk av midlene hjemlet i lov, forskrift, eller fra giveren. Avsetning til bundne fond foretas av midler som kommunen ikke kan disponere fritt.

Søgne kommunes fond har utviklet seg som følger:

(tall i 1000 kroner)

	2014	2015	2016
Ubundne investeringsfond	132 047	113 965	113 965
Bundne investeringsfond	8 374	35 590	43 920
Bundne driftsfond	15 454	17 595	16 741
Disposisjonsfond	67 309	84 788	106 887

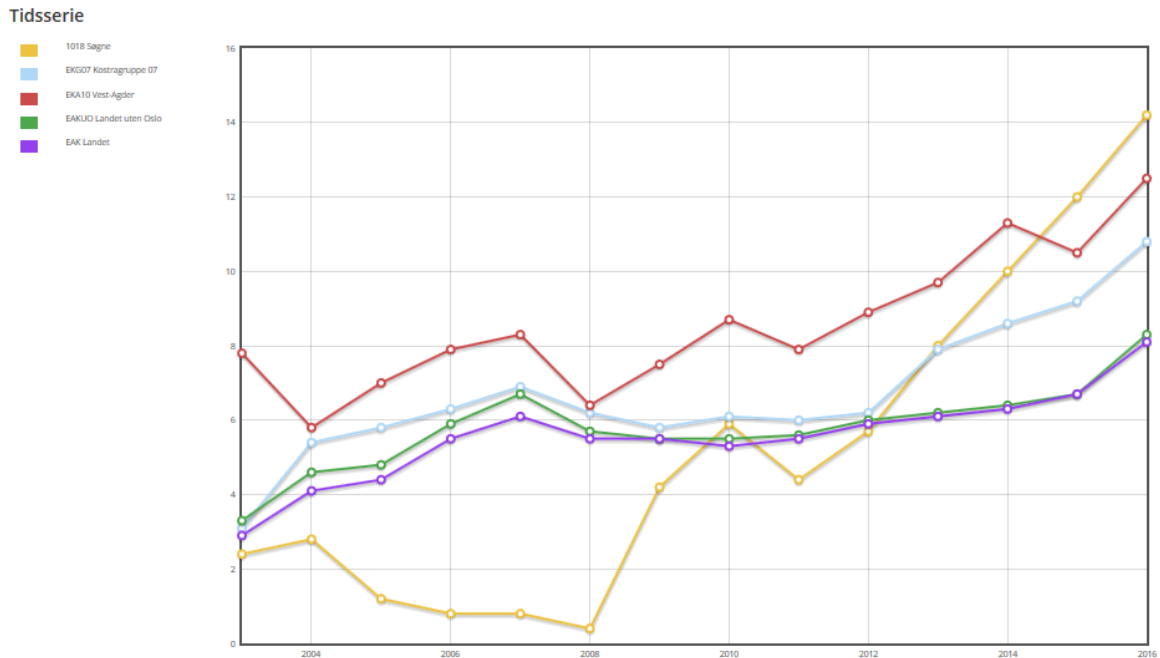
Kommunestyret avsatte våren 2017 ca. 30 mill. kroner til disposisjonsfondet i forbindelse med behandlingen av årsmeldingen for 2016. I budsjettvedtaket fra desember 2016 ligger det inne et uttak fra disposisjonsfondet på 30 mill. kroner for å finansiere årets investeringer. Det forventes derfor at disposisjonsfondet vil være omtrent uendret fra 2016 til 2017.

Disposisjonsfondet skal være en buffer for å håndtere uforutsette svingninger i utgifter og inntekter. Deler av fondet er også bundet opp:

- Kommunen har oppsamlede pensjonsforpliktelser på ca. 14 mill. kroner ved inngangen til 2017.

- Finansreglementet sier at kommunen skal ha et bufferfond knyttet til finansplasseringer, og at dette som hovedregel skal utgjøre minimum to ganger årlig budsjettert normalavkastning. Dette tilsvarer 15 mill. kroner.

Figuren nedenfor viser at disposisjonsfond som andel av brutto driftsinntekter per 31.12.2016:

Det er positivt at disposisjonsfondet har økt de siste årene. Dette innebærer at kommunen har en buffer for å møte uforutsette utgifter eller sviktende inntekter, som for eksempel økt rentenivå eller lave utbytter fra Agder Energi.

Rådmannen har likevel vurdert at fondet nå har nådd en størrelse hvor det er forsvarlig å bruke deler av dette for å redusere nye låneopptak. Kommunestyret vedtok å bruke 30 mill. kroner fra disposisjonsfondet som finansiering av investeringer i 2017. Det foreslås å bruke 35 mill. kroner fra disposisjonsfondet til å finansiere investeringer i 2018, samt at kommunestyret har vedtatt å bruke 200.000 kroner til Høllen båtrute. Disposisjonsfondet bør ikke brukes til å øke driftsutgiftene. Dette vil i så fall øke utfordringene ytterligere når rente- og avdragskostnadene øker noen år fram i tid som følge av store planlagte investeringer.

8 Rådmannens prioriteringer – driftsbudsjettet

Budsjettskjema 1A

		Opprinnelig budsjett	Budsjett	Økonomiplan		
		2017	2018	2019	2020	2021
1	Skatt på inntekt og formue	-289 800	-300 340	-303 300	-306 200	-309 140
2	Ordinært rammetilskudd	-267 200	-282 000	-298 100	-306 000	-313 450
3	Skatt på eiendom	-18 400	-19 400	-19 600	-19 800	-20 000
4	Andre generelle statstilskudd	-3 079	-2 610	-2 610	-2 610	-2 610
4.1	Kompensasjonstilskudd sykehjem/omsorgsboliger	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000
4.2	Rentekompensasjon skoleanlegg	-729	-560	-560	-560	-560
4.3	Rentekompensasjon kirkebygg	-50	-50	-50	-50	-50
4.4	Investeringskompensasjon reform 97	-300	0	0	0	0
5	Sum frie disponible inntekter	-578 479	-604 350	-623 610	-634 610	-645 200
6	Renteinntekter og utbytte	-22 100	-21 600	-21 900	-22 200	-22 500
6.1	Utbytteinntekter	-10 500	-9 600	-9 600	-9 600	-9 600
6.2	Avkastning Søgne kommunes forvaltningsfond	-7 100	-7 500	-7 800	-8 100	-8 400
6.3	Renteinntekter overskuddslikviditet/startlån	-4 500	-4 500	-4 500	-4 500	-4 500
7	Renteutg., provisjoner og andre finansutg.	15 000	14 800	17 400	20 500	22 500
8	Avdrag på lån	27 400	29 500	32 300	37 500	45 500
9	Bruk av disposisjonsfond	0	200	0	0	0
10	Avsetning til disposisjonsfond	0	0	0	0	0
11	Overført til investeringsbudsjettet	9 300	3 413	8 844	4 348	5 759
12	Til fordeling drift	-548 879	-578 037	-586 966	-594 462	-593 941
13	Sum fordelt til drift (fra skjema 1B)	548 879	578 037	586 966	594 462	593 941
14	Merforbruk (+) / Mindreforbruk (-)	0	0	0	0	0

Budsjettskjema 1B

		Budsjett	Budsjett	Økonomiplan		
		2017	2018	2019	2020	2021
1	Administrasjonsavdelingen	31 724	27 193	27 560	27 193	27 560
2	PP-Tjeneste	5 221	5 553	5 553	5 553	5 553
3	NAV/Sosial	18 409	18 878	18 878	18 878	18 878
4	Barnehager	78 447	85 985	88 485	90 985	91 985
5	Kvalifiseringsenheten	-3 977	-3 574	-3 643	-3 031	-2 113
6	Nyggård skole	34 033	34 853	34 853	34 853	34 853
7	Lunde skole	24 423	27 353	27 353	27 353	27 353
8	Langenes skole	20 022	19 265	19 265	19 265	19 265
9	Barnevern	19 977	23 306	23 306	23 306	23 306
10	Tangvall skole	18 046	17 851	17 851	17 851	17 851
11	Tinntjønn skole	17 509	17 522	17 522	17 522	17 522
12	Helsetjenester	28 197	30 140	30 140	30 140	30 140
13	Institusjonstjenester	48 052	49 156	49 156	49 156	49 156
14	Hjemmetjenester	46 730	51 590	51 590	54 940	56 940
15	Enhet for livsmestring	70 887	72 503	76 078	76 078	76 078
16	Kultur	9 608	9 788	9 788	9 788	9 788
17	Ingeniørvesenet, eks VAR området	9 527	10 068	10 120	10 365	10 615
	Ingeniørvesenet, var området	-5 734	-6 426	-8 087	-9 016	-12 372
18	Arealenheten	7 048	5 948	5 948	5 948	5 948
19	KBR	7 681	7 681	8 181	8 181	8 181
20	Eiendomsenhet	23 165	24 395	24 060	24 145	22 445
21	Felles omsorg	-10 183	-8 428	-8 428	-8 428	-8 428
22	Felles oppvekst	15 113	17 954	21 954	23 954	23 954
23	Felles teknisk	200	200	200	200	200
25	Øvrige ansvar sentraladministrasjonen	34 754	39 283	39 283	39 283	39 283
	Samlede midler fordelt til drift	548 879	578 037	586 966	594 462	593 941

8.1 Innledning

Dette kapittelet gjennomgår driftsbudsjettet for hver enkelt enhet. Som hovedregel er budsjetttrammene videreført fra 2017, og tabellene viser hvilke endringer i forhold til dette. I økonomiplanen for 2017-2020 ble det vedtatt flere stillinger som får helårseffekt i 2018. En del av det økte handlingsrommet i 2018 har gått til å følge opp slike vedtak. Dette er som hovedregel innarbeidet i enhetenes lønnsbudsjetter, og ikke skilt ut som egne tiltak.

8.2 Administrasjonsavdelingen

De største utfordringene/mulighetene i årene som kommer:

- Medarbeiderne i administrasjonsavdelingen har som sin vesentligste arbeidsoppgave å bidra til en mest mulig effektiv drift og å tilby gode administrative støttetjenester til tjenesteenhetene, i tillegg til en del publikumstjenester som er rettet mot innbyggere og kommuneorganisasjonens egne ansatte.
- For å utføre disse oppgavene på en best mulig måte er det nødvendig med tilstrekkelig bemanning, kompetanseutvikling av medarbeiderne og teknologi som bidrar til at administrative arbeidsprosesser effektiviseres. Administrasjonsavdelingen vil måtte involveres i arbeidsgrupper osv. i forbindelse med etablering av nye Kristiansand. Utfordringen blir også å beholde dyktige ansatte i kommunen frem til ny kommune etableres.

Rådmannen fremmer følgende budsjettforslag:

Administrasjonsavdelingen	2018	2019	2020	2021
Netto ramme opprinnelig budsjett 2017	31 724	31 724	31 724	31 724
Lønnsendring	392	392	392	392
Generell prisvekst	166	166	166	166
Generell inntektsvekst	-32	-32	-32	-32
Valg	-367		-367	
Overført til øvrige ansvar sentraladministrasjonen	-4 690	-4 690	-4 690	-4 690
Administrasjonsavdelingen - ny nettoramme	27 193	27 560	27 193	27 560

Pris- og lønnsvekst

Det er lagt inn økte lønnsmidler i tråd med lønnsoppgjøret i 2017. Midler for å dekke lønnsoppgjøret i 2018 ligger på en sentral post på øvrige ansvar sentraladministrasjon.

Andre driftsutgifter og -inntekter er justert med 2,6 prosent, i tråd med forventet prisvekst i statsbudsjettet.

Valg

Det gjennomføres ikke valg i 2018 og 2020 derfor trekkes kostnadene knyttet til valg ut disse årene.

Overført til øvrige ansvar sentraladministrasjonen

Ansvarene som gjelder politisk virksomhet er i sin helhet flyttet til enheten andre ansvar sentraladministrasjonen.

8.3 PPT

De største utfordringene/mulighetene i årene som kommer:

- Endre fokuset fra enkeltindividet over mot mer systemtenkning og bedre inkludering av alle barn og unge. Vi har over flere år hatt fokus på dette, men vi ser at vi ikke er kommet langt nok. PPT må bruke mer tid, og ha bedre kvaliteten på det systemrettede arbeidet.
- Beholde og utvikle høyt kompetente medarbeidere. Det er et økende behov for kompetanseheving i tjenesten, dette for å holde oss oppdaterte og sørge for god kvalitet på vårt arbeid. Det må i fortsettelsen investeres i å utvikle de medarbeideren vi har, slik at vi beholder dem lenge. Det medfører veldig høye kostnader når en må utvikle nye medarbeidere på bakgrunn av nyansettelser.

Rådmannen fremmer følgende budsjettforslag:

PP-tjenesten	2018	2019	2020	2021
Netto ramme opprinnelig budsjett 2017	5 221	5 221	5 221	5 221
Lønnsendring	494	494	494	494
Generell prisvekst, justering husleie	71	71	71	71
Autorisering/kurs	50	50	50	50
Overføring fra Songdalen	-283	-283	-283	-283
PP-tjenesten - ny nettoramme	5 553	5 553	5 553	5 553

Pris- og lønnsvekst

Det er lagt inn økte lønnsmidler i tråd med lønnsoppgjøret i 2017. Midler for å dekke lønnsoppgjøret i 2018 ligger på en sentral post på øvrige ansvar sentraladministrasjon.

Andre driftsutgifter og -inntekter er justert med 2,6 prosent, i tråd med forventet prisvekst i statsbudsjettet.

Autorisering/kurs

Det er lagt inn en liten økning i forhold til økt behov for autorisering/kurs i enheten.

Økt overføring fra Songdalen

Siden de budsjetterte utgiftene til PPT øker med 615 000 kroner, og Songdalen dekker en andel av utgiftene, vil overføringene fra Songdalen kommune også øke noe.

8.4 Barnehage

De største utfordringene/mulighetene i årene som kommer:

- Kunnskapsdepartementet ønsker å iverksette en ny pedagog- og bemanningsnorm for barnehagene fra og med 1. august 2018. Endeling vedtak er pr dato ikke gjort. Den foreslåtte normen vil kreve flere pedagoger i barnehagene. Samlet for de kommunale barnehagene i Søgne, ser det ut som om konsekvensene ikke er så store. Vi må gjøre om noen av assistent/fagarbeiderstillingene til pedagogstillinger, men det kan likevel være forhold i den enkelte barnehage som kompliserer dette bildet og som kan medføre at vi får økte kostnader dersom ny norm blir vedtatt.
- Det har vært økte krav til kvalitet i barnehagene. Voksenrollen har blitt utfordret og vi har hatt store kompetanseløft i forbindelse med satsningen Inkluderende Læringsmiljø. Vi har økt

kunnskap om hva som kreves i forhold til tidlig innsats og inkludering. Økt bemanning er nødvendig for å sikre dette arbeidet.

- En av de store tidstyvene i barnehagene i dag, er personal som må gå fra sin barnegruppe for å lage mat. Vi ser at det vil kunne lette på trykket om denne oppgaven blir skilt ut fra ordinær turnus. Dette vil også kunne sikre fokus og tid til å skape sunn og variert mat i barnehagene.
- De kommunale barnehagene i Søgne ønsker å samle seg om en felles båt som rommer plass til en avdeling av gangen. Nærmiljø, identitet og kultur!

Rådmannen fremmer følgende budsjettforslag:

Barnehage	2018	2019	2020	2021
Netto ramme opprinnelig budsjett 2017	78 447	78 447	78 447	78 447
Lønnsendring	2 911	2 911	2 911	2 911
Generell prisvekst	86	86	86	86
Økt makspris	-300	-300	-300	-300
Kompensere for søskenmoderasjon	400	400	400	400
Økte antall plasser, samt økt tilskudd private barnehager	4 191	4 191	4 191	4 191
Overført fra felles oppvekst, vikarmidler	250	250	250	250
Økt behov		2 500	5 000	6 000
Barnehage - ny nettoramme	85 985	88 485	90 985	91 985

Pris- og lønnsvekst

Det er lagt inn økte lønnsmidler i tråd med lønnsoppgjøret i 2017. Midler for å dekke lønnsoppgjøret i 2018 ligger på en sentral post på øvrige ansvar sentraladministrasjon.

Andre driftsutgifter og -inntekter er justert med 2,6 prosent, i tråd med forventet prisvekst i statsbudsjettet.

Når det gjelder foreldrebetaling er maksprisen er i statsbudsjettet foreslått økt fra 2 730 kroner til 2 910 kroner. Dette er innarbeidet og gir en inntektsøkning på om lag 300.000 kroner.

Kompensasjon for søskenmoderasjon

Det er oppdaget at enheten ikke er tilstrekkelig kompensert for reelt inntektsstap vedrørende søskenmoderasjon, enheten foreslås derfor å tildeles 400.000 kroner for å kompensere dette.

Økt antall plasser, samt økt tilskudd til private barnehager

Forskrift om likeverdig behandling av ikke-kommunale barnehager ved tildeling av offentlig tilskudd har de senere årene stadig vært i endring, dette for å sørge for en mer forutsigbar og riktig ordning. Tilskuddet baserer seg på siste avsluttede kommuneregnskap i stedet for budsjett (for 2018 brukes regnskapet for 2016 justert for pris- og lønnsvekst). Videre gjøres det noen endringer i pensjonsforutsetningene, slik at kommunens pensjonsutgifter ikke skal være med i beregningen av driftstilskuddet til private barnehager. Kommunen skal i stedet legge et prosentpåslag på 13 prosent av brutto lønnsutgifter i kommunens egne ordinære barnehager. Fra 2016 har minimumsfinansieringen vært 100 prosent. Satsene for kapitaltilskudd og tilskudd til familiebarnehager følger de nasjonale satsene. Det samme gjelder det tilskuddet til pedagog bemanning i ordinære barnehager som er nytt fra 01.08.2017.

Satsene for driftstilskudd til ordinære private barnehager for 2018 er ut fra forskriftene beregnet slik som vist i tabellen under. I saksframlegget ber rådmannen om fullmakt til å fastsette satser for finansiering av ikke-kommunale barnehager i tråd med Forskrift om tildeling av tilskudd til private barnehager. Dette innebærer utbetaling til de private barnehagene basert på følgende satser:

	Nasjonale satser	Søgne kommune
Ordinære barnehager, små barn (drift)	209.200	196.518
Ordinære barnehager, store barn (drift)	100.600	93.411
Tilskudd til ped. bemanning ord. barnehager, små barn	2.214	2.214

Tilskudd til ped. bemanning ord. barnehager, store barn	1.230	1.230
Ordinære barnehager, kapital, til og med 2009	9.200	9.200
Ordinære barnehager, kapital, 2010-2012	15.700	15.700
Ordinære barnehager, kapital, 2013-2015	18.500	18.500
Ordinære barnehager, kapital, 2016-2018	22.500	22.500
Familiebarnehager, små barn (drift)	158.200	158.200
Familiebarnehager, store barn (drift)	120.200	120.200
Familiebarnehager, kapital	12.900	12.900

Videre er det fra august 2017 etablert 15 nye småbarnsplasser i Solstrålen barnehage. Totalt er økning i tilskudd private barnehager og økt kapasitet estimert til en kostnad på nesten 4,2 mill. kroner.

Overført fra felles oppvekst, vikarmidler.

I budsjettet for 2017 ble barnehage enheten styrket med 250.000 kroner til vikarmidler, ved en feil ble disse lagt inn på felles oppvekst og vi foreslår nå å flytte disse til enheten.

Økt behov ift. 2018

Befolkningsframskrivninger (SSBs hovedalternativ) tilsier at antall barn i barnehagealder vil øke kommende år:

Pr. 1.1	2018	2019	2020	2021
Innbyggere 0-5 år	852	858	884	926

Dette vil også øke beregnet utgiftsbehov for enheten i perioden 2019-2021 i forhold til 2017. For å ta høyde for dette budsjettmessig er effekten lagt inn for økonomiplanperioden. Dette er en teknisk endring slik at man må være oppmerksom på at den reelle kostnadsveksten kan bli annerledes.

Mulige konsekvenser ved ny pedagog- og bemanningsnorm.

Dersom ny norm vedtas, vil det kreve at barnehager i Norge har minst én voksen per seks barn over tre år, minst én voksen per tre barn under tre år. Det skal være én pedagogisk leder per sju barn under tre år. Det skal være én pedagogisk leder per 14 barn over tre år.

Det er svært ønskelig med ny pedagognorm, men den foreslåtte bemanningsnormen tar blant annet ikke høyde for plantid til pedagoger. Hverdagen er allerede krevende med tanke på å få turnus til å gå opp. Vi har gjennom årene fått utvidet åpningstid, flere små barn i barnehagen med gjennomsnitt lengre oppholdstid og større barnegrupper. Dette har skjedd uten at ressurser til bemanning er økt. Det er ikke mange timer midt på dagen hvor personalet reelt sett er fulltallig. Ved å erstatte assistent/fagarbeiderstillinger med pedagogstillinger, vil dette kunne gi seg utslag i at bemanningen reelt sett kan bli lavere på enkelte avdelinger.

Det vil også være en mulighet å tilpasse gruppestørrelser og alderssammensetninger i forhold til ny norm, men her vil det likevel kunne være utfordringer i selve byggene i de kommunale barnehagene. Man vil enten måtte ansette ekstra bemanning uten å kunne fylle opp gruppene tilsvarende for å få full effekt eller vi må eventuelt gjøre endringer i byggene for å tilpasse de til hensiktsmessig drift.

8.5 Barnevernstjenesten

De største utfordringene/mulighetene i årene som kommer.

- Den største utfordringen i avd - Søgne/Songdalen er lav bemanning. Vi kan klare lovkravene, men forventninger om kvalitet og samarbeid eksternt (60 instanser i Søgne/Songdalen) er ikke mulig dersom vi ikke får økte ressurser i denne avdelingen. Statsbudsjettet for 2017 viste en behovsindeks i Søgne på 1,06, Songdalen har 1.14. Dette sammenfaller med vår erfaring –

det er flere meldinger, undersøkelser og tiltak for avdeling Søgne/Songdalen kommune – noe som kan indikere at barnevern har vært lavt prioritert. De andre kommunene ligger på henholdsvis Lillesand 0,9, Birkenes 1,03, Kristiansand 1.06. Dette er behovsindeksen spesifikt på barnevern – ikke den generelle. (enslige forsørgere, lavinntektskriterie og innbyggere 0-22 år). Søgne kommune kom inn i samarbeidet med en lavere prioritering på barnevern enn det behovsindeksen skulle tilsi. I snitt har ansatte i avd. S/S 6-8 flere barn på listene sine. I tillegg er det en avdeling som består av relativt uerfarne kontaktpersoner med lite videreutdanning innenfor barnevernsfeltet.

- I tillegg har barneverntjenesten fått flere oppgaver siste årene uten styrking av grunnbemanning, blant annet
 - o Oppgaver knyttet til barn som lever med vold i nære relasjoner (økning i antall meldinger hvor vold er definert som tema. Bvt er «pålagt» å delta i hele prosessen med barnehus, påtale og politi.
 - o Færre henlagte meldinger, det er nasjonale føringer ift at meldinger skal undersøkes
 - o Kravene ift lov og forsvarlighet er sterkt styrket
 - o Overføring av statlige oppgaver
 - o Informasjonsarbeid til barn på skoler og barnehage

Rådmannen fremmer følgende budsjettforslag:

Barnevern	2018	2019	2020	2021
Netto ramme opprinnelig budsjett 2017	19 977	19 977	19 977	19 977
Økt ramme barnevernstjenesten	803	803	803	803
Økt ramme barnevernstjenesten	2 526	2 526	2 526	2 526
Barnevern - ny nettoramme	23 306	23 306	23 306	23 306

1. januar 2016 ble det etablert en ny interkommunal barnevernstjeneste, hvor Kristiansand, Lillesand og Birkenes deltar sammen med Søgne og Songdalen. Fra 2018 fordeles felleskostnadene 100 prosent basert på objektive kriterier i kommunenes inntektssystem i henhold til samarbeidsavtalen. For Søgne kommune vil dette utgjøre en økning på 803.000 kroner.

I tillegg er det et ønske om å vri besparelsen på kjøpte tiltak til hjemmet til en styrkning av bemanningen i avdeling Søgne/Songdalen. Søgnes andel av denne stillingen vil utgjøre 440 000 kroner. Videre melder barnevernstjenesten om høyere utgifter til fosterhjem, samt nye barn med omsorgsovertakelse. I tillegg er det nye barn på institusjon som er svært kostnadskreven. Det er også varslet om at det ved høy sannsynlig vil komme en omsorgsovertakelse i en familie med flere barn i 2018/2019. Dette vil medføre betydelige merkostnader. Barnevernsenheten styrkes med 2.526.000 kroner utover det som kreves i samarbeidsavtalen.

8.6 Nygård skole og kompetanseavdeling

De største utfordringene/mulighetene i årene som kommer:

- Skolen opplever fortsatt et antall elever som ikke opplever en god skolehverdag, og det er spesielt utagerende elever som utfordrer siden de skremmer og kan være en trussel for de øvrige elevene. Vi har miljøterapeut og helsesøster på skolen og dette er ressurser vi bruker for å styrke skolens kompetanse og mulighet for å tilrettelegge og møte disse elevene på en bedre måte. Fortsatt brukes det en del ressurser for å hjelpe elevene som strever å skape trygget for resten av elevgruppa. Gjenstår en del arbeid med å inkludere alle elevene i klassen.
- Elever med annen språkbakgrunn enn norsk skal gå på nærskolen, og mange av de elevene som kommer har liten eller ingen språkkompetanse i norsk. På Nygård skole har vi 6 elever som har bodd kort tid i Norge. Dette skaper utfordringer i forhold til voksentetthet og

kompetanse. I tillegg til behov for opplæring i norsk, har enkelte av disse elevene også traumer som krever spesiell kompetanse.

- Skolen har ikke sett seg råd til å prioritere å bruke penger til fornying av inventar de senere årene. Rammen har blitt brukt til voksentetthet. Dette har medført et etterslep og stort behov for fornying av møbler og inventar spesielt for de ansatte. Det kan se ut til at det vil foregå noe oppussing undervisningsareal skoleåret 2017/2018.
- På Nygård skole har vi egen kompetanseavdeling, der de fleste pedagoger er spesialpedagoger. De følger elever som er knyttet til kompetanseavdelingen. Dette er elever som i varierende grad følger klassen. Skolen ser muligheter i forhold til å bruke denne kompetansen enda bedre i arbeidet med å inkludere alle elevene, samt utnytte ressursene på en enda bedre måte.

Rådmannen fremmer følgende budsjettforslag:

Nygård skole	2018	2019	2020	2021
Netto ramme opprinnelig budsjett 2017	34 033	34 033	34 033	34 033
Endringer i rammetimemodellen, inkl. lønns og pris vekst	469	469	469	469
Innsparinger	-249	-249	-249	-249
Ekstra elever Kompetanseavdelingen	600	600	600	600
Nygård skole - ny nettoramme	34 853	34 853	34 853	34 853

Endring som følge av budsjettmodellen/Innsparing

Som en følge av endringer i elev og/eller klasse tall får skolen en økning på 469.000 kroner. Når man sammenligner Søgne skolene med skolene i kostragruppen ser man at det brukes vesentlig mer på skole i Søgne enn i sammenlignbare kommuner. Det er derfor kuttet totalt 1 mill. kroner i skolene i Søgne, Nygård skole sin del av dette er 249.000 kroner.

Ekstra elever i Kompetanseavdelingen

Kompetanseavdelingen får nye elever og det foreslås å styrke denne med 0,6 mill. kroner.

8.7 Lunde skole

De største utfordringene/mulighetene i årene som kommer:

- Det er mange faktorer som spiller inn her, men en grunnleggende utfordring er at vi ser en økende andel elever med psykiske problemer som de sliter med. Dette fører til at en større andel av skolens budsjett «bindes opp» til enkeltelever og tiltak for å gjøre skoledagen deres best mulig. Samtidig som enkelteleven også står ovenfor en utfordring for å lære seg å mestre skolegangen og livet. Disse trenger noe mer og vi må sette på dagsorden om det bør være en alternativ opplærings-arena, en eller flere dager i uka, også for de yngste elevene. Dette for å gi dem opplevelsen av mestring og tilhørighet og for å bli satt i stand til å ta til seg læring.
- Planen for livsmestring som er under implementering, «Å skape en rød tråd», kan føre til adskillig bedre samkjøring av alle offentlig involverte parter som gir tjenester til barn og unge samt økt samkjøring med foreldrene. Gjennom en «rød tråd» fra unnfangelse til utgangen av 10. klasse med gjenkjennbart språk og gjenkjennbare tiltak for alle involverte vil vi kunne tre inn tidligere og gi en bedre tjeneste. Denne vil forhåpentligvis også virke inn på utfordringen som er beskrevet ovenfor.

Rådmannen fremmer følgende budsjettforslag:

Lunde skole	2018	2019	2020	2021
Netto ramme opprinnelig budsjett 2017	24 423	24 423	24 423	24 423
Endringer i rammetimemodellen, inkl. lønns og pris vekst	3 217	3 217	3 217	3 217
Innsparinger	-287	-287	-287	-287
Lunde skole - ny nettoramme	27 353	27 353	27 353	27 353

Endring som følge av budsjettmodellen/Innsparing

Som en følge av endringer i elev og/eller klasse tall får skolen en økning på 3.217.000 kroner. Når man sammenligner Søgne skolene med skolene i kostragruppen ser man at det brukes vesentlig mer på skole i Søgne enn i sammenlignbare kommuner. Det er derfor kuttet totalt 1 mill. kroner i skolene i Søgne, Lunde skole sin del av dette er 287.000 kroner.

8.8 Langenes skole

De største utfordringene/mulighetene i årene som kommer:

- De siste årene har vi hatt en økning av minoritetsspråklige elever. Nyankommende elever begynner direkte på nærskolene. Mange elever har ingen eller svært begrensende ferdigheter i norsk. Disse elevene trenger tett oppfølging i den første perioden. Skolen må legge til rette for god språkopplæring, noe som krever kompetanse og ekstra ressurser. I tillegg er det behov for morsmålslærere.
- Rekruttere nye gode lærere når ansatte hos oss går av med pensjon.
- Skolebøker på alle trinn i nesten alle fag må skiftes ut både på grunn av slitasje, men også i forhold til endringer av kompetansemål i de ulike læreplanene. I tillegg ser en behov for flere lisenser i forhold til digitale verktøy.
- Langenes skole har de siste årene hatt synkende elevtall, noe som har ført til at vi har relativt små klasser. Dette gir oss muligheten til å tenke nytt i forhold til organisering av ei læringsøkt og organisering av trinnene. Utfordring at enkelte klasserom er for små. Store klasser må fordeles på to rom, noe som skaper en del begrensninger med tanke på omorganisering.

Rådmannen fremmer følgende budsjettforslag:

Langenes skole	2018	2019	2020	2021
Netto ramme opprinnelig budsjett 2017	20 022	20 022	20 022	20 022
Endringer i rammetimemodellen, inkl. lønns og pris vekst	-591	-591	-591	-591
Innsparinger	-166	-166	-166	-166
Langenes skole - ny nettoramme	19 265	19 265	19 265	19 265

Endring som følge av budsjettmodellen/Innsparing

Som en følge av endringer i elev og/eller klasse tall får skolen en reduksjon på 591.000 kroner. Når man sammenligner Søgne skolene med skolene i kostragruppen ser man at det brukes vesentlig mer på skole i Søgne enn i sammenlignbare kommuner. Det er derfor kuttet totalt 1 mill. kroner i skolene i Søgne, Langenes skole sin del av dette er 166.000 kroner.

8.9 Tangvall skole

De største utfordringene/mulighetene i årene som kommer:

- Tangvall skole er en skole der vekt på elevenes opplevde sosiale- og faglige inkludering og utvikling står i sentrum. Tangvall skole har innføringsklasse der det pr. i dag er to elever. En av elevene kom ved skolestart i august 17. Elevene snakker samme språk, men har ulike skolebakgrunn og ulike negative erfaringer. Skolen har vært heldig og fått tak i tospråklig realfagslærer samt assistent som snakker elevenes språk. Kommer det flere elever med ulik språklig, skolefaglig og kulturell bakgrunn, og også gjerne tilhørende ulike alderstrinn, vil skolen få utfordringer med å tilby denne elevgruppen et godt og inkluderende læringsmiljø der elevene i stadig økt grad deltar i klasse på sitt trinn. Det er viktig at skolen da har rom for å kunne tilsette lærere/assistenter som snakker og forstår elevens språk godt.
- Tangvall skole bruker tolærer-system. Det betyr at spesialundervisning i all hovedsak gis ved bruk av to-lærer i fagene norsk, matematikk og engelsk (ved vedtak). Det som utfordrer dette noe er at det for flere elever i sakkyndig vurdering fra PP-tjenesten stadig anbefales spesialundervisning ved bruk av små grupper eller enetimer. Det medfører at skolen, for ikke å fravike sakkyndig vurdering i særlig grad, må legge til rette for samtidig bruk av to-lærer og gruppe/enetimer i enkelte klasser/fag. Skolen fraviker fra sakkyndig vurdering i de fleste enkeltvedtakene på dette området, det begrunnes i vedtakene.
- Skolen tilbyr i dag delte grupper i noen fag, bl.a. i K&H, M&H, det er viktig at denne muligheten opprettholdes da det gjerne er nettopp i praktiske fag at elever som kanskje strever noe faglig har høyest mulighet for å oppleve mestring og få en god vurdering.
- Skolen får stadig flere elever som gjennom sakkyndig vurdering er anbefalt å være heldigitale, dvs. at de skal ha Smart – book tilgjengelig i alle fag. Dessverre har vi kun mulighet til å få dette til innen to fag – norsk og naturfag, det fordi skolen hovedsakelig har eldre classesett av bøker. Skolen bestiller derfor tilgang til lydbøker i øvrige fag. Skolen ønsker etter hvert å kunne fornye elevbøkene innen flere fag, slik at de er oppdatert og der eleven(e) har mulighet for å få den støtten gjennom bruk av Smart-book som sakkyndig vurdering anbefaler.

Rådmannen fremmer følgende budsjettforslag:

Tangvall skole	2018	2019	2020	2021
Netto ramme opprinnelig budsjett 2017	18 046	18 046	18 046	18 046
Endringer i rammetimemodellen, inkl. lønns og pris vekst	-10	-10	-10	-10
Innsparinger	-185	-185	-185	-185
Tangvall skole - ny nettoramme	17 851	17 851	17 851	17 851

Endring som følge av budsjettmodellen/Innsparing

Som en følge av endringer i elev og/eller klasse tall får skolen en reduksjon på 10.000 kroner. Når man sammenligner søgne skolene med skolene i kostragruppen ser man at det brukes vesentlig mer på skole i Søgne enn i sammenlignbare kommuner. Det er derfor kuttet totalt 1 mill. kroner i skolene i Søgne, Tangvall skole sin del av dette er 185.000 kroner.

8.10 Tinntjønn skole

De største utfordringene/mulighetene i årene som kommer:

- Våre største muligheter ligger i å kunne inkludere alle elever, spesielt de med adferds- og lærevansker, inn i læringsmiljøet.

- Vi hadde en lengre prosess forrige budsjettprosess, hvor vi laget en budsjetteringsmodell for skolene. Vi var av det inntrykket at denne skulle skape forutsigbarhet for skolene. Det vil være en stor utfordring om ikke tildelingene opprettholdes, siden vi forsøker å justere tilbudet til elevene forutsigbart etter at det har blitt venstrejustert/tidlig innsats.
- I følge prognosene fra SSB vil det de neste årene bli et redusert antall elever på ungdomskolene, noe som vil redusere spillerommet vi har for gode tiltak. Gode tiltak for å hjelpe elever vil koste. Vi ser at vi har klart å inkludere og skape veldig gode relasjoner mellom elever.
- Tinntjønn skole bruker tolærer-system. Vi opplever at elevene ønsker selv å inkluderes i klassegrupper. Spesialundervisning ønsker vi i all hovedsak skal gis ved bruk av to-lærer i fagene norsk, matematikk og engelsk. Det som utfordrer dette noe er at det for flere elever i sakkyndig vurdering fra PP-tjenesten anbefales spesialundervisning ved bruk av små grupper eller enetimer.
- Skolen tilbyr i dag delte grupper i noen fag, bl.a. i K&H, M&H, det er viktig at denne muligheten opprettholdes da det gjerne er nettopp i praktiske fag at elever som kanskje strever noe faglig har høyest mulighet for å oppleve mestring og få en god vurdering.
- Vi ser en tendens til at elever som har store vansker faglig og sosialt har søkt seg over til Tinntjønn skole.

Rådmannen fremmer følgende budsjettforslag:

Tinntjønn skole	2018	2019	2020	2021
Netto ramme opprinnelig budsjett 2017	17 509	17 509	17 509	17 509
Endringer i rammetimemodellen, inkl. lønns og pris vekst	208	208	208	208
Innsparinger	-195	-195	-195	-195
Tinntjønn skole - ny nettoramme	17 522	17 522	17 522	17 522

Endring som følge av budsjettmodellen/Innsparing

Som en følge av endringer i elev og/eller klasse tall får skolen en økning på 208.000 kroner. Når man sammenligner søgne skolene med skolene i kostragruppen ser man at det brukes vesentlig mer på skole i Søgne enn i sammenlignbare kommuner. Det er derfor kuttet totalt 1 mill. kroner i skolene i Søgne, Tinntjønn skole sin del av dette er 195.000 kroner.

8.11 Kulturenheten

De største utfordringene/mulighetene i årene som kommer.

Flytting av bygdetunet på Lunde til Søgnetunet

- Tilpassing ifm økt aktivitet på kultursenteret Søgne gamle prestegård: en sentral møteplass for barn og unge, frivillige lag og foreninger
- Barne- og ungdomsarbeidet tilpasses økende behov
- Kulturbundet for Søgne
- Kulturminneplan for Søgne

Rådmannen fremmer følgende budsjettforslag:

Kulturenheten	2018	2019	2020	2021
Netto ramme opprinnelig budsjett 2017	9 608	9 608	9 608	9 608
Lønnsendring	104	104	104	104
Generell prisvekst og interne overføringer	90	90	90	90
Økte inntekter (gebyrer, brukerbetalinger etc.)	-64	-64	-64	-64
Formidlingsprosjekt "Det levende museum"	50	50	50	50
Kulturenheten - ny nettoramme	9 788	9 788	9 788	9 788

Pris- og lønnsvekst

Det er lagt inn økte lønnsmidler i tråd med lønnsoppgjøret i 2017. Midler for å dekke lønnsoppgjøret i 2018 ligger på en sentral post på øvrige ansvar sentraladministrasjon.

Andre driftsutgifter og -inntekter er justert med 2,6 prosent, i tråd med forventet prisvekst i statsbudsjettet.

Formidlingsprosjekt «Det levende museum»

Det foreslås å bevilge 50.000 kroner til å planlegge formidling og bruk av Søgne bygdemuseum.

Kulturhistorie for Søgne

I kommunestyresak 114/17 ble det vedtatt at «Søgne kommune stiller garanti for at utarbeidelse av kulturhistorie for Søgne lar seg realisere. Garantibeløpet skal dekke differansen mellom prosjektets totale utgifter, sponsormidler, øvrige tilskudd og inntekter, dog begrenset til kr. 2 000 000.» Siden man pr i dag ikke vet hvor stort beløp Søgne kommune skal bidra med må man komme tilbake til dette senere.

8.12 Felles oppvekst

De største utfordringene/mulighetene i årene som kommer:

- Tidlig og tverrfaglig innsats står høyt på dagsorden i Søgne. Barnehagene arbeider ut fra Kvello metoden og har det siste året etablert sterkere kontakt med helsesøstertjeneste og barnevern. Det er etablert nye tverrfaglige møteplasser, både i barnehage og skole, for å sikre klar ansvarsdeling og god flyt i samarbeid mellom tjenestene. Helse og sosialutdannede miljøterapeuter arbeider på skolene for å supplere pedagogenes kompetanse og sikre god sammenheng med helsetjenesten i saker som har behov for det. Omstillingskostnadene ligger hovedsakelig i at det må prioriteres i arbeidsoppgaver i barnehage/ skole og innenfor helse.
- Barnehager og skoler skal forme et inkluderende miljø for alle barn/ unge. Satsningen «Inkluderende læringsmiljø» gir organisasjonen god drahjelp til å lede kvalitetsarbeid i hele opplæringsløpet. Fokus på tilhørighet og en hverdag som fremmer trygghet, helse, trivsel og læring, øker muligheten til å redusere omfanget av segregerende tiltak. Felles system for pedagogisk refleksjon er etablert og det arbeides i alle barnehager og skoler for at dette brukes aktivt.
- Flere barn i Søgne velger bort den offentlige skolen sammenlignet med andre kommuner (12 prosent i Søgne mot et landssnitt på 5 prosent). Noen velger en privat skole av religiøse eller pedagogiske årsaker. Andre søker private løsninger fordi de ikke er fornøyd med tilbudet i den offentlige skolen. I den grad vi lykkes med mulighet 1 og 2 skaper vi også rom for at flere velger opplæring på sin nærscole.

- Det skal bygges nytt skolesenter på Tangvall. Sak om rom- og funksjonsprogram legges frem for politisk behandling før jul 2017.

Rådmannen fremmer følgende budsjettforslag:

Felles oppvekst	2018	2019	2020	2021
Netto ramme opprinnelig budsjett 2017	15 113	15 113	15 113	15 113
Lønnsendring	18	18	18	18
Generell prisvekst	298	298	298	298
Økning tilskudd Kriesesenter	75	75	75	75
Vekst kostnader gjesteelever	1 100	1 100	1 100	1 100
Vekst spesialundervisning private skoler	1 700	1 700	1 700	1 700
Vikarmidler overflyttet til barnehageenheten	-250	-250	-250	-250
Konsulenttjenester ny ungdomsskole Tangvall	-100	-100	-100	-100
Økt behov skole og barnevern		4 000	6 000	6 000
Felles oppvekst - ny nettoramme	17 954	21 954	23 954	23 954

Pris- og lønnsvekst

Det er lagt inn økte lønnsmidler i tråd med lønnsoppgjøret i 2017. Midler for å dekke lønnsoppgjøret i 2018 ligger på en sentral post på øvrige ansvar sentraladministrasjon.

Andre driftsutgifter og -inntekter er justert med 2,6 prosent, i tråd med forventet prisvekst i statsbudsjettet.

Økning tilskudd til Kriesesenter

Søgne kommunes tilskudd til Kriesesenteret har økt mer enn den generelle prisveksten og det er derfor nødvendig å øke tilskuddet med 75.000 kroner i inneværende år.

Vekst kostnader gjesteelever

Søgne kommune har flere elever i skoler i andre kommuner, og vi plikter å betale for både undervisning og spesialundervisning. Det har vært en økning i disse utgiftene og det foreslås å øke budsjettet på dette området med 1,1 mill. kroner, totalbudsjett vil da være noe over 2,6 mill. kroner.

Vekst spesialundervisning private skoler

Budsjettet til spesialundervisning til elever i privatskoler har vist seg å være for lavt, vi forslår derfor å øke dette med 1,7 mill. kroner, slik at total budsjettet på denne posten er noe i overkant av 5,6 mill. kroner.

Vikarmidler overflyttet til barnehageenheten

I budsjettet for 2017 ble barnehageenheten styrket med 250.000 kroner til vikarmidler, ved en feil ble disse lagt inn på felles oppvekst og vi foreslår nå å flytte disse til riktig enhet.

Konsulenttjenester nye ungdomsskole Tangvall

Det ble avsatt 100.000 kroner til konsulenttjenester i forbindelse med planleggingen av ny ungdomsskole på Tangvall, dette forslås tatt ut fra 2018.

Beregnet utgiftsbehov skole og barnevern ift. 2018

Befolkningsframskrivinger (SSBs hovedalternativ) tilsier at antall innbyggere 0-18 år vil øke gjennom økonomiplanperioden:

	2018	2019	2020	2021
Innbyggere 0-5 år	852	858	884	926
Innbyggere 6-12	1 123	1 148	1 130	1 116
Innbyggere 13-15 år	453	458	514	507
innbyggere 16-18 år	520	481	449	462
Totalt 0-18 år	2948	2945	2977	3011

Dette vil også øke beregnet utgiftsbehov for skolene i perioden 2019-2021 i forhold til 2018. For å ta høyde for dette budsjettmessig er et anslag for effekten lagt inn for økonomiplanperioden. Dette er en teknisk framskrivning basert på SSBs befolkningstall og kostnadsnøkkelen i inntektssystemet. Hva faktisk behov vil bli og fordeling mellom skole og barnevern må vurderes nærmere i kommende år. Selv om utgiftsbehovet for oppvekst vil øke samlet sett kan bevilgningene til enkelt enheter bli redusert.

8.13 NAV/Sosial

De største utfordringene/mulighetene i årene som kommer:

- Flyktninger over til NAV etter endt Intro program.**
NAV opplever årlig en stor økning i forhold til flyktninger over til NAV etter endt introduksjonsprogram. Kunnskapene i norsk er svært dårlig og flere har for dårlig kunnskap til å kunne komme med på tiltak i regi av NAV. For å komme med på tiltak i regi av NAV må man ha kunnskaper i norsk på nivå A2 mens flere har nivå A1. Dette mener vi burde vært avdekket og tatt tak i underveis i introduksjonsprogrammet slik at det kunne legges til rette for individuell oppfølging så de kommer opp på nivået. Vi opplever også stadig flere som søker sosialhjelp mens de er i introduksjonsprogrammet da de må ha permisjon pga sykdom, barnefødsel eller går rett til sosialhjelp da de faller utenfor aldersgrensen for å delta i programmet. Denne økningen er bekymringsfull. Pr. i dag følger kontoret opp vel 50 flyktninger som i en aller annen grad har tilknytning til NAV.
- Nødboliger i kommunen.**
Kapasiteten på nødboliger er som det har vært gjennom flere år dårlig og det er en stor bekymring i kontoret. Våre nødboliger/brakkjer er til enhver tid opptatt og folk blir boende der i for lang tid på grunn av dårlig boevne. Vi har årlig store utgifter til midlertidig boliger/nødboliger på Åros Camping eller hotell i Kristiansand. I 2015 fikk vi gjennom sommeren låne en tom bolig i kommunen som vi brukte til nødbolig gjennom den sommeren. Dette sparte enheten for store utgifter. Vi ønsker oss to nye tilgjengelige boenheter som kan brukes til nødbolig.
- Utbetalinger av sosialhjelp.**
Det er alltid en utfordring for et NAV kontor å holde utgiftene til sosialhjelp nede. Det krever enhetlig saksbehandling og god kontroll på brukerne. Vi har per i dag en god kontroll på hvem som mottar sosialhjelp men det er vanskelig å holde utgiftene nede hvis sosialhjelp er noe de har krav på. Fra 2018 endres reglene for å motta arbeidsavklaringspenger. I dag kan man motta i 4 år mens fra 2018 endres dette til tre år. Det vi opplever i dag er at flere stanses på arbeidsavklaringspenger da de har mottatt i maks tid og eneste utvei blir sosialhjelp. Dette er en utfordring og noe vi ikke kan stanse da de vil ha rett til det.

Rådmannen fremmer følgende budsjettforslag:

Nav/Sosial	2018	2019	2020	2021
Netto ramme opprinnelig budsjett 2017	18 409	18 409	18 409	18 409
Lønnsendring	326	326	326	326
Generell prisvekst	253	253	253	253
Endring av fagleder til avdelingsleder	50	50	50	50
Overført til Kvalifisering	-550	-550	-550	-550
Fordeling stat og kommune, 45% av lønn, husleie med mer	390	390	390	390
Nav/sosial - ny nettoramme	18 878	18 878	18 878	18 878

Pris- og lønnsvekst

Det er lagt inn økte lønnsmidler i tråd med lønnsoppgjøret i 2017. Midler for å dekke lønnsoppgjøret i 2018 ligger på en sentral post på øvrige ansvar sentraladministrasjon.

Andre driftsutgifter og -inntekter er justert med 2,6 prosent, i tråd med forventet prisvekst i statsbudsjettet. Utgiftene til sosialhjelp er også prisjustert i motsetning til hva som er gjort tidligere år.

Endring av fagleder til avdelingsleder

Nav har totalt sett lite lederressurser, bare 50 prosent avdelingsleder og 50 prosent fagleder fordelt om 22 ansatte. Det er behov for å styrke dette og det foreslås å omgjøre 50 prosent fagleder til 50 prosent avdelingsleder, helårskonsekvensen av en slik omgjøres estimeres til 50.000 kroner.

Overført til Kvalifisering/På a'an igjen

Prosjektet På a'an igjen fortsetter som tidligere og Nav overfører 300.000 kroner til Kvalifisering til fortsatt drift av dette prosjektet. Videre tilbakefører Nav 250.000 kroner til Kvalifisering til finansiering av en stilling som ikke ble noe av i 2017.

Fordeling stat og kommune, 45 prosent av lønn, husleie med mer

Nav stat og Nav kommune deler på en del felleskostnader og siden oppstarten av Nav kontoret har den kommunale delen av Nav økt, det har derfor vært riktig å justere fordelingsnøkkelen, noe som fører til 390.000 kroner mer for Søgne kommune.

8.14 Kvalifiseringsenheten

Slik det ser ut fra signaler fra UDI og IMDI så vil det bosettes betydelig færre flyktninger i 2018. De endelige tallene for hver kommune vil ikke bli klare før i begynnelsen av november. Mine anslag er at Søgne går tilbake til «normalen» på ca 20 personer årlig. Det er også en mulighet for at dette kan bli lavere. Tallene i budsjettforslaget er basert på 20 flyktninger i årene som kommer.

Introsenteret vil ikke sånn umiddelbart merke så mye til en nedgang. Søgne har allerede et betydelig høyere antall flyktninger som skal ivaretas enn noen gang før. Vi har de samme utfordringene som tidligere, bare med flere flyktninger. Det merkes at det er flere som trenger ekstra oppfølging og tiltak. I 2016 ble det ikke søkt om ekstra tilskudd på noen. I 2017 kommer vi til å søke for ca 10 personer. Dette er knyttet til helseutfordringer eller adferdsutfordringer.

Fra 2020 vil det bli behov for en nedbemanning i Introsenteret dersom prognosene slår til.

- **Utfordring 1: Arbeidsmarkedet og tilgang på ufaglærte arbeidsplasser**

Det er dessverre ingen endring i arbeidsmarkedet for den store gruppen av ufaglært og lite skolert arbeidskraft.

- **Utfordring 2: Norskferdigheter til flyktninger**
Det er flere flyktninger som har et lavt norsknivå enn tidligere når de ankommer Søgne. Vi må vel også erkjenne at det å lære seg norsk for en analfabet eller med 3-4 år på grunnskole er en utfordring for flyktningene. Flere som eventuelt har noe utdanning kan heller ikke det latinske alfabetet. Mange har derfor en lang vei å gå.
- **Utfordring 3: Manglende systemforståelse hos flyktningene**
Flyktningene har vanskelig med å forstå hvordan det norske samfunnet faktisk er innrettet og fungerer.
- **Utfordring 4: Sprengt kapasitet på voksenopplæringen ved kvalifiseringsbasen**
Både klasseromkapasitet og utnyttelsen av personalet er nå sprengt. Vi er en liten skole som ønsker å ha en tett oppfølging av elevene våre. En voksende andel flyktninger ved studiene tilsier at vi får noen «nye» utfordringer. Det er utfordringer rundt nivået på norsken, rundt egen psykiske helse og kulturforskjeller mellom elevene som kan være utfordrende å håndtere.
- **Utfordring 5: Økt antall elever ved spesialundervisningen for voksne**
De siste par årene har antall elever som får spesialundervisning for voksne økt med ca 40-50 prosent fra ca 8-9 til 12-13. Tilsvarende har det vært nødvendig å øke bemanningen med ca 60 prosent, tilsvarende en hel stilling. Det er ingen inntekter knyttet til dette, dermed belastes disse utgiften hele enhetens budsjett.

Rådmannen fremmer følgende budsjettforslag:

Kvalifiseringsenheten	2018	2019	2020	2021
Netto ramme opprinnelig budsjett 2017	-3 977	-3 977	-3 977	-3 977
Lønnsendring	1 150	1 150	1 150	1 150
Endring introstønad	200	-930	-1 800	-1 800
Generell prisvekst	184	184	184	184
Overført fra NAV	550	550	550	550
Økt antall stillinger, spesialundervisning for voksne, 0,95 årsverk	650	650	650	650
Økt stilling, fagutdanning, 0,3 årsverk høsten	80	80	80	80
Endring inntekt	-3 100	-3 689	-207	2 761
Endring kostnader	-311	-1 661	-2 661	-2 711
Økt sosialhjelp flytninger	1 000	1 000	1 000	1 000
Usikkerhet, buffer		3 000	2 000	
Kvalifiseringsenheten - ny nettoramme	-3 574	-3 643	-3 031	-2 113

Pris- og lønnsvekst

Det er lagt inn økte lønnsmidler i tråd med lønnsoppgjøret i 2017. Midler for å dekke lønnsoppgjøret i 2018 ligger på en sentral post på øvrige ansvar sentraladministrasjon.

Andre driftsutgifter og -inntekter er justert med 2,6 prosent, i tråd med forventet prisvekst i statsbudsjettet.

Budsjettering av kostnader og inntekter Kvalifiseringsenheten

I motsetning til tidligere år er det for denne økonomiplanperioden laget så gode estimater vi kan på kostnader og inntekter i Kvalifiseringsenheten. Det gjøres oppmerksom på at det er stor usikkerhet knyttet til både inntekter og utgifter i enheten. Bortsett fra disse korrigeringsene av budsjettet foreslås det følgende endringer.

Overført fra Nav/På a'an igjen

Prosjektet På a'an igjen fortsetter som tidligere og Nav overfører 300 000 kroner til Kvalifisering til fortsatt drift av dette prosjektet. Videre tilbakefører Nav 250.000 kroner til Kvalifisering til finansiering av en stilling som ikke ble noe av i 2017.

Økt antall stillinger spesialundervisning for voksen

På grunn av økt behov foreslås det å øke med 650.000 kroner tilsvarende 95 prosent stilling til spesialundervisning for voksne.

Økt antall stillinger fagutdanningen

På grunn av økt behov foreslås det å øke med 80.000 kroner tilsvarende 30 prosent stilling på høsthalvåret til fagutdanningen.

Økt sosialhjelp flytninger

Flere av flytningene har av ulike grunner ikke kunnet begynt på introprogrammet når de skulle, dette og andre årsaker gjør at flere flytninger har behov for sosialhjelp. Kvalifiseringsenheten og Nav jobber med denne problemstillingen, men det er likevel ikke realistisk å se resultater av denne jobbingen i neste år, det foreslås å øke denne posten med 1 mill. kroner.

Usikkerhet, buffer

For å ta høyde for usikkerheten rundt budsjetteringen er det lagt inn en buffer i 2019 og 2020.

8.15 Helsetjenester

De største utfordringene/mulighetene i årene som kommer:

- **Familien:** Økende sosioøkonomiske forskjeller, oppløste familiestrukturer og en for høy andel foreldre som har en dysfunksjonell foreldrestil er med på å skape «utenforskap» og mange av de psykiske og fysiske problemene barn og ungdom i Søgne sliter med. Dette møter mange av våre ansatte daglig, og det fanges også opp i bl.a. Ung Data-resultatene.
- **«Rød tråd»:** Adskillig bedre samkjøring av alle offentlig involverte parter som gir tjenester til barn og unge samt økt samkjøring med foreldrene. Gjennom en «rød tråd» fra unnfangelse til utgangen av 10. klasse med gjenkjennbart språk og gjenkjennbare tiltak for alle involverte inkludert elementer som støtter og styrker foreldrerollen, vil vi kunne oppnå store resultater.
- **Rehabilitering:** Økning i antall personer med behov for rehabilitering (mest økning eldre, men også økning yngre) og også økt behov for rehabilitering p.g.a. tidligere utskrivning fra sykehusene.
- **Samhandlingskultur:** Å bygge en kultur i alle enheter i kommunen som handler om at ansatte og ledere tenker langt utenfor sin egen «bås» og at det samhandles helt uavhengig av organisasjonskartet. Dette krever gode rutiner for innhenting av samtykke til deling av informasjon samt trygging på hvilke muligheter taushetsplikten gir for deling av informasjon. Men det krever fremfor alt at vi sammen må bygge en ny kultur.

Rådmannen fremmer følgende budsjettforslag:

Enhet for helsetjenester	2018	2019	2020	2021
Netto ramme opprinnelig budsjett 2017	28 197	28 197	28 197	28 197
Lønnsendring	-259	-259	-259	-259
Generell prisvekst	171	171	171	171
Generell inntektsvekst	-19	-19	-19	-19
Busjettert inntekt i 2017- statlig tilskudd	600	600	600	600
Økt legestilling - hel kommunal stilling	150	150	150	150
Ny akuttmedisinfor skrift (bakvakt) opplæring - 2 stillinger	200	200	200	200
Øke legevaktsbudsjett - med knutepunktkommunene	1 000	1 000	1 000	1 000
Praksiskompensasjon fra Enhet for institusjonstjenester	100	100	100	100
Enhet for helsetjenester - ny nettoramme	30 140	30 140	30 140	30 140

Pris- og lønnsvekst

Det er lagt inn økte lønnsmidler i tråd med lønnsoppgjøret i 2017. Midler for å dekke lønnsoppgjøret i 2018 ligger på en sentral post på øvrige ansvar sentraladministrasjon.

Andre driftsutgifter og -inntekter er justert med 2,6 prosent, i tråd med forventet prisvekst i statsbudsjettet.

Budsjettert inntekt i 2017 - statlig tilskudd

I 2017 ble det budsjettert med et statlig tilskudd til å styrke skolehelse- og helsestasjonstjenesten i kommunen. Dette tilskuddet fikk ikke kommunen, så derfor foreslås det å tilbakeføre dette inntektskravet.

Økt legestilling – hel kommunal stilling/Overført praksiskompensasjon fra Enhet for institusjonstjenester

Det er et ønske om å opprette en ny hel kommunal legestilling, denne foreslås finansiert ved å samle eksisterende lønnsposter og praksiskompensasjon fra flere enheter, samt at man foreslår at enheten tilføres 150.000 kroner for å fullfinansiere denne.

Ny akuttmedisinfor skrift (bakvakt) opplæring – 2 stillinger

Ny akuttmedisinfor skrift er innført og det er avsatt 200.000 kroner for å møte kravene i denne.

Økt legevaktsbudsjett

Utgiftene til legevakts samarbeidet er høyere enn budsjettert og det foreslås å øke denne posten med 1 mill. kroner.

8.16 Institusjonstjenester

De største utfordringene/mulighetene i årene som kommer:

- Tilpasse organisasjonen for å møte morgendagens oppgaver og utfordringer innenfor de lovmessige krav og forventninger.
- Bruk av velferdsteknologiske løsninger som forebygger skader/slitasje hos personell og samtidig bidrar til ressurseffektive løsninger vil ha fokus framover. Herunder investeringer som takheiser i avdelinger med særlig tung pleie.
- Utvikle en *VI-kultur* som har et optimalt samarbeid på tvers av avdelingene – vi skal gjøre hverandre gode og tar ansvaret sammen. Dette vil føre til spennende arbeidsplasser, god og kostnadseffektiv tjeneste.
- Rekruttere, beholde og sørge for kompetanseutvikling av ansatte. Medvirke til fleksibilitet og økt faglig nivå på tjenestene. Også i samarbeid med andre enheter. Gi større faglig bredde og vektlegge tverrfaglig samarbeid og god ledelse.
- Fremme samarbeid med pårørende og frivillige – legge til rette for å skape gode sosiale møteplasser, mellom generasjoner – etablere årshjul for aktivitet

Rådmannen fremmer følgende budsjettforslag:

Enhet for institusjonstjenester	2018	2019	2020	2021
Netto ramme opprinnelig budsjett 2017	48 052	48 052	48 052	48 052
Lønnsendring	370	370	370	370
Generell prisvekst	104	104	104	104
Økte inntekter (gebyrer, brukerbetalinger etc.)	-370	-370	-370	-370
Vedtak fra revidert budsjett 2017	1 000	1 000	1 000	1 000
Tiltak som inkluderer ungdom	100	100	100	100
Overføres til Enhet for helsetjenester, praksiskomp.	-100	-100	-100	-100
Enhet for institusjonstjenester - ny nettoramme	49 156	49 156	49 156	49 156

Pris- og lønnsvekst

Det er lagt inn økte lønnsmidler i tråd med lønnsoppgjøret i 2017. Midler for å dekke lønnsoppgjøret i 2018 ligger på en sentral post på øvrige ansvar sentraladministrasjon.

Andre driftsutgifter og -inntekter er justert med 2,6 prosent, i tråd med forventet prisvekst i statsbudsjettet.

Vedtak fra revidert budsjett 2017

Enheten fikk i revidert budsjett 2017 tilført 1 mill. kroner. Enheten er inne i til dels omfattende endringsprosesser organisatorisk. Summen foreslås derfor videreført for å styrke enhetens tjenesteproduksjon.

Tiltak som inkluderer ungdom

Enheten vil sommer 2018 ansette ungdommer i kommunen i alder 15 til 17 år som «Gledesspredere» på institusjonen. Dette har flere gevinster. Blant annet at det gir sommerjobb til ungdommer som samtidig blir kjent med omsorgstjenesten, gir aktivitet for beboerne, avlaster personalet og som et mulig rekrutteringstiltak

Overføres til enhet for helsetjenester, praksiskompensasjon

For å finansiere en ny hel kommunal legestilling foreslås det å flytte budsjettet til praksiskompensasjon til enhet for helsetjenester.

8.17 Hjemmetjenester

De største utfordringene/mulighetene i årene som kommer:

- Flere eldre – økt antall oppdrag og større forventningene av både brukere og pårørende i hjemmet om mer hjelp enn de har vedtak på.
- En stor økning av både yngre og eldre med store hjelpebehov som ønsker å bo hjemme, dette krever mye ressurser på enkeltperson.
- Sommerturister, flere dårlige pasienter (også terminale og sykehjemspasienter) fra andre kommuner velger å ha ferien i boliger og hytter i Søgne kommune om sommeren. Disse bor ofte i hytter som ikke er lett å komme til og kan kreve over 10 minutters gange en vei eller at vi må bestille båtskyss ut til boligene på ulike øyer, samt at de krever store resurser.
- Pasientene skrives mye fortere ut av SSK og vi må øke kompetanse til å ta imot disse pasientene som skal ha ulike behandlingen hjemme.
- Flere skal bo hjemme lengre og blir dårligere og trenger mer hjelp og at det blir flere innvandrere som ikke kan språket som trenger hjelp.

Rådmannen fremmer følgende budsjettforslag:

Enhet for hjemmetjenester	2018	2019	2020	2021
Netto ramme opprinnelig budsjett 2017	46 730	46 730	46 730	46 730
Lønnsendring, inkl. styrking av hjemmetjenesten 2017	2 134	2 134	2 134	2 134
Generell prisvekst	82	82	82	82
Generell inntekstvekst	-56	-56	-56	-56
Ny BPA	500	500	500	500
Utvide aktivitetssenter til å omfatte kveld + økte fra 2020	250	250	1 000	1 000
Utgiftsvekst som følge av nye vedtak 2016	550	550	550	550
Økt grunnbemanning iht prognose (flere brukere)	1 400	1 400	4 000	6 000
Enhet for hjemmetjenester - ny nettoramme	51 590	51 590	54 940	56 940

Pris- og lønnsvekst

Det er lagt inn økte lønnsmidler i tråd med lønnsoppgjøret i 2017. Midler for å dekke lønnsoppgjøret i 2018 ligger på en sentral post på øvrige ansvar sentraladministrasjon.

Andre driftsutgifter og -inntekter er justert med 2,6 prosent, i tråd med forventet prisvekst i statsbudsjettet.

Ny BPA

Høsten 2017 er det etablert en ny BPA, helårskostnad for denne avtalen er 0,5 mill. kroner

Utvide aktivitetssenter til å omfatte kveld + økte fra 2020

I vedtatt økonomiplan for 2017-2020 ligger det inne en styrking av dagsentertilbudet med 350 000 kroner i 2018 og ytterligere 600 000 kroner i 2019. I denne økonomiplanen øker styrken man dette tilbudet med 250 i 2018 og 2019, for så å styrke området med ytterligere 750.000 kroner fra 2020.

Utgiftsvekst som følge av nye vedtak 2016

Beløpet dekker merkostnader knyttet til BPA, omsorgslønn og støttekontakter som er etablert i 2016.

Økt grunnbemanning iht prognose (flere brukere)

Med utgangspunkt i befolkningsutviklingen er det lagt inn et estimat på forventet økning i utgiftsbehov.

8.18 Enhet for livsmestring

De største utfordringene/mulighetene i årene som kommer:

- Antall personer med nedsatt funksjonsevne og behov for langvarige og sammensatte tjenester øker. Det er en kommende «eldrebølge» innenfor brukergruppen voksne funksjonshemmede. Det er videre en trend at omfang av psykiske helseutfordringer øker, også blant unge. Etterspørsel på avlastningstjenester er også økende.
- Som følge av økt innsats i forebyggende arbeid, blant annet med etablering av psykososialt team, avdekkes flere komplekse saker nå enn tidligere knyttet til unge og deres familier. Man ser behov for å videreutvikle arbeidet med venstreforskyvning, samtidig som man må håndtere «røde saker». Dette nødvendiggjør ytterligere samarbeid på tvers av sektorer og enheter, på tvers av aldersgrupper. En «rød tråd» med felles målsetninger på tvers av helseenheter og oppvekstenheter der alle trekker i felles retning bedrer mulighetene for gode resultater på sikt.
- Rammene for drift av rusarbeid er uforutsigbare. Deler av kommunenes rusarbeid finansieres gjennom rustilskudd. Omfang av tilskudd har stagnert, og det vurderes at dette kan avta i årene som kommer. Som følge av dette avslutter enheten nå i 2017et tre-årig prosjekt knyttet til styrket botilbud.
- Enheten har flere ressurskrevende brukere. Dette genererer økte brutto kostnader for enheten fra år til år.

Rådmannen fremmer følgende budsjettforslag:

Enhet for livsmestring	2018	2019	2020	2021
Netto ramme opprinnelig budsjett 2017	70 887	70 887	70 887	70 887
Lønnsendring	94	94	94	94
Generell prisvekst	370	370	370	370
Generell inntektsvekst	-48	-48	-48	-48
Søgne dagsenter, økt bemanning		1 400	1 400	1 400
Botjenesten habilitering, økt bemanning	1 200	3 375	3 375	3 375
Styrke psykisk helseteam, 0,5 årsverk	350	350	350	350
Inntekstpost rus reduserer i samsvar med årets tilskudd	800	800	800	800
Avslutte avtale med Vest-Agder fylkeskommune	-150	-150	-150	-150
Avslutning BPA	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Enhet for livsmestring- ny nettoramme	72 503	76 078	76 078	76 078

Pris- og lønnsvekst

Det er lagt inn økte lønnsmidler i tråd med lønnsoppgjøret i 2017. Midler for å dekke lønnsoppgjøret i 2018 ligger på en sentral post på øvrige ansvar sentraladministrasjon.

Andre driftsutgifter og -inntekter er justert med 2,6 prosent, i tråd med forventet prisvekst i statsbudsjettet.

Søgne dagsenter, økt bemanning

Tjenesten styrkes med 2 nye årsverk fra januar 2019 som en følge av nytt og større dagsenter. Enheten styrkes med 1,4 mill. kroner fra 2019.

Botjenesten habilitering, økt bemanning

Botjenesten habilitering styrkes med ca 4,5 årsverk med en total kostnad på om lag 3,4 mill. kroner, styrkingen får halvtårs effekt i 2018

Styrke psykisk helseteam, 0,5 årsverk

På grunn av økt antall enkeltvedtak foreslår man å styrke psykisk helseteam med 350.000 kroner, tilsvarende 0,5 årsverk.

Inntektspost rus redusert i samsvar med årets tilskudd

Det er i inneværende budsjett en forutsetning om et tilskudd innen rusområdet som er 800.000 kroner høyere enn hva enheten faktisk får, dette foreslås rettet opp i.

Avslutte avtale med Vest-Agder fylkeskommune/Avslutning BPA

Avslutning av avtaler som en følge av bortfall av behov/bruker, kostnadene reduseres totalt med 1,15 mill. kroner.

8.19 Felles omsorg

- Ny helse- og omsorgsplan 2017-2030 ble ferdigstilt i august 2017 og er sendt til politisk behandling.
- Antall innbyggere på 80 år og over vil dobles frem til 2030 og tredobles frem til 2040. Kommunen vil ha behov for betydelige ressursmessige og bygningsmessige investeringer i kommende økonomiplanperiode som følge av endring i befolkningssammensetningen med langt flere eldre og demente. I tillegg et betydelig antall flere funksjonshemmede og psykisk utviklingshemmede over 18 år med behov for omfattende tjenester og universelt tilpassede boliger.
- Ressursinnsatsen rettet mot tidlig innsats og forebyggende helsearbeid ble betydelig økt i 2016, og det jobbes kontinuerlig med ulike tiltak slik at ressursinnsatsen skal gi tellende resultater. Dette er et langsiktig arbeid, og et sentralt element er at ansatte i helsesektor og oppvekstsektor jobber sammen mot felles mål.
- Helse-, sosial- og omsorgsnettverket i Knutepunkt Sørlandet har laget en strategiplan der områdene rus- og psykisk helse, rehabilitering og velferdsteknologi/e-helse prioriteres.
- Samhandlingsreformen ble i 2017 utvidet til å omfatte områdene psykisk helse- og rus knyttet til øyeblikkelig hjelp døgnopphold (ØHD). Staten har signalisert via veileder og statsbudsjett at omfanget av behov blir relativt begrenset. Erfaringene hittil i 2017 tilsier at dette stemmer.

Rådmannen fremmer følgende budsjettforslag:

Felles omsorg	2018	2019	2020	2021
Netto ramme opprinnelig budsjett 2017	-10 183	-10 183	-10 183	-10 183
Lønnsendring	80	80	80	80
Generell prisvekst	25	25	25	25
Lavere tilskudd ress. krevende bruker	1 650	1 650	1 650	1 650
Felles omsorg - ny nettoramme	-8 428	-8 428	-8 428	-8 428

Pris- og lønnsvekst

Det er lagt inn økte lønnsmidler i tråd med lønnsoppgjøret i 2017. Midler for å dekke lønnsoppgjøret i 2018 ligger på en sentral post på øvrige ansvar sentraladministrasjon.

Andre driftsutgifter og -inntekter er justert med 2,6 prosent, i tråd med forventet prisvekst i statsbudsjettet.

Lavere tilskudd ressurskrevende brukere

Som følge av bortfall av ressurskrevende bruker, reduseres dette tilskuddet med 1 mill. kroner. Videre blir det foreslått i Statsbudsjettet å øke innslagspunktet for refusjon med 50.000 kroner utover prisjustering, for Søgne betyr dette en reduksjon i inntekten på 650.000 kroner.

8.20 Ingeniørvesenet -rammeområder

De største utfordringene/mulighetene i årene som kommer:

- **Utbygging Kjellandsheia/Leireheia** - Krever innsats fra planperiode til ferdigstillelse for å få best mulige kommunale anlegg til overtakelse. Det er krevende ressursmessig å ta seg av en oppfølging av en slik stor utbygging ift anlegg som skal overføres til kommunal drift og vedlikehold.
- **Klima** – Det spås et våtere, varmere og villere klima i fremtiden.
 - o Det er krevende å se alle konsekvensene, kostnader mm for veier og plasser, friområder mv.
- **Kommunesammenslåing** – Krevende ressursmessig samtidig som andre driftsoppgaver skal ivaretas.
- **Drift/vedlikehold av idrettsanlegg, vegger, stier etc.** – Enheten har i flere år fått ansvar for idrettsanlegg, vegger, stier mv noe som krever mer penger til drift.

Rådmannen fremmer følgende budsjettforslag:

Ingeniørvesenet, rammeområdene	2018	2019	2020	2021
Netto ramme opprinnelig budsjett 2017 eks. selvkost	9 527	9 527	9 527	9 527
Lønnsendring	-34	-34	-34	-34
Generell prisvekst	164	164	164	164
Økte inntekter (gebyrer, brukerbetalinger etc.)	-42	-42	-42	-42
Overtagelse av anlegg i Leire/Kjellandsheia mm.	253	505	750	1 000
Tilskudd til Høllenbåtrute	200			
Ingeniørvesenet - ny nettoramme, eks selvkost	10 068	10 120	10 365	10 615

Pris- og lønnsvekst

Det er lagt inn økte lønnsmidler i tråd med lønnsoppgjøret i 2017. Midler for å dekke lønnsoppgjøret i 2018 ligger på en sentral post på øvrige ansvar sentraladministrasjon.

Andre driftsutgifter og -inntekter er justert med 2,6 prosent, i tråd med forventet prisvekst i statsbudsjettet. Unntaket er Solta båthavn, som ikke er foreslått prisjustert. Hvis prisene i Solta hadde vært oppjustert ville inntektsveksten vært 50 000 kroner høyere, altså 70 000 kroner.

Overtagelse av anlegg i Leire/Kjellandsheia

For å drifte og vedlikeholde vei og veilys i Leire/Kjellandsheia økes rammen til ingeniørvesenet med ca 250.000 kroner hvert år.

Tilskudd til Høllenbåtrute

I kommunestyre sak 115/17 ble det vedtatt å tildele Høllen båtrute 200.000 kroner for å drive helgekjøring/ferier resten av kontraktsperioden i 2018.

8.21 Ingeniørvesenet - selvkost

Rådmannen fremmer følgende budsjettforslag:

Ingeniørvesenet, selvkost	2018	2019	2020	2021
Netto ramme opprinnelig budsjett 2017, selvkostområdene	-5 734	-5 734	-5 734	-5 734
Endring selvkost	-692	-2 353	-3 282	-6 638
Ingeniørvesenet - ny nettoramme, selvkostområdene	-6 426	-8 087	-9 016	-12 372

Utgifter til vann, avløp, slam og feiing gebyrfinansieres og skal over tid gå i null. Forslag til gebyrsatser fremmes i egen sak.

En del av selvkostregnskapet er såkalt kalkulatoriske renter og avskrivninger. Disse budsjetteres ikke, men beregnes i selvkostmodellen og vises ved at selvkostområdene bidrar inn i den ordinære driften med en netto inntekt. Som man ser av tabellen over øker denne utover i perioden, dette henger sammen med store investeringer innen var-området. Noe som fører til større kalkulatoriske utgifter.

8.22 Arealenheten

De største utfordringene og mulighetene i årene som kommer:

Planprosjekter

- Revidering av kommuneplan; samfunns- og arealdel
- E39-utbygging, med tilhørende plan-, infrastruktur- og utbyggingsmessige konsekvenser for Søgne kommune.
- Kjellandsheiautbyggingen, med kommunal deltagelse på alle nivåer i prosjekterings- og utbyggingsfasen.
- Flere store pågående reguleringsprosesser på Tangvall.

Bemanningssituasjonen

Beholde og rekruttere kompetente medarbeidere. Kommunesammenslåing krever mye ressurser, samtidig som andre oppgaver skal ivaretas.

Byggesak

Ha en bemanning som er godt tilpasset arbeidsoppgavene og arbeidsmengde innenfor et felt med store årlige variasjoner.

Rådmannen fremmer følgende budsjettforslag:

Arealenheten	2018	2019	2020	2021
Netto ramme opprinnelig budsjett 2017	7 048	7 048	7 048	7 048
Lønnsendring	339	339	339	339
Generell prisvekst	61	61	61	61
Gebyr plan og byggesak	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500
Arealenheten - ny nettoramme	5 948	5 948	5 948	5 948

Pris- og lønnsvekst

Det er lagt inn økte lønnsmidler i tråd med lønnsoppgjøret i 2017. Midler for å dekke lønnsoppgjøret i 2018 ligger på en sentral post på øvrige ansvar sentraladministrasjon.

Andre driftsutgifter og -inntekter er justert med 2,6 prosent, i tråd med forventet prisvekst i statsbudsjettet.

Økte inntekter

I økonomiplanen for 2017-2020 ligger det inne en økning i inntektene, men på grunn av forventning om høyere inntekter i 2018 økes denne med 1,5 mill. kroner. Dette er på nivå med forventet resultat for 2017.

8.23 Kristiansandsregionen brann og redning

Rådmannen fremmer følgende budsjettforslag:

Kristiansandsregionen brann og redning	2018	2019	2020	2021
Netto ramme opprinnelig budsjett 2017	7 681	7 681	7 681	7 681
Økning		500	500	500
KBR lks - ny nettoramme	7 681	8 181	8 181	8 181

Det foreslås ingen endringer i 2018, men fra 2019 og ut perioden økes budsjettet med 0,5 mill. kroner. Feiegebyrene fastsettes i henhold til selvkostprinsippet.

8.24 Eiendomsenheten

De største utfordringene/mulighetene i årene som kommer:

- Ivareta kommunen og styre prosessen av planlagte kommunale byggeprosjekter.
- Større andel av utleieboliger leies ut til bostedsløse. En del av disse leietakerne har en veldig hard bruk av boligene, og dette medfører at enheten må bruke mye ressurser på renhold, vedlikehold og oppgraderinger.
- Utfordring med å finne egnede tomter/ boliger til bostedsløse.
- Det er stadig mer behov for lagringsplass for oppbevaring og ladning av hjelpemidler (rullestoler, biler etc). I tillegg til at mye av dette utstyret er veldig plasskrevende kan det være utfordrende å finne egnede plasser til ladestasjoner, problemer i forhold til brannfare etc.
- Dersom oppgradering/ bygging av ny skole på Tangvall skyves ut i tid vil vi måtte påregne å bruke mer ressurser på tiltak for å holde skolen på et akseptabelt nivå.
- Kommunesammenslåing krever mye ressurser, samtidig som andre oppgaver skal ivaretas.

Rådmannen fremmer følgende budsjettforslag:

Eiendomsenheten	2018	2019	2020	2021
Netto ramme opprinnelig budsjett 2017	23 165	23 165	23 165	23 165
Lønnsendring	609	609	609	609
Generell prisvekst	289	289	289	289
Økte inntekter (gebyrer, brukerbetalinger etc.)	-212	-212	-212	-212
Økning driftskostnader på grunn av økt areal	344	409	844	1 144
Ny brakke SGP	100	100	100	100
Kontroll/vedlikehold av lekeapparater i skoler og barnehager	100	100	100	100
Økt husleie		-400	-750	-2 750
Eiendomsenheten - ny nettoramme	24 395	24 060	24 145	22 445

Pris- og lønnsvekst

Det er lagt inn økte lønnsmidler i tråd med lønnsoppgjøret i 2017. Midler for å dekke lønnsoppgjøret i 2018 ligger på en sentral post på øvrige ansvar sentraladministrasjon.

Andre driftsutgifter og -inntekter er justert med 2,6 prosent, i tråd med forventet prisvekst i statsbudsjettet.

Økte driftsutgifter som følge av økt areal/Ny brakke SGP

Siden bygningsmassen til kommunen øker, øker også behovet for renhold, vaktmester og vedlikeholdstjenester. Det er derfor lagt inn økning i enhetens rammer for å møte dette.

Kontroll/vedlikehold av lekeapparater i skoler og barnehager

Det har tidligere ikke vært ett systematisk opplegg på kontroll og vedlikehold av lekeapparater. I forhold til kontroll av lekeapparater i kommunale barnehager så kjøpes nå denne tjenesten av Kristiansand kommune. Nå som skolegårdene i barneskolene oppgraderes med nye uteområder så vil behov for kontroll og vedlikehold økes.

8.25 Felles teknisk

Rådmannen fremmer følgende budsjettforslag:

Felles teknisk	2018	2019	2020	2021
Netto ramme opprinnelig budsjett 2017	200	200	200	200
Ingen endringer				
Felles teknisk - ny nettoramme	200	200	200	200

Rammen fra 2017 foreslås videreført uendret. Midlene muliggjør mindre prosjekter på tvers av enhetene.

8.26 Fellesutgifter og sentraladministrasjon

De største utfordringene/mulighetene i årene som kommer:

- Å ha riktig kompetanse for å bistå enheter og politikere med et godt beslutningsgrunnlag.
- Å få til en god rolleforståelse mellom administrasjon og politikere.

Rådmannen fremmer følgende budsjettforslag:

Øvrige ansvar sentraladministrasjonen	2018	2019	2020	2021
Netto ramme opprinnelig budsjett 2017	34 754	34 754	34 754	34 754
Lønnsendring	-1 062	-1 062	-1 062	-1 062
Generell prisvekst	287	287	287	287
Generell inntektsvekst	-38	-38	-38	-38
Lønnsøkning menighetens fellesråd og økt tilskudd til reg. trossamfunn	130	130	130	130
Økning av budsjettpost for politikere	500	500	500	500
Økning kontrollutvalg og revisjon	122	122	122	122
Tilskudd til næringsforeningen	-100	-100	-100	-100
Overført fra administrasjonsavd.	4 690	4 690	4 690	4 690
Øvrige ansvar sentraladministrasjonen - ny nettoramme	39 283	39 283	39 283	39 283

Pris- og lønnsvekst

Det er lagt inn økte lønnsmidler i tråd med lønnsoppgjøret i 2017. Det er avsatt midler på en sentral pott for å dekke neste års lønnsoppgjør. Denne er økt med 0,3 mill. kroner til 8,5 mill. kroner. Avsetningen er i tråd med forutsetningene i statsbudsjettet.

Andre driftsutgifter og -inntekter er justert med 2,6 prosent, i tråd med forventet prisvekst i statsbudsjettet.

Økt tilskudd til Søgne fellesråd og økt tilskudd andre trossamfunn

Søgne fellesråd ber om at tilskuddet økes mer med begrunnelse at fellesrådene i andre kommune får mer enn i Søgne. Når man ser på total beløpet Søgne kommune bruker på religiøse formål så er vi nesten på nivå med andre kommuner i kostragruppa. Det foreslås derfor bare å øke tilskuddet til Søgne fellesråd med 97 000 kroner for å dekke ordinær lønnsvekst. Denne økningen medfører at tilskuddet til andre trossamfunn økes med 30 000 kroner.

Økning av budsjettpost for politikere

Budsjettet for politisk virksomhet er underbudsjettet med 0,5 mill. kroner, dette foreslås å rettes opp i budsjettet for 2018.

Økning kontrollutvalg og revisjon

Budsjettet til kontrollutvalget og revisjon foreslås økt med 122.000 kroner, dette er i tråd med vedtatt budsjett for kontrollutvalg og revisjon.

Tilskudd til næringsforeningen

Det foreslås å fjerne tilskuddet til næringsforeningen fra 2018.

Overført fra administrasjonsavdelingen

Ansvarene som gjelder politisk virksomhet er i sin helhet flyttet til enheten fra administrasjonsavdelingen.

9 Investeringsbudsjettet

9.1 Investeringsplan 2018 – 2021

UTGIFTER TIL INVESTERINGER	2018	2019	2020	2021	SUM	Kostnadsramme enkeltprosjekter
Investeringer kommunale bygg/leiidom						
Tangvåll skole	2 000	47 000	100 000	150 000	299 000	300 000
Rehabilitering kommunale bygg	5 000	5 000	5 000	5 000	20 000	
64 nye omsorgsboliger og aktivitetssenter	40 000	105 000	70 000		215 000	215 000
Utvide areal kompetanseavd/ arbeidsplasser	7 500	10 000			17 500	
Nyformidlings barnehage	20 000	15 000			35 000	35 000
Investering ulike boligformål (bl.a. nødboliger/flyktninger)	5 000	5 000	5 000	5 000	20 000	
9 nye omsorgsboliger funksjonsh. inkl. felles rom	5 000	27 000			32 000	32 000
Åros barnehage, kompetansetilbud	350				350	
7 avlastningsrom Lundevien funksj.h. barn			18 000		18 000	18 000
Ombygging til dagsenter Linnegrøven (inkl. utomhus og inventar)	13 500				13 500	
Sum investeringer kommunale bygg	98 350	214 000	198 000	160 000	670 350	
Investeringer veier						
Opprustning av kommunal veier (inkl. trafiksikkerhet)	1 300	800	800	800	3 700	
Skifte bru over Søgneelva Tofeland-Monan		3 500			3 500	
ATP-tiltak	490	500	510	520	2 020	
Veglys	300	300	300	300	1 200	
Sum investeringer veier	2 090	5 100	1 610	1 620	10 420	
IT-investeringer						
IT oppvekst	1 500	1 500	1 500	1 500	6 000	
Øvrig IT	3 050	2 100	2 100	2 100	9 350	
Sum IT-investeringer	4 550	3 600	3 600	3 600	15 350	
Andre investeringer						
Utvikling av felt C1 – Åros	8 000				8 000	
Felles båt til kommunale barnehager	200				200	
Flytting av Søgne Bygdemuseum	2 500				2 500	
Bygging av parkeringsplass, museumstomt Lunde	500				500	
Idrettsplanen/kulturtiltak	1 250	1 250	1 250	1 250	5 000	
Uteområder skole	1 750	-	-		1 750	
Uteområder barnehage	3 210				3 210	
Egenandel, friluftstiltak	300	300	300	300	1 200	
Diverse investeringer ingeniørvesenet	700	700	700	700	2 800	
Arbeidsbåt skjærgårdstjenesten, egenandel		2 000	-		2 000	
Egenkapitalinnskudd i KLP	2 500	1 500	1 500	1 500	7 000	
Kjøp av biler	2 800	1 500	1 500	1 500	7 300	
7 nye takheiser, langtidsavdelingen omsorgsenteret	470				470	
Velferdsteknologi	2 000	500	500	500	3 500	
Energistyring SGP og LBA	1 000				1 000	
Utfasing av oljekjeler			5 000		5 000	
Flyfoto/laserscanning			250		250	
Søgne menighet, minigraver	300				300	
Sum andre investeringer	27 480	7 750	11 000	5 750	51 980	
VAR - investeringer						
Hovedplan vannforsyning	20 000	2 850	3 100	2 900	28 850	
Hovedplan avløp	11 750	54 650	52 650	1 350	120 400	
Biler VAR-området	1 000				1 000	
Sum VAR - investeringer	32 750	57 500	55 750	4 250	150 250	
Brutto investeringer alle områder	165 220	287 950	269 960	175 220	898 350	

9.2 Kommentarer til investeringsbudsjettet

Rådmannen foreslår samlede investeringer i perioden 2018-2021 på 898 mill. kroner. Foreslåtte investeringer utenom selvkostområdene på vann og avløp er på 748 mill. kroner i perioden.

I forhold til forrige økonomiplan er samlede investeringer i fireårsperioden økt med 257 mill. kroner. Investeringer innen vann og avløp har økt med 32 mill. kroner, mens investeringer utenom selvkostområdet har økt med 225 mill. kroner. Den store økningen skyldes blant annet at estimatet på kommunens del av ny kombinert skole på Tangvall er oppjustert med 100 mill. kroner, samt at antall nye omsorgsboliger med tilgang på hel døgns tjenester er økt fra 30 til 64 og kostnadsestimatet er økt med over 100 mill. kroner.

Kommunale bygg utgjør nesten 75 prosent av foreslåtte investeringer. I hovedsak gjelder dette videreføring av prosjekter som ligger i økonomiplanen for 2017-2021. I tillegg er det lagt inn midler til utvidelse av kompetanseavdelingen. Investeringsbeløpene er inklusiv merverdiavgift, som kompenseres for de fleste investeringsprosjektene. I tillegg er det omfattende tilskuddsordninger gjennom Husbanken innenfor pleie- og omsorgssektoren, som blant annet kan finansiere opp til 45 prosent av utbyggingskostnaden knyttet til omsorgsboliger med tilgang på hel døgns tjenester.

Når det gjelder investeringer i veier er det i 2019 lagt inn utskifting av bro over Søgneelva ved Tofteland-Monan. IT endres noe ved at IT skole endres til IT oppvekstsektoren og bevilgningen økes med 0,5 mill. kroner, samt at det legges inn 950.000 kroner til prosjektet for å bedre bredbånd og mobildekning nordvest i Søgne kommune i bevilgningen til IT-felles.

Investeringer i kommunale bygg

Oppvekst

Da fylkestinget behandlet Skolebruksplan for Vest-Agderskolen i desember 2015 ble det vedtatt at det skal etableres en ny kombinert skole på Tangvall i Søgne. Kommunens andel av disse investeringene, med bygging av ny ungdomsskole og idrettsanlegg, er den største investeringen i kommende økonomiplanperiode. I økonomiplanen for 2017-2019 er det budsjettet med en kostnadsramme på 200 mill. kroner, men det ble varslet at det så ut som utgiftene ville bli høyere enn dette. Endelig kostnadsramme er enda ikke klar, men for å lage et mer realistisk budsjett er kostnadsrammen økt til 300 mill. kroner. Det gjøres oppmerksom om at både kostnadsramme og fremdrift for prosjektet ikke er endelig.

I barnehagebehovsplanen 2016-2024, som ble vedtatt av Kommunestyret i september 2016, står det at: «Rådmannen anbefaler av den grunn at det etableres en stor kommunal barnehage i området Kjellandsheia». Forberedelser og planlegging av denne barnehagen er startet opp og man forventer oppstart av bygging i 2018 og ferdigstillelse i løpet av 2019. Prosjektet har en kostnadsramme på 35 mill. kroner. Oppstart av ny barnehage vurderes opp mot behov for nye barnehageplasser.

Kompetanseavdelingen ved Nygård skole er for liten for den virksomheten som drives der. Lokalene følger blant annet ikke arbeidsmiljøloven i forhold til arbeidsplasser. Det er satt av 17,5 mill. kroner for å rette dette opp, man forventer at arbeidet starter i 2018 og sluttføres i 2019.

Det foreslås å sette av 350.000 kroner til oppgraderinger for fysiske tilpasninger for å fungere som kompetanse barnehage

Helse og omsorg

Antall innbyggere over 80 år vil øke med ca 13 prosent i økonomiplanperioden (2018-21), og vil nesten være doblet innen 2030. Dette vil kreve økt kapasitet og store investeringer.

Det vil bli økt behov for kommunale boliger som kan dekke ulike typer behov i årene fremover. Det legges derfor til grunn at det må kjøpes/bygges nye boliger selv om bygging av nye omsorgsboliger med tilgang på hel døgns tjenester gjør at en del plasser i Lundeveien 36 frigjøres. Det foreslås også at kommunen kjøper/bygger nye boliger for i mindre grad å være avhengig av å leie privat. Dette

foreslås også ut fra en økonomisk vurdering, fordi kommunen ved bygging av nye boliger har mulighet til å få momskompensasjon og tilskudd fra Husbanken. I forslag til økonomiplan ligger følgende inne:

- Det foreslås å øke antall omsorgsboliger med tilgang til hel døgns tjenester fra 30 til 64. I tilknytning til dette nytt aktivitetssenter med kapasitet til 40 plasser. Kostnadsrammen økes da til 215 mill. kroner.
- Nye omsorgsboliger med tilgang til hel døgns tjenester til funksjonshemmede oppstart i 2018 og ferdigstilling i 2019. Det legges opp til 9 boliger og felles areal. Kostnadsramme på 32 mill. kroner
- 7 Avlastningsrom i Lundeveien for funksjonshemmede barn, forventet i 2020, kostnadsramme på 18 mill. kroner.
- Nye boliger, delvis som følge av økte behov og delvis for å erstatte boliger kommunen i dag leier. Forslaget gjelder ulike boligformål, bl.a. flyktningeboliger og nødboliger. Foreslått bevilgning på 5 mill. kroner hvert år i økonomiplanperioden.
- Ombygging til dagsenter Linnegrøvan, denne bevilgningen foreslås økt til 13,5 mill. kroner

Andre investeringer i kommunale bygg

Rådmannen foreslår å videreføre gjeldende bevilgning på 5 mill. kroner til rehabilitering og oppgradering av kommunale bygg. For at slike utgifter skal kunne føres som investeringer er det krav til at tiltaket fører bygningen til en høyere standard eller til en annen funksjonalitet eller endret bruksområde.

Investering i veier

Det foreslås å bevilge 2,09 mill. kroner til kommunale veier i 2018, 5,1 mill. kroner i 2019 og talt for perioden 10,42 mill. kroner. Det foreslås 1,3 mill. kroner til opprusting av kommunale veger i 2018, for så å videreføre denne med 800.000 kroner årlig resten av perioden. Til ATP-prosjektet foreslås det bevilget på 490.000 kroner som kommunens andel i "myk pakke" i 2018, for så at denne økes opp til 520.000 i siste år i økonomiplanperioden. Det foreslås en bevilgning på 300.000 kroner til veilys hvert år i økonomiplanperioden. Utskifting av bro over Søgneelva ved Tofteland-Monan legges inn med 3,5 mill. kroner i 2019.

IT-investeringer

Rådmannen foreslår en investering på 1,5 mill. kroner årlig i planperioden for IT-utstyr til oppvekstsektoren. For kommunens øvrige IT-investeringer foreslås det bevilget 3,05 mill. kroner i 2018 og så 2,1 mill. kroner per år resten av økonomiplanperioden. Den økte bevilgningen i 2018 kommer på 950.000 kroner skal gå til prosjektet for å bedre bredbånd og mobildekning nordvest i Søgne kommune. Resten av den generelle IT bevilgningen skal dekke en rekke mindre prosjekter, herunder oppgradering av fagsystemer.

Andre investeringer

Det foreslås avsatt 8 mill. kroner til utvikling av felt C1 på Åros i 2017, dette kom ikke gang og dette foreslås overført til 2018. Det legges til grunn salgsinntekter på samme nivå i 2018, slik at investeringen i 2017 er selvfinansiert. I tillegg er det forutsatt salgsinntekter på 8 mill. kroner i 2019 og 3 mill. kroner i 2020.

Det foreslås bevilget 200.000 kroner til en felles båt til alle de kommunale barnehagene.

Kommunestyret har vedtatt flytting av Søgne Bygdemuseum og avsatt midler i 2016 og 2017. Det forventes nå at flyttingen vil skje i 2018, slik at budsjettmidlene også flyttes til 2018. Det foreslås i tillegg å flytte budsjettmidlene til bygging av parkeringsplass på museumstomten.

Det foreslås 250 000 kroner til flyfotografering og laserscanning i 2020. Dette gjøres ca. hvert tredje år. Beløpet er tidligere budsjettert i driftsbudsjettet, men etter en fornyet vurdering anses dette nå som investering.

Det foreslås å avsette 1,25 mill. kroner til idrettsplanen/kulturtiltak hvert år i økonomiplanperioden.

For uteområder på skolene gjenstår det 1,75 mill. kroner av totalbevilgningen dette foreslås lagt inn i 2018. Når det gjelder uteområder ved barnehagene gjenstår 3,21 mill. kroner av totalbevilgningen på 3,25. Dette foreslås lagt inn i 2018.

Videre foreslås egenkapitalinnskuddet til KLP å videreføres i tråd med gjeldende økonomiplan.

Det er lagt inn kjøp av biler tilsvarende 2,8 mill. kroner i 2018, for så å videreføre denne med 1,5 mill. kroner. På omsorgssenteret er det lagt inn investering i 7 nye takheiser på langtidsavdelingen med en kostnadsramme på 470.000 kroner i 2018. Energistyring SGP og Langenes bo- og aktivitetssenter er lagt inn med 1 mill. kroner i 2018. Mens utfasing av oljekjeler er lagt inn med 5 mill. kroner i 2020.

Flere poster under Ingeniørvesenet foreslås videreført i tråd med økonomiplanen 2017-2020. Dette gjelder diverse investeringer i Ingeniørvesenet og egenandel til ny arbeidsbåt i skjærgårdstjenesten. Videre økes egenandel til friluftstiltak til 300.000 kroner.

Innenfor hjemmetjenesten foreslås det å bevilge til sammen 3,5 mill. kroner i økonomiplanperioden til nye teknologiske løsninger, med det største beløpet i 2018. Dette var også lagt i investeringsplanen for forrige økonomiplanperioden, men på grunn av samkjøring av løsninger i nye Kristiansand er ikke disse investeringene igangsatt enda.

Søgne menighet har bedt om til sammen 300 000 kroner i investeringsmidler til ny minigraver til kirkegårdsarbeidet. Rådmannen foreslår å bevilge denne i 2018.

Investeringer i vannforsyning og avløpsanlegg (VAR)

Investeringer på VAR-området er i tråd med gjeldende hovedplaner.

9.3 Forslag til investeringer med finansiering

Tabellen nedenfor viser forslag til investeringer med forutsatt finansiering i perioden:

	2018	2019	2020	2021	SUM
Investeringer ekskl. VAR	132 470	230 450	214 210	170 970	748 100
VAR investeringer	32 750	57 500	55 750	4 250	150 250
Utlån, formidlingslån	10 000	10 000	10 000	10 000	40 000
Avdrag formidlingslån	2 500	2 500	2 500	2 500	10 000
Avsetning ubundet investeringsfond	0	0	0	0	0
Investeringer inkl. VAR og formidlingslån	177 720	300 450	282 460	187 720	948 350
Finansiering:					
Fremmedkapital					
Bruk av lån, ekskl. VAR og formidl.lån	52 182	159 206	162 262	39 211	412 861
Bruk av lån, VAR	32 750	57 500	55 750	4 250	150 250
Bruk av lån, formidlingslån	10 000	10 000	10 000	10 000	40 000
Tilskudd og ref.	9 475	9 000	2 000	92 000	112 475
Momskompensasjon	22 400	43 400	40 600	32 000	138 400
Mottatte avdrag på formidlingslån	2 500	2 500	2 500	2 500	10 000
Sum fremmedkapital	129 307	281 606	273 112	179 961	863 986
Egenkapital					
Overført fra drift	3 413	8 844	4 348	5 759	22 364
Bruk av avsetninger	35 000	0	0	0	35 000
Salgsinntekter (ordinære salg av eiendom)	2 000	2 000	2 000	2 000	8 000
Salgsinntekter (Åros felt C1)	8 000	8 000	3 000		19 000
Sum egenkapital	48 413	18 844	9 348	7 759	84 364
Sum finansiering	177 720	300 450	282 460	187 720	948 350
Fremmedkapitalfinansiering	73 %	94 %	97 %	96 %	91 %
Egenkapitalfinansiering	27 %	6 %	3 %	4 %	9 %

Det er i perioden forutsatt investert for 898 mill. kroner, inkludert vann og avløp. Av dette er 563 mill. kroner forutsatt finansiert av nye lån. Det er foreslått å betale avdrag på til sammen 144 mill. kroner gjennom fireårsperioden, slik at lånegjelden knyttet til kommunens investeringer vil øke med om lag 419 mill. kroner gjennom perioden. Når det gjelder annen finansiering legges det til grunn 22,3 mill. kroner i overføringer fra drift, 138,4 mill. kroner i momskompensasjon og 112,5 mill. kroner i andre tilskudd og refusjoner. Andre tilskudd og refusjoner er i all hovedsak tilskudd fra Husbanken til bygging av omsorgsboliger, og i tillegg Husbank-tilskudd til bygging/kjøp av boliger. Budsjettet forutsetter at dagens tilskuddssatser videreføres og at Husbankens rammer er tilstrekkelige til å gi fullt tilskudd. Videre er det forutsatt salg av eiendom på til sammen 26 mill. kroner, hvorav 19 mill. kroner er knyttet til felt C1 på Åros.

Kommunen har bygget opp et betydelig disposisjonsfond etter flere år med gode driftsresultater. En forventer at fondet vil øke ytterligere som følge av et positivt driftsresultat for 2017. Det vurderes nå som forsvarlig å disponere deler av fondet til å finansiere kommunens investeringer. På den bakgrunn foreslås det å bruke 35 mill. kroner i 2018. Dette vil gi en tilsvarende reduksjon av lånebehovet.

Det er i perioden forutsatt investert 150 mill. kroner i vann og avløp. Renter og avdrag knyttet til finansieringen av disse investeringene dekkes gjennom de kommunale gebyrene.

Det foreslås å låne 10 mill. kroner årlig gjennom perioden fra Husbanken for å finansiere formidlingslån fra kommunen. Kommunens avdrag på formidlingslån og innbetaling av avdrag fra låntakerne føres i investeringsregnskapet. Over tid skal dette være et "nullsumspill", men det kan være en differanse mellom utbetaling og innbetaling det enkelte år. Dette avsettes til eller finansieres med fond.

Det er i perioden forutsatt 91prosent fremmedkapitalfinansiering og 9 prosent egenkapitalfinansiering. Bruk av lån er den klart største finansieringskilden.

Lånegjeld

Det er i planperioden forutsatt opptatt følgende lån:

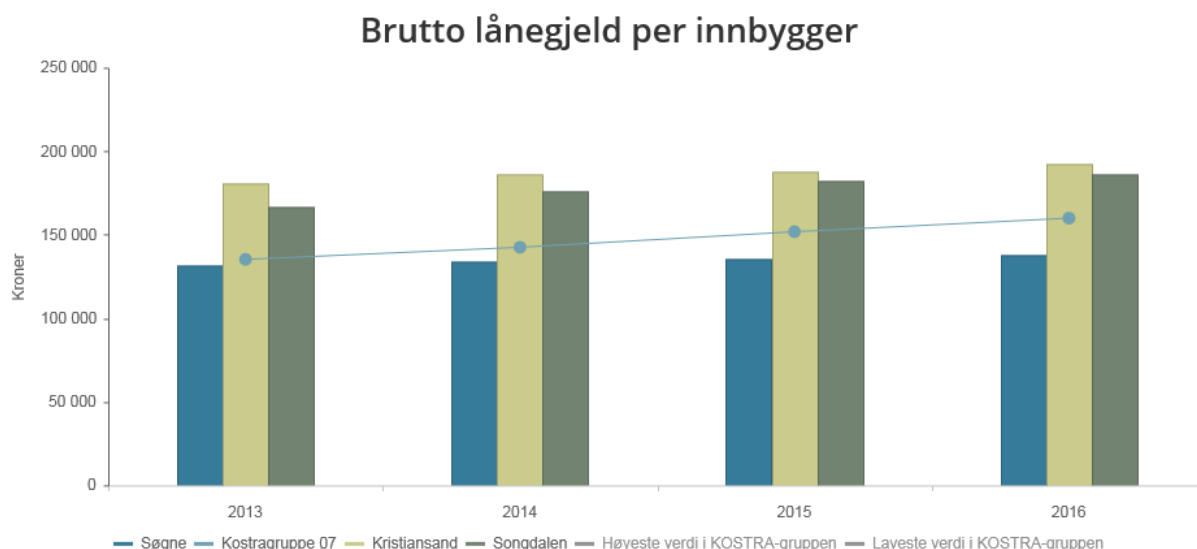
LÅN	Økonomiplan				Sum
I 1000 kroner:	2018	2019	2020	2021	perioden
* Vann og avløp (VA)	32 750	57 500	55 750	4 250	150 250
* Øvrige investeringer	52 182	159 206	162 262	39 211	412 861
SUM INVESTERINGSLÅN	84 932	216 706	218 012	43 461	563 111
* Startlån	10 000	10 000	10 000	10 000	40 000
SUM LÅN	94 932	226 706	228 012	53 461	603 111

Totalt foreslås det å ta opp 603,1 mill. kroner i lån i perioden. Av lånene er 150 mill. kroner knyttet til vann- og avløpsinvesteringer. Kapitalutgifter til disse lånene dekkes av kommunale gebyrer. Videre er 40 mill. kroner opptak av formidlingslån i Husbanken. Innbetaling av renter og avdrag på disse lånene dekkes av innbetaling av renter og avdrag fra låntakerne. 412,9 mill. kroner er til øvrige investeringer, hvor kapitalutgiftene belaster kommunens drift.

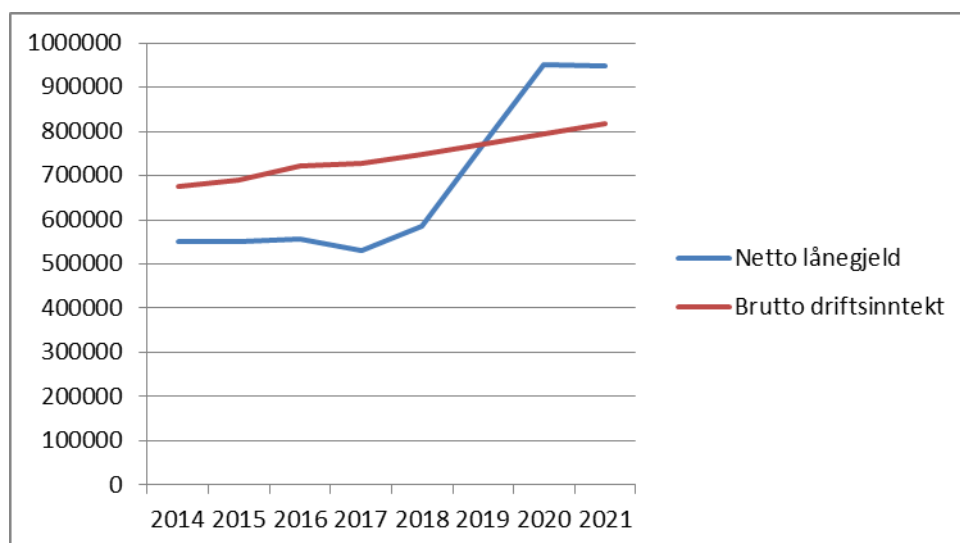
Kommunens lånegjeld, ekskl. startlån og pensjonsforpliktelser, forventes å utvikle seg som følger i perioden:

	Regnskap	Anslag	Økonomiplan			
I 1000 kroner:	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Brutto lånegjeld	555 615	557 616	530 216	585 648	770 054	950 566
Låneopptak	28 000		84 932	216 706	218 012	43 461
Budsjetterte avdrag	-26 000	-27 400	-29 500	-32 300	-37 500	-45 500
Netto lånegjeld ex startlån	557 616	530 216	585 648	770 054	950 566	948 527

Figuren nedenfor viser brutto lånegjeld per innbygger, hvor Søgne kommune har ligget stabilt lavt de siste årene:

Med de forutsetninger som er lagt til grunn vil netto lånegjeld øke fra ca. 530 mill. kroner ved inngangen til 2018 til 949 mill. kroner ved utgangen av 2021. Økningen er på 79 prosent, og vil gjøre at kommunens lånegjeld, ekskl. startlån, blir høyere enn ett års brutto driftsinntekter (forutsatt årlig inntektsvekst på 3 prosent fra 2017):

10 Fokusområde brukere - tjenester

For at kommunen skal kunne nå det overordnede målet om kvalitet i det kommunale tjenestetilbudet og fornøye brukere er det viktig at vi lykkes med god tjenestekvalitet, god service og informasjon og brukermedvirkning. Indikatorer på disse kritiske suksessfaktorene måles ved hjelp av brukerundersøkelser i regi av bedrekommune.no og elev- og foreldreundersøkelsen i grunnskolen. Resultatene fra sistnevnte undersøkelse er ikke med i dette kapitlet, men omtales under de enkelte skolene i kapittel 14.

I henhold til Søgne kommune sitt styringssystem skal det gjennomføres brukerundersøkelser annet hvert år, neste gang i 2018. Våren 2016 ble det gjennomført brukerundersøkelser på disse tjenestekområdene:

- Barnehage
- Byggesak
- Ergo-/fysioterapi
- Grunnskole (elev- og foreldreundersøkelsen)
- SFO
- Sosiale tjenester
- Utviklingshemmede
- Vann- og avløp
- Bibliotek
- Kulturskolen
- Hjemmetjenester
- Institusjonstjenester
- Psykisk helse
- Skolehelsetjenesten
- PPT
- Flyktningetjenesten
- Voksenopplæring

God tjenestekvalitet

Kritiske suksessfaktor	Måleindikator	Målemetode	Ambisjonsnivå	2012	2014	2016
God tjenestekvalitet	Tilfredshet med tjenestens kvalitet	Brukerundersøkelse	4,5	4,9	4,8	4,9
	Tilfredshet med koordinering av tjenestene	Brukerundersøkelse	4,5	4,6	5,0	4,5

Søgne kommune er en tjenesteytende organisasjon hvor tjenesten produseres i møtet mellom leverandøren av tjenesten og mottageren. Enten det dreier seg om eldreomsorg, grunnskoleundervisning, helse, psykiatri eller byggesaksbehandling er målet å produsere tjenester med god kvalitet som igjen gir fornøyde brukere.

Opplevd kvalitet, eller brukertilfredshet, er brukernes egne subjektive tilbakemeldinger om hvor fornøyd de er med det tjenestetilbudet de mottar. Brukertilfredsheten måles gjennom jevnlig brukerundersøkelser som foretas i alle de brukerrettede tjenestene. Hvor tilfredse brukerne er, måles på en skala fra 1 til 6, med et ambisjonsnivå på 4,5.

Brukerundersøkelsene viser at innbyggerne i Søgne synes kommunes tjenester generelt holder god kvalitet. Dette kommer frem ved at skårene på begge måleindikatorne ligger over ambisjonsnivået på 4,5.

Spørsmål om koordinering av tjenestene ligger ikke inne alle undersøkelsene³, og selv om tilfredsheten ligger innenfor ambisjonsnivået på 4,5 er det en nedgang siden forrige undersøkelse.

Det må nevnes at dette er gjennomsnittsskår for de tjenestene som er blitt vurdert. Det sier ingen ting om svingningene mellom de beste og de dårligste resultatene, men resultatene for den enkelte tjenesten omtales i kapittel 14 Innspill fra enhetene.

God service og informasjon

Kritiske suksessfaktor	Måleindikator	Målemetode	Ambisjonsnivå	2012	2014	2016
God service og informasjon	Tilfredshet med informasjon	Brukerundersøkelse	4,5	4,5	4,7	4,6
	Tilfredshet med tilgjengelighet	Brukerundersøkelse	4,5	4,8	4,9	4,8

Det kanskje viktigste vi kan gjøre for å oppnå målet om god kvalitet, er å avklare de forventninger som brukeren har i møte med den kommunale tjenesten. Hva som forventes, kontra hva man i realiteten kan forvente, kan i noen tilfeller vise seg å være forskjellig. Det er viktig at brukeren får informasjon om forhold som tjenestens innhold, hvilke rettigheter og plikter som gjelder, hvilke betalingssatser vi bruker og lignende. Slike avklaringer kan gjøres på flere måter, f.eks. ved hjelp av tjenesteavtaler eller mer generelle tjenestebeskrivelser. Vår måte å måle om vi lykkes med dette arbeidet, er å spørre konkret om dette i brukerundersøkelsene.

Resultatene fra brukerundersøkelsene i 2016 indikerte at Søgne kommune har en tilfredsstillende tjenesteservice og informasjonsformidling. Gjennomsnittet for kommunen ligger over ambisjonsnivået på begge måleindikatorne. En ser likevel at resultatene for de enkelte kommunale tjenestene varierer en del, slik at det er rom for forbedring. Dette vil komme frem og bli behandlet under den enkelte tjenestes redegjørelse i kapittel 14 Innspill fra enhetene.

God brukermedvirkning

Kritiske suksessfaktor	Måleindikator	Målemetode	Ambisjonsnivå	2012	2014	2016
God brukermedvirkning	Tilfredshet med medvirkningen	Brukerundersøkelse	4,5	4,5	4,8	4,7

For å tilpasse tjenestene til brukerens behov er det viktig at det legges til rette for mest mulig reell brukermedvirkning. Gode metoder for dialog med brukerne vil gi kommunen verdifulle bidrag til videre kvalitetsutvikling av tjenestene. I en rekke tjenester er det også lovbestemt at slik brukermedvirkning skal finne sted. Vår måte å måle om vi lykkes med dette arbeidet, er å spørre konkret om dette i brukerundersøkelsene. I 2016 har kommunen hatt fokus på å gjennomføre BLT-prosesser⁴ på enhetenes tjenester, hvor fokus flyttes fra løsning til behov hos brukeren.

Resultatet fra brukerundersøkelsene i 2016 ligger over ambisjonsnivået, og litt under resultatene fra 2014. En ser likevel at resultatene for de enkelte kommunale tjenestene varierer en del, slik at det er rom for forbedring. Dette vil komme frem og bli behandlet under den enkelte tjenestes redegjørelse i kapittel 14 Innspill fra enhetene.

³ Spørsmål om koordinering ligger bare inne i undersøkelsene knyttet til Fysioterapi, Nav/sosial, PPT (samarbeidspartnere) og psykisk helse (brukere over 18 år).

⁴ Behov, løsning, test

11 Fokusområde interne tjenester

Interne tjenester er tjenester som leveres internt i kommunen knyttet til økonomi, administrasjon og eiendomsforvaltning. For at kommunen skal kunne levere høy tjenestekvalitet til innbyggerne er det også viktig at de interne tjenestene er gode. For å vurdere dette måles indikatorer for tjenestekvalitet, service, informasjon og samarbeid i en intern brukerundersøkelse som gjennomføres samtidig med de eksterne brukerundersøkelsene. I henhold til kommunens styringssystem skal det gjennomføres brukerundersøkelser på interne tjenester annet hvert år. Undersøkelsen i 2016 var tredje gang kommunen gjennomført interne brukerundersøkelse i regi av KS. første gang var i 2012. Gjennomføringen i 2012 var en pilot og hadde et begrenset antall respondenter på enhetsledernivå. Fra og med 2014 ble undersøkelsen overført til normal drift og utvalget utvidet til også å omfatte alle avdelingsledere. Neste brukerundersøkelse er i 2018.

Følgende tjenesteområder ble undersøkt i 2016:

- HR/Personal og HMS
- Lønn
- Økonomi, regnskap og innkjøp
- IKT
- Arkiv
- Sentralbord/servicetorg
- Renhold
- Vaktmester
- Eiendom
- Politisk sekretariat

God tjenestekvalitet

Kritiske suksessfaktor	Måleindikator	Målemetode	Ambisjonsnivå	2012	2014	2016	Landet ⁵ 2016
God tjenestekvalitet	Tilfredshet med tjenestens kvalitet	Intern brukerundersøkelse	4,5	5,0	5,1	5,1	4,6
	Tilfredshet med tjenestenes oppgaveløsning	Intern brukerundersøkelse	4,5	5,0	5,1	5,1	4,6

For at kommunen skal kunne levere god tjenestekvalitet til innbyggerne er det viktig at også de interne tjenestene har god kvalitet, enten det dreier seg om ansettelsesprosesser, økonomistyring, oppdatering av programvare eller skifting av lypsører i gymsalen.

Opplevd kvalitet, eller brukertilfredshet, er de interne brukernes egne subjektive tilbakemeldinger om hvor fornøyd de er med det tjenestetilbudet de mottar. Hvor tilfredsstillende de interne tjenestene er, måles på en skala fra 1 til 6, med et ambisjonsnivå på 4,5.

⁵ 14 kommuner med i snittet

De interne tjenestene skåres høyt på god tjenestekvalitet, og ligger over ambisjonsnivået og landssnittet.

God service og informasjon

Kritiske suksessfaktor	Måleindikator	Målemetode	Ambisjonsnivå	2012	2014	2016	Landet 2016
God service og informasjon	Tilfredshet med informasjon /service	Intern brukerundersøkelse	4,5	4,9	5,1	5,1	4,7
	Tilfredshet med tilgjengelighet	Intern brukerundersøkelse	4,5	5,2	5,2	5,2	4,8

Resultatet viser en positiv utvikling i brukernes tilfredshet med informasjonen og service på de interne tjenestene. De interne tjenestene skåres høyt på god service og informasjon, og ligger over ambisjonsnivået og landssnittet.

Godt samarbeidsklima

Kritiske suksessfaktor	Måleindikator	Målemetode	Ambisjonsnivå	2012	2014	2016	Landet 2016
Godt samarbeidsklima	Tilfredshet med samarbeidet	Intern brukerundersøkelse	4,5	5,0	5,0	4,9	4,6

For en organisasjon som Søgne kommune er det viktig at det er et godt samarbeidsklima mellom de interne tjenestene og organisasjonen forøvrig.

Resultatet av den interne brukerundersøkelsen viser at man ligger over ambisjonsnivået og landssnittet for måleindikatoren tilfredshet med samarbeidet. Med andre ord oppleves det å være et godt samarbeidsklima internt i Søgne kommune.

12 Fokusområde medarbeidere

Søgne kommune står i likhet med resten av kommunesektoren overfor store omstillingsprosesser. En fremtidsrettet kommune stiller nye krav til kompetanse, fleksibilitet og evne til å løse oppgaver på nye måter. Dette innebærer også nye krav til ledere og medarbeidere, og det er behov for gode verktøy som kan være til hjelp i arbeidet med å utvikle ledere, medarbeidere og organisasjonen

Arbeidsgiverpolitikk handler om relasjonen mellom leder/medarbeider, mellom medarbeider og innbygger/bruker, samt arbeidsgiver og arbeidsmarked.

Kommunens mål er å dyktiggjøre lederne, beholde og utvikle medarbeidere, og sørge for å ha god konkurranseevne i arbeidsmarkedet. Et godt arbeidsmiljø fremmer trivsel, god læring og kreativitet. Gode ledere oppnår resultatet sammen med selvstendige, aktive og kompetente medarbeidere i et godt arbeidsmiljø.

Våren 2017 gjennomførte Søgne kommune for første gang 10-FAKTOR, en forskningsbasert medarbeiderundersøkelse som måler faktorer som er ansett som avgjørende for at en organisasjon

skal oppnå gode resultater⁶. Det er KS som har utviklet undersøkelsen i tråd med sin arbeidsgiverstrategi, som er beskrevet i heftene «Skodd for fremtiden» og «Guide til god ledelse».

De ti faktorene som er valgt, måler dels medarbeidernes *oppfatninger* av viktige forhold på arbeidsplassen, som for eksempel graden av mestringsorientert ledelse, mestringsorientert motivasjonskultur, tydelig kommuniserte forventninger, muligheten til å jobbe selvstendig, muligheter for relevant kompetanseutvikling og muligheter for å bruke egen kompetanse. Og dels måler faktorene medarbeidernes *holdninger* til jobben de har, herunder to typer motivasjon (indre og nytteorientert motivasjon), mestringsstro og viljen til å være fleksibel.

Medarbeidere og ledere i Søgne kommune har svart på 36 påstander, det vil si tre til 5 påstander per faktor. Svarskalaen er femdelt⁷ fra «1-svært uenig» til «5-svært enig», med et ambisjonsnivå på 4. Skårene i tabellene nedenfor sier ingen ting om svingningene mellom de beste og de dårligste resultatene, men resultatene for den enkelte enhet omtales i kapittel 14 Innspill fra enhetene.

Resultatene ble kort tid etter at undersøkelsen var ferdigstilt presentert på avdelingsmøter. Medarbeiderne ble invitert til å reflektere over utviklingsområder og egne bidra, samt utarbeidet mål og tiltak. Dette innebærer at den enkelte avdeling kan jobbe med forskjellige faktorer. For å standardisere har vi i dialog med enhetsledere valgt å presentere resultatet på 4 faktorer. Enhetene vil kort beskrive sitt arbeid med 10-faktor undersøkelsen i kap 14. Innspill fra enhetene.

Arbeidsmiljøutvalget følger opp alle kommunale enheters arbeid for å forbedre arbeidsmiljøet og drive systematisk HMS - arbeid. Oppfølging av 10-faktorundersøkelser på avdelings-/enhetsnivå er også tema i HMS-gruppenes arbeid og det er nedfelt i HMS-gruppenes mandat at gruppens arbeid skal kunne gjenspeiles i enhetenes resultater i medarbeiderundersøkelsen.

Mestringsorientert ledelse

Faktor	Ambisjonsnivå	Søgne - 2017	Landet - 2017	Beskrivelse
Mestringsorientert ledelse	4	4	4	Ledelse som vektlegger at den enkelte medarbeider skal få utvikle seg og bli best mulig ut fra sine egne forutsetninger, slik at medarbeideren opplever mestring og yter sitt beste.

Mange systematiske studier viser at leders støtte til at medarbeidere skal oppnå best mulig mestring er mest effektiv for å oppnå indre motivasjon, og en rekke andre typer positive resultater som lojalitet til organisasjonen, lav personalmessig turnover og måloppnåelse på organisasjonsnivå.

Mestringsorienterte ledere er gode til å gi både retning, mening og individuell oppmerksomhet. Med *retning* menes godt kommuniserte mål samt hensiktsmessig struktur og organisering av aktiviteter for å nå definerte mål. Med *mening* menes derimot det å gi mål og virkemidler innhold, slik at de virker motiverende og meningsfylte. Med *individuell oppmerksomhet* menes det å vise interesse overfor hver enkelt medarbeider og tilby hjelp og støtte der det er nødvendig.

Mestringsorientert ledelse er en viktig premissleverandør for de fleste faktorer i 10-faktoren, og fokus på mestringsorientert ledelse vil dermed kunne forsterke effekten av øvrige faktorer.

⁶ Kilde: 10faktor.no.

⁷ 1= Svært uenig 2= Delvis uenig 3= Hverken enig eller uenig 4=Delvis enig 5= Svært enig

73,5 prosent av de som har svart svarer at de er delvis enig (29,5 prosent) eller svært enig (44 prosent) i ulike påstander som indikerer hvorvidt nærmeste leder⁸ legger vekt på støtte til at medarbeidere skal oppnå best mulig mestring.

God ledelse er en forutsetning for utvikling av organisasjonen.. Kommunens lederutviklingsprogram tar sikte på å stimulere til en utviklingsorientert kultur. Målet er å sikre sammenhengen mellom ambisjonen om å være en innovativ og lærende organisasjon og samtidig ha fokus på den daglige lederoppgave.

Tiltak 2018:

- Det arbeides systematisk og målrettet med å styrke og utvikle helhetlig ledelse.
- Ledere skal kunne bruke måleresultater til systematiske forbedringer og styre mot avtalte mål.
- Lederutvikling skjer ved intern opplæring og ekstern konsulentbistand.
- Internt lederrekrutteringsprogram i Søgne kommune, som vil utfordre, motivere og istandsette rette deltaker for en fremtidig lederstilling i kommunen.

Mestringstro

Faktor	Ambisjonsnivå	Søgne - 2017	Landet - 2017	Beskrivelse
Mestringstro	4	4,3	4,3	Mestringstroen gjenspeiler hver enkelt medarbeiders tiltro til egen kompetanse og mulighet til å mestre utfordringer i jobbsammenheng.

Forskning viser at en medarbeiders tillit til egen kompetanse, det vil si mestringstro er avgjørende for både motivasjon, innsats og ytelse. Medarbeidere med høy mestringstro yter vanligvis vesentlig bedre enn medarbeidere med lav mestringstro, selv om de på andre måter er like kompetente ut fra kunnskaper, ferdigheter og evner. 91,9 prosent av de som har svart svarer at de er delvis enig (46,2 prosent) eller svært enig (45,7 prosent) i påstander som indikerer høy mestringstro.

Selvstendighet

Faktor	Ambisjonsnivå	Søgne - 2017	Landet - 2017	Beskrivelse
Selvstendighet	4	4,3	4,3	Medarbeidernes opplevelse av å ha mulighet til å jobbe selvstendig og gjøre egne vurderinger i jobben sin, basert på egen kompetanse, og innen en definert jobbrolle.

De aller fleste medarbeidere ønsker å oppleve tillit gjennom å bli gitt muligheten til jobbe på en selvstendig måte og kunne gjøre egne vurderinger og valg, innenfor rammen til den rollen de skal fylle. En rekke studier viser at når medarbeidere opplever at de har tilstrekkelig grad av relevant selvstendighet, blir de sterkere involvert, motivert og mer produktive i en rekke ulike typer oppgaver.

88,9 prosent av de som har svart svarer at de er delvis enig (35,9 prosent) eller svært enig (53 prosent) i ulike påstander om selvstendighet i jobbutførelsen. Dette indikerer at medarbeiderne i Søgne opplever høy grad av selvstendighet og frihet i arbeidshverdagen sin.

⁸ Med nærmeste leder menes den personen du rapporterer til og/eller har medarbeidersamtaler med

Mestringsklima

Faktor	Ambisjonsnivå	Søgne - 2017	Landet - 2017	Beskrivelse
Mestringsklima	4	4,2	4,1	I et mestringsklima motiveres medarbeiderne av å lære, utvikle seg og gjøre hverandre gode, fremfor å rivalisere om å bli best.

Flere studier tyder på at et mestringsklima gir bedre resultater over tid enn et prestasjonsklima. Et godt mestringsklima kjennetegnes ved:

- Vekt på læring og samarbeid.
- Vekt på å bli god, dvs. best mulig ut fra egne forutsetninger.
- Fokus på læring og utvikling.
- Gjøre hverandre gode og dele kompetanse.

80,3 prosent av de som har svart svarer at de er delvis enig (32,5 prosent) eller svært enig (47,8 prosent) i ulike påstander som indikerer at avdelingen de jobber i fremmer et klima som legger til rette for mestring og samarbeid.

13 Fokusområde økonomi

I kommuneplan 2011-2020 ble følgende overordnede mål vedtatt for fokusområde økonomi:

Søgne kommune skal ha en ansvarlig økonomisk styring som erkjenner at de verdier vi har til rådighet ikke er våre, men verdier som forvaltes på vegne av innbyggerne, og kommende Søgneinnbyggere.

Delmål:

- Økonomisk internstyring skal sikre en forsvarlig økonomiforvaltning og effektiv ressursutnyttelse.
- Kommunen skal søke å styre etter et netto resultatgrad på 3 prosent. Dette for å sikre reell demokratisk innflytelse på økonomiske disposisjoner fra folkevalgte og velgere i nåtid og fremtid.
- Handle ut fra formuesforvaltningsprinsippet.
- En finansforvaltning som skal sikre en rimelig avkastning samt stabile og lave netto finanskostnader innenfor definerte risikorammer.

For å oppnå økonomisk handlefrihet må vi lykkes med god økonomistyring, å begrense gjeldsbelastningen og høy produktivitet.

God økonomistyring

Måleindikator	2014	2015	2016
Netto driftsresultat	3,7%	5,2%	5,3%
Netto driftsresultat justert for mva-komp.	3,7%	5,2%	5,3%
Netto driftsresultat justert for mva-komp. og premieavvik	2,7%	4,5%	3,6%

Netto driftsresultat

Netto driftsresultat synliggjør kommunens evne til å egenfinansiere investeringer samt å gjøre avsetninger til senere bruk. Netto driftsresultat har vært styrket de siste årene.

Netto driftsresultat er i rådmannens forslag budsjettet med 0,45 prosent av driftsinntektene i 2018, det anbefales at denne er på minst 1,75 prosent så denne er lav.

Avvik i forhold til budsjett

Økonomiske avvik i forhold til budsjett er lett å måle fordi regnskap og budsjett er lett tilgjengelige data. I Søgne kommune praktiseres et system med tertialrapporter med gjennomgang av regnskap i forhold til budsjett per 30. april og 31. august, som behandles politisk etter hvert tertial. Målet er at det ikke skal være avvik i forhold til vedtatt budsjett.

Antall enheter med merforbruk har blitt redusert de siste årene. Det samme gjelder størrelsen på merforbruket i de enhetene som går i minus. Dette er positivt og viser at enhetene jobber godt. For å opprettholde den gode økonomistyringen kreves imidlertid et fortsatt høyt fokus. Enheter som melder avvik, og som ikke får tilført økte ressurser, må ta dette som et klart signal på at aktiviteten må reduseres.

Søgne kommune er sårbar for sviktende inntekter og/eller økte utgifter. For eksempel vil økte lånerenter og sviktende avkastning fra finansporteføljen slå direkte inn i kommunens netto driftsresultat. For å kunne håndtere slike uforutsette utgiftsøkninger eller inntektsreduksjoner er det viktig å ha en forsvarlig økonomisk buffer. Søgne kommunes disposisjonsfond har blitt styrket over flere år, og utgjorde ved inngangen av 2017 ca. 107 mill. kroner. Dette gir en økonomisk buffer, selv om deler av midlene er bundet opp til pensjonsforpliktelser og bufferfond for finansinvesteringer.

Kommunens gjeldsbelastning

Skal Søgne kommune nå målet om økonomisk handlefrihet, må vi lykkes med å holde kommunens gjeldsbelastning på et relativt lavt nivå. Et viktig element er å kunne egenfinansiere investeringer, slik at minst mulig av investeringsvolumet finansieres ved bruk av lånegjeld.

Søgne kommune har over flere år har klart å redusere gjelden i forhold til gjennomsnittet for sammenlignbare kommuner. Kostra-tallene for 2016 viser at Søgne hadde en netto lånegjeld per innbygger på 49.394 kroner, mot 62.082 kroner i kommunegruppe 7. Netto lånegjeld i forhold til brutto driftsinntekter var 72 prosent, også dette relativt lavt i forhold til gjennomsnittet av andre kommuner..

Med rådmannens forslag til budsjett står imidlertid kommunen overfor noen store investeringer de neste årene. Dette er særlig knyttet til Tangvall skolesenter og investeringer i kommunale bygg knyttet til pleie- og omsorg. Dette vil medføre en stor økning av kommunens gjeldsbelastning.

Forventet utvikling i lånegjeld omtales nærmere i kapittel 9 om investeringsbudsjettet.

Høy produktivitet

Måleindikator	Målemetode	Ambisjonsnivå
Enhetskostnader	KOSTRA	5-10 prosent lavere enhetskostnader enn sammenliknbare kommuner

Begrepet *produktivitet* kan si noe om hvor effektiv den kommunale tjenesteproduksjonen er. Enhetskostnaden, dvs. hvor mye det koster å produsere en plass på sykehjemmet, eller hvor mye ressurser som benyttes per elev i grunnskolen, kan være med å gi et bilde av hvor kostnadseffektiv kommunen er.

Effektivitet handler om å gjøre de rette tingene på den rette måten:

- Ressursene skal styres mot de politiske prioriterte områdene.
- Tjenesten skal tilfredsstille brukernes og samfunnets behov.
- Tjenesteproduksjonen skal ha høy produktivitet.

Søgne kommune har et lavere inntektsnivå enn den norske gjennomsnittskommunen. Dette tilsier at Søgne kommune må tilstrebe en gjennomgående høy produktivitet, med et avklart akseptabelt kvalitetsnivå på sin produksjon av velferdstjenester.

Rådmannens forslag legger opp til en betydelig økning av Søgnes gjeldsnivå gjennom økonomiplanperioden. Dette gjør at en større andel av driftsinntektene vil gå til å betale renter og avdrag.

Å måle produktivitet innenfor offentlig tjenesteproduksjon er utfordrende. Kostra-analysen av tjenestenivået i Søgne indikerer imidlertid at tjenestene jevnt over ligger på et nøkternt nivå.

Økonomiplanen del 2, Innspill fra enhetene

14 Sektoromtaler og innspill fra enhetene

I del 2 gjengis innspill fra enhetene med fokus på styringssystemet og oppfølgingen av dette. Resultatene på de ulike fokusområdene er fargekodet, slik at hvert resultat merkes med rødt, gult eller grønt avhengig av resultat sett opp mot angitt ambisjonsnivå. Det er ment å gjøre det lettere å lese resultatene, men det gjøres samtidig oppmerksom på at en må se bak tallene. For eksempel tyder resultater fra andre kommuner på at det på noen kriterier er vanskelig å nå ambisjonen, mens det kan være lettere på andre.

I henhold til Søgne kommunes styringssystem gjennomføres medarbeiderundersøkelse hvert andre år. I 2017 ble verktøyet 10-faktor tatt i bruk. Denne undersøkelsen tar for seg 10 avgjørende holdninger og oppfatninger som påvirker ytelse og resultat. Alle 10 faktorene kan utvikles, og undersøkelsen danner derfor et godt grunnlag for utvikling av medarbeidere, ledere og organisasjon. Resultatene blir kort tid etter undersøkelsen er ferdigstilt presentert på avdelingsmøter og medarbeiderne inviteres til å reflektere over utviklingsområder og egne bidra, og det utarbeides mål og tiltak. Det vil si at den enkelte avdeling kan jobbe med forskjellige faktorer, for å standardisere har vi under valgt å presentere resultatet på 4 faktorer i økonomiplanen. Alle enhetene vil kort beskrive sitt arbeid med 10-faktor undersøkelsen.

Tall for sykefravær i 2017 gjelder 1.-2. kvartal.

14.1 PPT for Søgne og Songdalen

Enhetsleder: Bjørg Tennebø Jensenius

Ansvarsområde

- Søgne og Songdalen kommuner har felles interkommunal tjeneste. Søgne kommune er vertskommune. PP-tjenesten (PPT) er organisert som en egen enhet. Internt er tjenesten organisert i et førskoleteam og et skoleteam.
- PP-tjenestens mandat og oppgaver reguleres av Opplæringsloven og Barnehageloven. PPT skal sikre at barn som ikke har eller ikke kan få tilfredsstillende utbytte av det ordinære opplæringstilbudet gis rett til spesialundervisning. Barn under opplæringspliktig alder som har særlige behov for spesialpedagogisk hjelp har rett til slik hjelp.
- PPT skal hjelpe skolene og barnehagene i arbeidet med kompetanseutvikling og organisasjonsutvikling for å legge opplæringen bedre til rette for elever med særlige behov. PPT skal sørge for at det blir utarbeidet sakkyndig vurdering der loven krever det.
- PPT i Søgne og Songdalen gir tjenester til barn og unge 0-16 år og til voksne med særlige behov innenfor grunnskolens område.
- PPT har en enhetsleder, en fagleder, 8,6 Ped.Psyk. rådgiver og 0,6 merkantil stilling. Fra høsten 2016 har vi også hatt en lærling i kontorlag 40 prosent.

Overordnet mål for tjenesten:

Visjon for tjenesten:

«En innovativ tjeneste, for utvikling i et inkluderende fellesskap»

- Styrke det systemrettede arbeidet i skole og barnehage.
- Øke fokuset på muligheter innenfor det tilpassede opplæringstilbudet.
- Høy faglig kvalitet og relevans på sakkyndighetsarbeidet, der inkludering er et viktig element.

Fokusområde økonomi

Kritiske suksessfaktor	Måleindikator	Målemetode	Ambisjonsnivå	2014	2015	2016
God økonomistyring	Avvik i forhold til budsjett	Forbruk i % av budsjett	100	92	100	98
		Budsjettavvik (tall i tusen kroner)	0	412	22	114

Overskuddet kan forklares med perioder med ubesatte stillinger og refusjon av sykepenger.

Ved full bemanning uten vakanser og sykefravær vil det være krevende å gå i budsjettmessig balanse. Enhetens budsjett dekker i hovedsak faste utgifter til lønn, husleie og lisenser for IKT-systemer/utredningsmateriell.

Fokusområde brukere/ tjenester

Kritiske suksessfaktor	Måleindikator	Målemetode	Ambisjonsnivå	2014	2016
God tjenestekvalitet	Tilfredshet med tjenestens kvalitet (helhetsvurdering)	Brukerundersøkelse PPT- foreldre	4,5	3,9	3,6
		Brukerundersøkelse PPT - samarbeidspartnere		4,4	4,5
	Tilfredshet med koordinering av tjenestene	Brukerundersøkelse PPT- foreldre	4,5	Ikke aktuelt	Ikke aktuelt
		Brukerundersøkelse PPT - samarbeidspartnere		4,7	5,0
God service og informasjon	Tilfredshet med informasjon	Brukerundersøkelse PPT- foreldre	4,5	3,5	3,2
		Brukerundersøkelse PPT - samarbeidspartnere		4,5	4,7
	Tilfredshet med	Brukerundersøkelse	4,5	3,5	3,2

	tilgjengelighet	PPT- foreldre			
		Brukerundersøkelse PPT - samarbeidspartnere		4,1	4,4
God brukermedvirkning	Tilfredshet med medvirkningen/samhandling	Brukerundersøkelse PPT- foreldre	4,5	4,1	3,8
		Brukerundersøkelse PPT - samarbeidspartnere		4,7	4,0

Tiltak:

- PP-tjenesten er for tiden fullt bemannet. Resultatet på brukerundersøkelsen 2014, fra foresatte ga en del negative resultater som det tar tid å endre. Resultatet for undersøkelsen i 2016, ga fortsatt et negativt resultat vurdert fra foresatte. Vårt fokus fremover vil fortsatt være å øke tilfredsheten med tjenestekvaliteten og informasjonen om vårt arbeid. Her er det flere virkemidler som blir iverksatt.
- PPT vil arbeide for at god og relevant informasjon skal gis til våre brukere spesielt ved første møte med tjenesten. Underveis i vårt arbeid skal vi veilede og informere om ulike valg og anbefalinger for videre god oppfølging av barn og unge.

Fokusområde medarbeidere

I henhold til Søgne kommunes styringssystem gjennomføres medarbeiderundersøkelse hvert andre år. I 2017 ble verktøyet 10-faktor tatt i bruk.

Faktor	Ambisjonsnivå	PPT	Norge	Beskrivelse
Mestringstro	4	4,2	4,3	Mestringstroen gjenspeiler hver enkelt medarbeiders tiltro til egen kompetanse og mulighet til å mestre utfordringer i jobbsammenheng.
Selvstendighet	4	4,1	4,2	Medarbeidernes opplevelse av å ha mulighet til å jobbe selvstendig og gjøre egne vurderinger i jobben sin, basert på egen kompetanse, og innen en definert jobbrolle.
Mestringsorientert ledelse	4	3,8	4,0	Ledelse som vektlegger at den enkelte medarbeider skal få utvikle seg og bli best mulig ut fra sine egne forutsetninger, slik at medarbeideren opplever mestring og yter sitt beste.
Mestringsklima	4	4,0	4,1	I et mestringsklima motiveres medarbeiderne av å lære, utvikle seg og gjøre hverandre gode, fremfor å rivalisere om å bli best.

Våren 2017 ble denne undersøkelsen første gang gjennomført. PP-tjenesten planla, gjennomførte og evaluerte denne undersøkelsen i sin helhet sammen med HMS-gruppen, og rapport ble ferdigstilt 31.05.17. Det ble laget en plan med konkrete tiltak på de områdene som ble valgt ut at vi skulle jobbe videre med, frem til ny undersøkelse om 2 år. Denne planen tas frem og jobbes med jevnlig, inntil de mål vi har skissert er oppnådd. Ved behov vil vi også innhente hjelp fra NAV arbeidslivssenter til dette arbeidet.

Måleindikatorer	Målemetode	Ambisjonsnivå	2013	2014	2015	2016	2. kvartal 2017
Sykefravær	Statistikk	5,6-7,5 %	11,1	5,6	7,0	7,9	7,3

I løpet av de siste årene har det blitt ansatt flere nye medarbeidere, og vi er nå fullt bemannet. Med så stor andel nytilsatte vil det være behov for å fokusere mye på hvordan vi samarbeider internt, samt hvordan vi utvikler gode tjenester. PPT jobber mye med å skape gode relasjoner internt og ut mot våre samarbeidspartnere, samt gode samarbeidsrutiner og kvalitetssikring av arbeidet vårt.

Innenfor fokusområdet «*medarbeidere*» vil vi ha to overordnede satsninger:

1. Mestringsorientert ledelse
2. Rolleklarhet

Tiltak:

- Det planlegges og settes av tid internt til felles drøftinger av/ arbeid med kvaliteten på arbeidet
- Det skal arbeides for en bedre kommunikasjon internt i enheten
- Kompetanseplan og drøftinger av behov for kompetanseheving gjennomføres jevnlig

14.2 Barnehageenheten

Enhetsleder Eva Hauger Gjersvold

Ansvarsområde

Enhet for barnehage er **lokal barnehagemyndighet** for 4 kommunale barnehager, 4 private barnehager og 5 familiebarnehager.

Rollen som barnehagemyndighet defineres i barnehageloven § 8: «*Kommunen er lokal barnehagemyndighet. Kommunen skal gi veiledning og påse at barnehagene drives i samsvar med gjeldende regelverk.*» Dette innebærer blant annet godkjenning av barnehager, tilsyn, samordnet opptak, tildeling av styrkingstiltak, veiledning av kvalitet i innholdet, beregning av tilskudd til private barnehager og godkjenninger av dispensasjonskravet fra utdanningskravet.

Kommunale barnehager: Åros barnehage, Sjøstjerna barnehage, Solstrålen barnehage og Torvmoen barnehage. Til sammen ca. 290 plasser.

Private barnehager: Læringsverkstedet Søgne barnehage, Espira Vedderheia barnehage, Spiren barnehage og Leireklatten barnehage. Til sammen ca. 260 plasser.

Private familiebarnehager: Stokkelandsåsen familiebarnehage, Blåsmoen familiebarnehage, Hølleveien familiebarnehage, Salemsveien familiebarnehage og Lisebo familiebarnehage. Til sammen 50 plasser.

I tillegg har **enhetsleder definert lederansvar for de kommunale barnehagene** i forhold til fag, personal og økonomi.

Overordnet mål:

Målet er at alle barn og unge opplever et godt og inkluderende læringsmiljø som fremmer opplevd tilhørighet, trygghet, trivsel og læring.

Målet er fra satsningen Inkluderende Læringsmiljø og er førende for alt vi gjør i barnehagene.

Dette vil vi oppnå med systematisk arbeid internt i og på tvers av alle barnehagene, gjennom samarbeid med blant annet PPT, skolene, helsestasjonene og andre samarbeidspartnere.

Følgende effektmål rammer inn dette arbeidet:

- Barnehagene har et inkluderende læringsmiljø som fremmer opplevd tilhørighet, trygghet, trivsel og læring.
- Læringsmiljøet i barnehagene er under kontinuerlig utvikling til fordel for alle barns sosiale og faglige utbytte.
- Redusere omfanget av segregerende tiltak.

Fokusområde økonomi

Kritiske suksessfaktor	Måleindikator	Målemetode	Ambisjonsnivå	2014	2015	2016
God økonomistyring	Avvik i forhold til budsjett	Forbruk i % av budsjett	0	94	100	102
		Budsjettavvik (i tusen kroner)	0	4 485	159	-1 416

Resultatene i barnehageenheten har historisk sett svingt mye, særlig på grunn av endringer i tilskudd til de private barnehagene. Disse tilskuddene utgjør nesten halve budsjettet, og avhenger av antall barn og tilskuddssatser.

Det negative avviket i 2016 kan begrunnes ut i fra lavere inntekter enn budsjettet i forbindelse med gjestebarn fra andre kommuner. I tillegg hadde vi høyere utgifter til søskenmoderasjon enn det som var budsjettet.

Tiltak:

- Jevnlig kontroll av regnskap i forhold til budsjett.
- Bistand fra økonomiavdelingen i forhold til arbeid med tilskudd til private barnehager.

Fokusområde brukere/tjenester

Kritiske suksessfaktor	Måleindikator	Målemetode	Ambisjonsnivå	2014	2016	Landet 2016
God tjenestekvalitet	Tilfredshet med tjenestens kvalitet (generelt)	Brukerundersøkelse foreldre/foresatte	4,5	5,0	5,2	5,2
	Tilfredshet med koordinering av tjenestene		4,5	Ikke aktuelt	Ikke aktuelt	Ikke aktuelt
God service og informasjon	Tilfredshet med informasjon		4,5	4,8	4,7	4,8
	Tilfredshet med tilgjengelighet		4,5	5,5	5,6	5,4
God brukermedvirkning	Tilfredshet med medvirkningen		4,5	4,6	4,9	4,8

Tiltak:

- Brukerundersøkelsen blir presentert for foreldre i alle barnehagene.
- Barnehagene lager tiltaksplaner i samarbeid med Samarbeidsutvalgene.

Fokusområde medarbeidere

I henhold til Søgne kommunes styringssystem gjennomføres medarbeiderundersøkelse hvert andre år. I 2017 ble verktøyet 10-faktor tatt i bruk.

Faktor	Ambisjonsnivå	Enhet for barnehager	Norge	Beskrivelse
Mestringstro	4	4,4	4,3	Mestringstroen gjenspeiler hver enkelt medarbeiders tiltro til egen kompetanse og mulighet til å mestre utfordringer i jobbsammenheng.
Selvstendighet	4	4,4	4,2	Medarbeidernes opplevelse av å ha mulighet til å jobbe selvstendig og gjøre egne vurderinger i jobben sin, basert på egen kompetanse, og innen en definert jobbrolle.
Mestringsorientert ledelse	4	4,3	4,0	Ledelse som vektlegger at den enkelte medarbeider skal få utvikle seg og bli best mulig ut fra sine egne forutsetninger, slik at medarbeideren opplever mestring og yter sitt beste.
Mestringsklima	4	4,5	4,1	I et mestringsklima motiveres medarbeiderne av å lære, utvikle seg og gjøre hverandre gode, fremfor å rivalisere om å bli best.

Den enkelte styrer og barnehage har arbeidet med egne resultater. Alle har laget handlingsplaner og dette er knyttet til annet HMS-arbeid og satsningen Inkluderende Læringsmiljø.

Måleindikatorer	Målemetode	Ambisjonsnivå	2013	2014	2015	2016	2. kvartal 2017
Sykefravær	Statistikk	5,6-7,5%	10,8	8,0	9,5	9,2	10,0

Tiltak:

- I forhold til 10-faktor har den enkelte styrer og barnehage arbeidet med egne resultater. Her presenteres samlet resultater for enheten. Alle har laget handlingsplaner og dette er knyttet til annet HMS-arbeid og satsningen Inkluderende Læringsmiljø.
- Enhet for barnehager har også skilt ut egne resultater og valgt fokuspunkter for enhetsleder, rådgiver og styrerne. Disse arbeider vi spesielt med 2017/18.
- Satsningen Inkluderende Læringsmiljø preger planlegging, kompetanseheving og endringsarbeid som pågår. Vi er nå på vei fra implementering til at vi ser ny kompetanse i praksisen vår. Dette krever fortsatt fokus og tett oppfølging både i styrernetverket og internt i alle barnehagene.
- Fokus på bygg og uteområder i de kommunale barnehagene. Arbeidet tar lengre tid enn forventet grunnet reguleringsarbeid for å utvide områdene. Målet er å forbedre læringsmiljøene til det beste for barna og personalet.
- I løpet av de siste årene har barnehagene fått økte krav til kvalitet i arbeidet, åpningstiden er blitt lengre og barnegruppene er økt. Dette har skjedd uten at det har blitt økonomisk kompensert. I Søgne øker vi stadig kapasiteten på antall barnehageplasser. Dette er kvantitet, mens tiltak knyttet til kvalitet og kompetanse ikke har blitt prioritert eller synlige i budsjett med unntatt av i fjor da de kommunale barnehagene fikk 250.000 kroner i ekstra vikarpott. Vi bruker disse midlene til kompetanseløftet «De sårbare barna». Pedagogene trekkes ut av barnehagene 2 dager for opplæring.
- Sykefraværet ligger nå på 10 prosent i andre kvartal 2017. Vi fortsetter å ha fokus på forebygging, tilrettelegging og oppfølging. Vi følger dette særskilt opp i forhold styrerne. Helt konkret arbeider vi nå med hva man som leder kan gjøre i fasen før en eventuell sykemelding. Her er det behov for å se på verktøy og nye måter å håndtere dette på. Arbeides med høst 2017.
- Det er sammenheng mellom utfordringer med å få turnus til å gå opp, økt belastning og sykefravær. Barnehageansatte strekker seg langt. Ved gjennomgang i forbindelse med innspill til budsjett, kom det entydig fram fra HMS-gruppene i de 4 kommunale barnehagene at et tiltak for å minske på presset vil være å få 0,5 stilling hver til kjøkkenmedarbeider. Da vil grunnbemanningen kunne være mere på avdeling og ikke løpe fra for å lage mat.

14.3 Nygård skole og kompetanseavdeling

Enhetsleder Cecilia Mossige Johansen

Ansvarsområde

Nygård skole og kompetansesenter er en av Søgne kommunes barneskoler. For tiden har skolen 342 elever. Disse er fordelt på to klasser per trinn (tre klasser på 4. og 6. trinn).

For skoleåret 2017/2018 får 23 av skolens elever sitt opplæringstilbud i regi av kompetanseavdelingen. Nygård skole og kompetansesenter er utpekt til å være en kommunal ressurskole for elever som har store og sammensatte lærevansker, ofte kombinert med forskjellig grad av funksjonshemming.

Skolen har SFO-ordning som for tiden har ca. 90 barn. Leksehjelptilbudet for 3.-7. trinn elever gjennomføres av fagarbeidere/assistenter som jobber i både skole og SFO, og i tillegg to av skolens pedagoger. Kompetanseavdelingen har egen SFO/avlastning.

Overordnede mål:

- Økt læringsutbytte – for alle!
- Eleven skal oppleve at vurdering og veiledning gir dem motivasjon, kunnskap og lyst til å lære mer.
- Lærerne i Søgne er gode på klasseledelse, og sikrer på den måten elevene gode læringsbetingelser.
- Elevene oppnår gode læringsresultater.
- Skolen har et inkluderende læringsmiljø som fremmer opplevd tilhørighet, trygghet, trivsel og læring.

Skolens mål:

En skole med trivsel og læring for alle.

Fokusområde økonomi

Kritiske suksessfaktor	Måleindikator	Målemetode	Ambisjonsnivå	2014	2015	2016
God økonomistyring	Avvik i forhold til budsjett	Forbruk i % av budsjett	100	100	100	105
		Budsjettavvik (i tusen kroner)	0	-104	-65	-1 387

Tiltak:

- Nøktern bruk av tildelt ramme, og det lages intern buffer.
- God kontroll ved gjesteelever (refusjoner) og øvingslæreravtale med UiA (refusjoner).
- Redusere bemanning i henhold til tildelt ramme.
- Nøyaktig budsjettarbeid. Følge nøye med på budsjett/regnskap.

Resultater Nasjonale prøver

5.trinn	Nygård 2014	Nygård 2015	Nygård 2016	Landet 2016	Mål 2016
Lesing	48	48	48	50	50
Engelsk	46	47	48	50	50
Regning	49	48	48	50	50

Tiltak:

- Sørge for at alle ansatte kjenner til og følger skolens rutiner for gjennomføring og oppfølging av kartlegginger og prøver, samt utnytter mulighetene som ligger i «Vokal» (system for samling og sammenstilling av vurdering og kartlegging).
- Grundig analyse av resultatene på Nasjonale prøver. Satt inn tiltak ved behov.
- Resultater fra Nasjonale prøver blir sendt hjem med forslag på tiltak.
- Kompetanseheving blant de ansatte, samt deling av erfaringer .
- Skolens ledelse er tett på og etterspør evaluering av tiltak som er satt inn.
- Følge opp og bruke felles leseopplæringsplan på alle trinn og i alle fag.

Fokusområde brukere/tjenester

Tabellen nedenfor viser resultatene fra brukerundersøkelsen i 2016 og foreldre- og elevundersøkelser. Skala for Foreldreundersøkelsen og Elevundersøkelsen er omregnet fra opprinnelig 1-5 til 1-6.

Kritiske suksessfaktor	Måleindikator	Målemetode	Ambisjons nivå	2014	2016	Landet 2016
God tjenestekvalitet	Mitt/vårt barn får i alle fag tilrettelagt opplæring i tråd med egne evner og forutsetninger	Foreldreundersøkelsen	4,5	5,2	5,0	5,1
	Skolen håndterer mobbing av elever på en god måte.		4,5	4,8	5,0	4,8
	Tilfredshet med tjenestens kvalitet (generelt)	Brukerundersøkelse SFO	4,5	4,0	4,7	4,9
	Tilfredshet med koordinering av tjenestene		4,5	Ikke aktuelt		
	Resultater nasjonale prøver	Nasjonale prøver	Se egen tabell	Se egen tabell	Se egen tabell	
God service og informasjon	Kommunikasjon mellom hjem og skole	Foreldreundersøkelsen	4,5	5,4	5,3	5,3
	Skolen informerer oss om barnets utvikling		4,5	5,6	5,3*	5,3*
	Tilfredshet med informasjon	Brukerundersøkelse SFO	4,5	3,2	4,3	3,9
	Tilfredshet med tilgjengelighet		4,5	4,8	4,8	4,7
God brukermedvirkning	Foreldres muligheter for innflytelse på læringstilbudene til barnet.	Foreldreundersøkelsen	4,5	4,7	5,3	5,3
	Tilfredshet med medvirkningen	Brukerundersøkelse SFO	4,5	4,0		

Får du være med og vurdere skolearbeidet ditt?	Elevundersøkelsen	4,5	3,9	4,1	3,6**
--	-------------------	-----	-----	-----	-------

Tiltak:

- SFO: Ukentlig møter med ansatte for å avklare aktiviteter og innhold, samt hvordan elever med ulike behov behandles mest mulig ensartet.
- SFO: Gjennomføre foreldremøte hver høst.
- Arbeide videre med kommunal satsning «Inkluderende læringsmiljø». Alle elever skal oppleve tilhørighet, trygghet, trivsel og mestring. Dette forsterkes gjennom deltakelse i Læringsmiljøprosjektet i regi av Utdanningsdirektoratet. Skolen får veiledning og kompetanseheving innen avdekking og forebygging av mobbing, klasseledelse og organisasjonsutvikling fra Læringsmiljøsenderet.
- Skolen deltar i Trivselsprogrammet. Trivselsledere (elever som er kurset) legger til rette for aktiviteter i langfriminuttene for resten av elevene.
- Skolen gjennomfører «Spekter» og Elevundersøkelsen. Grundig analyse og drøfting av resultatene.
- Skolen er i gang med å utarbeide en skolemiljøplan. Faste aktiviteter på trinn og på tvers av trinnene. Skriftliggjøre en del av rutinene og ordninger som vi har på skolen.
- Fortsatt legge til rette for å vedlikeholde og videreutvikle et godt samarbeid med foresatte. Delta aktivt i «Bry deg» prosjektet.
- Sørge for at alle skolens ansatte kjenner til og følger opp "Handlingsplan for et godt skolemiljø, grunnskolen i Søgne".

Fokusområde medarbeidere

I henhold til Søgne kommunes styringssystem gjennomføres medarbeiderundersøkelse hvert andre år. I 2017 ble verktøyet 10-faktor tatt i bruk.

Faktor	Ambisjonsnivå	Nygård skole	Norge	Beskrivelse
Mestringstro	4	4,2	4,3	Mestringstroen gjenspeiler hver enkelt medarbeiders tiltro til egen kompetanse og mulighet til å mestre utfordringer i jobbsammenheng.
Selvstendighet	4	4,2	4,2	Medarbeidernes opplevelse av å ha mulighet til å jobbe selvstendig og gjøre egne vurderinger i jobben sin, basert på egen kompetanse, og innen en definert jobbrolle.
Mestringsorientert ledelse	4	3,7	4,0	Ledelse som vektlegger at den enkelte medarbeider skal få utvikle seg og bli best mulig ut fra sine egne forutsetninger, slik at medarbeideren opplever mestring og yter sitt beste.
Mestringsklima	4	4,0	4,1	I et mestringsklima motiveres medarbeiderne av å lære, utvikle seg og gjøre hverandre gode, fremfor å rivalisere om å bli best.

Måleindikatorer	Målemetode	Ambisjonsnivå	2013	2014	2015	2016	2. kvartal 2017
Sykefravær	Statistikk	5,6-7,5 %	6,9	5,5	5,2	6,0	8,6

Tiltak:

- Skolen har godt kvalifisert personale. Ved nytilsetting sikre fagkunnskap som skolen trenger i tråd med vedtatt kompetanseutviklingsplan for skolene.
- Arbeide for fortsatt god stabilitet og kontinuitet i personalgruppa. Faglig utvikling og felles sosiale aktiviteter.
- Tett oppfølging ved sykefravær i henhold til IA-avtalen. Benytte de mulighetene som ligger i denne.
- Sørge for at alle ansatte er involvert og tar del i arbeidet med pedagogisk utviklingsplan. Satsningsområdene er inkluderende læringsmiljø og lesing.

14.4 Lunde Skole

Enhetsleder Anne Beth Torkelsen

Beskrivelse av ansvarsområde

Lunde skole er en barneskole med 390 elever fordelt på 18 klasser. Skolen har 55 ansatte. Lunde skoles ledergruppe består av rektor og tre avdelingsledere. Avdeling 1 har ansvar for 1-4 trinn, avdeling 2 har ansvar for 5-7 trinn og avdeling 3 har ansvar for SFO.

Skolen har spesialpedagogisk veileder og godt samarbeid med helsetjenesten; helsesøster og miljøterapeut fra psyko-sosialt team som bistår ledelsen i den delen av opplæringen som gjelder aspekter ved hverdagen hvor elevgrupper og enkeltelever trenger noe ekstra.

Lunde skole driver med systematisk og målrettet opplæring med fokus på motivasjon og mestring for å oppnå det skolemiljøet vi vil ha og de resultatene vi vil ha. Dette gjøres via arbeidet med inkluderende læringsmiljø, stor vekt på leseopplæringen og vurdering for læring som pedagogisk grunnstamme.

Overordnede mål:

- Søgne-skolen har et inkluderende læringsmiljø som fremmer opplevd tilhørighet, trygghet, trivsel og læring.
- Læringsmiljøet i skolen er under kontinuerlig utvikling til fordel for alle barn og unges sosiale og faglige læringsutbytte.
- Redusere omfanget av krenkende atferd, mobbing og segregerende tiltak.
- Søgne-skolen utvikler elevene til å bli funksjonelle lesere i alle fag på alle trinn.

Fokusområde økonomi

Kritiske suksessfaktor	Måleindikator	Målemetode	Ambisjonsnivå	2014	2015	2016
God økonomistyring	Avvik i forhold til budsjett	Forbruk i % av budsjett	100	100	99	98
		Budsjettavvik i kr	0	-75	175	509

Tall i tusen kroner.

Tiltak:

Det vil bli et merforbruk i 2017. Det skyldes for en stor grad ekstraordinære utgifter på personalsiden i forbindelse med at skolen har bygget ut og bygget om over flere år, samt den kostnad ekstra krevende elever utgjør. Skolen beregner å ta inn underskuddet i løpet av 2018.

Resultater Nasjonale prøver

5.trinn	Lunde 2014	Lunde 2015	Lunde 2016	Landet 2016	Mål 2016
Lesing	48	47	49	50	50
Engelsk	48	49	48	50	50
Regning	50	48	47	50	50

Tiltak:

- Kompetanseheving i personalet via et skolebasert nettkurs i læringsfremmende vurdering på høgskolen i Lillehammer. Alle pedagogene jobber sammen om dette kurset.
- Personalet deler erfaringer med hverandre og har jevnlig refleksjon over egen praksis
- Skolens kultur, strategier og praksis er under utvikling slik at det pedagogiske tilbudet tilpasses mangfoldet

Fokusområde brukere/tjenester

I henhold til Søgne kommunes styringssystem gjennomføres brukerundersøkelse hvert andre år. Unntaket er tall fra elevundersøkelsen, som gjennomføres årlig. Skala for Foreldreundersøkelsen og Elevundersøkelsen er omregnet fra opprinnelig 1-5 til 1-6.

Kritiske suksessfaktor	Måleindikator	Målemetode	Ambisjonsnivå	2014	2016	Landet 2016
God tjenestekvalitet	Mitt/vårt barn får i alle fag tilrettelagt opplæring i tråd med egne evner og forutsetninger	Foreldreundersøkelsen	4,5	4,9	5,3	4,9
	Skolen håndterer		4,5	4,7		4,8

	mobbing av elever på en god måte.				5,2	
	Tilfredshet med tjenestens kvalitet (helhetsvurdering)	Brukerundersøkelse SFO	4,5	4,5	4,5	4,9
	Tilfredshet med koordinering av tjenestene		4,5	Ikke aktuelt		
	Resultater nasjonale prøver	Nasjonale prøver	Se egen tabell	Se egen tabell		
God service og informasjon	Kommunikasjon mellom hjem og skole	Foreldreundersøkelsen	4,5	5,3	5,2	5,3
	Skolen informerer oss om barnets utvikling		4,5	5,4	5,3	5,3
	Tilfredshet med informasjon	Brukerundersøkelse SFO	4,5	3,7	2,8	3,9
	Tilfredshet med tilgjengelighet		4,5	4,3	4,1	4,7
God brukermedvirkning	Foreldres muligheter for innflytelse på læringstilbudene til barnet.	Foreldreundersøkelsen	4,5	4,4	5,2	5,2
	Tilfredshet med medvirkningen	Brukerundersøkelse SFO	4,5	4,0		
	Får du være med og vurdere skolearbeidet ditt?	Elevundersøkelsen	4,5	4,2	4,8	3,7

Se tiltak under «Resultater Nasjonale prøver (skala 1-3)» ovenfor.

Fokusområde medarbeidere

I henhold til Søgne kommunes styringssystem gjennomføres medarbeiderundersøkelse hvert andre år. I 2017 ble verktøyet 10-faktor tatt i bruk.

Faktor	Ambisjonsnivå	Lunde skole	Norge	Beskrivelse
Mestringstro	4	4,2	4,3	Mestringstroen gjenspeiler hver enkelt medarbeiders tiltro til egen kompetanse og mulighet til å mestre utfordringer i jobbsammenheng.
Selvstendighet	4	4,6	4,2	Medarbeidernes opplevelse av å ha mulighet til å jobbe selvstendig og gjøre egne vurderinger i jobben sin, basert på egen kompetanse, og innen en definert jobbrolle.
Mestringsorientert ledelse	4	3,8	4,0	Ledelse som vektlegger at den enkelte medarbeider skal få utvikle seg og bli best mulig ut fra sine egne forutsetninger, slik at medarbeideren opplever mestring og yter sitt beste.
Mestringsklima	4	4,1	4,1	I et mestringsklima motiveres medarbeiderne av å lære, utvikle seg og gjøre hverandre gode, fremfor å rivalisere om å bli best.

Måleindikatorer	Målemetode	Ambisjonsnivå	2013	2014	2015	2016	2. kvartal 2017
Sykefravær	Statistikk	5,6-7,5%	7,8	6,8	10,5	6,0	3,8

Tiltak:

- Skolevandring. Fortsatt fokus på klasseledelse, den gode timen og vurdering for læring. 1-7 trinn. Rektor og avdelingsledere skolevandrer.
- En strammere møtestruktur er innført på skolen slik at vi ivaretar alle sider ved personalets opplevelse av sin arbeidssituasjon. Da fanger vi tidlig opp det som oppstår og gjør noe med det.
- Videre satsing på å gi voksengruppa kompetanse på inkludering og klasseledelse.

14.5 Langenes skole

Enhetsleder Børre Nedrejord Rakstang

Langenes skole er en barneskole som er bygd for to klasser på hvert trinn. Skoleåret 2017/2018 har skolen ca. 225 elever fordelt på 11 klasser. Skolen har et stabilt og kompetent personale. Ledergruppen består vanligvis av rektor og to avdelingsledere. For tiden er det bare en avdelingsleder, som har ansvar for 1. – 7. trinn. I tillegg har skolen en egen SFO- leder.

Overordnede mål

- Økt læringsutbytte – for alle!
- Eleven skal oppleve at vurdering og veiledning gir dem motivasjon, kunnskap og lyst til å lære mer.
- Lærerne i Søgne er gode på klasseledelse, og sikrer på den måten elevene gode læringsbetingelser.
- Elevene oppnår gode læringsresultater.
- Skolen har et inkluderende læringsmiljø som fremmer opplevd tilhørighet, trygghet, trivsel og læring.

Mål for skolen:

Langenes skole skal være et godt sted å lære og et godt sted å være.

Fokusområde økonomi

Kritiske suksessfaktor	Måleindikator	Målemetode	Ambisjonsnivå	2014	2015	2016
God økonomistyring	Avvik i forhold til budsjett	Budsjettavvik i %	100	103	100	96
		Budsjettavvik (i tusen kroner)	0	-665	30	859

Tiltak:

- Lage intern buffer for uforutsette hendelser
- Nøyaktig budsjettarbeid. Følge med på budsjett/regnskap.
- Redusert bemanning i forhold til ny fordelingsmodell fra høsten 2014.

Resultater Nasjonale prøver

5.trinn	Langenes 2014	Langenes 2015	Langenes 2016	Landet 2016	Mål 2017
Lesing	47	51	49	50	50
Engelsk	48	46	50	50	50
Regning	45	49	50	50	50

Tiltak:

- Skolen har felles leseplan. Denne er implementert i skolens årsplaner og til dels i den daglige praksisen med elevene.
- Grundig analyse av resultatene på Nasjonale prøver. Satt inn tiltak ved behov.
- Resultater fra Nasjonale prøver blir sendt hjem med forslag på tiltak
- Leselærer-ressurs på alle trinn. Kontaktlærerne ansvarlige for å følge med på leseutvikling og kartleggingsresultater, og sammen med de andre på trinnet administrere lesekurs etter behov.
- Ledelsen gjennomfører oppfølging og drøfting av resultater etter kartlegginger og prøver med trinnene. Setter opp nødvendige tiltak.
- To pedagoger er i servisert til å gjennomføre Logos. Logos er en diagnostisk test som tester ulike elementer innenfor lesing og leseforståelse..
- Leseopplæringen på 1. trinn endret. Elevene lærer bokstaver og lyder raskere. Det brukes mer tid til repetisjon og oppfølging av den enkelte elev. Egen leselærer 2 timer pr. dag.
- Nytt læreverk og andre læremidler i engelsk som tiltak for å bedre resultater i engelsk.
- Tolærersystem i engelsk fra 4. trinn.

Fokusområde brukere/tjenester

Tabellen nedenfor viser resultatene fra brukerundersøkelsen i 2016 og foreldre- og elevundersøkelser. Skala for Foreldreundersøkelsen og Elevundersøkelsen er omregnet fra opprinnelig 1-5 til 1-6.

Kritiske suksessfaktor	Måleindikator	Målemetode	Ambisjonsnivå	2014	2016	Landet 2016
God tjenestekvalitet	Mitt/vårt barn får i alle fag tilrettelagt opplæring i tråd med egne evner og forutsetninger	Foreldreundersøkelsen	4,5	4,9	5,0	5,1
	Skolen håndterer mobbing av elever på en god måte.		4,5	4,6	5,2	4,9
	Tilfredshet med tjenestens kvalitet (generelt)	Brukerundersøkelse SFO	4,5	4,1	4,7	4,5
	Tilfredshet med koordinering av tjenestene		4,5	Ikke aktuelt	Ikke aktuelt	
	Resultater nasjonale prøver	Nasjonale prøver	Se egen tabell	Se egen tabell	Se egen tabell	
God service og informasjon	Kommunikasjon mellom hjem og skole	Foreldreundersøkelsen	4,5	5,3	5,6*	5,2*
	Skolen informerer oss om barnets utvikling		4,5	5,3	5,4	5,2
	Tilfredshet med informasjon	Brukerundersøkelse SFO	4,5	3,4	4,3	3,9
	Tilfredshet med tilgjengelighet		4,5	4,5	4,4	4,7
God brukermedvirkning	Foreldres muligheter for innflytelse på læringstilbudene til barnet.	Foreldreundersøkelsen	4,5	4,2	5,5	5,4
	Tilfredshet med medvirkningen	Brukerundersøkelse SFO	4,5	4,0	4,3	3,7

	Får du være med og vurdere skolearbeidet ditt?	Elevundersøkelsen	4,5	4,2	4,4	3,6
--	--	-------------------	-----	-----	-----	-----

*Spørsmålet er blitt til 2 spørsmål. Har tatt snittet. Spørsmålene i dagens undersøkelse er:

Jeg er fornøyd med skolens informasjon om den faglige utviklingen til barnet mitt

Jeg er fornøyd med skolens informasjon om den sosiale utviklingen til barnet mitt

Tiltak:

- SFO: Ukentlige møter hvor innhold og aktiviteter drøftes. Månedspan sendes hjem hver måned.
- SFO har hatt egen undersøkelse blant elevene og foreldrene i forhold til innhold. Bruker tilbakemeldingene når innhold i SFO planlegges.
- SFO arrangerer foreldremøte hver høst.
- Elevundersøkelsen drøftes og nye tiltak settes inn ved behov. Grundige prosesser rundt det forebyggende arbeidet.
- Deltar i Triveselsprogrammet. Elevene lager aktiviteter i friminutt.
- Utarbeidet en skolemiljøplan. Faste aktiviteter på trinn og på tvers av trinnene. Skriftliggjort en del av rutiner og ordninger som vi har på skolen.
- Fortsatt legge til rette for å vedlikeholde og videreutvikle samarbeidet med foresatte.
- Sørge for alle skolens ansatte kjenner til og følger opp Plan for et trygt og godt skolemiljø».
- Deltar i læringsmiljøprosjektet i regi av Utdanningsdirektoratet. Skolen får veiledning og kompetanseheving på aktuelle tema fra læringsmiljøsenderet.

Fokusområde medarbeidere

I henhold til Søgne kommunes styringssystem gjennomføres medarbeiderundersøkelse hvert andre år. I 2017 ble verktøyet 10-faktor tatt i bruk.

Faktor	Ambisjonsnivå	Langenes skole	Norge	Beskrivelse
Mestringstro	4	4,3	4,3	Mestringstroen gjenspeiler hver enkelt medarbeiders tiltro til egen kompetanse og mulighet til å mestre utfordringer i jobbsammenheng.
Selvstendighet	4	4,4	4,2	Medarbeidernes opplevelse av å ha mulighet til å jobbe selvstendig og gjøre egne vurderinger i jobben sin, basert på egen kompetanse, og innen en definert jobbrolle.
Mestringsorientert ledelse	4	3,9	4,0	Ledelse som vektlegger at den enkelte medarbeider skal få utvikle seg og bli best mulig ut fra sine egne forutsetninger, slik at medarbeideren opplever mestring og yter sitt beste.
Mestringsklima	4	4,1	4,1	I et mestringsklima motiveres medarbeiderne av å lære, utvikle seg og gjøre hverandre gode, fremfor å rivalisere om å bli best.

Måleindikatorer	Målemetode	Ambisjonsnivå	2013	2014	2015	2016	2. kvartal
-----------------	------------	---------------	------	------	------	------	------------

							2017
Sykefravær	Statistikk	5,6-7,5%	4,9	6,2	6,4	9,1	5,9

Tiltak:

- Arbeider for fortsatt god stabilitet og kontinuitet i personalgruppa.
- Arbeide for et så lavt sykefravær som mulig. Benytte IA-ordning.
- Legge til rette for å finne løsninger som kan hindre unødige lange sykefravær.
- Sørge for at alle ansatte er involvert og tar del i arbeidet med pedagogisk utviklingsplan. Satsningsområder er inkluderende læringsmiljø og lesing.

Videreutvikle skolevandring. Følges opp med samtale og avtale for videre utvikling.

14.6 Tangvall skole

Enhetsleder: Elin Rekve

Ansvarsområde

Tangvall skole er en ungdomsskole (8.-10.trinn) med 193 elever. Skolen mottar flest elever fra Nygård skole. Skolen har egen innføringsgruppe med nybosatte flyktninger samt elever fra kompetanseavdelingen på Nygård skole i ungdomstrinnsalder. Skolen administrerer også alternativ opplæringsarena SMIA. Skolen er organisert i trinn med en avdelingsleder på hvert trinn.

Overordnede mål:

- Økt læringsutbytte – for alle!
- Eleven opplever at vurdering og veiledning gir dem motivasjon, kunnskap og lyst til å lære mer.
- Lærerne i Søgne er gode på klasseledelse, og sikrer på den måten elevene gode læringsbetingelser.
- Elevene oppnår gode læringsresultater.

Skolens mål:

Skolen skal være inkluderende og gi et godt opplæringstilbud til alle elever. Vårt mål er at eleven skal fullføre grunnskolen godt rustet til videreutdanning og arbeid.

Fokusområde økonomi

Kritiske suksessfaktor	Måleindikator	Målemetode	Ambisjonsnivå	2014	2015	2016
God økonomistyring	Avvik i forhold til budsjett	Forbruk i % av budsjett	100	102	97	97
		Budsjettavvik (i tusen kroner)	0	-279	496	544

Tiltak:

- God planlegging vedrørende investeringer
- Jevnlig regnskapskontroll.
- Økt innsikt og forståelse hos personalet

Resultater Nasjonale prøver

8. trinn	Tangvall 2014	Tangvall 2015	Tangvall 2016	Landet 2016	Mål 2017
Lesing	48	47	48	50	50
Engelsk	45	49	48	50	50
Regning	49	49	46*	50	50

* Når det gjelder resultat nasjonale prøver i regning anses dette som kritisk resultat der 48 prosent av elevene er på to laveste mestringsnivå. Det betyr at elevene ikke kan anses å ha gode nok grunnleggende ferdigheter i regning, noe som kan påvirke gjennomføringsevne og tilfang i fag. Resultatene over fordrer et økt og tett samarbeid med avgiverskolene.

9.trinn	Tangvall 2014	Tangvall 2015	Tangvall 2016	Landet 2016	Mål 2017
Lesing	54	51	50**	54	52
Regning	55	54	52**	54	50

Prøvene for 9.trinn er identiske med prøvene på 8.trinn, og skal fortelle noe om utvikling av de grunnleggende ferdigheter i lesing og regning.

**Ved gjennomføring av NP på 9.trinn i september 2016 deltok flere elever som tidligere har vært fritatt for deltagelse på Nasjonale prøver. Elevene landet på de to laveste mestringsnivå og bidrar til at forventet nivå derfor ikke ble nådd. Skolen ser det likevel som et fremskritt for elevene det gjelder at de faktisk er i posisjon til å delta. Elevgruppen som ellers også deltok på 8.trinn har en klar fremgang på 9.trinn.

Resultater grunnskolepoeng

Tangvall 2014	Tangvall 2015	Tangvall 2016	Tangvall 2017	Landet 2017	Mål 2018
38,8	41,0	41	38,9	41,4	41

Grunnskolepoeng: Regnes ut ved at alle avsluttende karakterer som føres på vitnemålet, legges sammen og deles på antall karakterer slik at en får et gjennomsnitt. Deretter ganges gjennomsnittet med 10.

Fokusområde brukere/tjenester

Tabellen nedenfor viser resultatene fra brukerundersøkelsen i 2016 og foreldre- og elevundersøkelser. Skala for Foreldreundersøkelsen⁹ og Elevundersøkelsen er omregnet fra opprinnelig 1-5 til 1-6.

Kritiske suksessfaktor	Måleindikator	Målemetode	Ambisjonsnivå	2014	Landet 2015	Tangvall 2016	Landet 2016 (u.trinnet)
God tjenestekvalitet	Mitt/vårt barn får i alle fag tilrettelagt opplæring i tråd med egne evner og forutsetninger	Foreldreundersøkelsen	4,5	4,0	4,7	Skolen har ikke representative tall (svarprosent 9 %)	4,8
	Skolen håndterer mobbing av elever på en god måte.	Foreldreundersøkelsen	4,5	4,4	4,6	Skolen har ikke representative tall (svarprosent 9 %)	4,8
	Resultater nasjonale prøver	Nasjonale prøver	Se egen tabell			Se egen tabell	Se egen tabell
	Resultater grunnskolepoeng	Grunnskolepoeng	Se egen tabell		-	Se egen tabell	Se egen tabell
God service og informasjon	Kommunikasjon mellom hjem og skole	Foreldreundersøkelsen	4,5	4,9	5,3	Skolen har ikke representative tall (svarprosent 9 %)	5,1
	Skolen informerer oss om barnets utvikling		4,5	4,8	5,3	Skolen har ikke representative tall (svarprosent 9 %)	5
God brukermedvirkning	Foreldres muligheter for innflytelse på læringstilbudene til barnet.	Foreldreundersøkelsen	4,5	3,8	4,2	Skolen har ikke representative tall (svarprosent 9 %)	5,1
	Spør lærerne hvordan eleven selv vurderer sitt eget skolearbeid?	Elevundersøkelsen	4,5	3,3	3,2	3,1	3,2
	Får elevene være med på å bestemme hva det skal legges vekt på når arbeidet deres skal vurderes?		4,5	3,4	3,1	3,4	3,5

Tiltak:

- Rutiner for arbeid med resultatene av nasjonale prøver implementeres i skolens planer. Analyse og tiltaksplanlegging tidfestes i trinn og utviklingsplan.

⁹ Skolen har ikke representative tall for 2016 (9% oppslutning)

- Skole-hjem-samarbeid: Tilbakemelding/ framovermelding og egenvurdering i utviklingssamtaler med elever og foresatte.
- Skolens satsingsområde er ILM. Skolen gjennomfører kontinuerlig og tidfestet kompetanseheving på dette området. Lesing er satt inn som satsingsområde fra 2.semester skoleåret 16/17, mens selve arbeidet mht. til utvikling av ferdigheten lesing startet ved skolestart høsten 2016.
- Vi har fokus på bruk av to-lærer i basisfag og klasseledelse. Hovedfokus er optimal utnyttelse av to-lærer for økt inkludering samt felles forståelse for hvordan drive autoritativ klasseledelse.

Fokusområde medarbeidere

I henhold til Søgne kommunes styringssystem gjennomføres medarbeiderundersøkelse hvert andre år. I 2017 ble verktøyet 10-faktor tatt i bruk.

Faktor	Ambisjons-nivå	Tangvall skole	Norge	Beskrivelse				
Mestringstro	4	4,3	4,3	Mestringstroen gjenspeiler hver enkelt medarbeiders tiltro til egen kompetanse og mulighet til å mestre utfordringer i jobbsammenheng.				
Selvstendighet	4	4,4	4,2	Medarbeidernes opplevelse av å ha mulighet til å jobbe selvstendig og gjøre egne vurderinger i jobben sin, basert på egen kompetanse, og innen en definert jobbrolle.				
Mestringsorientert ledelse	4	4,1	4,0	Ledelse som vektlegger at den enkelte medarbeider skal få utvikle seg og bli best mulig ut fra sine egne forutsetninger, slik at medarbeideren opplever mestring og yter sitt beste.				
Mestringsklima	4	4,6	4,1	I et mestringsklima motiveres medarbeiderne av å lære, utvikle seg og gjøre hverandre gode, fremfor å rivalisere om å bli best.				
Måleindikatorer		Målemetode	Ambisjons-nivå	2013	2014	2015	2016	2. kvartal 2017
Sykefravær		Statistikk	5,6-7,5 %	3,6	3,6	5,6	5,9	4,8

Tiltak:

- Videreforedling av et godt arbeidsmiljø
- Ansatte deler faglige erfaringer med hverandre
- Skape gode faglige og sosiale fellesopplevelser
- Bruke ansatte som pådrivere i utviklingen av organisasjonen og kollegiet
- Økt brukermedvirkning
- Godt samarbeid med foresatte
- Videreutvikle samarbeidet med eksterne instanser
- Anerkjennende ledelse

14.7 Tinntjønn skole

Enhetsleder Jarle Langeland

Ansvarsområde

Tinntjønn skole er en ungdomsskole (8.-10. trinn) med 191 elever. Skolen startet opp høsten 2002. Elevene kommer hovedsakelig fra skolene Langenes og Lunde. Skolen er organisert i tre trinn med hver sin avdelingsleder, der hvert trinn har sin egen paviljong. Vi holder til i flotte og landlige omgivelser like ovenfor Lunde.

Vi vil våge å bety en forskjell i andres liv.

Overordnede mål

- Økt læringsutbytte – for alle!
- Inkluderende skole – godt klassemiljø
- Gode leseferdigheter

Fokusområde økonomi

Kritiske suksessfaktor	Måleindikator	Målemetode	Ambisjonsnivå	2014	2015	2016
God økonomistyring	Avvik i forhold til budsjett	Forbruk i % av budsjett	100	100	100	100
		Budsjettavvik (i tusen kroner)	0	-128	-93	7

Tiltak:

- Jevnlig budsjettkontroll

Resultater Nasjonale prøver

8.trinn	Tinntjønn 2014	Tinntjønn 2015	Tinntjønn 2016	Landet 2016	Mål 2016
Lesing	48	48	49	50	50
Engelsk	45	47	47	50	50
Regning	48	50	50	50	50

9.trinn	Tinntjønn 2014	Tinntjønn 2015	Tinntjønn 2016	Landet 2016	Mål 2016
Lesing	51	52	49	54	54
Regning	52	51	53	54	54

Prøvene for 9. trinn er identiske med prøvene på 8. trinn, og skal fortelle noe om utvikling av de grunnleggende ferdigheter i lesing og regning.

Resultater grunnskolepoeng

Tinntjønn 2014	Tinntjønn 2015	Tinntjønn 2016	Tinntjønn 2017	Landet 2017	Mål 2017
42,6	41,9	40,9	41,3	41,4	42,0

Grunnskolepoeng: Regnes ut ved at alle avsluttende karakterer som føres på vitnemålet, legges sammen og deles på antall karakterer slik at en får et gjennomsnitt. Deretter ganges gjennomsnittet med 10.

Fokusområde brukere/tjenester

Tabellen nedenfor viser resultatene fra brukerundersøkelsen i 2016 og foreldre- og elevundersøkelser. Skala for Foreldreundersøkelsen og Elevundersøkelsen er omregnet fra opprinnelig 1-5 til 1-6.

Kritiske suksessfaktor	Måleindikator	Målemetode	Ambisjonsnivå	2013	2016	Landet 2016
God tjenestekvalitet	Mitt/vårt barn får i alle fag tilrettelagt opplæring i tråd med egne evner og forutsetninger	Foreldreundersøkelsen	4,5	4,4	5,2	3,9
	Skolen håndterer mobbing av elever på en god måte.		4,5	4,2	5,3	3,7
	Resultater nasjonale prøver	Nasjonale prøver	Se egen tabell			Se egen tabell
	Resultater grunnskolepoeng	Grunnskolepoeng	Se egen tabell			Se egen tabell
God service og informasjon	Kommunikasjon mellom hjem og skole	Foreldreundersøkelsen	4,5	5,0	5,5	4,3
	Skolen informerer oss om barnets utvikling		4,5	5,1	5,6	4,4
God brukermedvirkning	Foreldres muligheter for innflytelse på læringstilbudene til barnet.	Foreldreundersøkelsen	4,5	4,1	5,3	3,4
	Spør lærerne hvordan eleven selv vurderer sitt	Elevundersøkelsen	4,5	4,9	4,3	2,7

	eget skolearbeid?					
	Får elevene være med på å bestemme hva det skal legges vekt på når arbeidet deres skal vurderes?		4,5	3,5	4,2	2,6

Tiltak:

- Arbeide for et inkluderende læringsmiljø hvor alle elever mestrer å være i fellesskapet.
- Øke arbeidsinnsatsen, samarbeidet og faglig refleksjon i timene.
- Jobbe tett med foreldrene som gode samarbeidspartnere

Fokusområde medarbeidere

I henhold til Søgne kommunes styringssystem gjennomføres medarbeiderundersøkelse hvert andre år. I 2017 ble verktøyet 10-faktor tatt i bruk.

Faktor	Ambisjonsnivå	Tinntjønn skole	Norge	Beskrivelse
Mestringstro	4	4,4	4,3	Mestringstroen gjenspeiler hver enkelt medarbeiders tiltro til egen kompetanse og mulighet til å mestre utfordringer i jobbsammenheng.
Selvstendighet	4	4,2	4,2	Medarbeidernes opplevelse av å ha mulighet til å jobbe selvstendig og gjøre egne vurderinger i jobben sin, basert på egen kompetanse, og innen en definert jobbrolle.
Mestringsorientert ledelse	4	4,4	4,0	Ledelse som vektlegger at den enkelte medarbeider skal få utvikle seg og bli best mulig ut fra sine egne forutsetninger, slik at medarbeideren opplever mestring og yter sitt beste.
Mestringsklima	4	4,3	4,1	I et mestringsklima motiveres medarbeiderne av å lære, utvikle seg og gjøre hverandre gode, fremfor å rivalisere om å bli best.

Måleindikatorer	Målemetode	Ambisjonsnivå	2013	2014	2015	2016	2. kvartal 2017
Sykefravær	Statistikk	5,6-7,5%	2,7	7,3	7,9	8,6	6,3

Tiltak:

- Dyrke en mestringsorientert ledelse (autonomi, mestringsopplevelser og mening).
- Skape gode felles opplevelser, personlig og faglig, ved å dra på tur med kollegiet.
- Fortsette oppfølging av den økende massen eldre kolleger de siste årene.
- Gjennomgang og tilrettelegge arbeidsplassene sammen med bedriftshelsetjenesten for hele kollegiet.
- Utvikle og sette av tid til bedre samarbeid mellom kolleger.
- Bruke lærere som pådrivere i utviklingen av organisasjonen og kollegiet

14.8 Kulturenheten

Enhetsleder Marianne Laukvik

Ansvarsområde

Kulturenheten har ansvar for kommunens bidrag til kulturfeltet i Søgne. Dette innbefatter kulturskolen og Kulturhuset OpenMind. I tillegg driver enheten Kultursenteret Søgne gamle prestegård, Søgne bygdemuseum og har ansvaret for 17. mai feiringen og nullvisjonsprosjektet.

Kulturenheten har ca. 12 årsverk til sammen. Av disse er ca.6 årsverk innen avdeling for barne- og ungdomskultur. Avdeling for barne- og ungdomskultur innbefatter kulturskolen og OpenMind. I kulturadministrasjonen er det ca. 4 årsverk. Til sammen er det i enheten til enhver tid 24-26 ansatte.

Kulturenhetens virkefelt er bredt og strekker seg fra bl.a. idrett (spillemiddelbehandling, idrettsplan, fordeling av treningstider) via kulturminnevern, den kulturelle skolesekken, den kulturelle spaserstokken, fordeling av kulturmidler, kommersielt utleie (selskapsutleie og kurs/konferanse), forebyggende arbeid i forhold til trafiksikkerhet og tilrettelegging for frivillige lag og foreninger. Kulturenheten er også en aktiv tilbyder og produsent av kulturtilbud gjennom konserter, utstillinger, teater, foredrag, litteraturkvelder og andre typer arrangementer. Kulturskolen og Kulturhuset OpenMind er viktige og grunnleggende arenaer for utvikling og mestring til barn og ungdom.

Biblioteket er ikke lenger organisert under kulturenheten, men en viktig og godt besøkt kulturinstitusjonen i kommunen. Kulturenheten er åpen for samarbeid rundt bibliotekets kulturelle innhold.

Overordnede mål:

Å skape trivsel, glede, samhörighet, utvikling og mestring gjennom et kulturtilbud preget av allsidighet, kvalitet og egenaktivitet.

Fokusområde økonomi

Kritiske suksessfaktor	Måleindikator	Målemetode	Ambisjonsnivå	2014	2015	2016
God økonomistyring	Avvik i forhold til budsjett	Forbruk i % av budsjett	100	96	97	96
		Budsjettavvik (i tusen kroner)	0	292	263	296

Tiltak:

- Følge prisstigning og prisøkning ved kommersielt utleie.
- Være proaktiv i forhold til økt inntjening på kommersielt utleie.
- Ta forholdsvis liten risiko på programmering av kulturtilbud (konserter mm).
- Fortsatt jordnær og edruelig tilnærming til bevilgede økonomiske ressurser.
- Søke eksterne prosjektmidler og samarbeidspartnere der det er mulig og naturlig.

Fokusområde brukere/ tjenester

Kritiske suksessfaktorer	Måleindikator	Målemetode	Ambisjonsnivå	2014	2016	Landet 2016
God tjenestekvalitet	Tilfredshet med tjenestens kvalitet	Brukerundersøkelse kulturskolen - foresatte	4,5	5,2	5,6	5,2
		Kulturskole – Elever 8. trinn til voksne		IA	5,6	-
God service og informasjon	Tilfredshet med informasjon	Brukerundersøkelse kulturskolen - foresatte	4,5	4,4	5,2	5,1
		Kulturskole – Elever 8. trinn til voksne		IA	4,8	-
	Tilfredshet med tilgjengelighet	Brukerundersøkelse kulturskolen - foresatte	4,5	5	5	5,1
		Kulturskole – Elever 8. trinn til voksne		IA	5,3	-
God brukermedvirkning	Tilfredshet med medvirkningen	Brukerundersøkelse kulturskolen - foresatte	4,5	5,2	5,5	5,1
		Kulturskole – Elever 8. trinn til voksne		IA	5,8	-

Tiltak:

- Døgnåpen forvaltning: Vurdere elektroniske skjema på flere områder. Først og fremst søknad om utstillingsplass og forespørsel om utleie.
- God service og informasjon: Oppdatert og tilgjengelig informasjon der brukeren er. Nytt administrasjonssystem for kulturskolen med brukerplattform har møtt informasjonsbehovet på en god måte.
- God brukermedvirkning: Dialogmøter med brukerne når dette er naturlig. Lav terskel, lett tilgjengelige ansatte, god hjelp og støtte.

Fokusområde medarbeidere

I henhold til Søgne kommunes styringssystem gjennomføres medarbeiderundersøkelse hvert andre år. I 2017 ble verktøyet 10-faktor tatt i bruk

Faktor	Ambisjonsnivå	Enhet for kultur	Norge	Beskrivelse
Mestringstro	4	4,2	4,3	Mestringstroen gjenspeiler hver enkelt medarbeiders tiltro til egen kompetanse og mulighet til å mestre utfordringer i jobbsammenheng.

Selvstendighet	4	4,5	4,2	Medarbeidernes opplevelse av å ha mulighet til å jobbe selvstendig og gjøre egne vurderinger i jobben sin, basert på egen kompetanse, og innen en definert jobbrolle.
Mestringsorientert ledelse	4	4,2	4,0	Ledelse som vektlegger at den enkelte medarbeider skal få utvikle seg og bli best mulig ut fra sine egne forutsetninger, slik at medarbeideren opplever mestring og yter sitt beste.
Mestringsklima	4	4,1	4,1	I et mestringsklima motiveres medarbeiderne av å lære, utvikle seg og gjøre hverandre gode, fremfor å rivalisere om å bli best.

Måleindikatorer	Målemetode	Ambisjonsnivå	2013	2014	2015	2016	2. kvartal 2017
Sykefravær	Statistikk	5,6-7,5%	2,1	2,6	3,1	1,8	0,5

Tiltak:

- Gjennomføre årlige medarbeidersamtaler.
- Faglig fellestur annethvert år. Julebord/sammenkomst hvert år.
- Bruke den vedtatte kulturstrategien aktivt som et strategidokument som gir tydeligere veivalg, målsettinger og ressursbruk.
- Fortsette med fagmøter hver uke.

14.9 Nav/Sosial

Enhetsleder: Anette Berg

Ansvarsområde

Lov om sosiale tjenester i NAV.

Fokusområde økonomi

Kritiske suksessfaktor	Måleindikator	Målemetode	Ambisjonsnivå	2014	2015	2016
God økonomistyring	Avvik i forhold til budsjett	Forbruk i % av budsjett	100	121	108	98
		Budsjettavvik (i tusen kroner)	0	-2 989	-1 141	439

Alle tall i tusen kroner.

Tiltak:

- Vi opplever en god kontroll på mottakerne av sosialhjelp i kommunen. Vi fører månedlig en matrise der det er god oversikt på hvor mange som mottar sosialhjelp som hovedytelse eller supplering. I tillegg er det en oversikt over hvem som mottar ytelse i påvente av annet tiltak. Denne matrisen har visst seg og gi oss en god kontroll og oversikt over gruppen.
- Søgne har praktisert arbeid for sosialhjelp i flere år allerede og det viser seg å være svært nyttig. Fra bruker kommer inn til NAV og søker om sosialhjelp går det kort tid før krav til aktivitet blir stilt. Vi har veiledere som kun jobber med tiltak og oppfølging i det.

- Fortsatt å opprettholde streng vilkårssetting. Veiledere som jobber med denne gruppen har ukentlig vilkårs møte der de gjennomgår vilkårene til den enkelte og sjekker om de er oppfylte eller ei. I tillegg har tiltaket vi har gjort med spesialisering i arbeidsoppgavene visst seg nyttig. Vi har veiledere som jobber kun med saksbehandling og andre følger opp mot tiltak. Dette er svært nyttig.

Fokusområde brukere/tjenester

I henhold til Søgne kommunes styringssystem gjennomføres brukerundersøkelse hvert andre år.

Kritiske suksessfaktor	Måleindikator	Målemetode	Ambisjonsnivå	2014	2016	Landet 2016
God tjenestekvalitet	Tilfredshet med tjenestens kvalitet (generelt)		4,5	4,2	4,7	
	Tilfredshet med koordinering av tjenestene		4,5	4,4	3,0	
God service og informasjon	Tilfredshet med informasjon		4,5	4,5	4,5	
	Tilfredshet med tilgjengelighet		4,5	4,2	3,9	
God brukermedvirkning	Tilfredshet med medvirkningen		4,5	4,4	4,7	

Tiltak:

- Et sterkt fokus på arbeid først i kontoret. Vi har en 100 prosent ansatt rekrutteringsrådgiver som daglig er ute i lokalt næringsliv. Han organiserer også frokostmøter for lokalt næringsliv i kontoret. Dette har visst seg å være en svært nyttig nettverksarena. Vi opplever at stadig flere ledige jobber som ikke blir utlyste blir meldt til oss. Vi har bygget et godt omdømme i det lokale næringslivet.
- Vi vil i årene framover se en stadig økende digitalisering av tjenestene til NAV. Vi har pr. i dag en åpningstid kl. 12-14:30. Dette har visst seg å være nyttig. Det er ikke mange innom i drop-in tiden vår. Samtaler tar vi gjennom hele dagen uavhengig av drop-in tiden. I tillegg har vi våren 2017 fått gjort søknad om økonomisk sosialhjelp tilgjengelig på hjemmesidene til Søgne kommune.
- Nav-leder blogger månedlig på n247.no og gjør på denne måten de ulike tjenestene NAV leverer tilgjengelig for innbyggerne og er med på å bygge omdømme. Opplever at stadig flere leser dette og gir tilbakemelding på at det er nyttig. Hver måned offentliggjøres arbeidsledighetstallene sammen med enten en endring av tjenesten vi leverer eller et fokusområde vi har.

Fokusområde medarbeidere

Hvert år arrangerer NAV- Vest Agder en medarbeiderundersøkelse for alle ansatte (statlig og kommunale). Denne undersøkelsen arrangeres i oktober. I etterkant av undersøkelsen i oktober 2015 har vi hatt en «fagformiddag» i kvartalet der vi bl.a har jobbet med et par av spørsmålene vi scoret lavest på, jobbet med å få en felles forståelse av inspirasjon og hva NAV Søgne inspireres av. I tillegg har vi to ganger i 2017 hatt konsultentselskapet Storform inne til å hjelpe oss til å skape en felles forståelse av «Vi følelsen». Vi arrangerte også høsten 2017 en felles fagtur over 3 dager til København der vi gjennomgikk oppgaver fra Storform.

NAV Søgne (framgang fra 2015 i parantes):

Jeg vet hva som forventes av meg i jobben	(0,3) 4,7
Jeg har handlingsrom for å mestre jobben	(0,3) 4,3
Jeg blir ofte inspirert av jobben min	(0,3) 4,2
Jeg får hyppig ros og anerkjennelse for min innsats	(0,6) 4,2
Jeg får ofte positiv oppmerksomhet og støtte fra noen på jobben	(0,4) 4,3
Jeg utvikler meg kontinuerlig i mitt arbeid	(0,3) 4,2
Score	(+2,1) 25,9

Måleindikatorer	Målemetode	Ambisjonsnivå	2013	2014	2015	2016	2. kvartal 2017
Sykefravær	Statistikk	5,6-7,5 %	10,8	6,1	4,3	10,5	2,3

Tiltak:

- Stor fokus på intern kompetansedeling mellom de ansatte. I åpningstiden sitter vi tre veiledere i mottaket. Kontormøtene brukes også til kompetansedeling slik at alle vet hva den enkelte gjør.
- Stort fokus på arbeidsmiljø og trivsel i kontoret
- Delta på kompetansehevende tiltak i regi av fylkesmannen.
- Delta på kompetansehevende tiltak i regi av NAV Vest-Agder

14.10 Kvalifiseringsenheten

Enhetsleder Harald Berntsen

Ansvarsområde

Introduksjonssenteret for flyktninger (40 i 2-årig introprogram, ca 130 innenfor 5 årsregelen for tilskudd)

Bosetting og oppfølging av flyktninger i inntil fem år i tråd med gjeldene lovverk (Introduksjonsloven) og etter de vedtatte retningslinjer kommunen til enhver tid har for antall som skal bosettes per år.

Interkommunalt samarbeid med Songdalen om voksenopplæring for flyktninger og asylsøkere på Birkelid læringssenter i Songdalen (Norsk- og samfunnsfag / Konsentrert grunnskole for voksne).

Kvalifiseringssenteret på Søgne gamle prestegård

- Videregående skole for voksne (Kvalifiseringsbasen): 90 elever
 - o Generell studiekompetanse (norsk, matematikk, naturfag, historie, engelsk og samfunnsfag).
 - o Programfag innen helse- og oppvekstfag: Vg1 og Vg 2 innen:
 - helsearbeiderfag
 - barne- og ungdomsarbeiderfag
- Spesialopplæring for voksne på grunnskolens område – 12-13 elever
- På'an igjen: ca 16 deltakere
- Kompetansekartlegging, karriereveiledning og profilanalyse

Fokusområde økonomi

Kritiske suksessfaktor	Måleindikator	Målemetode	Ambisjonsnivå	2014	2015	2016
God økonomistyring	Avvik i forhold til budsjett	Forbruk i % av budsjett	100			
		Budsjettavvik (i tusen kroner)	0	-146	2 395	1 115

Siden nettorammen for Kvalifiseringsenheten er liten i forhold til brutto utgifter og inntekter vil ikke forbruk i prosent av budsjett gi noe godt bilde av budsjettavviket, denne informasjonen er derfor ikke innarbeidet her.

Av overskuddet for 2016 ble enheten igjen pålagt å dekke inn de økte utgiften til sosialhjelp for flyktningene som NAV hadde i 2016 med ca 0,5 mill. kroner. Introduksjonssenteret ved Kvalifiseringsenheten har hatt en stor vekst de siste to årene. Veksten vil nå avta betydelig, sannsynligvis gå tilbake til «normalen» på bosetting av ca 20 personer årlig. Dette vil på kort sikt, 2018 og kanskje også 2019, ikke ha så store utslag i økonomien for enheten. Men fra 2020 vil det bli nødvendig å nedbemanne enheten, fortrinnsvis på Introsenteret. Før eventuell nedbemanning vil det være et økt behov for personell knyttet til ekstratiltak rundt enkeltpersoner og familier. Dette finansieres ved prosjektmidler. Ekstramidler gis ved behov knyttet til helseutfordringer eller adferdsutfordringer. Slike ekstramidler kan gi gode og målrettede tiltak for å sikre en enda bedre integrering og innpass i det norske arbeidsliv og samfunnsliv. Spesielt fokus vil være på bedre norskopplæring og å få flyktningene så tidlig som mulig ut i jobb eller i utdanning.

Ved Kvalifiseringsbasen (videregående opplæring for voksne) har det også i 2017 vært et høyt søkerantall til studiene våre. Likevel ble det en liten nedgang i elever som startet hos oss i år, fortrinnsvis knyttet til helsefag. Inntekter følger i hovedsak utgiftene så denne avdelingen går som regel i balanse.

Avdeling for spesialundervisning for voksne er en lovpålagt tjeneste som det ikke følger inntekter med. Det har i 2017 vært søkt inn enda flere elever enn tidligere og det er derfor opprettet enda to nye deltidsstillinger til å dekke det økte omfanget. Bemanningen er i 2017 totalt økt med ca 0,6 årsverk.

Tiltak:

- Lage realistiske rammer og budsjetter.
- Kontinuerlig oppfølging av regnskapet gjennom året for å sikre at det holdes innenfor budsjett
- Alle avdelinger forstår viktigheten av god budsjettdisiplin
- Fokus på å søke tidlig om utbetaling av introduksjonsstønad og norsktilskudd for flyktningene
- Fokus på å søke prosjektmidler til tiltak vi ser er nødvendige ifm flyktningarbeidet
- Fokus for å få faktura tidlig ut til elevene ved kvalifiseringsbasen og sikre at disse blir betalt
- Romkapasitet på undervisningslokaler ved Kvalifiseringsbasen gjør at dette er nær maks antall elever vi kan ta inn. Vi vil se på muligheter for å utvide kapasiteten for neste skoleår.
- På grunn av stor grad av uforutsigbarhet fra år til år i forhold til inntekter er det viktig for enheten å ha muligheten til å ha en "buffer" som sikrer planlagt og pålagt aktivitet på tross av sviktende inntektsgrunnlag i perioder. Ønsker å få lov til å sette eventuelle overskudd i fond.

Fokusområde brukere/tjenester

I henhold til Søgne kommunes styringssystem skal brukerundersøkelser gjennomføres hvert andre år, første gang 2012. Det er ikke utarbeidet nasjonale brukerundersøkelser som passer Kvalifiseringsenheten, men vi utviklet i 2014 en lokal brukerundersøkelse for flyktningetjenesten og kvalifiseringsbasen for voksne. Denne ble også brukt i 2016.

Kritiske suksessfaktor	Måleindikator	Målemetode	Ambisjonsnivå	2014	2016
God tjenestekvalitet	Tilfredshet med tjenestens kvalitet (helhetsvurdering)	Brukerundersøkelse flyktningtjenesten	4,5	5,2	4,6
		Brukerundersøkelse kvalifiseringsbasen for voksne		4,7	4,2
	Tilfredshet med koordinering av tjenestene	Brukerundersøkelse flyktningtjenesten	4,5	Ikke aktuelt	Ikke aktuelt
		Brukerundersøkelse kvalifiseringsbasen for voksne		Ikke aktuelt	Ikke aktuelt
God service og informasjon	Tilfredshet med informasjon	Brukerundersøkelse flyktningtjenesten	4,5	5,2	4,9
		Brukerundersøkelse kvalifiseringsbasen for voksne		4,9	4,8

	Tilfredshet med tilgjengelighet	voksne	4,5		
		Brukerundersøkelse flyktningtjenesten		5,3	4,6
		Brukerundersøkelse kvalifiseringsbasen for voksne		4,6	4,5
God brukermedvirkning	Tilfredshet med medvirkningen	Brukerundersøkelse flyktningtjenesten	4,5	5,1	4,6
		Brukerundersøkelse kvalifiseringsbasen for voksne		4,7	4,8

Tiltak:

Flyktningtjenesten:

- Mer vekt på ansvarliggjøring og informasjon i Intro-timen
- Større fokus på kartleggingen i forkant av kvalifiseringsplanen «Min plan»
- Jobbe med realistiske mål i «Min plan»
- Jobbe med deltakernes holdninger til at språkpraksis og arbeidspraksis faktisk er en kvalifiserende del av introduksjonsordningen
- Enheten ble styrket med en miljøarbeider vår 2016 og blir styrket med en ny programrådgiver 2017.
- Jobbe med Birkelid læringscenter for å få rom tilgjengelig for samtaler med deltakere
- Tettere samarbeid med NAV, eks. tidligere i programmet for å avklare videre løp etter endt program.

Kvalifiseringsbasen for voksne:

- Vi vil jobbe med informasjon – vi må først bruke BLT til å vite hva slags informasjon det er elevene etterspør. Deretter vil vi jobbe med verktøy som kan hjelpe oss å bli bedre på dette.
- Se på hjemmesiden for å gjøre den lettere å finne frem på
- 1-2 elever føler seg mobbet av lærerne – dette vil vi prøve å finne ut av. Etter avtale med elevrepresentant, så kommer det til å komme en låst postkasse der elevene kan anonymt fortelle oss hva som skjer og eventuelt hva som kan løse det. Vi tolererer ikke at noen føler seg mobbet, verken av elever eller av lærere.

Fokusområde medarbeidere

I henhold til Søgne kommunes styringssystem gjennomføres medarbeiderundersøkelse hvert andre år. I 2017 ble verktøyet 10-faktor tatt i bruk.

Faktor	Ambisjonsnivå	Kvalifiserings-enheten	Norge	Beskrivelse
Mestringstro	4	4,2	4,3	Mestringstroen gjenspeiler hver enkelt medarbeiders tiltro til egen kompetanse og mulighet til å mestre utfordringer i jobbsammenheng.

Selvstendighet	4	4,7	4,2	Medarbeidernes opplevelse av å ha mulighet til å jobbe selvstendig og gjøre egne vurderinger i jobben sin, basert på egen kompetanse, og innen en definert jobbrolle.
Mestringsorientert ledelse	4	4,2	4,0	Ledelse som vektlegger at den enkelte medarbeider skal få utvikle seg og bli best mulig ut fra sine egne forutsetninger, slik at medarbeideren opplever mestring og yter sitt beste.
Mestringsklima	4	4,6	4,1	I et mestringsklima motiveres medarbeiderne av å lære, utvikle seg og gjøre hverandre gode, fremfor å rivalisere om å bli best.

Måleindikatorer	Målemetode	Ambisjonsnivå	2013	2014	2015	2016	2. kvartal 2017
Sykefravær	Statistikk	5,6-7,5 %	7,6	3,1	7,9	6,6	1,2

Tiltak:

Kvalifiseringsenheten har plukket ut følgende to faktorer som vi ønsker å forbedre oss på:

- Faktor 1: Oppgavemotivasjon
- Faktor 10: Nyteorientert motivasjon

Faktor	Ambisjonsnivå	Kvalifiseringsenheten	Norge	Beskrivelse
Oppgavemotivasjon	4	4,1	4,3	Motivasjonen for oppgavene i seg selv, det vil si om oppgavene oppleves som en drivkraft og som spennende og stimulerende. (Også kalt indre jobbmotivasjon)
Nyteorientert motivasjon	4	4,6	4,7	Motivasjon for å gjøre noe nyttig og verdifullt for andre, også kalt prososial motivasjon, er en viktig drivkraft for mange og har en rekke godt dokumenterte, positive effekter.

De tiltakene som vi ønsker å jobbe med anses som suksesskriterier for å forbedre de allerede gode resultatene og vil videreføres i virksomhetsplanen for 2018-2021:

- Ferdigstille og synliggjøre vår nye verdiplattform, visjon, mål og strategier
- Dele drømmer, gode ideer, ting vi er opptatt av.
- Formidle suksesshistorier og finne faktorer som medvirker til at vi lykkes.
- Gi hverandre gode tilbakemeldinger (Skryt)
- Kollegaveiledning: Øke stoltheten over egen arbeidsplass ved å utnytte hverandres kompetanse på tvers av avdelingene. Dele suksesshistorier. Være synlig i kommunen (også gjennom media). Tilbakemeldinger og evalueringer deles med hverandre.
- Innføre infomail fra leder månedlig med ting som ikke trengs å drøftes på fellessamlinger – skape mer rom for dialog på fellesmøter

I tillegg til de spesifikke tiltakene vi ønsker å jobbe med knyttet til faktorene vi ønsker å forbedre oss på i 10-faktor-undersøkelsen vil vi også hele tiden jobbe med disse tiltakene:

- Gode rutiner/kommunikasjonssystemer som sikre medarbeidernes innflytelse og muligheter for egenutvikling/kompetanseheving.
- Stort fokus på HMS. Ansvarliggjøre hver enkelt til å gjøre arbeidsplassen så sikker og god som mulig slik at den enkelte trives i et trygt miljø. Fokus på og arbeide med avviksrapportering og tiltak knyttet til dette.
- Fokus på forbedringsforslag. Gi ansatte muligheten til å påpeke arbeidsprosesser som vi kan forbedre og også komme med løsningsforslag.
- Helsefremmende og miljøbevisste tiltak. Lokal miljøgruppe sitt ansvar for et godt arbeidsmiljø synliggjøres i virksomhets-/årsplaner. Fokus på arbeidsglede og litt «galskap».
- Fellesansvar for å skape og vedlikeholde en kultur for læring, utvikling, kreativitet og evaluering, jfr. en lærende organisasjon – ”kunnskapsbedrift”. Ha gode og dynamiske virksomhetsplaner i hver avdeling som har brukerperspektiv, kompetanseutvikling, innovasjon og samhandling i fokus.
- Sykefravær. Fortsette med gode tiltak/rutiner for å følge opp både korttids- og langtids sykemeldte i tillegg til de tiltak vi har for å ivareta og sikre et godt arbeidsmiljø.

14.11 Enhet for helsetjenester

Enhetsleder Vegard Nilsen

Ansvarsområde

Enhet for helsetjenester omfatter avdeling for forebyggende helsetjenester, avdeling for fysio- og ergoterapi, fastlegetjenesten, familiesenter, frisklivssentral, kreftkoordinator og kommuneoverlegefunksjoner. Enheten har ansvar for helsestasjonen, jordmortjenesten, skolehelsetjenesten, ergoterapi, fysioterapi, kommunalt hjelpemiddellager, hverdagsrehabilitering, miljørettet helsevern, smittevern, helseoversiktsarbeid med mere.

Fokusområde økonomi

Kritiske suksessfaktor	Måleindikator	Målemetode	Ambisjonsnivå	2014	2015	2016
God økonomistyring	Avvik i forhold til budsjett	Forbruk i % av budsjett	100	98	94	99
		Budsjettavvik (i tusen kroner)	0	385	1 495	171

Tiltak:

- Kontinuerlig oppfølging av regnskapet gjennom året for å sikre at det holdes innen budsjettet.
- God budsjett disiplin i avdelingene.

Fokusområde brukere/tjenester

Kritiske suksessfaktor	Måleindikator	Målemetode	Ambisjonsnivå	2014	2016	Landet 2016
God tjenestekvalitet	Tilfredshet med tjenestens kvalitet (generelt)	Brukerundersøkelse fysio-/ergoterapi	4,5	4,3	4,8	4,7
		Brukerundersøkelse helsestasjon		4,8	-	IA
		Brukerundersøkelse skolehelsetjenesten		4,7	4,7	IA
	Tilfredshet med koordinering av tjenestene	Brukerundersøkelse fysio-/ergoterapi	4,5	5,3	4,3	5,3
		Brukerundersøkelse helsestasjon		5,0	-	IA
		Brukerundersøkelse skolehelsetjenesten		Ikke aktuelt	Ikke aktuelt	IA
God service og informasjon	Tilfredshet med informasjon	Brukerundersøkelse fysio-/ergoterapi	4,5	4,7	4,8	
		Brukerundersøkelse helsestasjon		4,6		IA
		Brukerundersøkelse skolehelsetjenesten		4,8	4,1	IA
	Tilfredshet med tilgjengelighet	Brukerundersøkelse fysio-/ergoterapi	4,5	5,1	5,1	IA
		Brukerundersøkelse helsestasjon		4,7	-	
		Brukerundersøkelse skolehelsetjenesten		4,8	4,6	IA
God brukermedvirkning	Tilfredshet med medvirkningen	Brukerundersøkelse fysio-/ergoterapi	4,5	4,9	5,5	IA
		Brukerundersøkelse helsestasjon		4,1	-	
		Brukerundersøkelse skolehelsetjenesten		5,4	5,4	IA

Resultatene er bra, men svardeltakelsen er så lav (13 prosent) at det kan stilles spørsmål ved om resultatene er representative og i det hele tatt kan brukes.

Tiltak:

- Bedre samhandlingen internt i enheten og eksternt spesielt med enhet for livsmestring.
- Bidra særlig med fysio- og ergoterapitjenesten med eksempelvis hverdagsrehabilitering og målrettede gruppetiltak («balansegrupper» og «sterk og trygg-grupper») til at eldre kan bo i sine egne hjem med god livskvalitet lengst mulig, og bidra med de samme ressursene i økende grad inn i korttidsavdelingen på SOS for å styrke rehabiliteringsarbeidet der.
- Legge til rette for gode faglige diskusjoner som munner ut i oppdatering av våre prosedyrer for å sikre at vi gjør de viktigste tingene, eksempelvis innføring av rutinemessig spørring om vold i hjemmet.

Fokusområde medarbeidere

I henhold til Søgne kommunes styringssystem gjennomføres medarbeiderundersøkelse hvert andre år. I 2017 ble verktøyet 10-faktor tatt i bruk.

Faktor	Ambisjonsnivå	Enhet for helsetjenester	Norge	Beskrivelse
Mestringstro	4	4,3	4,3	Mestringstroen gjenspeiler hver enkelt medarbeiders tiltro til egen kompetanse og mulighet til å mestre utfordringer i jobbsammenheng.
Selvstendighet	4	4,5	4,2	Medarbeidernes opplevelse av å ha mulighet til å jobbe selvstendig og gjøre egne vurderinger i jobben sin, basert på egen kompetanse, og innen en definert jobbrolle.
Mestringsorientert ledelse	4	4,3	4,0	Ledelse som vektlegger at den enkelte medarbeider skal få utvikle seg og bli best mulig ut fra sine egne forutsetninger, slik at medarbeideren opplever mestring og yter sitt beste.
Mestringsklima	4	4,4	4,1	I et mestringsklima motiveres medarbeiderne av å lære, utvikle seg og gjøre hverandre gode, fremfor å rivalisere om å bli best.

Måleindikatorer	Målemetode	Ambisjonsnivå	2013	2014	2015	2016	2.kvartal 2017
Sykefravær	Statistikk	5,6-7,5 %	2,1	3,4	5,7	5,4	4,9

Tiltak

- Jobbe målrettet for å skape et godt arbeidsmiljø og ha et lavt sykefravær som mulig.
- Månedlige personalmøter innført fra høst 2017
- Ansatte gis gode muligheter til kompetanseutvikling gjennom eksterne og interne kurs, samt fagdager.

14.12 Institusjonstjenester

Enhetsleder Kari Beate Johnsrud

Ansvarsområde

Enhet for Institusjonstjenester har ansvar for drift av 64 institusjonsplasser ved Søgne omsorgssenter og Langenes Bokollektiv. I tillegg driver enheten kommunens hovedkjøkken, institusjonsvaskeri og institusjonsrenhold. Enheten har døgnkontinuerlig drift 24/ 7 alle årets dager og 68 årsverk.

Enhetens formål er å yte nødvendig helsehjelp og lovpålagte oppgaver innenfor de til enhver tids foreliggende lover, forskrifter og rammevilkår. Målet er å utvikle en resultatorientert enhet som arbeider med et variert tjenestetilbud innen helse- og omsorgstjenesten ut i fra den enkelte bruker og pasients ressurser og nødvendige behov for tjenester. Tjenestene utføres ved: Kommunal øyeblikkelig hjelp døgnplasser (ØHD), Korttids/rehab-avdelingen og Langtids/bokollektiv for personer med demens ved Søgne omsorgssenter og Langenes. Kjøkken, renhold og vaskeri er nødvendige støttetjenester. Enheten vil medvirke til at kommunen blir best på omsorg, kommunikasjon, fag og omdømme. Medarbeiderne skal oppleve utvikling og arbeidsglede. Brukermedvirkning og livskvalitet skal være i fokus.

Tjenesten reguleres blant annet av helse- og omsorgstjenestelovgivningen, Forvaltningsloven, Vederlagsforskriften, Smittevernlovgivningen, Pasientrettighetsloven, Verdighetsgarantien, Helsepersonell loven, Arbeidsmiljøloven og avtaleverk, Lov om matproduksjon og mattrygghet og Internkontrollforskriften.

Fokusområde økonomi

Kritiske suksessfaktor	Måleindikator	Målemetode	Ambisjonsnivå	2014	2015	2016
God økonomistyring	Avvik i forhold til budsjett	Forbruk i % av budsjett	100	99	99	103
		Budsjettavvik (i tusen kroner)	0	560	384	-1 327

Tiltak:

- Samarbeid på tvers av avdelingene for optimal ressursutnyttelse
- Sjekk av konteringslistene hver måned.
- Gjennomgang regnskapsrapporter hver måned.
- Begrunne og melde avvik så tidlig som mulig.
- Kontinuerlig utviklingsfokus for en kostnadseffektiv tjeneste
- Levere forsvarlige tjenester etter beste og laveste effektive omsorgsnivå; BEON/ LEON prinsippet.
- Etablerer Årsplan (turnus) for kvalitet, kontinuitet og forutsigbarhet for personalet og driften
- Enheten arbeider kontinuerlig med heltidskultur.

Fokusområde brukere/tjenester

Kritiske suksessfaktor	Måleindikator	Målemetode	Ambisjonsnivå	2014	2016	Landet 2016
God tjenestekvalitet	Tilfredshet med tjenestens kvalitet	Brukerundersøkelse	4,5	5,3	4,5	4,4
	Tilfredshet med koordinering av tjenestene		4,5			
God service og informasjon	Tilfredshet med informasjon	Brukerundersøkelse	4,5	5,2	4,6	4,5
	Tilfredshet med tilgjengelighet		4,5	4,6	4,5	4,6
God brukermedvirkning	Tilfredshet med medvirkningen	Brukerundersøkelse	4,5	4,7	4,6	4,2

Tiltak:

- Brukerens behov skal være styrende for hvem vi skal ha et samarbeide med. Vi skal være gode på tverrfaglig samarbeid
- Alle brukere skal ha en primærkontakt, som skal være trygg i sin rolle
- Brukermedvirkning og individ basert omsorg skal prege vår tjeneste.
- «Hva er viktig for deg?» skal være fokus i møte mellom brukere og tjenesteytere
- Vi skal alltid ha nødvendig fagbemanning hele døgnet
- Vi skal ta i bruk nytt verktøy og metoder som kan bidra til en bedre hverdag og tjeneste for våre brukere
- Regelmessige legevisitter fra sykehjemslege. Fastlege/ legevaktslege og tannhelsetjeneste benyttes ved behov. Ved sammensatt og langvarige tjenester tilbys bruker koordinator og individuell plan
- Alle brukere skal ha sin primærkontakt.
- Iplos-registrering og tiltaksplaner i GERICA brukes som dokumentasjon i tjenestene ved den enkelte pasients nødvendige behov.
- Enheten tilbyr pårørendeinformasjon og pårørendemøter.
- Videreutvikle samarbeidet med frivillige og pårørende. Vi skal tilrettelegge for sosiale møteplasser mellom generasjoner. Vi skal blant annet engasjere ungdommer til sommerjobb som Gledesspredere fra sommeren 2018
- For en mer åpen og inkluderende institusjon vil vi etablere en bemannet ekspedisjon på dagtid på Søgne omsorgssenter som skal fungere som et aktivitets og koordineringssenter for frivillige og andre.
- Pasienter skal ha et godt aktivitetstilbud på avdelingene, i Maries Kafe og utendørs i Sansehagene på Søgne omsorgssenter og Langenes Bokollektiv.
- Vi skal følge opp reformen «Leve hele livet» og ha et spesielt fokus på satsningsområdene legemiddelgjennomgang, aktivitet og ernæring (kvalitetsreform 2018)

Fokusområde medarbeidere

I henhold til Søgne kommunes styringssystem gjennomføres medarbeiderundersøkelse hvert andre år. I 2017 ble verktøyet 10-faktor tatt i bruk.

Faktor	Ambisjonsnivå	Enhet for institusjonstjenester	Norge	Beskrivelse
Mestringstro	4	4,4	4,3	Mestringstroen gjenspeiler hver enkelt medarbeiders tiltro til egen kompetanse og mulighet til å mestre utfordringer i jobbsammenheng.
Selvstendighet	4	4,3	4,2	Medarbeidernes opplevelse av å ha mulighet til å jobbe selvstendig og gjøre egne vurderinger i jobben sin, basert på egen kompetanse, og innen en definert jobbrolle.
Mestringsorientert ledelse	4	3,8	4,0	Ledelse som vektlegger at den enkelte medarbeider skal få utvikle seg og bli best mulig ut fra sine egne forutsetninger, slik at medarbeideren opplever mestring og yter sitt beste.
Mestringsklima	4	4,1	4,1	I et mestringsklima motiveres medarbeiderne av å lære, utvikle seg og gjøre hverandre gode, fremfor å rivalisere om å bli best.

Måleindikatorer	Målemetode	Ambisjonsnivå	2013	2014	2015	2016	2. kvartal 2017
Sykefravær	Statistikk	5,6-7,5 %	8,8	9,8	10,0	7,6	10,4

Tiltak:

- Utvikle en VI KULTUR i enheten som fremmer en optimal samhandling på tvers av avdelinger
- Internt forbedringsteam – jobber for felles rutiner og samhandling mellom avdelingene, og har blant annet som oppgave å sørge for gode rutiner på tvers og kompetansehevende tiltak blant ansatte.
- Kompetansekartlegging, plan for kompetansebygging og bruk av kompetanse
- Et arbeidsmiljø basert på raushet, tillit og stolte medarbeidere.
- Aktiv HMS gruppe som fokuserer på tiltak som skaper et godt arbeidsmiljø og høyt nærvær. Vi skaper helsefremmende arbeidsplasser sammen.
- Avdelingene er opplæringssted for praksiskandidater, lærlinger, studenter og elever.
- Organisere oss hensiktsmessig for faglig forsvarlig drift hele døgnet, hele året.
- Kontinuerlig fokus på å utvikle en heltidskultur med myndiggjorte, trygge, ansvarlige kompetente medarbeidere.
- Tydelig og utviklingsorientert ledelse.

- Ledere som ser sine ansatte og som tilrettelegger for utvikling av hver enkelt medarbeider, og dermed tjenestekvaliteten.

14.13 Enhet for hjemmetjenester

Enhetsleder Anne Lise Sandbakken

Ansvarsområde

Hjemmesykepleie er en lovpålagt tjeneste som innvilges til personer med varig eller forbigående helsesvikt, og som av ulike årsaker må motta den nødvendige bistanden i sitt hjem. Det skal tilrettelegges for den enkelte slik at han/hun blir mest mulig selvhjulpne, og skal kunne fortsette å bo i eget hjem.

Dag og Kvelds tilbud ved vårt aktivitetssentre er et tilbud kommunene velger å ha for å avlaste pårørende og gi et sosialt tilbud til hjemmeboende. Ved å ha et slikt tilbud kan brukere bo hjemme lengre.

Hjemmehjelp er et tilbud kommunen har til hjemmeboende som ikke lengre er i stand til å ivareta husarbeid som følge av sykdom eller alderdom. Ved å tilby hjelp til renhold kan brukere bo lengre i eget hjem.

Fokusområde økonomi

Kritiske suksessfaktor	Måleindikator	Målemetode	Ambisjonsnivå	2014	2015	2016
God økonomistyring	Avvik i forhold til budsjett	Forbruk i % av budsjett	100	103	100	99
		Budsjettavvik (i tusen kroner)	0	-1 117	194	267

Alle tall i tusen kroner.

Tiltak:

- Ha budsjetter som samsvarer med dagens bemanning og behov
- Melde avvik så tidlig som mulig
- Kontinuerlig fokus på å holde seg innenfor budsjettet.
- Jevnlig gjennomgang av enhetens status.

Fokusområde brukere/tjenester

Kritiske suksessfaktor	Måleindikator	Målemetode	Ambisjonsnivå	2014	2016	Landet 2016
God tjenestekvalitet	Tilfredshet med tjenestens kvalitet (helhetsvurdering)	Brukerundersøkelse dagsenter	4,5	5,6	5,7	5,6
		Brukerundersøkelse		5	5,1	5,2

	Tilfredshet med koordinering av tjenestene	hjemmetjenester	4,5			
		Brukerundersøkelse dagsenter		Ikke aktuelt	Ikke aktuelt	
		Brukerundersøkelse hjemmetjenester				
God service og informasjon	Tilfredshet med informasjon	Brukerundersøkelse dagsenter	4,5	5,1	5,2	
		Brukerundersøkelse hjemmetjenester		4,7	4,7	4,8
	Tilfredshet med tilgjengelighet	Brukerundersøkelse dagsenter	4,5	5,2	5,4	
		Brukerundersøkelse hjemmetjenester		4,7	4,7	4,9
God brukermedvirkning	Tilfredshet med medvirkningen	Brukerundersøkelse dagsenter	4,5	4,6	4,5	
		Brukerundersøkelse hjemmetjenester		4,4	4,4	4,5

Tiltak:

- Ha fokus på et fortsatt godt tjenestetilbud for våre brukere.
- Ha fokus på å gi god og nyttig informasjon til brukerne og deres pårørende.
- Ha fokus på å være tilgjengelig for brukerne og deres pårørende.
- Ha fokus på brukermedvirkning slik at brukerne føler seg hørt i sine saker.

Fokusområde medarbeidere

I henhold til Søgne kommunes styringssystem gjennomføres medarbeiderundersøkelse hvert andre år. I 2017 ble verktøyet 10-faktor tatt i bruk

Faktor	Ambisjonsnivå	Enhet for hjemmetjeneste	Norge	Beskrivelse
Mestringstro	4	4,2	4,3	Mestringstroen gjenspeiler hver enkelt medarbeiders tiltro til egen kompetanse og mulighet til å mestre utfordringer i jobbsammenheng.
Selvstendighet	4	4,1	4,2	Medarbeidernes opplevelse av å ha mulighet til å jobbe selvstendig og gjøre egne vurderinger i jobben sin, basert på egen kompetanse, og innen en definert jobbrolle.
Mestringsorientert ledelse	4	4,0	4,0	Ledelse som vektlegger at den enkelte medarbeider skal få utvikle seg og bli best mulig ut fra sine egne forutsetninger, slik at medarbeideren opplever mestring og yter sitt beste.
Mestringsklima	4	4,0	4,1	I et mestringsklima motiveres medarbeiderne av å lære, utvikle seg og gjøre hverandre gode, fremfor å rivalisere om å bli best.

Måleindikatorer	Målemetode	Ambisjonsnivå	2013	2014	2015	2016	2. kvartal 2017
Sykefravær	Statistikk	5,6-7,5 %	7,8	7,4	7,4	4,9	7,8

Tiltak:

- Jobbe målrettet for å skape et godt arbeidsmiljø og ha et lavt sykefravær som mulig.
- Vi har det siste året hat endel seniorer som har sykemeldt seg før de skulle ut som pensjonister/uføre, som har skapt et høyt fravær og vi har prøvd å tilrettelegge.
- Legge til rette for at de ansatte har mulighet til kompetanseutvikling, gjennom eksterne og interne kurs samt fagdager.
- Drive god ledelse.

14.14 Enhet for livsmestring

Enhetsleder: Trine Lise Enersen

Ansvarsområde

Enhetens ansvarsområder er habiliteringstjenester til barn og voksne personer med nedsatt funksjonsevne, psykososialt team som arbeider inn i oppvekst, psykisk helsearbeid og oppfølgingstjenester til rusavhengige. Enheten bidrar med tjenester som dagtilbud, botjenester, avlastning, forebyggende psykososialt, støttekontakt, brukerstyrt personlig assistanse, boligsosial oppfølging og terapitjenester. Enheten har også ansvar for tjenester/finansiering av tjenester til ni ressurskrevende brukere.

Enhet for Livsmestring gir i hovedsak tjenester forankret i enkeltvedtak. Vedtakene fattes av enheten, og primært i henhold til Lov om helse- og omsorgstjenester.

Fokusområde økonomi

Kritiske suksessfaktor	Måleindikator	Målemetode	Ambisjonsnivå	2014	2015	2016
God økonomistyring	Avvik i forhold til budsjett	Forbruk i % av budsjett	100	102	98	99
		Budsjettavvik (i tusen kroner)	0	-1 152	1 508	703

Tiltak:

- Kontinuerlig fokus på balanse mellom budsjetterte rammer og omfang/aktivitetsnivå i tjenesteproduksjonen.
- Vesentlige endringer i budsjett følges i stor grad opp med tilsvarende endringer i aktivitetsnivå og antall årsverk. Dette for å ha en plattform aktivitets- og tjenestenivå som samsvarer med budsjetterte rammer.

Fokusområde brukere/tjenester

I henhold til Søgne kommunes styringssystem gjennomføres brukerundersøkelse hvert andre år.

Kritiske suksessfaktor	Måleindikator	Målemetode	Ambisjonsnivå	2014	2016	Landet 2016
God tjenestekvalitet	Tilfredshet med tjenestens kvalitet (helhetsvurdering)	Brugerundersøkelse psykisk helse brukere over 18 år	4,5	5,6	5,6	5,6
		Brugerundersøkelse utviklingshemmede – brukerrep. ¹⁰		5,1	4,9	IA
	Tilfredshet med koordinering av tjenestene	Brugerundersøkelse psykisk helse brukere over 18 år	4,5	5,6	5,6	5,4
		Brugerundersøkelse utviklingshemmede – brukerrep.		Ikke aktuelt	Ikke aktuelt	
God service og informasjon	Tilfredshet med informasjon	Brugerundersøkelse psykisk helse brukere over 18 år	4,5	4,4	4,7	4,7
		Brugerundersøkelse utviklingshemmede – brukerrep.		5,8	5,2	
	Tilfredshet med tilgjengelighet	Brugerundersøkelse psykisk helse brukere over 18 år	4,5	5,3	5,3	5,3
		Brugerundersøkelse utviklingshemmede – brukerrep.		Ikke aktuelt	Ikke aktuelt	IA
God brukermedvirkning	Tilfredshet med medvirkningen	Brugerundersøkelse psykisk helse brukere over 18 år	4,5	5,1	5,1	5,3
		Brugerundersøkelse utviklingshemmede – brukerrep.		3,5	3,5	

Tiltak:

- Enheten går aktivt inn med tiltak rettet mot brukermedvirkning. Januar 2017 gjennomførte botjensten habilitering og Søgne dagsenter et dialogmøte med pårørende og verger for å drøfte hvordan man kunne legge til rette for økt brukermedvirkning. Møtet fant sted på Søgne

¹⁰ Undersøkelsen er revidert i 2014, og resultatene er derfor ikke direkte sammenlignbare med tidligere undersøkelser

dagsenter. Tiltak videre blir å ha økt fokus på brukermedvirkning, og gjennomføre et dialogmøte en gang pr år.

- Formidle på en tydeligst mulig måte både til innbyggere og samarbeidspartnere hvilke nivå og omfang enhetens tjenester til enhver tid ligger på. Dette for å skape mest mulig realistiske forventninger.

Fokusområde medarbeidere

I henhold til Søgne kommunes styringssystem gjennomføres medarbeiderundersøkelse hvert andre år. I 2017 ble verktøyet 10-faktor tatt i bruk.

Faktor	Ambisjonsnivå	Enhet for livsmestring	Norge	Beskrivelse
Mestringstro	4	4,4	4,3	Mestringstroen gjenspeiler hver enkelt medarbeiders tiltro til egen kompetanse og mulighet til å mestre utfordringer i jobbsammenheng.
Selvstendighet	4	4,3	4,2	Medarbeidernes opplevelse av å ha mulighet til å jobbe selvstendig og gjøre egne vurderinger i jobben sin, basert på egen kompetanse, og innen en definert jobbrolle.
Mestringsorientert ledelse	4	4,4	4,0	Ledelse som vektlegger at den enkelte medarbeider skal få utvikle seg og bli best mulig ut fra sine egne forutsetninger, slik at medarbeideren opplever mestring og yter sitt beste.
Mestringsklima	4	4,4	4,1	I et mestringsklima motiveres medarbeiderne av å lære, utvikle seg og gjøre hverandre gode, fremfor å rivalisere om å bli best.

Måleindikatorer	Målemetode	Ambisjonsnivå	2013	2014	2015	2016	2. kvartal 2017
Sykefravær	Statistikk	5,6-7,5%	5,0	5,9	5,9	5,5	8,7

Tiltak:

- Alle avdelinger har plukket ut de faktorer det ønskes å arbeide med i sin avdeling. Dette for å sette fokus på de styrker og svakheter hver enkelt av. Det arbeides i grupper, på fag – og personalmøter med disse faktorene. Dette er et kontinuerlig arbeid, som må gå parallelt med daglig drift.
- Det jobbes videre kontinuerlig og målrettet på alle nivåer i enheten. Både personalpolitisk, organisatorisk og på det faglige plan slik at hver enkelt ansatt opplever at de får utfordringer, og ser på arbeidsplassen som faglig interessant med et attraktivt sosialt miljø. Viktig å fortsette å ha med humor og arbeidsglede i hverdagen, og lage sosiale møteplasser.
- Involvere ansatte i ulike prosesser slik at de opplever eierskap i forhold til fortløpende organisatoriske endringer som er hensiktsmessige eller nødvendige. Være fremoverlente og utnytte den enkeltes styrker.

- Arbeide med å videreutvikle teamarbeid i hver enkelt avdeling og på tvers i enheten – skape en «vi- følelse».
- Ha aktive samtaler med den enkelte ansatt kontinuerlig og bruke de mulige tiltak vi har tilgjengelig. Den dette dialog mellom arbeidstaker og arbeidsgiver må være tilstede i arbeidet for sykdomsforebygging. Videre tilrettelegge for hver enkelt medarbeider, og ha økt fokus på å beholde sykemeldte friskmeldt i noen prosenter slik at de deltar på personalmøter og seminarer, hvis helsen tilsier det. Dette for at ikke avstanden til arbeidsplassen skal bli for stor.

14.15 Ingeniørvesenet

Enhetsleder Paal Marquardt Kristensen

Ansvarsområder

Vannforsyning - Omfatter investering, drift og vedlikehold av ledningsnett, høydebasseng og pumpestasjoner med det formål å forsyne kommunens innbyggere med vann av tilfredsstillende kvalitet, mengde og trykk.

Avløphåndtering - Omfatter investering, drift og vedlikehold av ledningsnett, pumpestasjoner og renseanlegg med det formål å sikre behandling av avløpsvann på en forsvarlig og godkjent måte. Inkluderer også tømning av private avløpsanlegg.

Husholdningsrenovasjon - Avfallsbehandlingen i Søgne ivaretas av det interkommunale selskapet Avfall Sør AS. Renovasjon omfatter innsamling, sortering og behandling av alt husholdningsavfall. Enheten følger opp husholdningsrenovasjonsområdet med deltakelse i selskapets administrative utvalg.

Vei, veilys, trafikkisikring og parkering - Omfatter drift, vedlikehold og investeringer på det kommunale veinettet.

Park- og idrettsanlegg, skjærgårdspark, friområder, turstier, badeplasser mm - Omfatter drift og vedlikehold av kommunens friluftsområder, idrettsanlegg, badeplasser, skjærgårdspark, turstier og sentrumsområder, samt opparbeidelse og investeringer.

Havn, småbåthavn og offentlige brygger/kaier – Omfatter drift og vedlikehold og investering, utleie mv av kommunale brygger, havner, småbåthavn og kaier.

Fokusområde økonomi

Kritiske suksessfaktor	Måleindikator	Målemetode	Ambisjonsnivå	2014	2015	2016
God økonomistyring	Avvik i forhold til budsjett	Ingeniørvesenet samlet	0	1 319	-2 880	-286
		Ingeniørvesenet ekskl. selvkostområdene	0	772	305	311

Tall i tusen kroner.

Tiltak:

- God løpende oppfølging fra enheten ift økonomi.
- Tertialrapportering er noe ressurskrevende i forhold til periodisering. Enheten har stort sett inntekter og utgifter som er kvartalsbasert. Arbeid med dette er satt i gang i fellesskap med økonomi.
- Enheten må tilføres ekstra driftsmidler utover prisjustering når vi overtar nye anlegg som er vedtatt bygd. For eksempel veilys, idrettsanlegg, veger, stier mv – konsekvensjusterte driftsbudsjetter.

Fokusområde brukere/tjenester

I henhold til Søgne kommunes styringssystem gjennomføres brukerundersøkelse hvert andre år. Resultat viser at innbyggere fortsatt er fornøyd med vann- og avløpstjenestene.

Kritiske suksessfaktor	Måleindikator	Målemetode	Ambisjonsnivå	2014	2016	Landet 2016
God tjenestekvalitet	Tilfredshet med tjenestens kvalitet (helhetsvurdering)	Brukerundersøkelse vann og avløp	4,5	5,1	5,4	5,2
	Tilfredshet med koordinering av tjenestene		4,5	Ikke aktuelt	Ikke aktuelt	
God service og informasjon	Tilfredshet med informasjon	Brukerundersøkelse vann og avløp	4,5	4,6	4,9	4,6
	Tilfredshet med tilgjengelighet		4,5	5,5	5,8	4,8
God brukermedvirkning	Tilfredshet med medvirkningen	Brukerundersøkelse vann og avløp	4,5	Ikke aktuelt	Ikke aktuelt	

Tiltak:

- Deltakelse i benchmarking BedreVA og offentliggjøre resultater for innbyggere og politikere.
- Nivå og forventninger til kvalitet på våre tjenester må gjenspeiles i våre budsjetter, og dette må tydelig formidles til innbyggere/brukere.
- Vi bør ha flere måleindikatorer som passer tjenester som veg, friområder mv.
- Enheten har tatt i bruk SMS varsling ved vannbrudd osv som vi har gode erfaringer med.

Fokusområde medarbeidere

I henhold til Søgne kommunes styringssystem gjennomføres medarbeiderundersøkelse hvert andre år. I 2017 ble verktøyet 10-faktor tatt i bruk

Faktor	Ambisjonsnivå	Ingeniørvesenet	Norge	Beskrivelse
Mestringstro	4	4,2	4,3	Mestringstroen gjenspeiler hver enkelt medarbeiders tiltro til egen kompetanse og mulighet til å mestre utfordringer i jobbsammenheng.
Selvstendighet	4	4,4	4,2	Medarbeidernes opplevelse av å ha mulighet til å jobbe selvstendig og gjøre egne vurderinger i jobben sin, basert på egen kompetanse, og innen en definert jobbrolle.
Mestringsorientert ledelse	4	4,3	4,0	Ledelse som vektlegger at den enkelte medarbeider skal få utvikle seg og bli best mulig ut fra sine egne forutsetninger, slik at medarbeideren opplever mestring og yter sitt beste.
Mestringsklima	4	4,2	4,1	I et mestringsklima motiveres medarbeiderne av å lære, utvikle seg og gjøre hverandre gode, fremfor å rivalisere om å bli best.

Tiltak:

- Identifisere hva som er bra og dårlig er en utfordring iom vi har gode jevne skår.
- Avvente tiltak til vi har flere undersøkelser

Måleindikatorer	Målemetode	Ambisjonsnivå	2013	2014	2015	2016	2. kvartal 2017
Sykefravær	Statistikk	5,6-7,5 %	2,1	4,8	5,1	3,3	10,4

Tiltak:

- Tettere oppfølging av langtidssyke med hjelp IA og NAV.
- Vurdere omorganisering mellom ramme- og selvkostområdene.
- Administrativ ledelsen må være mer synlig blant de ansatte.

14.16 Arealenheten

Enhetsleder Glenn Oskar Austegard

Ansvarsområde

Arealenheten omfatter arealplanlegging, byggesak, geodata (geografisk informasjonssystemer og oppmåling), landbruk og miljøvern. Enheten forvalter mange lover, blant annet plan- og bygningsloven, og en stor del av virksomheten er å gjøre enkeltvedtak i forhold til arealforvaltning. Arealenheten har i alt 18 stillingshemler.

Fokusområde økonomi

Kritiske suksessfaktor	Måleindikator	Målemetode	Ambisjonsnivå	2014	2015	2016
God økonomistyring	Avvik i forhold til budsjett	Forbruk i % av budsjett	100	104	99	73
		Budsjettavvik (i tusen kroner)	0	-277	54	2 125

Tiltak:

- Fokus på forhold som forstyrrer produktiviteten fordi det er inntektene vi har størst innflytelse på.
- Nøkternhet i forhold til utgifter.

Fokusområde brukere/tjenester

Byggesaksbehandling snitt kommunen:

Kritiske suksessfaktor	Måleindikator	Målemetode	Ambisjonsnivå	2014	2016	Landet 2016
God tjenestekvalitet	Tilfredshet med tjenestens kvalitet (generelt)	Brukerundersøkelse byggesaksbehandling	4,5	3,6	4,1	4,4
	Tilfredshet med koordinering av tjenestene		4,5			
God service og informasjon	Tilfredshet med informasjon		4,5	4,4	4,1	4,3
	Tilfredshet med tilgjengelighet		4,5	4,2	4,7	4,6
God brukermedvirkning	Tilfredshet med medvirkningen		4,5			

Ansvarlig søker:

Kritiske suksessfaktor	Måleindikator	Målemetode	Ambisjonsnivå	2014	2016
God tjenestekvalitet	Tilfredshet med tjenestens kvalitet (generelt)	Brukerundersøkelse ansvarlig søker	4,5	4,3	4,4
	Tilfredshet med koordinering av tjenestene		4,5		
God service og	Tilfredshet med informasjon		4,5	4,0	4,5

informasjon	Tilfredshet med tilgjengelighet		4,5	4,2	4,8
God brukermedvirkning	Tilfredshet med medvirkningen		4,5		

Tiltakshaver:

Kritiske suksessfaktor	Måleindikator	Målemetode	Ambisjonsnivå	2014	2016
God tjenestekvalitet	Tilfredshet med tjenestens kvalitet (generelt)	Brukerundersøkelse tiltakshaver	4,5	3,4	3,9
	Tilfredshet med koordinering av tjenestene		4,5		
God service og informasjon	Tilfredshet med informasjon		4,5	3,6	3,9
	Tilfredshet med tilgjengelighet		4,5	4,2	4,6
God brukermedvirkning	Tilfredshet med medvirkningen		4,5		

Byggesak servicekontor:

Kritiske suksessfaktor	Måleindikator	Målemetode	Ambisjonsnivå	2014	2016
God tjenestekvalitet	Tilfredshet med tjenestens kvalitet (generelt)	Brukerundersøkelse byggesak servicekontor	4,5		5,0
	Tilfredshet med koordinering av tjenestene		4,5		
God service og informasjon	Tilfredshet med informasjon		4,5	5,6	4,9
	Tilfredshet med tilgjengelighet		4,5	5,3	5,0
God brukermedvirkning	Tilfredshet med medvirkningen		4,5		

Tiltak:

- Være tydelig gjennom hele sakens forløp.
- Jobbe for et godt plansystem, fra kommuneplanens arealdel via detaljreguleringer som øker forutsigbarheten på byggesaker.

Fokusområde medarbeidere

I henhold til Søgne kommunes styringssystem gjennomføres medarbeiderundersøkelse hvert andre år. I 2017 ble verktøyet 10-faktor tatt i bruk.

Faktor	Ambisjonsnivå	Arealenheten	Norge	Beskrivelse
Mestringstro	4	4,2	4,3	Mestringstroen gjenspeiler hver enkelt medarbeiders tiltro til egen kompetanse og mulighet til å mestre utfordringer i jobbsammenheng.
Selvstendighet	4	4,0	4,2	Medarbeidernes opplevelse av å ha mulighet til å jobbe selvstendig og gjøre egne vurderinger i jobben sin, basert på egen kompetanse, og innen en definert jobbrolle.
Mestringsorientert ledelse	4	3,3	4,0	Ledelse som vektlegger at den enkelte medarbeider skal få utvikle seg og bli best mulig ut fra sine egne forutsetninger, slik at medarbeideren opplever mestring og yter sitt beste.
Mestringsklima	4	3,6	4,1	I et mestringsklima motiveres medarbeiderne av å lære, utvikle seg og gjøre hverandre gode, fremfor å rivalisere om å bli best.

Måleindikatorer	Målemetode	Ambisjonsnivå	2013	2014	2015	2016	2. kvartal 2017
Sykefravær	Statistikk	5,6-7,5 %	2,5	3,7	4,2	7,9	1,6

Enhetens arbeid med 10 faktor:

Arealenheten har hatt to enhetsmøter om 10 – faktor undersøkelsen. Det ble sendt ut materiale på forhånd med noen stikkord for hva vi skulle gjøre. Etter en kort fellessamling ble det delt inn i grupper, med en felles gjennomgang til slutt.

Fornøyd med:

Faktor 2. Mestringstro

Faktor 8. Fleksibilitetsvilje

Ønsker forbedret:

Faktor 5. Mestringsorientert ledelse

Faktor 6. Rolleklarhet

Det var utfordrende å komme opp med konkrete forslag til forbedringer.

Tiltak:

- Ny mal for medarbeidersamtale der mål for arbeidet sett opp mot kommunens overordnede mål er et tema, og gjensidige forventninger mellom leder og ansatt er et annet.
- Gjennomgå rollene i arealenheten i forhold til overordnede mål på enhetstur.

14.17 Eiendomsenheten

Enhetsleder Ola Frøysland

Ansvarsområde

- Eiendomsenheten skal forvalte, drifte og vedlikeholde kommunens formålsbygg, samt utføre renhold i store deler av bygningsmassen.
- Tjenesten skal holde akseptabel kvalitet og tilpasses den kommunale tjenesteproduksjonen.
- I tillegg skal eiendomsenheten involveres og være ansvarlig i forbindelse med nybygg og nyanlegg.
- Eiendomsenheten er ansvarlig for drift av «Servicegruppa». Dette er et samarbeid med NAV hvor inntil 10 unge arbeidsledige har praksisplass under ledelse. Arbeidsoppgavene til gruppa er forefallende arbeid for Ingeniørvesenet og Eiendomsenheten.
- Samlet gulvflate i den kommunale bygningsmasse er ca. 70 000 m².

Enhetens bemanning er for tiden som følger:

- Enhetsleder, vedlikeholdsleder, byggeleder, tekniker, renholdsleder. I overkant av 20 årsverk innen renhold fordelt på 26 personer og 11,5 årsverk innen drift og vedlikehold fordelt på 11 personer.
- Det siste året har vi reforhandlet rammeavtale med de fleste relevante håndverksfag. Dette betyr at vi kan bruke mindre tid på tidkrevende innkjøp, og heller konsentrere oss om å få oppgaver utført.

Fokusområde økonomi

Kritiske suksessfaktor	Måleindikator	Målemetode	Ambisjonsnivå	2014	2015	2016
God økonomistyring	Avvik i forhold til budsjett	Forbruk i % av budsjett	100	95	93	93
		Budsjettavvik i kr	0	1 217	1 600	1 825

Tall i tusen kroner.

Tiltak:

- Enheten har som hovedmålsetting en best mulig drift av bygningsmassen sett i forhold til økonomi og personalresurser. Fokus har vært og vil fortsatt være å ta vare på verdier samt å skape og opprettholde godt innemiljø og minimalt energiforbruk i våre bygg.
- Ved hjelp av blant annet skolering og oppdatering av egne ansatte så har vi tro på å få til en enda bedre og mer økonomisk og miljøvennlig drift.

- Enheten har hele tiden vært i front med tiltak for å effektivisere energiforbruket i kommunens bygningsmasse. Dette arbeidet vil fortsatt ha høyt fokus, dette fordi det gir god økonomisk og miljømessig uttelling.

Fokusområde brukere / tjenester

I henhold til Søgne kommunes styringssystem gjennomføres brukerundersøkelse hvert andre år. For eiendomsenheten er brukerne i stor grad kommunens ansatte, og måleindikatorene måles med interne brukerundersøkelser.

Kritiske suksessfaktor	Måleindikator	Målemetode	Ambisjonsnivå	2014	2016	Landet 2016
God tjenestekvalitet	Tilfredshet med tjenestens kvalitet (helhetsvurdering)	Intern brukerundersøkelse	4,5	5,1	5,1	
	Tilfredshet med tjenestenes oppgaveløsning	Intern brukerundersøkelse	4,5	5,2	5,3	
God service og informasjon	Tilfredshet med informasjon /service	Intern brukerundersøkelse	4,5	5,3	5,4	
	Tilfredshet med tilgjengelighet	Intern brukerundersøkelse	4,5	5,2	5,1	
Godt samarbeidsklima	Tilfredshet med samarbeidet	Intern brukerundersøkelse	4,5			

Tiltak:

- Eiendomsenheten deltar årlig i møter med de enkelte enheter for å bli oppdatert på brukernes behov og ønsker og forventninger.

Fokusområde organisasjon / medarbeidere

I henhold til Søgne kommunes styringssystem gjennomføres medarbeiderundersøkelse hvert andre år. I 2017 ble verktøyet 10-faktor tatt i bruk

Faktor	Ambisjonsnivå	Enhet for eiendom	Norge	Beskrivelse
Mestringstro	4	4,6	4,3	Mestringstroen gjenspeiler hver enkelt medarbeiders tiltro til egen kompetanse og mulighet til å mestre utfordringer i jobbsammenheng.
Selvstendighet	4	4,7	4,2	Medarbeidernes opplevelse av å ha mulighet til å jobbe selvstendig og gjøre egne vurderinger i jobben sin, basert på egen kompetanse, og innen en definert jobbrolle.
Mestringsorientert ledelse	4	4,5	4,0	Ledelse som vektlegger at den enkelte medarbeider skal få utvikle seg og bli best mulig ut fra sine egne forutsetninger, slik at medarbeideren opplever mestring og yter sitt beste.
Mestringsklima	4	4,3	4,1	I et mestringsklima motiveres medarbeiderne av å lære, utvikle seg og gjøre hverandre gode, fremfor å rivalisere om å bli best.

Undersøkelsen er gjennomgått med ansatte både via HMS-gruppen og med alle ansatte i personalmøte. Tilbakemelding fra ansatte er at undersøkelsen virker diffus og lite konkret. Faktor 3, selvstendighet og faktor 4, bruk av kompetanse scorer høyt både hos renhold og drift. Dette er faktorer som enheten er spesielt fornøyd med.

Faktor 1, oppgavemotivasjon scorer eiendom litt under snitt. Enighet om at dette er faktor det skal jobbes mer med.

Måleindikatorer	Målemetode	Ambisjonsnivå	2013	2014	2015	2016	2. kvartal 2017
Sykefravær	Statistikk	5,6-7,5 %	4,9	3,3	2,2	4,6	3,9

Tiltak:

- Enheten har som mål å forberede og utdanne egne ansatte best mulig for våre gjøremål. Vi har en høy andel ansatte innenfor både renhold og byggdrifterfaget som har fagbrev. Det er ansatt teknikker i 100 prosent stiling med fagområde – energiøkonomisering, teknisk drift SD anlegg og FDV register. 2 ansatte har i tillegg teknikerutdanning innen faget FDV. Flere ansatte er i ferd med å fullføre fagutdanning innen renhold og byggdrifterfaget. I tillegg så har en ansatt tatt etterutdanning på høgskolenivå innenfor faget teknisk eiendomsforvalter.

Enheten har måttet fokusere mer og mer på eksterne lovkrav innen vår virksomhet; lov om off. innkjøp, energilovgivning, HMA, internkontroll med mer.

14.18 Administrasjonsavdelingen

Gustav Skretting

Ansvarsområde

Administrasjonsavdelingen ivaretar alle støttetjenestene i Søgne kommune, unntatt økonomifeltet, og består av fagområdene PPL (Politisk sekretariat, Personal og Lønn) ledet av organisasjonssjefen og BASIS (Bibliotek, Arkiv, Servicetorg og IKT-Service). Avdelingens arbeid består hovedsakelig i:

- Tilsettings- og personal saker, pensjon, IA avtalen og HMS.
- Saksbehandling, utrednings- og utviklingsarbeid innen feltet personal- og organisasjon og informasjon.
- All lønnskjøring i Søgne kommune og i Søgne menighet, herunder innberetning av skatt og arbeidsgiveravgift.
- Oversikt over sykefravær og refusjon fra NAV trygd.
- Lokale forhandlinger og drøftinger i henhold til hovedavtalens bestemmelser.
- Informasjon og veiledning i forhold til alle kommunens tjenester, både eksternt til innbyggerne og internt til de ansatte i kommunen.
- Publikumsinntak, sentralbord, intranett, kommunens hjemmeside og Facebook.
- Drift og videreutvikling av biblioteket.
- Saksbehandlingsoppgaver innen bostøtte, startlån, TT- kort, ledsagerbevis, parkeringskort for funksjonshemmede og søknader om alkohol- og serveringsbevilling.
- Ansvar for kommunens sentrale post og arkivfunksjoner med blant annet håndtering av innkommet post, samt registrering, scanning og arkivering for kommunens saksbehandlingssystem.
- Rådgivning til kommunens ledelse og fagavdelinger i IT-relaterte spørsmål, samt styring/deltakelse i prosesser og IKT- prosjekter.
- Drift og videreutvikling av infrastruktur, IT-systemer og telefoniløsninger.
- Brukerstøtte og opplæring på IT-området for kommunes ansatte.
- Utvalgfunksjoner – ledelse - og/eller sekretariatsfunksjoner i flere politiske og partssammensatte råd og utvalg.

Fokusområde økonomi

Kritiske suksessfaktor	Måleindikator	Målemetode	Ambisjonsnivå	2014	2015	2016
God økonomistyring	Avvik i forhold til budsjett	Forbruk i % av budsjett	100	96	98	95
		Budsjettavvik (i tusen kroner)	0	1 064	441	1 409

Tiltak:

- Opprettholde den gode økonomistyringen i avdelingen.

Fokusområde brukere/tjenester – intern brukerundersøkelse

Kritiske suksessfaktor	Måleindikator	Målemetode	Ambisjonsnivå	2014	2016	Landet 2016
God tjenestekvalitet	Tilfredshet med tjenestens kvalitet (helhetsvurdering)	Intern brukerundersøkelse	4,5	5,1	5,0	
		Brukerundersøkelse bibliotek		5,7	5,4	
	Tilfredshet med tjenestenes oppgaveløsning	Intern brukerundersøkelse	4,5	5,1	4,9	
God service og informasjon	Tilfredshet med informasjon	Brukerundersøkelse bibliotek	4,5	4,7	4,4	
	Tilfredshet med service	Intern brukerundersøkelse		5,1	5,1	
		Brukerundersøkelse bibliotek		5,6	5,0	
	Tilfredshet med tilgjengelighet	Intern brukerundersøkelse	4,5	5,0	4,9	
		Brukerundersøkelse bibliotek		5,6	5,6	
	Responstid på telefon	Registrere		83% ¹¹		
	DIFI kvalitetsindikator for offentlige nettsider		90 % Seks stjerner			
Godt samarbeidsklima	Tilfredshet med samarbeidet	Intern brukerundersøkelse	4,5			
God brukermedvirkning	Tilfredshet med medvirkningen	Brukerundersøkelse bibliotek	4,5	5,2	4,6	

¹¹ April-september 2014 (Statistikk kun fra og med april pga av innføring av nytt telefonsystem)

I henhold til Søgne kommunes styringssystem gjennomføres brukerundersøkelse hvert andre år, neste gang i 2018. For administrasjonsavdelingen er brukerne i stor grad kommunens ansatte, og måleindikatorene måles med interne brukerundersøkelser.

Generelt er man tilfreds med tjenestene administrasjonsavdelingen tilbyr. Dette kommer frem med at man skårer høyere enn ambisjonsnivået på 4,5 på alle måleindikatorene unntatt tilfredshet med informasjon bibliotek, der det scores 4,4.

Tiltak:

- Administrasjonsavdelingen vil være en sentral bidragsyter i prosjekter i forbindelse med etableringen og utviklingen av Nye Kristiansand frem mot 01.01.2020.
- Bedre utnyttelse av sak/arkivsystemet/innsynsløsning.
- KS-Læring
- Lokalt lederutviklingsprogram
- Prosjekt for identitetshåndtering

Fokusområde medarbeidere

I henhold til Søgne kommunes styringssystem gjennomføres medarbeiderundersøkelse hvert andre år. I 2017 ble verktøyet 10-faktor tatt i bruk.

Faktor	Ambisjons-nivå	Administrasjon-avdelingen	Norge	Beskrivelse
Mestringstro	4	4,7	4,3	Mestringstroen gjenspeiler hver enkelt medarbeiders tiltro til egen kompetanse og mulighet til å mestre utfordringer i jobbsammenheng.
Selvstendighet	4	4,3	4,2	Medarbeidernes opplevelse av å ha mulighet til å jobbe selvstendig og gjøre egne vurderinger i jobben sin, basert på egen kompetanse, og innen en definert jobbrolle.
Mestringsorientert ledelse	4	3,8	4,0	Ledelse som vektlegger at den enkelte medarbeider skal få utvikle seg og bli best mulig ut fra sine egne forutsetninger, slik at medarbeideren opplever mestring og yter sitt beste.
Mestringsklima	4	3,6	4,1	I et mestringsklima motiveres medarbeiderne av å lære, utvikle seg og gjøre hverandre gode, fremfor å rivalisere om å bli best.

I henhold til Søgne kommunes styringssystem gjennomføres medarbeiderundersøkelse hvert andre år. Det ble gjennomført 10-faktorundersøkelse i 2017. I tillegg til at resultatene er blitt presentert for hele avdelingen har PPL og BASIS hver for seg jobbet med å samle seg om hvilke faktorer de ønsker å bevare og utvikle. Nedenfor følger noen av de tiltakene som er kommet frem i denne prosessen.

Tiltak:

- Bygge god og felles kultur
- Erfaringsutveksling mellom fagområder

- Mer bruk av arbeidsgrupper/team
- Økt fokus på utviklingsoppgaver, retning og tydelige forventninger.
- Jevnlig oppfølging av leder på egen status og prestasjon. Minst 5 ganger pr år.

Måleindikatorer	Målemetode	Ambisjonsnivå	2013	2014	2015	2016	2. kvartal 2017
Sykefravær	Statistikk	5,6-7,5 %	1,5	5,5	5,4	8,4	2,2

14.19 Økonomiavdelingen

Konstituert økonomisjef Bente Steinstad

Ansvarsområde

Økonomiavdelingen har det faglige og operative ansvaret for regnskaps- og budsjettarbeidet i Søgne kommune. I tillegg til regnskapet for kommunen føres regnskapet for Søgne Menighetsråd, Søgne Industriselskap og legatregnskap.

Avdelingen har også ansvar for innkreving av skatter og avgifter, finans-, likviditets- og låneforvaltning, samt beregning av kommunens kostnader til pensjon. I tillegg har avdelingen oppgaver knyttet til fakturering, innfordring, innkjøp og Kostra-rapportering.

Avdelingen gir også andre enheter i kommunen bistand og rådgivning innenfor økonomiområdet.

Fokusområde økonomi

Kritiske suksessfaktor	Måleindikator	Målemetode	Ambisjonsnivå	2014	2015	2016
God økonomistyring	Avvik i forhold til budsjett	Budsjettavvik i %	100	97	93	98
		Budsjettavvik (i tusen kroner)	0	209	424	140

Tiltak:

Jevnlig kontroll av regnskap opp mot budsjett.

Fokusområde brukere/tjenester

I henhold til Søgne kommunes styringssystem gjennomføres brukerundersøkelse hvert andre år. For økonomiavdelingen måles resultatene med interne brukerundersøkelser.

Kritiske suksessfaktor	Måleindikator	Målemetode	Ambisjonsnivå	2014	2016	Landet 2016
God tjenestekvalitet	Tilfredshet med tjenestens kvalitet (helhetsvurdering)	Intern brukerundersøkelse	4,5	5,1	5,2	
	Tilfredshet med tjenestenes oppgaveløsning	Intern brukerundersøkelse	4,5		5,2	
God service og informasjon	Tilfredshet med informasjon /service	Intern brukerundersøkelse	4,5	5,2	5,3	
	Tilfredshet med tilgjengelighet	Intern brukerundersøkelse	4,5		5,2	
Godt samarbeidsklima	Tilfredshet med samarbeidet	Intern brukerundersøkelse	4,5	5,1		

Tiltak

- Tilby opplæring av ansatte med økonomiansvar, både enkeltvis etter behov og samlet.
- Tilrettelegging for kursing/oppdatering av ansatte i avdelingen for å kunne gi oppdatert og god informasjon videre ut i organisasjonen.

Fokusområde medarbeidere

I henhold til Søgne kommunes styringssystem gjennomføres medarbeiderundersøkelse hvert andre år. I 2017 ble verktøyet 10-faktor tatt i bruk.

Faktor	Ambisjonsnivå	Økonomiavdelingen	Norge	Beskrivelse
Mestringstro	4	4,3	4,3	Mestringstroen gjenspeiler hver enkelt medarbeiders tiltro til egen kompetanse og mulighet til å mestre utfordringer i jobbsammenheng.
Selvstendighet	4	4,4	4,2	Medarbeidernes opplevelse av å ha mulighet til å jobbe selvstendig og gjøre egne vurderinger i jobben sin, basert på egen kompetanse, og innen en definert jobbrolle.
Mestringsorientert ledelse	4	3,6	4,0	Ledelse som vektlegger at den enkelte medarbeider skal få utvikle seg og bli best mulig ut fra sine egne forutsetninger, slik at medarbeideren opplever mestring og yter sitt beste.
Mestringsklima	4	3,8	4,1	I et mestringsklima motiveres medarbeiderne av å lære, utvikle seg og gjøre hverandre gode, fremfor å rivalisere om å bli best.

Måleindikatorer	Målemetode	Ambisjonsnivå	2013	2014	2015	2016	2. kvartal 2017
Sykefravær	Statistikk	5,6-7,5 %	4,8	1,3	1,2	2,1	1,2

Økonomiavdelingen ønsker å jobbe videre med relevant kompetanseutvikling og mestringsorientert ledelse.

Tiltak vedrørende relevant kompetanseutvikling:

- Utarbeide stillingsbeskrivelser
- Kompetanseplan for hver enkelt og avdelingsnivå
- Delta på kurs/opplæring ut fra kompetanseplan og prioritere tidsmessig og økonomisk
- Opplæring og kompetansedeling internt etter behov ut fra arbeidsdeling og kompetanseplaner

Tiltak vedrørende mestringsorientert ledelse:

- Gjennomgå visjon, mål , planer etc.
- Synliggjøre visjon, mål, planer etc. på intranett
- Vurdere resultatmål etc.